SIDNI ŠELDON
KRAUJO RYŠIAI

Populiarusis detektyvas

SIDNI ŠELDON

KRAUJO RYŠIAI

Romanas

Vilnius Mažoji Rosma

UDK 820(73)-3
Sh-11

Sheldon, Sidney

Sh 11 Kraujo ryšiai: romanas / Sidni Šeldon; [vertė Aneta R[illegible] činskienė]. - Vilnius: Mažoji Rosma, 1996. - 320 p. - (Popul[illegible] rusis detektyvas)

ISBN 9986-799-29-5

"Kraujo ryšiai" - įtempto siužeto romanas apie mįslin gą tarptautinio koncerno prezidento mirtį ir daugyb pasikėsinimų į jo įpėdinę - dukrą.

UDK 820(73)-

© Sidney She[illegible]don, 1988
© Vertimas, M[illegible]žoji Rosn[illegible] 19
© Mažoji Ros[illegible]na, 1996

ISBN 9986-799-29-5

PIRMOJI KNYGA

1 skyrius

STAMBULAS

Šeštadienis, rugsėjo 5 d. - 22.00

Jis vienas sėdėjo tamsoje prie Chadžibo Kafiro darbo stalo, įsmeigęs nematantį žvilgsnį pro apdulkėjusį langą į amžinus Stambulo minaretus. Bet kurioje pasaulio sostinėje jis buvo kaip namie, tačiau Stambulą mylėjo labiau už kitus miestus. Ne centrinės Bėj Ogly gatvės ir „Hiltono" viešbučio „Leilzab" baro Stambulą, knibždėte knibždantį turistų, o nuošalių kampelių Stambulą, žinomą tik musulhonams: mažutėlaites čaichanas, ir bazarus, ir Teli Babos kapines, kurių ir kapinėmis nepavadinsi, nes ten palaidotas vienas žmogus, ir žmonės ateina ten, kad jam pasimelstų.

Kaip medžiotojas jis buvo kantrus priverstinai laukdamas, tylus ir ramus, ir pasitikintis savimi. Gimęs Velse, jis paveldėjo iš savo pirmtakų jų niūrų, žiaurų grožį. Juodi plaukai ir tvirti veido bruožai pabrėžė bedugnį protingų akių melsvumą. Aukšto ūgio, liesokas, raumeningas, jis darė daug dėmesio savo fizinei sveikatai skiriančio žmogaus įspūdį. Kontoroje tvokė Chadžibo Kafyro aromatais: jo kvaitinančiai saldžiu tabaku, jo aitria turkiška kava, jo riebaluoto ir riebaus kūno kvapu. Tačiau Risas Viljamsas jų nejautė. Jis visiškai pasinėrė į apmąstymus, kuriuos sukėlė prieš valandą gauta telefonograma iš Šamoni.

„... Siaubinga! Patikėkite manimi, pone Viljamsai, mes visi neatsigavę nuo šoko. Tai įvyko taip nelauktai, kad

niekas nespėjo net .
Ponas Rofas žuvo akimi vietos pajudėti, kad jam padėtų sūnų", antrojo pagal dydį taksniu..." Semas Rofas, „Rofo i prezidentas. Šį koncerną kosmacijos koncerno pasaulyje jusi po visą žemės rutulį ir da[illegible]avo jų dinastija, išsišakc Neįmanoma įsivaizduoti, jog Semo[illegible]i milijardinę apyvartą Jis visada buvo kupinas gyvybės, ener[illegible]o nėra tarp gyvųjų davo, tad didžiąją dalį laiko praleisdavo l[illegible]s, nuolat keliau dinusiuose jį į tolimiausius planetos kampeliusvuose, skra vietoje sutvarkytų painius, kitiems neįkandamus [illegible] kad te arba išsakytų įdomią idėją, užkrėsdamas visus savo veiklau ziazmu, ragindamas juos visur kur sekti jo pavyzdžiu. [illegible]nu buvo vyras ir tėvas. Tačiau aukščiau už viską savo gyv[illegible] me laikė savo Veiklą. Jis buvo puikus, nepaprastas [illegible] gus. Kas galės jį pakeisti? Kas įstengs valdyti dia imperiją, kurią jis paliko? Jis nespėjo paskirti savo įpėdin... Tačiau jis juk nemanė, jog mirs penkiasdešimt dviejų metų Jis galvojo, jog prieš akis dar daugybė laiko.

Tačiau jo laikas baigėsi.

Staiga kontoroje plykstelėjo šviesa, ir Risas Vilja[illegible] kurį laiką apakintas, grįžtelėjo į duris.

- Ponas Viljamsas! Aš maniau, kad čia nieko ne[illegible]

Tai buvo Sofi, viena firmos sekretorių, paskiriama Viljamso žinion, kai tiktai jis atvykdavo į Stambulą. J[illegible] maždaug dvidešimt ketverių metų turkė, turėjo lan[illegible] geidulingą kūną, slepiantį savyje pažadų bedugnę, ir gra žutį veidelį. Ji jau ne kartą leido Risui suprasti, kad pasirengusi suteikti jam bet kuriuos malonumus, kurių jis tiktai pageidaus ir bet kuriuo metu. Tačiau jis liko kurčias ir nebylys.

- Aš grįžau, kad atspausdinčiau kuriuos ne kuriuos pono Kafyro laiškus, - tęsė ji, paskui įtaikiai pridūrė:

- Ar galiu būti jums kuo nors naudinga?

Taip pasakiusi, ji priėjo prie pat stalo. Į Risą padvelkė aitrus jos jauno kūno kvapas, laukinio rujojančio žvėries kvapas.

- Kur ponas Kafyras?

Sofi apgailestaudama palingavo galva.

- Pono Kafyro darbo diena jau seniai pasibaigė.

Minkštų, išpuoselėtų rankų delnais ji išlygino suknelės raukšles.

- Ar aš galiu jums kuo nors padėti?

Gražučiame veidelyje ilgesingai ir drėgnai žvilgėjo jos akys.

- Taip, - tarė Risas. - Suraskite jį.

Ji paniuro.

- Supratimo neturiu, kur...

- Arba karavan-sarajuje, arba Mermare.

Tikriausiai karavan-sarajuje, kur Kafyro meilužė atlieka pilvo šokį. Tačiau Kafyras buvo nenuspėjamas žmogus. Jis galėjo būti ir namie su žmona.

Atsiprašinėjamu tonu Sofi tarė:

- Aš pamėginsiu, bet bijau, kad...

- Paaiškinkite jam, kad jeigu jis po valandos nebus čia, tai apskritai gali daugiau čia neateiti.

Jos veido išraiška pasikeitė.

- Pone Viljamsai, aš padarysiu viską, kas įmanoma. - Ji pasuko prie durų.

- Ir išjunkite šviesą.

Kažin kodėl tamsoje buvo lengviau likti vienam su savo mintimis. Jo mintys nuolat grįždavo prie Semo Rofo. Rugsėjį Monblanas buvo ne toks jau neprieinamas. Semas jau anksčiau mėgino jį įveikti, tačiau tada jam sutrukdė sniego audra.

- Šį sykį aš nunešiu į viršukalnę firmos vėliavą, - juokaudamas pažadėjo jis Risui.

Ir štai telefono skambutis, užklupęs Risą „Pera Palace" tuo momentu, kai jis jau atidavė numerio raktus. Ligi šiol jam skamba ausyse susijaudinęs balsas telefono ragelyje:

„Jie ėjo susirišę ledynu... ponas Rofas suklupo, virvė nutrūko... Jis krito tiesiai į bedugnį ledo plyšį..."

Risas įsivaizdavo sau, kaip Semo kūnas, atsitrenkdamas į ledo iškyšulius, smarkiai krinta į bedugnę. Valios pastangomis prisivertė apie tai negalvoti. Tai jau praeitis. Galvoti reikia apie dabartį. Apie Semo Rofo mirtį reikia

pranešti jo giminėms, o jie išsibarstę po visą margąjį pasaulį. Būtina parengti pranešimą spaudai. Šita naujiena kaip perkūnas iš giedro dangaus pritrenks tarptautinius finansinius sluoksnius. Trūks plyš būtina sušvelninti šitą smūgį, ypač dabar, kai firma galuojasi finansinės krizės gniaužtuose. Ir padaryti visa tai reikės jam, Risui Viljamsui.

Risas Viljamsas su Semu Rofu susipažino prieš devynerius metus. Tada dvidešimt penkerių metų Risas jau buvo nedidelės gydomųjų preparatų firmos komercijos direktoriumi. Jis turėjo aibę įdomių sumanymų, buvo daugybės naujovių autoriumi, ir, plečiantis firmai, didėjo jo reputacija. „Rofas ir sūnūs" pasiūlė jam pereiti dirbti pas juos, tačiau tas atsisakė. Tada Semas Rofas nupirko tą firmą, kurioje jis dirbo, ir tuojau pat pasiuntė jį pakviesti. Nuo jų pirmojo susitikimo ir ligi šio laiko jį tebeveikė stiprus Semo Rofo asmenybės žavesys.

- Tavo vieta čia, „Rofe ir sūnuose", - pareiškė jis Risui. - Todėl aš ir nupirkau jūsų nelaimingą vežimą, kurį tu vienas traukei.

Risas pasijuto tuo pačiu metu pamalonintas ir įžeistas.

- O jeigu aš pas jus nepasiliksiu?

Semas Rofas nusišypsojo ir patikliai tarė:

- Tu pasiliksi. Mes turime su tavimi daug bendro, Risai. Mes abu garbėtroškos. Mes norime užkariauti visą pasaulį. Aš tau parodysiu, kaip to psiekti.

Semo Rofo žodžiai traukė kaip magnetas, siūlė gausų peną ugniai, deginusiai jauno žmogaus sielą, kadangi jis žinojo tai, ko nežinojo net pats Semas Rofas. Pasaulyje nebuvo Riso Viljamso. Jis buvo iš nevilties, skurdo ir neištveriamo vargo išaustas mitas.

Jis gimė ir užaugo netoli nuo Gvento ir Karmarteno, kur giliai po žemėmis slūgsojo milžiniški akmens anglių, smiltainio ir klinčių klodai, retkarčiais pasirodydavę paviršiuje, keisčiausiomis raukšlėmis sudarkydami rausvai žalią Velso lygumų platybę. Jis augo pasakiškoje šalyje, kur vieni pavadinimai buvo jau poezija: Brekonas, Penifanas, Penderinas, Glinkorvgas, Maestegas... Tai buvo legendų ir mitų

kraštas, kur akmens anglių klodai susidarė dar prieš 280 milijonų metų, vešlių miškų kraštas, kurie augo taip tankiai ir taip nevaržomai, kad voveraitė jais galėjo nusigauti nuo Brekan Bikonzo ligi jūros, nė karto nenušokusi ant žemės. Tačiau atėjo Pramonės revoliucija, ir angliadegiai nupjovė žalius gražuolius medžius ir sudegino juos nepasotinamose plieno liejimo krosnių pakurose.

Berniukas augo apsuptas kitų laikų ir kito pasaulio herojų. Robertas Fareris, Romos katalikų bažnyčios sudegintas ant laužo už tai, kad nedavė viengungystės įžado ir neatsisakė savo žmonos; karalius Haivelas Gerasis, dešimtame amžiuje padovanojęs Velsui įstatymus; nuožmusis Brikeras, dvylikos sūnų ir dvidešimt keturių dukterų tėvas, žiauriuose susirėmimuose atmušęs visus mėginimus jėga užgrobti jo karalystę. Jis augo nuostabių istorinių įvykių krašte. Tačiau ne viską šiame krašte gaubė šlovė. Riso protėviai, visi kaip vienas, buvo tikri šachtininkai, ir berniukas dažnai girdėjo tėvo ir dėdžių pasakojimus apie šachtininkų gyvenimo baisenybes. Jie prisiminė senus sunkius laikus, kai iš jų atėmė darbą, kai sunkaus šachtininkų susirėmimo su kompanijomis dienomis viena po kitos buvo uždaromos Gvento ir Karmarteno šachtos, ir alkani, nevilties apimti šachtininkai, kurių išdidumą ir gyvybines jėgas pakirto skurdas, galų gale buvo priversti paklusti.

Net kai šachtos dirbo, siaubui vis vien nebuvo galo. Dauguma Riso giminaičių žuvo šachtose. Jie liko amžinai palaidoti jose, kiti numirė viršuje, iškrenkštę drauge su pajuodusiu nuo anglių krauju savo sielą. Dauguma jų nesulaukė nė trisdešimties.

Risas klausėsi tėvo ir greitai senstančių jaunų dėdžių pasakojimų apie praeitį, apie baisius užgriuvimus, apie sunkias traumas ir siaubingus sužalojimus, apie streikus; prisimindavo jie ir gerus laikus. Tačiau berniūkštis, sunkiai skirdavo juos, ir geri, ir blogi laikai jam atrodė vienodai blogi. Mintis, kad ir jam reikės nugyventi savo gyvenimą tamsiame požemyje, kėlė jam siaubą. Jis žinojo, jog privalo bėgti.

Kai jam suėjo dvylika, jis išėjo iš namų. Iš akmens anglimi turtingų slėnių jis persikėlė į pajūrį, į Sali Reni Bėjų ir Lavernoką, kur suplaukdavo minios turistų, ir berniukas panėšėdavo jų daiktus, atlikdavo nedidelius pavedimus, labai stengdamasis įtikti: padėdavo merginoms ir damoms nulipti stačiu šlaitu į paplūdimį, nešė paskui jas jų pintines, prigrūstas valgių, dirbo vežėju Penarte, buvo Vitmor Bėjaus pramogų parko tarnautoju.

Jo šeima gyveno viso labo už kelių dešimčių kilometrų, tačiau jį ir juos skyrė neįveikiama bedugnė. Čia gyveno kitos planetos gyventojai. Risas Viljamsas ir įsivaizduoti negalėjo, kad žmonės gali būti tokie gražūs arba taip gerai apsirengę. Kiekviena moteris jam atrodė karalienė, o vyrai, visi kaip vienas, elegantiški ir stotingi. Čia buvo jo tikrieji namai, ir jis, į nieką neatsižvelgdamas, stengsis tapti vienu iš lygiateisių jo savininkų.

Ligi to laiko, kol Risui suėjo keturiolika metų, jis sutaupė ganėtinai pinigų, kad galėtų nuvažiuoti į Londoną. Pirmąsias tris dienas jis paprasčiausiai slampinėjo po didžiulį miestą, išplėstomis iš džiaugsmo akimis įsižiūrėdamas į puikius jo pastatus ir paminklus, mėgaudamasis jo garsais ir kvapais.

Pirmasis jo darbas buvo nedidelėje audinių parduotuvėje. Jis dirbo pasiuntiniu. Be jo, ten dirbo trys pardavėjai: du vyrai, be galo pasipūtę, ir viena mergina, į kurią pažvelgęs jaunasis valas netvėrė džiaugsmu. Jo širdis pašėlusiai tvaksėjo. Vyrai su Risu elgėsi kaip su žemesne būtybe. Jis atrodė labai juokingai: drabužiai ant jo karojo bet kaip, jis nemokėjo elgtis ir, be viso šito, kalbėjo jis taip painiai, kad jį buvo sunku suprasti. Jie net nežinojo, kaip taisyklingai ištarti jo vardą, ir vadino jį tai Raisu, tai Rajumi, tai Raizu.

- Reikia sakyti R-I-S-A-S, - nesiliovė jiems kartojęs Risas.

O mergina jo gailėjo. Ji vadinosi Gladisė Simpkins, ir ji nuomavosi mažutį butelį dar su trimis kitomis merginomis. Kartą ji leido vaikinukui palydėti save namo ir pakvietė jį puodeliui arbatos. Jaunasis Risas puolė į paniką pamanęs, kad jam teks pirmą kartą gyvenime patirti fizinį artumą su

moterimi. Tačiau, kai jis pabandė apkabinti Gladisę, toji išpūtė akis, o paskui garsiai nusijuokė:

- Šito tu negausi, - pasakė ji, - tačiau aš tau duosiu patarimą. Jeigu nori ko nors pasiekti, pirma, padoriau apsirenk, antra, kur nors pasimokyk ir, trečia, išmok gerai elgtis.

Ji permetė žvilgsniu jo liesą, karštą jauną veidą, žvilgtelėjo į bedugnes melsvas akis ir atlaidžiai tarė:

- O kai paaugsi, tu būsi nieko sau vaikinas.

„Jeigu nori ko nors pasiekti..." Štai tada ir pasirodė pasaulyje išgalvotasis Risas Viljamsas. Tikrasis Risas Viljamsas buvo neraštingas, tamsuoliškas, neišauklėtas berniokas be dabarties, praeities ir ateities. Tačiau jis buvo protingas, apdovanotas turtinga vaizduote ir nesutramdoma garbėtroška. Šito užteko. Risas pradėjo nuo to, kad įsivaizdavo save tuo, kuo norėtų būti, kuo ketino tapti: elegantišku, dailiu, sėkmės lydimu žmogumi. Pamažėle Risas pradėjo keistis pagal tą pavyzdį, kurį turėjo savo galvoje. Jis įstojo į vakarinę mokyklą ir ėmė lankyti paveikslų galerijas. Jis neišeidavo iš viešųjų bibliotekų ir vaikščiojo į teatrus ir, sėdėdamas ten viršutiniame aukšte, atidžiai stebėjo tai, kaip buvo apsirengę vyrai, sėdintys parteryje. Jis valgė prastai, taupydamas pinigus, kad galėtų kartą per mėnesį nueiti į gerą restoraną ir stebėti, kaip reikia elgtis prie stalo. Jis stebėjo, mokėsi įsiminė. Jis buvo tarsi kempinė, išspaudžianti iš savęs praeitį ir sugerianti ateitį.

Per vienerius trumpus metus jis daug ko išmoko, ir jo atnaujintoje sąmonėje Gladisė Simpkins, jo princesė, tapo tuo, kuo ir buvo iš tikrųjų: paprasčiausia mergaite, net neatitinkančia jo dabartinių reikalavimų. Jis išėjo iš audinių parduotuvės ir įsitaisė pardavėju vaistinėje, įėjusioje į išplėstą farmacinių parduotuvių tinklą. Tuo metu jam jau buvo šešiolika, tačiau atrodė jis daug vyresnis. Jis priaugo svorio ir ištįso. Moteris patraukdavo jo vyriškas valietiškas grožis ir greita meilikaujanti kalba. Vaistinėje jis tapo ganėtinai populiarus. Pirkėjos specialiai laukė, kada jis atsilaisvins,

kad aptarnautų jas. Jis gerai rengėsi ir kalbėjo gera ir taisyklinga kalba. Jis suprato, kad jau ganėtinai nutolo nuo Gvento ir Karmarteno, tačiau vis dar buvo nepatenkintas savo tikrovišku atvaizdu veidrodyje. Kelias, kurį jis ketino nueiti, buvo dar priš akis.

Nepraėjo nė dveji metai, kai jam pasiūlė užimti vaistinės vedėjo pareigas. Rajoninių vaistinių tinklo valdytojas tada jam pasakė:

- Tai tiktai pradžia Risai Viljamsai. Dirbkite visiškai atsidavęs, ir vieną puikią dieną jūs vadovausite ne vienai, o pustuziniui vaistinių.

Risas sunkiai susitvardė, kad nenusijuoktų jam į veidą. Sunku įsivaizduoti, kad tokia smulkmena galėjo būti kieno nors svajonių viršūne! Mokyklos Risas nemetė. Dabar jis mokėsi prekybos, marketingo ir komercinės teisės. Eiti dar reikėjo toli. Jo susikurtas paveikslas buvo piramidės viršūnėje, o jis pats kol kas vis dar, deja, buvo jos papėdėje! Šanso pakilti aukščiau ilgai laukti neteko. Kartą į vaistinę užsuko komivojažierius, jis kurį laiką stebėjo, kaip Risas vieną po kitos įkalbėjo kelias klientes įsigyti prekių, kurios joms buvo visiškai nereikalingos, priėjo prie jo ir tarė:

- Vaikine, tu čia tuščiai gaišti savo laiką. Tau reikia plaukioti ne tvenkinyje, o ežere.

- Ką gi jūs siūlote? - paklausė Risas.

- Aš šita tema pasikalbėsiu su bosu.

Po dviejų savaičių Risas jau dirbo komivojažieriumi nedidelėje farmacijos firmoje. Jis buvo vienu iš penkiasdešimties tokių pačių prekeivių, tačiau, kai žiūrėjo į savo ypatingąjį veidrodį, žinojo, jog ne taip. Vienintelis jo konkurentas dabar buvo jis pats. Jis žengė vis arčiau ir arčiau prie to susigalvoto paveikslo, kurį pats sau susikūrė, prie protingo, išsilavinusio, žavingo žmogaus paveikslo. Jis norėjo padaryti neįmanomą dalyką, nes kiekvienam žinoma, kad šitos savybės neįgyjamos, o įčiulpiamos su motinos pienu. Tačiau Risas tai padarė. Jis tapo tuo, kuo norėjo tapti, tuo, kieno paveikslą jis sau susikūrė.

Jis važinėjo po šalį, pardavinėdamas firmos prekes, bendravo su žmonėmis, atidžiai jų klausėsi. Į Londoną

grįždavo kupinas idėjų ir konkrečių praktiškų pasiūlymų ir ėmė greitai kilti tarnybiniais laiptais.

Praėjus trejetui metų po to, kai jis atėjo į firmą, Risas tapo jos komercijos direktoriumi. Puikiai jo vadovaujama firma ėmė pastebimai pirmauti.

O po ketverių metų į jo gyvenimą įsibrovė Semas Rofas. Jis pirmasis suprato, koks troškulys degina Risą.

- Mes turime daug bendro, Risai. Mes abu norime užkariauti visą pasaulį. Aš tau parodysiu, kaip to pasiekti.

Ir jis savo pažadą ištesėjo.

Semas Rofas buvo puikus mokytojas. Per devynerius metus jo vadovaujamas Risas tapo nepakeičiamu žmogumi firmoje. Laikui bėgant jis gaudavo vis atsakingesnes ir atsakingesnes pareigas, reorganizuodamas firmos padalinius, tvarkydamas įvairius gamybinius konfliktus įvairiose žemės rutulio vietose koordinuodamas įvairių „Rofo ir sūnų" struktūrų darbą, parengdamas ir įgyvendinamas naujas idėjas. Veikiai Risas buvo vienintelis, išskyrus patį Semą Rofą, kas puikiai žinojo visą ligi nago juodymo firmos valdymo sistemą. Jis tapo realiu pretendentu į jos prezidento postą. Kartą rytą, kai Risas ir Semas Rofas grįžo iš Karakaso specialiai įrengtu prabangiu „Boingu 707-320", vienu iš aštuonių oro laivų, priklausiusių firmai, Semas Rofas pagyrė Risą už meistriškai sudarytą firmai naudingą sandorį su Venesuelos vyriausybe.

- Risai, tavęs laukia solidūs komisiniai už šitą sandorį.

- Man nereikia jokių komisinių, Semai, - pasakė Risas. - Aš būčiau linkęs verčiau išpirkti iš firmos akcijų paketą ir gauti vietą Direktorių taryboje.

Jie abudu žinojo, kad jis to nusipelnė. Tačiau Semas tarė:

- Atleisk, bet aš negaliu pakeisti taisyklių. „Rofas ir sūnūs" - privati firma. Ir niekas, išskyrus šeimos narius, negali posėdžiauti Direktorių taryboje arba turėti akcijų paketą.

Risas, žinoma, tai žinojo. Nors ir nebūdamas Taryboje, jis vis dėlto privalėdavo dalyvauti visuose jos posėdžiuose.

Semas Rofas buvo vienintelis vyriškosios lyties paveldėtojas. Likusieji Rofų šeimos nariai buvo moterys. Į Direktorių tarybą įėjo jų vyrai: Valteris Hasneris, vedęs Aną Rof; Ivas Palacis, vedęs Simonetą Rof; Šarlis Martelis, vedęs Eleną Rof. Ir seras Alenas Nikolsas, Rofas iš motinos pusės.

Taigi Risas turėjo rinktis. Jis žinojo, kad nusipelnė vietos Taryboje, kad ateis diena, kada būtent jis valdys firmą. Tačiau dabar tam trukdo aplinkybės, bet aplinkybės, kaip žinoma, linkusios keistis. Ir Risas nusprendė pasilikti, pasilikti ir pažiūrėti, kas iš to išeis. Semas jį išmokė būti kantriu. Ir štai dabar Semas miręs.

Kontoroje vėl plykstelėjo šviesa. Tarpduryje stovėjo Chadžibas Kafyras. Kafyras buvo „Rofo ir sūnų" filialo Turkijoje komercijos direktorius. Neaukštas, rusvaveidis, jis didžiavosi savo deimantais ir dideliu pilvu, tarsi jie būtų buvę jo tarnybiniai apdovanojimai. Dabar jis atrodė, kaip susišiaušęs paskubomis apsirengęs žmogus. Vadinasi, vis dėlto Sofi ištraukė jį iš naktinio klubo.

- Risai! - ėmė aiškintis Kafyras. - Mano brangusis, atleisk. Prašau atleisti. Iš kur aš galiu žinoti, kad tu vis dar Stambule. Tu juk dabar jau turėjai skristi lėktuvu, o man čia pasitaikė skubus reikalas...

- Sėskis, Chadžibai. Klausyk atidžiai. Būtina pasiųsti keturias šifrogramas firmos kodu. Į keturias skirtingas šalis. Jos turi būti įteiktos adresatams tiesiai į rankas mūsų pačių pasiuntinių. Ar aš aiškiai pasakiau?

- Taip, - atsakė sutrikęs Kafyras, - net labai aiškiai.

Risas greitai žvilgtelėjo į plono auksinio laikrodžio ciferblatą ant rankos.

- Paštas Niū Sityje jau uždarytas. Jas reikia pasiųsti iš Jeni Postchane Kado. Po trisdešimties minučių jos jau turi būti kelyje.

Jis padavė Kafyrui šifrogramos tekstą.

- Kas ims aptarinėti tai, kas čia parašyta, bus tuojau pat atleistas iš darbo.

Kafyras žvilgtelėjo į tekstą, ir jo akys išsiplėtė.

- Dieve mano! - atsiduso jis. - Dieve mano!

Paskui jis pažiūrėjo į patamsėjusį Riso veidą.

- Kaip tai atsitiko?

- Nelaimingas atsitikimas, - atsakė Risas.

Pirmą kartą per visą tą laiką Risas leido nukrypti savo mintims į tą, apie kurią sąmoningai pats sau neleido galvoti: į Elizabetą Rof, Semo dukterį. Dabar jai dvidešimt ketveri. Kai jis ją pamatė pirmą kartą, ji buvo penkiolikametė mergaitė su plokštele ant dantų, ligi beprotybės drovi, vieniša, bjauriai stora, užsidariusi ir karingai agresyvi. Bėgo metai, ir Riso akyse ji pasikeitė, paveldėjusi savo motinos grožį ir protą ir savo tėvo dvasios tvirtybę. Ji labai mylėjo Semą. Risas suprato, kad tėvo mirtis jai - tai tragedija. Jis privalo pats jai apie tai papasakoti.

Po dviejų valandų Risas Viljamsas jau buvo virš Viduržemio jūros skrendančiame reaktyviniame lėktuve, pasukusiame Niujorko link.

2 skyrius

BERLYNAS

Pirmadienis, rugsėjo 7 d. - 10.00

Ana Rof-Hasner žinojo, kad neišdrįs surikti dar kartą, nes Valteris grįš ir ją užmuš. Ji įsispraudė miegamojo kampe ir, drebėdama visu kūnu, laukė neišvengiamos mirties. Tai, kas prasidėjo kaip graži stebuklinga pasaka, pasibaigė laukiniu ir neapsakomu siaubu. Ji pernelyg ilgai bijojo pažvelgti tiesiai į akis: žmogus, už kurio ji ištekėjo, buvo maniakas-žmogžudys.

Ligi susitikimo su Valteriu Hasneriu Ana Rof nieko nemylėjo, išskyrus motiną, tėvą ir pačią save. Ji buvo trapi, ligūsta, linkusi alpti mergaitė. Ji neatsiminė savęs kitaip, kaip tik ligoninėje, su auklėmis, gydytojais, atvežamais iš įvairiausių, kartais pačių tolimiausių pasaulio šalių. Kadangi jos tėvas buvo Antonas Rofas iš „Rofo ir sūnų", prie Anos lovos prileisdavo tiktai pasaulinį garsą turinčius specialistus. Tačiau ją apžiūrėję, patikrinę analizių rezultatus ir po ilgų disputų išsivažinėje į namus, jie žinojo apie jos ligą ne

daugiau, negu ligi savo atvykimo. Niekas taip ir negalėjo teisingai nustatyti jos ligas.

Ana negalėjo lankyti mokyklos, kaip visi kiti normalūs vaikai, ir, laikui bėgant, ji užsidarė savyje, susikūrusi savą pasaulėlį, kupiną fantazijų ir svajų. Ir niekas ten negalėjo pakliūti. Gyvenimo paveikslus ji piešė savomis spalvomis, nes tikrovės spalvos jai buvo nežinomos. Kai Anai sukako aštuoniolika, galvos svaigimas ir alpuliai baigėsi taip pat netikėtai, kaip ir prasidėjo. Tačiau jie spėjo palikti jos gyvenime niūrų antspaudą. Kai daugumai jos bendraamžių jau movė ant pirštelio sužadėtuvių žiedus, o kurios ne kurios net ištekėjo, ji dar buvo nė karto nesibučiavusi. Ji apsimesdavo, kad jai į tai nusispjauti. Ji įtikinėjo save, kad laiminga šalindamasi visko ir visų. Tačiau, kai tik ji persirito per dvidešimtį, pasirodė daugybė jos rankos trokštančių gerbėjų, kadangi ji buvo vienos iš pačių prestižiškiausių pavardžių pasaulyje paveldėtoja, ir daugeliui norėjosi pasiglemžti jos turtą. Jai piršosi švedų grafas, italų poetas ir pustuzinis nuskurdusių trečiojo pasaulio šalių kunigaikštukų. Ana jiems visiems atsakė. Sveikindamas dukrą trisdešimtmečio proga, Antonas Rofas mintyse laužė rankas: „Matyt, numirsiu, taip ir nepamatęs anūkų".

Savo trisdešimt penktąjį gimtadienį Ana nusprendė praleisti Austrijoje, kalnų kaimelyje Kitcubelyje, kur ir susipažino su Valteriu Hasneriu, kuris buvo trylika metų jaunesnis už ją.

Kai Ana pirmą kartą pamatė Valterį, jai tiesiog kvapą užgniaužė. Jis lėkė su slidėmis žemyn Hanenkamo šlaitu, greitojo nusileidimo trasa, ir tai buvo pats puikiausias reginys, kurį kada nors Ana buvo mačiusi. Ji stovėjo nusileidimo trasos gale ir išpūtusi akis žiūrėjo į jį, tarsi jis būtų jauno dievo įsikūnijimas. Valteris pajuto jos įsmeigtą susižavėjusį žvilgsnį.

- O kodėl jūs neslidinėjate, mieloji Fraulein?

Nepasikliaudama savo balsu, ji tiktai neigiamai papurtė galvą parodydama, kad nemoka slidinėti, o jis atsakydamas nusišypsojo ir tarė:

- Tada leiskite jus pakviesti priešpiečių.

Puolusi į paniką, tarsi jaunutė moksleivė, ji puolė bėgti šalin nuo trasos. Nuo to momento Valteris Hasneris ėmė ją persekioti Ana Rof nebuvo kvaila. Ji žinojo, kad negraži, kad nieko, išskyrus savo pavardę, ji kaip moteris negali pasiūlyti vyriškiui. Tačiau Ana žinojo ir tai, kad jos neišvaizdi išorė slėpė gražią, švelnią, jauną sielą, kupiną meilės, poezijos ir muzikos.

Būtent todėl, kad Ana pati buvo negraži, ji tiesiog garbino grožį. Ji dažnai lankėsi pačiuose žinomiausiuose pasaulio muziejuose ir valandų valandas išstovėdavo prie žinomų paveikslų ir statulų. Ir kai ji pirmą kartą pamatė Valterį Hasnerį, jai pasirodė, kad į žemę nužengė gyvas dievas.

Antrąją dieną po jų akimirkos susitikimo Ana pusryčiavo „Tenerkofo" viešbučio terasoje, kai prie jos staliuko atsisėdo Valteris. Jis iš tikrųjų buvo panašus į jauną dievą. Taisyklingas, aiškiai apibrėžtas profilis, subtilūs veido bruožai, švelni oda, lygūs balti dantys įdegusiame rausvame veide, šviesūs plaukai, melsvos, su plieno atspalviu akys. Po plonu jo slidinėjimo kostiumo audiniu slankiojo tvirti jo kūno raumenys. Ana tai pastebėjo. Viduje jai viskas sušalo, ir nuo šito pojūčio nutirpo visa apatinė kūno dalis. Keratozės pažeistus delnus ji įkišo tarp stipriai suspaustų kelių.

- O aš ieškojau jūsų vakar vakare terasoje, - pasakė Valteris.

Anai užgniaužė kvapą ir nutirpo liežuvis.

- Jeigu jūs nemokate slidinėti, aš galiu jus pamokyti, - jis nusišypsojo, - nemokamai.

Pirmosioms pamokoms jis parinko Hausbergą, šlaitą pradedantiems slidininkams. Abiems iš karto tapo aišku, kad Ana nebus slidininkė. Ji visą laiką netekdavo lygsvaros ir griuvinėjo, tačiau atkakliai bandė išmokti stovėti ant slidžių, nes jai atrodė, kad, jeigu ji to nepasieks, Valteris ims ją niekinti. Tačiau, užuot nekentęs, jis pakėlė ją jau po dešimto griuvimo ir švelniai tarė:

- Jūs sukurta svarbesniems dalykams negu šitas.

- Būtent? - paklausė Ana, jausdamasi apgailėtina ir nieko neverta.

- Aš pasakysiu jums šiandien vakare, kai vakarieniausime.

Vakare jiedu drauge vakarieniavo ir kitą rytą drauge pusryčiavo, paskui pietavo ir vėl drauge vakarieniavo. Valteris nekreipė dėmesio į visus kitus savo klientus. Jis praleido pamokas, kad galėtų dar valandėlę pabūti su Ana. Jie nuvažiavo į kaimelį, ir jis nusivedė ją į „Der Golden Grif" kazino, jie važinėjosi nuo kalno rogutėmis, bėgiojo po parduotuves, ėjo į ilgas pėsčiųjų ekskursijas ir valandų valandas sėdėjo viešbučio terasoje ir kalbėjo, kalbėjo. Anai tai buvo stebuklingos dienos.

Praėjus penkioms dienoms po jų susitikimo Valteris paėmė jos rankas į savąsias ir tarė:

- Ana, mylimoji, tekėk už manęs.

Ir viską sugadino. Jis išplėšė ją iš stebuklingos šalies ir sugrąžino į žiaurią tikrovę, priminęs jai, kas ji buvo. Išsigimėliška, trisdešimt penkerių metų senmergė, gardus kąsnelis tiems, kas medžioja kraitį.

Ji pabandė ištraukti rankas, tačiau Valteris ją sulaikė.

- Mes mylime vienas kitą, Ana. Nuo to niekur nepabėgsi.

Ji klausėsi šito melo, sulaikiusi kvapą, klausėsi jo žodžių: „Aš niekada nieko nemylėjau" - ir pati pro pirštus žiūrėjo į melą, kadangi baisiai norėjo tuo tikėti. Ji pakvietė jį į savo kambarį, ir jie ten ilgai sėdėjo ir kalbėjosi, o kai Valteris papasakojo Anai savo gyvenimo istoriją, ji staiga juo patikėjo pagalvojusi: „Bet juk tai mano pačios gyvenimo istorija".

Kaip ir jai, jam nebuvo ką mylėti. Nuo pat gimimo dienos jis, kaip ir ji, buvo svetimas visuomenei - jis todėl, kad nesantuokinis, ji - kad gimė silpna ir ligota. Kaip ir ji, Valteris troško ką nors pamilti. Jis išaugo našlaičių prieglaudoje, ir, kai jam sukako trylika metų ir tapo akivaizdu, kad jis beprotiškai gražus, moteriškoji prieglaudos pusė ėmė jį naudoti kaip malonumų instrumentą, įsitraukdamos jį į lovą ir mokindamos įvairių jų potroškio patenkinimo būdų. Atsidėkodamos jos berniuką gerai maitino, jam atitekdavo geriausi mėsos gabalai ir saldėsiai. Jis turėjo viską, išskyrus meilę.

Kai sulaukęs pilnametystės Valteris pabėgo iš prieglaudos, tai pasirodė, kad už jos sienų pasaulis nė trupučio ne geresnis. Moteris ir čia traukė tiktai jo išorė, jis buvo joms savos rūšies žaisliuku, tačiau tuo viskas ir baigdavosi. Jos dovanojo jam pinigus, gražius drabužius, brangenybes, tačiau savęs - niekada.

Valteris buvo jos doppelganger, jos gimininga siela. Jų sutuoktuvės, įvykusios rotušėje, praėjo tyliai ir nepastebimai.

•

Ana tikėjosi, kad tėvas nepaprastai apsidžiaugs šituo įvykiu. Jis tiesiog buvo įniršęs iš apmaudo.

- Idiotė! - trypė kojomis. - Imti ir ištekėti už alfonso! Aš patikrinau, visą gyvenimą jis gyveno moterų išlaikomas, tačiau nė viena kvailė nesusivokė už jo ištekėti.

- Liaukis! - šaukė ji. - Tu jo nepažįsti!

Tačiau Antonas Rofas puikiai žinojo, kas per vienas buvo Valteris Hasneris. Jis pasikvietė ką tik iškeptą žentą į savo kabinetą.

Valteris su pasitenkinimu apžiūrėjo juodu medžiu išdailintas sienas ir ant jų kabojusius paveikslus.

- Man patinka šitas kabinetas, - pareiškė jis.

- Neabejoju, kad čia geriau, negu prieglaudoje.

Valteris greitai žvilgtelėjo į Antoną Rofą. Jo akyse iš karto pasirodė įtampa.

- Atleiskite, nesupratau?

- Praleisime formalumas, - pasakė Antonas. - Jūs prašovėte. Mano dukra pinigų neturi.

Pilkos Valterio akys pasidarė ledinės.

- Nesuprantu, ką jūs mėginate man pasakyti?

- Aš ne mėginu, o sakau: jūs nieko iš Anos negausite, kadangi mes nieko neturime. Jeigu jūs būtumėte kruopščiau atlikęs namų darbus, tai iš anksto būtumėte išsiaiškinęs, kad „Rofas ir sūnūs" uždara korporacija. Tai reiškia, kad jos akcijos neparduodamos. Mes ne beturčiai, tai tiesa. Tačiau iš mūsų išmelžti turto nepavyks.

Jis pasigraibė kišenėse, ištraukė voką ir atsainiai numetė ant stalo.

- Tai padengs nuostolius. Ne vėliau kaip šeštą valandą vakaro jūs privalote palikti Berlyną. Ir aš noriu, kad jūs niekada daugiau neprimintumėte Anai apie save.

- O ar jums neatėjo į galvą, kad aš vedžiau Aną todėl, kad ją myliu? - ramiai pasakė Valteris.

- Ne, - šaltai atsakė Antonas. - O jums kada tai atėjo į galvą?

Keletą akimirkų Valteris tylėdamas žiūrėjo į jį.

- Pažiūrėsime, kokia suma aš įvertintas.

Jis perplėšė voką ir suskaičiavo pinigus, paskui vėl pažiūrėjo į Antoną Rofą.

- Mano kaina didesnė negu dvidešimt tūkstančių markių.

- Daugiau jūs negausite. Ir laikykite, kad jums pasisekė.

- Be abejonės, - atsakė Valteris. - Jeigu norite tiesos, aš iš tikrųjų manau, kad man pasisekė. Ačiū.

Demonstratyviai įsidėjęs pinigus į kišenę, jis apsisuko ir išėjo pro duris.

Antonas Rofas su palengvėjimu atsiduso. Jis tuo pat metu jautė ir kaltės jausmą, ir pasišlykštėjimą tuo, ką buvo priverstas padaryti, tačiau vidinis balsas jam šnibždėjo, kad kitos išeities nebuvo. Ji kankinsis dėl to, kad vyras ją pametė, tačiau gerai, kad tai įvyko dabar, o ne paskui. Jis pasirūpins, kad ji susipažintų su žmonėmis labiau tinkančiais jai pagal amžių ir padėtį visuomenėje, kurie, jei ir nemylės jos, tai bent jau ją gerbs ir kuriuos tam tikra prasme domins ji, o ne jos milijonai. Jų nereikės pirkti už dvidešimt tūkstančių markių.

Kai Antonas Rofas parvažiavo namo, Ana su ašaromis akyse išbėgo jo pasitikti. Jis švelniai ją apkabino ir tarė:

- Ana, mieloji, viskas bus gerai. Tu jį pamirši...

Ir žvilgtelėjo pro jos petį: tarpduryje stovėjo Valteris Hasneris. O tuo metu Ana pakėlė aukštyn pirštą ir tarė:

- Pažiūrėk, ką man nupirko Valteris. Gražus žiedas, tiesa? Jis kainuoja dvidešimt tūkstančių markių!

Ir Anos tėvams noromis nenoromis teko sutikti. Kaip vestuvinę dovaną jie nupirko jiems namą Vanzėje, apstatytą senoviniais prancūziškais baldais, patogiomis sofomis,

minkštais krėslais, su didžiuliu rašomuoju stalu bibliotekoje, nustatytoje spintomis, nuo viršaus ligi apačios pridėtomis knygų. Viršutinį aukštą puošė puikūs švedų ir danų aštuonioliktojo amžiaus baldai.

- To jau per daug, - pasakė Anai Valteris. - Man iš jų nieko nereikia. Aš pats norėčiau tau pirkti, mylimoji, gražius ir brangius daiktus. - Ir sumišęs, berniūkiškai nusišypsojęs, pridūrė: - Bet aš neturiu pinigų.

- Tu jų turi, - atsakė Ana. - Viskas, kas čia yra, - tavo.

Valteris klastingai nusišypsojo ir paklausė:

- Argi mano?

Ana pati (Valteriui taip nesinorėjo aptarinėti jų finansinius reikalus!) paaiškino visus reikalus ir savo finansinę padėtį. Ji turėjo savo kreditinį fondą, garantavusį jai pasiturimą gyvenimą. Tačiau pagrindinis jos turtas buvo firmos „Rofas ir sūnūs" akcijų paketas. Parduoti akcijas ji galėjo tik leidus Direktorių tarybai, sprendimas turėjo būti sutartinis.

Kai Ana pasakė, kokia suma įvertintos akcijos, Valteris nepatikėjo savo ausimis.

- Ir tu neturi teisės parduoti savo pajaus?

- Taip. Semas nė už ką nesutiks. O jis turi kontrolinį paketą. Tačiau ateis diena...

Valteris pareiškė norą imtis šeimyninio verslo. Antonas nesutiko.

- Kokios naudos gali duoti firmai utėlėtas slidininkas? - retoriškai klausė jis.

Tačiau galų gale jis nusileido atkakliems dukros prašymams, ir Valteris gavo kuklią vietą firmos valdyboje. Ir, puikiai ten pasirodęs, jis ėmė greitai kilti tarnybiniais laiptais. Kai praeitais metais mirė Anos tėvas, Valteris Hasneris buvo įtrauktas į Tarybos sudėtį. Ana juo didžiavosi. Jis buvo idealus vyras ir puikus meilužis. Parnešdavo jai gėlių, dovanojo nedideles jaudinančias dovanėles, stengėsi praleisti su ja visą likusį laisvą laiką. Anos laimei nebuvo ribų. „Ach, danke, lieber Gott!" - mintyse ji dėkojo Dievui.

Ana išmoko gaminti, kad mielasis Valteris galėtų valgyti mėgstamus valgius: choucroute, didžiules porcijas bulvių

košės su sviestu, patiekiamas su gurgždančiais tarp dantų raugintais kopūstais ir kiaulienos muštiniais, dešrelėmis ar Niurnbergo dešrelėmis. Ji paruošdavo kiaulienos nugarinę, išvirtą aluje ir kaip reikiant pagardintą prieskoniais, ir patiekdavo į stalą su keptu nuluptu obuoliu, kurio išskobtame vidurėlyje puikavosi raudonos uogos.

- Mylimoji, tu geriausia virėja pasaulyje, - sakė Valteris, o Ana raudonuodavo giriama.

Trečiaisiais jų gyvenimo metais Ana pastojo.

Aštuonis nėštumo mėnesius jos kūną kankino skausmai, tačiau ji stoiškai kentėjo. Jai kėlė nerimą kas kita.

Prasidėjo tai tą dieną, kai po priešpiečių ji, likusi viena ir kažin kaip džiugiai užsimiršusi atsisėdo megzti Valteriui megztinį. Staiga ji išgirdo jo balsą:

- Dieve mano, Ana, ko tu čia sėdi tamsoje?

Už langų buvo visiškai tamsu, ji žvilgtelėjo į megztinį ir pamatė, kad net ir nepradėjo jo megzti. Kodėl gi taip greitai sutemo? Nejaugi jai viskas pasivaideno? Po šito atvejo buvo kiti panašūs į jį, ir Ana ėmė galvoti, kad šitie nepastebimi sąmonės aptemimai yra blogas ženklas, pranašaująs greitą mirtį. Ji nebijojo mirti, tačiau mintis, kad Valteris liks vienas, be jos užuojautos ir pagalbos, nuolat kankino ją.

Likus keturioms savaitėms ligi gimdymo Aną ištiko vienas tokių priepuolių, ji neteko sąmonės, suklupo ir nusirito laiptais žemyn.

Atsipeikėjo ji ligoninėje.

Ant lovos krašto sėdėjo Valteris ir laikė jos ranką.

- Na, mylimoji, ir išgąsdinai tu mane.

Jos pirmutinė paniška mintis buvo: „Vaikas! Aš jo nejaučiu!" Ji apsičiupinėjo savo pilvą. Jis buvo plokščias.

- Kur mano vaikas?

Valteris pasilenkė ir apkabino ją.

- Jūs pagimdėte dvynius, ponia Hasner, - iš kažkur atsiliepė gydytojo balsas.

Ana su ašaromis akyse atgręžė laimingą veidą į Valterį.

- Berniukas ir mergaitė, mylimoji.

Ji buvo kupina laimės. Ji pajuto neįveikiamą norą tuojau pat pamatyti savo mažylius, paliesti, palaikyti juos ant savo rankų.

- Dabar apie tai ir kalbos negali būti, - pasakė gydytojas, - pasveiksite, tada kitas reikalas.

Visi įtikinėjo Aną, kad kasdien jos sveikata gerėja, tačiau baimė ją kankino nuolat. Kažkas jai darėsi, bet ji negalėjo to suprasti. Nespėdavo Valteris atvažiuoti ir paimti jos ranką, kaip jau imdavo atsisveikinti. Ji, su nuostaba žiūrėdama į jį, priekaištavo:

- Bet juk tu tiktai ką atėjai...

Ji mesdavo žvilgsnį į laikrodį, ir, didžiausiam savo siaubui, matė, jog jis sėdi pas ją apie dvi, o gal ir tris valandas.

Ji supratimo neturėjo, kaip ir kada jos taip greitai pralekė.

Ji neaiškiai prisiminė, kad naktį jai atnešė vaikus, tačiau siaubingai norėjosi miego, ir vaizdas buvo blankus, išskydęs. Ar tikrai buvo atnešę? Ko nors klausti ji gėdinosi. Dievai jų nematė! Kai Valteris parveš ją namo, niekas jau neišskirs jos su vaikais.

Galų gale atėjo laimingoji diena. Gydytojai reikalavo, kad ji neliptų iš krėslo su ratukais, nors Ana įtikinėjo juos, kad įstengia eiti pati. Iš tikrųjų ji buvo labai silpna, bet taip susijaudinusi, kad greitai pamatys mažylius; jog jai niekas daugiau nerūpėjo. Valteris, įstūmęs krėslą su Ana vidun, paėmė ją ant rankų ir norėjo nešti ją į miegamąjį.

- Ne! - sušuko ji, - nešk mane į vaikų kambarį.

- Tau būtina pailsėti. Brangioji, tu dar pernelyg silpna...

Ji, neišklausiusi ligi galo jo argumentų, išslydo iš jo rankų ir nubėgo į vaikų kambarį.

Langinės buvo uždarytos, ir reikėjo nemažai laiko, kol Anos akys apsiprato su prieblanda. Iš susijaudinimo jai svaigo galva. Ji bijojo nualpti.

Iš paskos atėjęs Valteris kažin ką jai kalbėjo, kažin ką mėgino aiškinti, tačiau ji neklausė jo.

Todėl, kad kambaryje buvo jie. Kiekvienas miegojo savo lovytėje ir ramiai šnopavo per miegus. Ana ant pirštų galų prisiartino prie mažylių, stengdamasi jų nepažadinti, žiūrėdama į juos išpūtusi akis. Gražesnių vaikų ji niekada nebuvo mačiusi. Netgi dabar buvo matyti, kad berniukas - tikrut tikras Valteris, jo bruožai, jo purūs šviesūs plaukai. Mergytė buvo kaip lėlė, šviesiaplaukė, mažyčiu į apačią šiek tiek ištemptu veideliu.

Ana atsisuko į Valterį ir virptelėjusiu balsu pasakė:

- Jie tokie gražučiai. Aš... aš tokia laiminga.

- Einam, Ana, - sukuždėjo Valteris. Jis apkabino ją ir stipriai priglaudė prie savęs, ir ji pajuto jo nepasotinamą alkį, ir joje nubudo atliepiamasis geismas. Jiedu juk taip ilgai nebuvo drauge. Valteris teisus. Vaikai palauks, jų laikas dar ateityje.

Berniuką jie pavadino Piteriu, o mergytę Bergita. Tai buvo du maži stebuklai, sukurti jos ir Valterio, ir Ana valandų valandas prasėdėdavo vaikų kambaryje, žaisdama ir kalbėdama su jais. Nors jie ir nesuprato motinos žodžių, ji žinojo, kad jie jautė jos meilę. Retkarčiais užsižaidusi ji pasukdavo galvą į durų pusę, o ten stovėdavo jau iš darbo grįžęs Valteris, ir Ana nustebusi pastebėdavo, kaip greitai ir nepastebimai prabėgdavo diena.

- Eikš pas mus, - kviesdavo ji. - Mes labai įdomiai žaidžiame.

- Pietūs paruošti? - klausdavo Valteris.

Ir ji staiga pasijusdavo jam nusikaltusi. Ji duodavo sau žodį skirti Valteriui daugiau dėmesio, tačiau kitą dieną viskas kartojosi iš naujo. Dvyniai tarsi magnetas traukė ją prie savęs. Ana vis dar labai stipriai mylėjo Valterį ir, mėgindama bent kiek sumažinti kaltės jausmą, įtikinėjo save, jog tam tikra prasme vaikai buvo ir jo dalimi. Naktimis, vos Valteris užsnūsdavo, Ana išlysdavo iš lovos ir nusigaudavo į vaikų kambarį, atsisėsdavo ir neatsitraukdama akių žiūrėjo į miegančius vaikus. Vos imdavo brėkšti pirmieji aušros spinduliai, ji greitai grįždavo į lovą, kol dar nenubudo Valteris.

Kartą naktį vaikų kambaryje pasirodė Valteris, užklupęs ją visai netikėtai.

- Kurių velnių tu čia stypsai?

- Aš norėjau... aš paprasčiausiai...

- Marš į lovą!

Tokiu tonu jis niekada su ja nekalbėjo.

Pusryčiaudamas Valteris tarė:

- Manau, mudu nusipelnėme poilsio. Mums būtina kur nors nuvažiuoti ir išsiblaškyti.

- Bet, Valteri, vaikai dar per maži, kad galėtume keliauti.

- Aš kalbu apie tave ir save.

Ji neigiamai papurtė galvą.

- Aš negaliu palikti jų vienų.

Jis paėmė jos rankas į savąsias ir pasakė:

- Pamiršk apie vaikus.

- Pamiršti apie vaikus? - jos balsas virptelėjo.

- Ana, - maldaujamai žvilgtelėjęs jai į akis, pasakė Valteris, - prisimeni, kaip mums buvo gerai ligi tavo nėštumo? Kaip smagiai mes linksminomės? Kaip nuostabu buvo mums dviese, tiktai tu ir aš, ir nieko, kas galėtų mums trukdyti?

Štai tada ji suprato: Valteris pavyduliavo jos vaikams.

Greitai lėkė savaitės ir mėnesiai. Valteris vis labiau šalinosi vaikų. Gimimo dieną Ana nupirkdavo jiems nuostabių dovanėlių. Valteris tomis dienomis apskritai stengėsi nebūti namie, ilgai užsisėdėdavo darbe. Ana daugiau nenorėjo savęs apgaudinėti. Vaikai - ir tuo ji jau neabejojo - Valterio apskritai nedomino. Ana dėl visko kaltino save, nes, matyt, pernelyg jais domėjosi. Tiesiog buvo dėl jų pasimaišiusi, kaip pareiškė Valteris. Jis patarė jai dėl to kreiptis į gydytoją, ir ji, kad jo neužgautų, sutiko. Tačiau gydytojas jai nepatiko. Vos jis pravėrė burną, kai Ana liovėsi jo klausiusi ir atsipeikėjo tiktai tada, kai jis pasakė:

- Jūsų laikas baigėsi, ponia Hasner. Tikiuosi jus pamatyti kitą savaitę.

- Be abejonės.

Daugiau ji ten kojos nekėlė.

Širdimi vis dėlto Ana jautė, kad dėl visko kalta ne tik ji, kad dalis kaltės tenka ir Valteriui. Jos klaida buvo ta, kad ji per daug juos mylėjo, o jo - ta, kad jis apskritai jų nemylėjo.

Dabar Valteriui esant ji vengė net užsiminti apie vaikus, tačiau vos įstengdavo sulaukti to momento, kol jis išeis į darbą, kad tuojau pat nuskubėtų į vaikų kambarį pas savo mažylius. Jie jau atšventė savo trečiąjį gimtadienį, ir Ana aiškiai įsivaizdavo, kokie jie bus, kai užaugs. Piteris buvo stambus ir stiprus berniukas, atletiško kūno sudėjimo, lygiai kaip tėvas. Laikydama jį ant kelių, Ana tyliai murkė:

- Ak, Piteri, kiek dėl tavęs išlies ašarų vargšės merginos. Būk su jomis švelnesnis, sūneli.

O Piteris tiktai šypsojosi ir meilinosi jai.

Ir tada Ana imdavo ant rankų Bergitą. Auksaplaukė, švelniaodė Bergita gražėjo kasdien. Tačiau jos išorėje nebuvo jokio panašumo nei į Aną, nei į Valterį. Piteris paveldėjo tėvo charakterį ir temperamentą, ir Anai dažnokai tekdavo plekštelėti jam už nepaklusnumą, o Bergita buvo tiesiog įsikūnijęs angelas. Kai Valterio nebuvo namie, Ana uždėdavo jiems įvairias plokšteles arba garsiai skaitydavo. Labiausiai už viską jie mėgo klausytis „101 Marchen". Jiems labai patikdavo pasakos apie milžinus-žmogėdras, kaukus ir raganas, ir jie buvo pasirengę klausytis jų be galo. Paguldžiusi juos miegoti, ji dažnai dainavo jiems lopšinę:

Schlaf, Kindlein, seh laf,
Der Vater hut't die Schaf...

Visa širdimi Ana tikėjosi, kad laikas pakeis Valterio požiūrį į vaikus, ir naktimis už tai melsdavosi. Ir laikas iš tikrųjų pakeitė jo požiūrį į juos, padaręs jį dar piktesnį. Jis ėmė tiesiog nekęsti mažylių. Iš pradžių Ana įtikinėjo save, kad Valteris nori, jog ji priklausytų tiktai jam, jog jis nenori jos dalintis su niekuo kitu. Tačiau laikui bėgant suprato, kad apie jo meilę jai ir kalbos negali būti. Veikiau reikalas buvo tas, kad jis jos nekentė. Tėvas pasirodė teisus. Valteris ją vedė dėl pinigų. Jam reikėjo atsikratyti jų bet kokia kaina. Vis dažniau ir dažniau jis ėmė įkalbinėti Aną, kad parduotų savo dalį akcijų.

- Semas neturi teisės mums kliudyti! Paimsime pinigus ir išsinešdinsime iš čia. Tu ir aš, ir daugiau mums niekas nereikalingas.

Ji tylėdama žiūrėjo į jį.

- O vaikai?

Jo akys karštligiškai blizgėjo.

- Kuo čia dėti vaikai? Kalbama apie mus su tavimi. Mums būtina jų atsikratyti. Mes privalome tai padaryti savo pačių labui.

Štai tada ji galutinai suprato, kad jis pamišęs. Ir pasibaisėjo. Valteris jau buvo atleidęs visus tarnus, išskyrus valytoją, ateidavusią pas juos kartą per savaitę. Ana ir vaikai namuose likdavo vieni, visiškoje jo valioje. Jį reikėjo būtinai izoliuoti nuo šeimos. Išgydyti jį, matyt, jau buvo neįmanoma. Penkioliktame amžiuje bepročius paprastai surinkdavo draugėn ir įlaipindavo į savo rūšies plaukiojantį namą, Narrenschiffe, kvailių laivą, tačiau mūsų laikais medicina vis dėlto turbūt galėjo padėti Valteriui.

Ir štai šitą rugsėjo dieną Ana, susigūžusi sėdėjo savo miegamojo kampe, nes Valteris užrakino duris, ir laukė jo sugrįžtančio. Ji žinojo, ką jai daryti. Dėl jo, dėl savęs ir dėl savo vaikų. Šiek tiek padelsusi, ryžtingai pakėlė ragelį ir ėmė rinkti skaičių 110, skubaus policijos iškvietimo numerį.

Ausyse suskambėjo nepažįstamas balsas:

- Hello. Hier ist der Notruf der Polizei. Kann ich Ihnen helfen?

- Ja, bitte! - jos balsas virpėjo. Ich...

Staiga iš niekur atsiradusi ranka ištraukė iš jos rankų ragelį ir smarkiai trenkė ant svirtelės.

Apimta siaubo Ana atšoko.

- Labai prašau, - traukdamasi verkšleno ji, - nemušk manęs.

Degančiomis, pamišėlio akimis Valteris pamažėle artėjo prie jos ir įtaikiai tyliai, taip, kad ji vos girdėjo atskirus žodžius, kalbėjo:

- Mylimoji, aš tavęs ir pirštu nepaliesiu. Aš juk myliu tave, tu žinai!

Jis palietė ją, ir nuo jo palytėjimo jos oda nuėjo pagaugai.

- Jokios policijos mums nereikia, tiesa?

Ji pritariamai linktelėjo, nedrįsdama iš siaubo praverti burnos.

- Dėl visko kalti vaikai, Ana. Mes jų atsikratysime. Aš...

Apačioje suskambėjo durų varpelis. Valteris sustingo vietoje. Varpelis dar kartą suskambėjo.

- Lauk manęs čia, - įsakė jis. - Eisiu ir pažiūrėsiu, kas ten atėjo.

Bijodama pajudėti, ji tylėdama žiūrėjo, kaip jis išėjo iš kambario, kaip su jėga užtrenkė duris, girdėjo, kaip iš vidaus spragtelėjo užraktas.

Ausyse įkyriai skambėjo:

- Lauk manęs čia!

Valteris Hasneris nubėgo laiptais žemyn, priėjo prie laukųjų durų ir atidarė jas. Ant slenksčio stovėjo žmogus su plika pasiuntinio uniforma. Rankose jis laikė didelį voką.

- Aš privalau tai perduoti ponui ir poniai Hasneriams asmeniškai.

- Duokite, - pasakė Valteris. - Aš - Valteris Hasneris.

Jis uždarė duris, pažiūrėjo į voką, paskui atplėšė. Lėtai perskaitė ten buvusį pranešimą:

SU GILIU LIŪDESIU PRANEŠAME, KAD ŽUVO SEMAS ROFAS KOPDAMAS Į VIRŠUKALNĘ. PRAŠOME ATVYKTI Į CIŪRICHĄ PENKTADIENĮ ANTROJE DIENOS PUSĖJE, KUR ĮVYKS DIREKTORIŲ TARYBOS POSĖDIS.

Apačioje buvo parašas: „Risas Viljamsas".

3 skyrius

ROMA

Pirmadienis, rugsėjo 7 d. - 18.00

Ivas Palacis stovėjo viduryje miegamojo, jo veidu tekėjo kraujas.

- Mamma mia! Mi hai rovinato!

- Pražudyti tave, niekingas figlio di putana? Čia juk tik nedidelis užstatas, - šaukė jam į veidą Donatela.

Šitas pokalbis įvyko didžiuliame miegamajame jų bute Monteminajo gatvėje; jiedu stovėjo vienas priešais kitą nuogi. Gašlesnio ir labiau svaiginančio kūno negu Donatelos, Ivas Palacis nebuvo matęs, ir net dabar, kai kraujas sunkėsi iš Donatelos apdraskyto jo veido, jis pajuto, kaip jam įprastai ėmė mausti tarpukojį. Dio, ji iš tiesų buvo gražuolė! Nekaltybė ir ydingumas, nesuvokiamai įsikūniję joje, varė jį iš proto. Jos veidas priminė panteros snukį: plačiaskruostis, su įkypomis akimis, putniomis, raudonomis lūpomis, bučiavusiomis jį, čiulpusiomis jį ir... ne, dabar geriau apie tai negalvoti. Jis pagriebė nuo kėdės kažin kokį baltą audinį, kad nusišluostytų nuo veido kraują, ir pernelyg vėlai suvokė, jog tai jo paties marškiniai. Donatela stovėjo jų dvigulės lovos viduryje ir visa gerkle rėkė:

- Taip tau ir reikia, pašlemėke! Nukraujuok ir padvėsk, dvokiantis ištvirkėli!

Jau šimtąjį kartą Ivas Palacis klausė save, kaip jis galėjo pakliūti į tokią kvailą padėtį. Jis laikė save pačiu laimingiausiu žmogumi žemėje, ir visi draugai vieningai sutiko su juo. *Draugai? Visi!* Todėl, kad Ivas neturėjo priešų. Ligi vedybų jis buvo pramuštgalvis romietis, pasileidęs vyrukas, nerūpestingas lėbautojas, donas Džovanis, kuriam pavydėjo pusė Italijos vyrų. Visa jo filosofija tilpo vienoje frazėje: „Farst onore con una donna!" - „Nusipelnyk sau šlovę per moterį!" Šituo jis ir užsiėmė didžiąją laiko dalį. Jis buvo tikras romantikas. Be saiko įsimylėdavo, ir kiekvieną naują meilę panaudodavo kaip taraną, kad atsikratytų ankstesniosios. Ivas dievino moteris, visos jos buvo puikios, nuo žemiausios kategorijos *putane,* kuri vertėsi seniausiu amatu Apijos gatvėje, ligi šiuolaikinių manekenių, išdidžiai žingsniuojančių Kondočio gatve. Vienintelės moterys, į kurias Ivas nekreipė dėmesio, buvo amerikietės. Jį piktino jų nepriklausomybė. O ir ko buvo galima tikėtis iš nacijos, kurios kalba buvo tokia neromantiška, kad Džuzepės verdžio pavardę jie vertė kaip Džo Žaliasis?

Ivas visada turėjo bent tuziną įvairių parengimo stadijų mergelių. Tų stadijų buvo penkios. Pirmoje stadijoje buvo merginos, su kuriomis jis ką tiktai susipažino. Jis jas apdovanodavo kasdieniniais telefono skambučiais, gėlėmis ir plonais erotinės poezijos tomeliais. Antroje stadijoje jos gaudavo kuklias dovanėles, pavyzdžiui, šalikėlius ir porcelianines dėžutes, pilnutėles šokolado. Trečioje stadijoje jis joms dovanojo brangenybes ir drabužius ir kvietė pietauti į „El Tupą" arba į „Flavnos taverną". Ketvirtoje stadijoje jos pakliūdavo į jo lovą ir mėgaudavosi jo nepralenkiamais meilužio gabumais. Į pasimatymą Ivas žiūrėjo kūrybiškai. Jo prabangus butas Margutos gatvėje būdavo pilnutėlis gėlių, *garofani* arba *papaveri,* muzikinis fonas: klasika, opera arba rokas - atsižvelgiant į vienos ar kitos išrinktosios skonį. Ivas buvo puikus virėjas, ir jo kulinarinio meno šedevru buvo *pollo alla cacciatara,* medžiotojų viščiukas. Po pietų šalto šampano butelis buvo atnešamas tiesiai į lovą... O, Ivas dievino ketvirtąją stadiją.

Tačiau pati delikačiausia buvo penktoji stadija. Ją sudarė už širdies stverianti atsisveikinimo kalba, brangi atsisveikinimo dovana ir kupinas ašarų ir aimanų *arrivederci.*

Visa tai dabar jau praeityje. O šiuo metu Ivas Palacis metė greitą žvilgsnį į savo kraujuojantį subraižytą veidą veidrodyje virš lovos ir pasibaisėjo. Įspūdis toks, lyg jį būtų užpuolusi pasiutusi šienapjovė.

- Žiūrėk, ką tu padarei! - subliuvo jis. - *Cara,* aš žinau, tu šito nenorėjai.

Jis priėjo arčiau lovos ir pamėgino apkabinti Donatelą. Jos minkštos rankos apsivijo aplink jį, ir, kai jis ėmė spausti ją prie savęs, ji, kaip laukinė katė, įnirtingai suleido ilgus nagus jam į nugarą. Ivas suriko iš skausmo.

- Rėk! - šūktelėjo Donatela. - Jeigu aš turėčiau peilį, aš nupjaučiau tavo *cazzo* ir sugrūsčiau tau į koserę!

- Dėl dievo meilės, tyliau, - maldavo ją Ivas. - Juk šalimais vaikai!

- Na ir tegul! - nenurimo ji. - Jiems jau laikas žinoti, kokia padugnė jų mylimasis tėtukas...

Jis žengė prie jos.

- *Carissima...*

- Neliesk manęs! Aš veikiau atsiduosiu pirmam pasitaikiusiam girtam sifilitikui, negu leisiu tau mane liesti.

Ivas, stipriai užgautas, išsitiesė.

- Ir tai sako mano vaikų motina!

- O ko tu nori, kad aš tau sakyčiau? Kaip dar man kalbėti su tokia padugne kaip tu? - Donatela jau bemaž spiegė. - Nori kitaip, *duok man tai, ko aš noriu!*

Ivas būkštaudamas pažvelgė į duris.

- *Carissima* - negaliu. Aš jo neturiu!

- Tai gauk jį! - riktelėjo ji. - Tu juk prisiekinėjai, kad gausi!

Jai vėl prasidėjo isterijos priepuolis, ir Ivas nusprendė, kad visų geriausias dalykas - tai kuo greičiau iš čia išsinešdinti, kol kaimynai vėl neiškvietė karabinierių.

- Kad gaučiau milijoną dolerių, man reikalingas laikas, - švelniai pasakė jis. - Aš pasistengsiu. Aš gausiu tau tą milijoną.

Jis mikliai ėmė rengtis, o tuo tarpu Donatela kaip furija lakstė po kambarį, ir ore sklandė jos standžios krūtys. „Dieve mano, kas per moteris! Aš iš proto dėl jos einu!" - pagalvojo sau Ivas. Jis pagriebė savo sukruvintus marškinius. Teks vilktis tokius. Vilkdamasis marškinius, jis jautė nugara ir krūtine jų lipnią vėsą. Paskutinį kartą žvilgtelėjo į save veidrodyje. Iš Donatelos nagų paliktų įbrėžimų dar kur ne kur sunkėsi kraujas.

- *Carsissima,* - paklausė Ivas, - kaip dabar aš viską tai paaiškinsiu žmonai?

Ivo Palacio žmona buvo Simoneta Rof, Rofų šeimos itališkosios atšakos įpėdinė. Jis susipažino su ja, kai buvo savo firmos pasiųstas kaip architektas vadovauti Rofų vilos perstatymo darbams Porto Erkole. Nuo to momento, kai Simonetos žvilgsnis stabtelėjo prie Ivo, jo viengungiško gyvenimo dienos buvo suskaičiuotos. Su ja Ivas pasiekė ketvirtąją stadiją dar tą pačią naktį, o netrukus jis jau buvo jos vyras. Simonetai netrūko nei grožio, nei ryžtingumo. Ji žinojo, ko norėjo, o norėjo ji Ivo Palacio. Nesuspėjo Ivas nė akimi mirktelėti, kaip iš nerūpestingo viengungio pavirto

jaunos ir gražios įpėdinės vyru. Jis užmetė savo architektūrinius sumanymus ir ėmė dirbti „Rofui ir sūnums", gavęs puikią įstaigą Eure, toje Romos dalyje, kurios statyba su didele pompa prasidėjo nešlovingojo dučės laikais.

Firmoje Ivui sekėsi iš pat pradžių. Jis buvo protingas, talentingas, viską pagaudavo iš pusės žodžio, ir visi juo negalėjo atsidžiaugti. Ivo negalima buvo nemylėti. Visada besišypsantis, mandagus, žavingas. Draugai pavydėjo jo linksmo būdo ir stebėjosi, kaip jam tai pavykdavo. Atsakymas buvo tiesiog banalus. Ivas mokėjo slėpti tamsiąsias savo sielos puses. Iš tikrųjų jis buvo pernelyg emocingas, greitai užsiplieksdavo baisia neapykanta ir tą akimirką galėjo nužudyti žmogų.

Santuokinis gyvenimas su Simoneta pasirodė visai nesunkus. Iš pradžių jis bijojo, kad vedybos supančios jam rankas ir kojas, tačiau baimė buvo veltui. Jis paprasčiausiai draugužes ėmė rinktis kur kas atsargiau, šiek tiek sumažindavo jų skaičių, ir viskas grįžo į ankstesnes vėžes.

Simonetos tėvas nupirko jiems už dvidešimt penkių kilometrų nuo Romos, Olgiatos priemiestyje, puikų namą, kurį saugojo didžiuliai, amžinai uždaryti vartai ir uniformuoti sargybiniai.

Simoneta buvo puiki žmona. Ji mylėjo Ivą ir elgėsi su juo kaip su karaliumi, ką jis laikė visiškai normaliu dalyku. Tačiau, jeigu Simoneta pavyduliavo, pavirsdavo furija. Kartą ji įtarė, kad Ivas išvyko į Braziliją su viena firmos kliente. Jis, teisuoliškai pasipiktinęs, tai neigė. Vaidui pasibaigus namuose nebuvo nė vieno sveiko daikto, beje, dauguma jų buvo sudaužyta į Ivo galvą. Galiausiai šėtoniškai įpykusi Simoneta puolė Ivą su virtuviniu peiliu, ir, kad jį atimtų, Ivui teko panaudoti jėgą. Ir kai grumtynių įkarštyje jie pargriuvo ant grindų, ir, kai galų gale Ivui pavyko nuplėšti nuo jos drabužius, jis pasistengė padaryti viską, kas įmanoma, kad ji pamirštų savo apmaudą. Tačiau po šio atsitikimo Ivas tapo atsargesnis. Jis pranešė klientei, kad dabar nedrįsta jos lydėti kelionėse, ir pasistengė, jog šitas epizodas būtų galutinai pamirštas. Jis žinojo, kad jam gyvenime

nepaprastai pasisekė. Simoneta buvo jauna, graži, protinga ir turtinga. Jiems patikdavo vieni ir tie patys daiktai ir vieni ir tie patys žmonės. Jų santuoka buvo pavyzdinė, ir Ivas dažnai save klausdavo, perkeldamas vieną draugužę iš antros stadijos į trečią, o kitą iš ketvirtos į penktą, kas jį verčia apgaudinėti žmoną? Ir, gūžtelėdamas pečiais, filosofiškai sau atsakydavo: „Juk turi kas nors padaryti tas moteris laimingas!"

Trečiaisiais vedybinio gyvenimo metais komandiruotės į Siciliją metu Ivas susipažino su Donatela Spolini. Jų susitikimas labiau panešėjo į sprogimą, tarsi būtų susidūrusios dvi planetos. Ten, kur Simoneta buvo trapi ir moteriškai jauna, lyg statulėlė, išskaptuota Manau, Donatela savo gašliu apkūnumu priminė moteris, nužengusias iš Rubenso drobių. Ji buvo stulbinančiai graži, ir jos žalios, kupinos rusenančios aistros akys akimirka sudegino Ivą. Jau po valandos, kai jie pirmą kartą susitiko, abudu buvo lovoje, ir Ivas visada didžiavęsis savo nepralenkiamu meilužio meistriškumu, pasijuto esąs nevykėlis mokinukas, palyginus su Donatela. Ji privertė jį pakilti ligi tokių aukštybių, kurių jis niekada ir su niekuo nepasiekė, o jos kūnas darė tokius dalykus, apie kuriuos jis svajoti nedrįso. Ji buvo malonumų gausybės ragas, ir Ivas, gulėdamas lovoje užmerktomis akimis ir degdamas iš neapsakomos palaimos, suprato, kad jeigu paleis Donatelą, tai niekada sau šito neatleis.

Ir Donatela tapo jo meiluže. Ji iškėlė jam vienintelę sąlygą - jis privalo atsikratyti visų kitų moterų, išskyrus žmoną. Ivas su džiaugsmu sutiko. Tai buvo prieš aštuonerius metus, ir nuo to laiko Ivas buvo ištikimas ir savo žmonai, ir meilužei. Būtinybė patenkinti dvi nepasotinamas moteris galėjo išsekinti bet kurį vyrą, tačiau ne Ivą. Viskas buvo kaip tik priešingai. Kai jis gulėjo su Simoneta, tai galvojo apie apkūniąją Donatelą ir užsidegdavo aistra vien palietęs savo žmoną. Kai jis guldavo į lovą su Donatela, tai jo atmintyje iškildavo jauna puiki Simonetos krūtinė ir jos mažytė *culo,* ir tada jo aistrai nebuvo ribų. Su kuria iš jų dviejų jam atrodė,

kad jis neištikimas kitai. Ir tai tik sustiprindavo jo pasitenkinimą.

Ivas nupirko Donatelai prabangų butą Monteminajo gatvėje ir stengdavosi ten būti, kai tiktai pasitaikydavo laisva minutė. Jis susiorganizuodavo sau netikėtas komandiruotes ir, užuot vykęs į paskyrimo vietą, atsidurdavo Donatelos lovoje. Jis užvažiuodavo pas ją prieš darbą ir ilsėdavosi po pietų. Kartą Ivas išvyko „Kvin Elizabet-2" į Niujorką su Simoneta ir pasiėmė drauge Donatelą, nupirkęs jai kajutę aukštu žemiau. Tai buvo pačios sunkiausios ir pačios laimingiausios dienos jo gyvenime.

Tą vakarą, kai Simoneta pranešė, kad pastojo, Ivo laimei nebuvo galo. Po savaitės Donatela pareiškė, kad ir ji nėščia, ir jis tiesiog springo iš laimės. „Už ką? - jau kelintą kartą klausė jis save, - dievai man tokie maloningi?" Kupinas susitaikymo, jis jautė, kad nenusipelnė tokio maloningumo.

Kai atėjo laikas, Simoneta pagimdė mergytę, o po savaitės Donatela pagimdė berniuką. Ko dar gali trokšti vyras? Tačiau dievai norėjo, kad giminė būtų tęsiama toliau. Po kurio laiko Donatela vėl pastojo, o po savaitės nėščia pasijuto ir Simoneta. Po devynių mėnesių Donatela padovanojo Ivui dar vieną berniuką, o Simoneta dar vieną mergytę. Praėjo dar keturi mėnesiai, ir abi moterys vėl pastojo ir šį kartą nusprendė gimdyti vieną ir tą pačią dieną. Ivas puldinėjo tai į „Salvator Mundi", kur gulėjo Simoneta, tai į „Santa Kjera" kliniką, kur buvo įtaisęs Donatelą. Važinėdamas iš vienų gimdymo namų į kitus savo „Rakordo anulare", jis siuntė oro bučinius merginoms, sėdėjusioms abipus gatvės po rožiniais skėčiais ir laukusioms klientų. Ivas nematė jų veidų, nes važiavo labai greitai, bet jis jas visas mylėjo ir visoms linkėjo laimės.

Donatela pagimdė dar vieną berniuką, Simoneta dar vieną mergytę.

Kartais Ivui norėjosi, kad viskas būtų atvirkščiai. Likimo ironija žmona jam gimdė dukras, o meilužė - sūnus. Ir vis dėlto jis buvo laimingas. Meilė antraeilėse pareigose leido jam turėti iš karto šešis vaikus: tris namuose ir tris ne. Jis

dievino juos visus, buvo jiems nuostabiu tėvu, atsimindamas jų visų gimimo dienas ir vardadienius, niekada nepainiojo jų vardų. Mergaičių vardai buvo: Izabelė, Benedeta ir Kamilė. Berniukų - Frančeskas, Karlas ir Lukas.

Vaikams augant Ivo gyvenimas darėsi sudėtingesnis. Reikėjo švęsti visų gimtadienius - žmonos ir meilužės bei šešių vaikų. Tekdavo dubliuoti ir visas švenčių dienas. Jis pasirūpino tuo, kad vaikai lankytų skirtingas mokyklas. Mergaites įtaisė į mokyklą prie prancūzų Šv. Dominyko vienuolyno Kasijaus gatvėje, o berniukus - į Masimą, jėzuitų mokyklą Eure. Ivas susitiko su jų visų mokytojais ir visus sužavėjo. Jis padėjo vaikams ruošti pamokas, žaidė su jais, taisė jų sulaužytus žaislus. Reikėjo turėti nepaprastą išradingumą, kad sėkmingai tvarkytumeisi dviejose šeimose, tačiau Ivui tai pavykdavo. Jis iš tiesų buvo pavyzdingas tėvas, vyras ir meilužis. Per Kalėdas jis būdavo namie su Simoneta, Izabele, Benedeta ir Kamile. Befanos dieną, sausio šeštąją, Ivas, apsirengęs kaip Befana, ragana, dovanojo Frančeskui, Karlui ir Lukui dovanas ir *carbone,* juodus ledinukus, kuriuos berniukai dievino.

Ivo žmona ir meilužė buvo gražuolės, vaikai protingi ir puikūs, ir jis visai teisėtai jais didžiavosi. Gyvenimas buvo puikus.

Tačiau atėjo diena, kai dievai nusispjovė jam į veidą.

Kaip dažnai pasitaiko, bėda užgriuvo netikėtai.

Tą rytą, permiegojęs su Simoneta prieš pusryčius, jis nuvažiavo tiesiai į darbą, kur sutvarkė labai naudingą reikalą. Pirmą valandą dienos pasakė savo sekretoriui (Simoneta pareikalavo, kad sekretoriumi dirbtų vyriškis), kad visą antrąją dienos pusę posėdžiausiąs.

Šypsodamasis, nes nujautė jo laukiančius malonumus, Ivas apvažiavo statybas Lungo Teverės gatvėje, kur paskutinius septyniolika metų statomas metro, pervažiavo tiltą į Korso Fransiją ir po trisdešimties minučių įvažiavo į garažą Monteminajo gatvėje. Vos atidaręs buto duris, Ivas suprato, kad atsitiko kažin kas baisaus. Frančeskas, Karlas ir Lukas,

garsiai verkdami, glaudėsi prie Donatelos, ir kai Ivas pasuko prie jos, tai jos veide perskaitė tokią neapykantą sau, kad pagalvojo, ar tik jis įžengė pro tas duris, o gal pakliuvo į kitą butą.

- *Stronzo!* - veriamai suriko ji jam.

Ivas pasimetęs apsižvalgė.

- *Carissima,* vaikai, kas atsitiko? Kuo aš prasikaltau?

Donatela atsistojo.

- Štai kas atsitiko!

Ji sviedė jam į veidą žurnalą „Oggi".

- Imk, žiūrėk!

Dar nieko nesuprasdamas, Ivas pasilenkė ir pakėlė nuo grindų žurnalą. Iš viršelio į jį žiūrėjo jis pats, Simoneta ir jų dukros. Apačioje po fotografija buvo parašyta: *Padre di Famiglia,* šeimos tėvas.

Dio! Kaip jis galėjo tai pamiršti! Prieš keletą mėnesių žurnalas iškaulijo jo sutikimą parašyti apie jį straipsnį, ir jis per kvailumą sutiko. Bet Ivas tada net nepagalvojo, kad jį taip ypatingai išskirs. Jis žvilgtelėjo į savo raudančią meilužę, į besiglaustančius prie jos vaikus ir tarė:

- Aš galiu viską paaiškinti...

- Jiems jau viską paaiškino jų klasės draugai, - suspiegė Donatela. - Vaikai parbėgo verkdami namo, nes mokykloje juos išvadino pavainikiais, sugyventais!

- *Cara,* aš...

- Namo savininkas ir kaimynai žiūri į mus kaip vilkas ir atšoka į šalį kaip nuo raupsuotųjų. Mums gėda išeiti į gatvę. Mes privalome tuojau pat iš čia išvažiuoti.

Ivas sukrėstas pažiūrėjo į ją.

- Ką tu kalbi?

- Aš išvažiuoju iš Romos ir pasiimu su savim vaikus.

- Bet tai ir mano vaikai, - pakėlė balsą Ivas. - Tu negali to daryti!

- Pamėginsi sutrukdyti, užmušiu!

Tai buvo kažin koks košmaras. Jis žiūrėjo į tris savo sūnus ir į mylimą moterį, apsipylusius ašaromis ir galvojo: „Už ką aš taip nubaustas?"

Tačiau Donatela nutraukė jo apmąstymus.

- Prieš išvažiuodama, - pareiškė ji, - aš norėčiau gauti milijoną dolerių. Grynais.

Tai buvo taip kvaila, kad Ivas nusijuokė.

- Milijoną dol...

- Arba milijonas dolerių, arba aš skambinu tavo žmonai.

Tai atsitiko prieš šešis mėnesius. Donatela savo grasinimo neįvykdė - tačiau kol kas, - bet Ivas žinojo, kad ji gali padaryti viską. Ji nepaliko jo ramybėje, kasdien skambino jam į darbą ir reikalavo:

- Man nusispjauti, kaip tu tai padarysi, tačiau man reikalingi pinigai. Ir kuo greičiau.

Ivas turėjo tiktai vieną būdą gauti šitą milžinišką sumą: jis turėjo gauti teisę tvarkyti savo dalį akcijų „Rofe ir sūnuose". Tačiau tai padaryti trukdė Semas Rofas. Pasisakydamas prieš laisvą koncerno akcijų pardavimą. Semas tokiu būdu grasino jo šeimos vienybei, jo ateičiai. Jį būtina pašalinti iš kelio. Reikia tiktai surasti tam reikalingus žmones.

Skaudžiausia buvo tai, kad Donatela - jo mylima, aistringa meilužė - neprisileido jo prie savęs. Ivui buvo leista matytis su vaikais, tačiau miegamasis neįėjo į vizito programą.

- Atneši pinigus, - pažadėjo Donatela, - ir miegok su manim, kiek tavo širdis geidžia.

Praradęs viltį, kad ji nusileis, jis vieną vakarą paskambino jai:

- Aš važiuoju pas tave. Dėl pinigų gali nesijaudinti.

Jis iš pradžių su ja pagulės, o jau paskui kaip nors įtikins truputį palaukti. Kito kelio nebuvo. Jis jau buvo ją visiškai nurengęs, kai staiga, nei iš šio, nei iš to, pasakė:

- Pinigų su savimi, *cara,* aš neturiu, tačiau vieną gražią dieną...

Štai tada ji ir puolė jį kaip laukinė katė.

Ivas galvojo apie tai, išėjęs iš Donatelos buto (dabar jis taip vadino jų butą); sėdęs į mašiną ir, pasukęs iš grūste prisigrūdusios mašinų Kasijaus gatvės, nurūko namo į

Olgiatą. Žvilgtelėjo į savo atvaizdą apžvalginiame veidrodėlyje. Kraujo jau nebuvo, tačiau matėsi, kad įdrėskimai šviežį. Jis žvilgtelėjo į savo sukruvintus marškinius. Kaip jis paaiškins Simonetai, iš kur atsirado įdrėskimai veide ir ant nugaros. Vieną akimirką Ivas nusprendė papasakoti jai visą tiesą, tačiau tuojau pat nuginė šalin šitą beprotišką mintį. Jis, žinoma, galėtų, sakysime, pasisėmęs įžūlumo, pasakyti Simonetai, kad pasidavęs akimirkos silpnybei, permiegojo su moterimi ir jinai nuo jo pastojo, ir galbūt jam per stebuklą pavyktų įšgyventi. *Tačiau trejetas vaikų!* Ir per trejus metus?

Dabar jo gyvenimas nevertas nė sulūžusio skatiko. Namo jis šiandien turi būtinai grįžti, nes pietums jie laukė svečių ir jis pažadėjo Simonetai niekur neužtrukti. Spąstai užsitrenkė. Ištuoka buvo neišvengiama. Dabar jam padėti tegali nebent šv. Genaras, stebuklų globėjas. Jo žvilgsnis atsitiktinai užkliuvo už vienos iškabos, iš gausiai margulia-vusių abipus gatvės. Jis staigiai sumažino greitį, pasuko prie šaligatvio ir sustabdė mašiną.

Po pusės valandos Ivas įvažiavo pro savo namų vartus. Nekreipdamas dėmesio į nustebusius apsauginiņkų žvilgsnius, įsmeigtus į jo apdraskytą veidą ir sukruvintus marškinius, jis nuvažiavo vingiuotu keliukų labirintu, kol įsuko į prie namo vedantį kelelį, ir privažiavęs verandą, sustojo. Pastatęs mašiną, atidarė laukujes duris ir įžengė į svetainę. Kambaryje buvo Simoneta ir Izabelė, vyresnioji dukra. Žvilgtelėjusi į jo veidą, Simoneta išsigando.

- Ivai! Kas atsitiko?

Ivas nejaukiai nusišypsojo, įveikdamas skausmą, ir nedrąsiai prisipažino:

- Bijau, *cara,* aš padariau vieną nedidelę kvailystę...

Simoneta priėjo arčiau jo, įtemptai įsižiūrėdama į įbrėžimus jo veide, ir jis pastebėjo, kaip prisimerkė jos akys. Kai ji prašneko, jos balse suskambėjo metalinės gaidelės:

- Kas tau apdraskė veidą?

- Tiberijus, - paskelbė Ivas.

Iš už nugaros jis ištraukė didžiulį, purkštaujantį ir visomis keturiomis letenomis įsispyrusį katiną, kuris staiga ištrūko jam iš rankų ir nukūrė nežinoma kryptimi.

- Aš nupirkau jį Izabelei, bet šitas velnias puolė ant manęs, kai aš mėginau įkišti jį į pintinę.

- *Povero amore mio!* - Simoneta puolė prie jo. - *Angelo mio!* Lipk į viršų ir prigulk. Aš iškviesiu gydytoją. Tuojau atnešiu jodo. Aš...

- Ne, ne, nereikia. Viskas gerai, - drąsiai pasakė Ivas.

Kai ji pabandė jį švelniai apkabinti, jis persikreipė nuo skausmo.

- Bijau, kad jis apdraskė man ir nugarą.

- *Amore!* Kaip tu turbūt kenti!

- Ne, niekai, - atsakė Ivas. - Aš jaučiuosi kuo puikiausiai.

Ir tai buvo tikra tiesa.

Prieškambaryje suskambėjo skambutis.

- Eisiu pažiūrėti, kas ten, - tarė Simoneta.

- Ne, eisiu aš, - greitai pasakė Ivas. - Man... Man turi atnešti svarbius popierius, kad pasirašyčiau.

Jis bemaž bėgte nubėgo prie laukujų durų ir atidarė jas.

- Sinjoras Palacis?

- *Si.*

Pilka pasiuntinio uniforma vilkintis žmogus padavė jam voką. Viduje gulėjo Riso Viljamso telegrama. Ivas greitai perbėgo ją akimis. Ir labai susimąstęs liko stovėti prie atdarų durų.

Paskui, giliai atsiduseęs, uždarė duris ir užlipo į viršų persirengti. Netrukus turėjo atvažiuoti svečiai.

4 skyrius

Buenos Airės, rugsėjo 7 d. - 15.00

Buenos Airių autodromas, esantis viename dulkėtų Argentinos sostinės priemiesčių, buvo pilnutėlis grūste prisigrūdusių žiūrovų, trokštančių pamatyti žiedinių lenktynių pasaulio čempionatą. Tai buvo varžybos keturių mylių ilgio treke. Reikėjo nuvažiuoti šimtą penkiolika ratų. Kepinant nepakeičiamai karštai saulei varžybos jau tęsėsi penkias valandas, ir iš startavusių trisdešimties dalyvių treke beliko apie tuziną pačių atkakliausių. Minios akyse buvo kuriama

istorija. Tokių lenktynių dar niekada nebuvo, ir vargu ar įmanoma jas pakartoti. Čempionate dalyvavo lenktyninin-kai, kurių vardai dar gyviems esant tapo legenda: Krisas Amonas iš Naujosios Zelandijos, Brajanas Redmanas iš Lankašyro, italas Andrea di Adamičis su „Alfa-Romeo Tipo-33", Karlosas Markosas iš Brazilijos su „Mark Formulė-1", prizo laimėtojas belgas Džekis Iksas ir švedas Reinė Vaize-lis su „BRM".

Trasa priminė iš proto išėjusią vaivorykštę, kurios už-daru ovalu lakstė raudoni, žali, juodi, balti ir aukso spalvos „Ferariai", „Bradhamai", „Maklarenai M19-AS" ir „Lotus Formulė Zs".

Vienas po kito trasą palikdavo gigantai. Krisas Amonas važiavo ketvirtas, kai staiga jam užsikirto droselinis vožtu-vas. Nesuvaldęs mašinos, jis, prieš sumažindamas greitį, ratu užkabino Redmano „Kuperį", ir abi mašinos iškrito iš tolimesnių varžybų. Dabar pirmuoju važiavo Reinė Vaizelis, paskui jį, visai „prisispaudęs" iš užpakalio prie „BRM", Džekis Iksas. Prie tolimiausio posūkio Reinės Vaizelio „BRM" į šipulius subyrėjo greičių dėžė, mašina užsiliepsno-jo ir ėmė suktis kaip sukutis. Į ugnies sūkurį pakliuvo ir arti iš paskos važiavęs Džekio Ikso „Feraris".

Minia ėjo iš proto.

Į priekį išsiveržė trys lenktynininkai: Žoržis Amandaris iš Argentinos, Nilsas Nilsonas iš Švedijos ir Martelis iš Prancūzijos. Jie, kaip bepročiai, lėkė pirmyn, didindami greitį tiesiojoje ir nestabdydami posūkiuose.

Grupelės priekyje važiavo Žoržis Amandaris, ir argen-tiniečiai, „sirgdami" už saviškį, riaumojo iš džiaugsmo. Šiek tiek atsilikęs, įsitvėręs į raudonai baltos „Matros" vairą, lėkė Nilsas Nilsonas, o paskutinis šioje grupelėje buvo juodai auksinis „Feraris", vairuojamas prancūzo Martelio.

Ligi šito momento prancūzo mašina lenktynėse buvo nelabai pastebima. Tačiau per paskutines penkias minutes ji išsiveržė į dešimtąją vietą, paskui septintąją, paskui penk-tąją. Ir nenumaldomai veržėsi į priekį. Dabar minia stebėjo, kaip ji taikėsi aplenkti Nilsoną. Šitos trys mašinos dabar važiavo daugiau negu 180 mylių per valandą greičiu. Tai

buvo pavojinga net tokiuose patikrintuose trekuose, kaip Brends Hetčas ir Votkins Glenas, o argentiniečių treke tai prilygo žmogžudystei. Šalia trasos prie finišo stovėjo raudonai apsirengęs teisėjas su pakeltu ženklu, kur stambiu šriftu buvo parašyta: PENKI RATAI.

Juodai auksinis „Feraris" pamėgino aplenkti „Matrą" iš išorinės pusės, tačiau Nilsonas pasuko šiek tiek dešiniau, užblokuodamas prancūzų lenktynininkui kelią. Abu pavijo vokiečio mašiną, važiavusią vidiniu takeliu. Štai Nilsonas susilygino su ja. Prancūzų mašina, sumažinusi greitį, visiškai priartėjo prie jų. Nutaikiusi momentą, ji, pasiutusiai suūžusi, įsibruko į tarpą tarp vokiečio ir švedo. Tie pasimetę praleido ją į priekį, ir ji jau važiavo antrąja. Minia, apmirusia širdimi sekusi šituos pavojingus prancūzo manevrus, prapliupo džiugiais šūksniais ir aplodismentais.

Dabar, likus trims ratams ligi finišo, pirmuoju, kaip ir anksčiau, važiavo Amandaris, Martelis buvo antras, o Nilsonas trečias. Amandaris pastebėjo įvykusią permainą. „Prancūzas - nepaprastas lenktynininkas, - pasakė jis sau, - tačiau jam ligi manęs dar toli". Amandaris nusprendė žūtbūt laimėti šitas lenktynes. Priekyje sušmėžavo ženklas: DU RATAI. Lenktynės jau ėjo į pabaigą, ir jis jas praktiškai jau laimėjo. Šoniniame veidrodėlyje argentinietis staiga pastebėjo, kad juodai auksinis „Feraris" tuoj tuoj susilygins su juo. Šmėstelėjo purvu aptaškytas įtemptas prancūzų lenktynininko veidas, pusiau uždengtas didžiulių akinių. Amandaris viduje užjaučiamai atsiduso. Jis apgailestavo dėl to, ką jam teks padaryti, tačiau kito pasirinkimo nebuvo. Lenktynės - tai ne sportinės varžybos, čia vertinama tiktai pergalė.

Abi mašinos veržliai artėjo prie šiaurinės ovalo dalies, prie aukšto nuolaidaus posūkio, pačios pavojingiausios trasos vietos, kur įvyko daugiau nei tuzinas avarijų. Amandaris dar kartą metė žvilgsnį į prancūzų lenktynininką ir stipriai suspaudė vairą. Kai abi mašinos įvažiavo į posūkį, Amandaris vos pastebimai atleido akceleratorių ir „Feraris" ėmė pamažėle veržtis pirmyn. Argentinietis pagavo į save mestą nustebusį ir įdėmų prancūzo žvilgsnį. Štai mašinos

važiuoja radiatorius prie radiatoriaus: prancūzas užkibo ant kabliuko! Minia neretėjo. Žoržis Amandaris dabar laukė, kada juodai auksinis „Feraris" ims jį lenkti. Kai tai įvyko, Amandaris spustelėjo visu greičiu ir suktelėjo šiek tiek dešiniau, užblokuodamas prancūzui kelią. Tam, kad išliktų gyvas, teks sukti iš trasos į krantinę.

Amandaris spėjo pastebėti prancūzų lenktynininko veide įtampą ir sutrikimą ir mintyse jam tarė: *„Salaud!"* Tą pačią sekundę prancūzų lenktynininkas staigiai pasuko savo mašinos vairą į Amandario pusę. Tas savo akimis nepatikėjo. Jis manė, kad „Feraris" jau baigė lenktynes. Vieną nuo kito juos skyrė ne daugiau kaip trys pėdos, ir važiuojant tokiu greičiu būtina buvo per sekundės dalį teisingai nuspręsti. *Iš kur jis galėjo žinoti, kad šitam prancūzui „kukū"?* Greitu, grynai refleksišku judesiu Amandaris staigiai pasuko vairą į kairę, stengdamasis išvengti susidūrimo su tūkstančio svarų veržliai lėkusia ant jo geležies krūva. Prancūzo mašina, vos neužkabinusi jo, nulėkė į finišą. Akimirką Žoržio Amandario mašina prarado greitį, paskui, nekontroliuojama ėmė suktis trasoje, nes ją užnešė šonu, dar po akimirkos persivertė ir dingo juodai raudonaame ugnies stulpe.

Tačiau minios dėmesys buvo sutelktas tiktai į „Ferarį", tuo momentu kirtusį finišo liniją. Džiugiai klykdami, žiūrovai metėsi prie mašinos ir apsupo ją iš visų pusių. Lenktynininkas lėtai atsitiesė ant sėdynės ir nusiėmė akinius.

Jos trumpai pakirpti plaukai buvo kviečių spalvos, o bruožai ryškūs ir energingi tartum klasikinės statulos. Jos kūnas virpėjo, tačiau ne iš nuovargio, o iš susijaudinimo. mintyse ji vėl išgyveno tą akimirką, kai pamatė priešmirtinį Žoržio Amandario žvilgsnį. Iš garsiakalbio sklido sujaudinto diktoriaus šauksmas:

- Nugalėjo Elena Rof-Martel iš Prancūzijos, važiavusi „Ferariu".

Po dviejų valandų Elena ir jos vyras Šarlis prabangiame viešbučio „Ric" numeryje, Buenos Airių centre, gulėjo nuogi

ant kilimo palei židinį *la diligence de Lyon* poza - Elena viršuje, Šarlis apačioje, ir Šarlis maldaujamai kalbėjo:

- Dieve mano! Prašau to nedaryti! Na, labai prašau.

Jo prašymas tiktai sustiprino jos susijaudinimą, ir ji ėmė spausti dar stipriau, stengdamasi, kad jam skaudėtų, kol jo akyse ištryško ašaros. „Už ką man tokia bausmė?" - galvojo Šarlis. Jis krūpčiojo pagalvojęs, kas jam gali atsitikti, jeigu Elena kokiu nors būdu suuos apie jo padarytą nusikaltimą.

Šarlis Martelis vedė Eleną Rof dėl jos pavardės ir jos pinigų. Po vedybų ji pasiliko dvi pavardes, prisirašiusi jo pavardę prie savosios, o pinigai, kaip buvo taip ir liko visiškai jos žinioje. Tada, kai Šarlis suvokė, kad sudarė nenaudingą sandorį, buvo jau pernelyg vėlu.

Kai Šarlis Martelis susipažino su Elena Rof, jis dirbo juristo padėjėju vienoje didžiausių Paryžiaus advokatūrų. Jį paprašė pristatyti kažin kokius dokumentus tiesiog į konferencijų salę, kur vyko posėdis. Salėje buvo keturi svarbiausieji firmos partneriai ir Elena. Šarlis buvo daug apie ją girdėjęs, kas visiškai natūralu: visa Europa kalbėjo apie Eleną, vieną iš milžiniškų farmacinių Rofų brangenybių paveldėtoją. Jos nesutramdomu būdu ir visišku aukštuomenės manierų ignoravimu mėgavosi visi pasaulio laikraščiai. Ji buvo slidinėjimo čempionė, pilotavo savo nuosavą reaktyvinį lėktuvą, vadovavo vienai grupei alpinistų, įveikusių vieną Himalajų viršūnių, dalyvavo automobilių ir jojimo lenktynėse ir keitė vyrus taip dažnai, kaip ir savo rūbinėje sukneles. Jos nuotraukos be perstojo buvo spausdinamos žurnaluose „Paris-Match" ir „Jours de France". Firma, kurioje dirbo Martelis, tvarkė jos eilinę ištuokos bylą, ketvirtąją ar penktąją iš eilės, Šarlis neprisiminė, be to, ir nesistengė prisiminti, kadangi tai jo visiškai nedomino. Rofai buvo ne iš to molio nudrėbti.

Šarlis nervinosi, bet ne dėl to, kad konferencijų salėje sėdėjo Elena - į ją jis net nežvilgtelėjo, - o todėl, kad čia buvo keturi pagrindiniai partneriai. Jie jam buvo valdžios įsikūnijimas, o Šarlis Martelis gerbė Valdžią visose jos apraiškose. Sieloje jis buvo drovus, linkęs į vienatvę žmo-

gus, tenkinęsis kukliu uždarbiu, mažučiu jaukiu butu Pasi ir nedidele pašto ženklų kolekcija.

Šarlis Martelis nebuvo puikus juristas, tačiau jis buvo kompetentingas, ramus ir patikimas darbuotojas. Visoje jo išorėje jautėsi savita, šiek tiek sausokai pedantiška savigarba. Jam buvo per keturiasdešimt, ir, nors iš išorės ypatingu patrauklumu nepasižymėjo, jis vis dėlto buvo gana gražus. Kažin kas kartą pasakė, kad kaip asmenybė, jis priminė sudrėkintą smėlį, ir šitam pastebėjime slypėjo didelė dalis tiesos. Nemažam savo nustebimui, kitą dieną po susitikimo su Elena Rof, jis buvo iškviestas į pono Mišelio Sašaro, vyriausiojo firmos partnerio ir savo tiesioginio viršininko kabinetą.

- Elena Rof pareiškė norą, kad jūs asmeniškai tvarkytumėte jos skyrybų reikalus. Pradėti reikia nedelsiant, - pasakė jam Sašaras.

Šarlis Martelis stovėjo tarsi perkūno trenktas.

- Bet kodėl būtent aš, pone Sašarai?

Sašaras tiesiai pažiūrėjo jam į akis ir atsakė:

- Neturiu supratimo. Žiūrėkite neapsikvailinkite.

Tvarkydamas skyrybų reikalus, Martelis buvo priverstas dažnai matytis su Elena. Netgi per dažnai, kaip atrodė jam. Ji kasdien skambindavo jam ir kviesdavo tai pietų į savo vilą Le Vezinė, kad aptartų kurias ne kurias skyrybų bylos detales, tai į operą, tai į savo namus Dovilyje. Šarlis mėgino jai paaiškinti, kad ta byla nieko verta, kad ištuoką ji gaus be jokių sunkumų, tačiau Elena - o ji, nekreipdama dėmesio į jo sumišimą, išreikalavo, kad jis vadintų ją tiktai vardu, - pasakė jam, kad jai reikalingas nuolatinis jo palaikymas, jog ji būtų tikra sėkminga bylos baigtimi. Daug vėliau jis tai prisiminė su karčia ironija.

Praėjus kelioms savaitėms po jų pirmojo susitikimo, Šarlis ėmė įtarti, kad Elenai reikalingas ne tiek jo palaikymas, kiek jis pats. Tuo buvo sunku patikėti. Jis buvo niekas, visiškas nulis, o ji priklausė vienai iš garsiausių pasaulio šeimų. Tačiau Elena ir neslėpė nuo jo savo ketinimų, kartą tiesiai pareikšdama:

- Šarli, aš už tavęs ištekėsiu.

Jis buvo užkietėjęs viengungis. Su moterimis jautėsi gana nejaukiai. Be to, jis nemylėjo Elenos. Ir net nebuvo tikras, ar ji apskritai jam patinka kaip moteris. Bruzdesys ir dėmesys, lydėjusieji ją, kur tik ji pasirodydavo, erzino jį. Jos garsumo atšvaitas dabar krito ir ant jo, o jis tam nebuvo pasirengęs ir vengė savo populiarumo. Be to, jis suvokė tą didžiulę prarają, kuri juos skyrė. Jos pasilinksminimų įvairovė buvo šlykšti jo konservatyviam būdui. Ji buvo gracijos ir prašmatnumo įsikūnijimas, naujausių mados vėjų etalonas, o jis... Ką ir kalbėti! Jis buvo paprastas, neišvaizdus, jau nejaunas juristas. Ir niekaip negalėjo suvokti, kas traukė prie jo Eleną Rof. Čia jis nebuvo išimtimi: šito niekas negalėjo suprasti. Sklido gandai, grindžiami tuo, kad Elena Rof, dalyvaudama išmintinai vyriškų sporto šakų varžybose, buvo įnirtinga moterų emancipacijos judėjimo šalininkė! Iš tikrųjų ji niekino ir patį judėjimą ir ypač pagrindinį šito judėjimo principą: moterų ir vyrų lygybę. Ji nesuprato, kuriems galams vyrą prilygino moteriai? Vyras reikalingas tiktai tada, kai atsiranda poreikis. Nepasižymėdamas ypatingu intelektu, jis vis dėlto gali būti išdresiruotas: pavyzdžiui, atnešti cigaretes ir pridegti, atlikti smulkius pavedimus, atidaryti duris, praleisti damą pirma savęs, ir patenkinti moters seksualinį potroškį lovoje. Kaip naminiai gyvuliai jie tiesiog nepakeičiami: patys apsirengia, patys nusiprausia, patys nuleidžia vandenį tualete! Puiki veislė!

Ko tik per savo amžių neišmėgino Elena Rof: čia buvo ir pleibojai, ir mafijozai, ir magnatai, vartę milijonus, ir kino bei sporto žvaigždės. Tačiau Šarlio Martelio ir į jį panašių ji niekada neturėjo. Ji tiksliai žinojo, kas jis yra: absoliutus niekas. Gabalas šlapio molio. Čia ir glūdėjo visas reikalas. Ji nulipdys iš jo viską, ką tik panorės! Jeigu Elena Rof ko nors troško, niekas, net Šarlis Martelis - jos troškimo objektas, - negalėjo jai čia sutrukdyti.

Jie susituokė Neji ir medaus mėnesį praleido Monte Karle, kur Šarlis prarado savo nekaltybę ir savo iliuzijas. Jis panoro grįžti į savo darbą advokatūroje.

- Nebūk kvailys, - pasakė jam Elena. - Ar tu manai, kad aš noriu būti kanceliarijos žiurkės žmona? Tu užsiimsi mūsų

verslu. Praeis tam tikras laikas ir tu tapsi vadovu. Mes drauge jam vadovausime.

Šarlį paskyrė į „Rofo ir sūnų" Paryžiaus filialą. Jis pranešdavo jai viską, kas vyksta darbe, ir ji vadovavo jo veiklai, padėjo ir visur patarinėjo. Šarlis greitai kopė tarnybiniais laiptais. Veikiai jis jau vadovavo prancūziškajam filialui ir buvo įtrauktas į Direktorių tarybą. Elena Rof pavertė jį iš nežymaus advokatėlio į aukšto rango vienos stambiausių pasaulio korporacijų vadovą. Atrodė, jis turėtų jaustis laimingiausiu žmogumi. Tačiau jis jautėsi nelaimingiausiu iš nelaimingųjų. Nuo pat pirmų jų bendro gyvenimo dienų Šarlis suprato, kad jis pakliuvo po žmonos padu. Ji pati jam parinko siuvėją, batsiuvį ir marškinių siuvėją. Ji pasiekė, kad jį priimtų į prestižinio „Žokėjų klubo" narius. Elgėsi ji su juo, kaip su samdomu partneriu. Jo atlyginimas ligi paskutinio santimo pakliūdavo į jos rankas, ir ji išduodavo jam juokingai menkas sumas smulkioms išlaidoms. Jeigu Šarliui reikėdavo papildomai pinigų, jis turėdavo apie tai pranešti Elenai. Jis atsiskaitė už kiekvieną savo laiko minutę ir nuolat privalėjo būti jos akiratyje. Atrodė, jai patiko jį be galo žeminti. Būdavo, ji skambino jam tiesiai į darbą ir reikalavo, kad jis nedelsdamas važiuotų namo, paėmęs buteliuką masažo tepalo arba dar kokį nors niekutį. Kai jis parvažiuodavo, ji, jau visai nusirengusi, laukdavo jo lovoje. Ji buvo nepasotinama, kaip laukinis gyvulys. Kiek save prisiminė Šarlis, didžiąją laiko dalį praleido prie savo motinos, sirgusios vėžiu, lovos. Taip gyvendamas jis neturėjo laiko kitoms moterims. Kai motina mirė, Šarliui atrodė, kad pagaliau jis pajus geidžiamos laisvės jausmą, o iš tikrųjų jis pajuto absoliučią tuštumą. Seksas ir moterys jo nedomino. Kartą, kai Elena pirmą kartą užsiminė apie vedybas, jis atvirumo pagautas, jai apie tai pasakė.

- Mano seksualiniai jausmai, taip sakant, libido, neišlavėję, jie tiesiog nuliniai, - pareiškė jis.

Elena atsakydama nusišypsojo.

- Vargšas Šarlis. Liaukis bijojęs. Tu pamatysi, seksas tau patiks.

Jis jos neapkentė. Kas jai tapo papildomu seksualinio pasitenkinimo stimulu. Ji juokėsi iš jo silpnybės ir vertė jai daryti tokius šlykščius dalykus, nuo kurių jį versdavo vemti. Lytinis aktas ir pats savaime buvo jam atgrasus. Elena tiesiog dievino eksperimentus. Šarlis niekada nežinojo, ką ji sugalvos eilinį kartą. Kartą, orgazmo metu, ji pridėjo prie jo mašnelės į miltelius sugrūstą ledą; kitą kartą įkišo jam į užpakalinę angą elektrodą. Šarlis fiziškai bijojo Elenos. Ji elgėsi su juo taip, tarsi vyras būtų ji, o ne jis. Jis mėgino bent kuo ją pralenkti, bet, deja, tai buvo ne jo jėgoms. Ji buvo pranašesnė visur. Ji buvo nepaprastai protinga. Jurisprudenciją ji išmanė ne prasčiau už jį, juristą, o komerciniuose dalykuose jautėsi kaip žuvis vandenyje. Galėjo valandų valandas svarstyti su juo koncerno reikalus. Ir niekada nuo tokių pokalbių nepavargdavo.

- Tu tik pažvelk į šitą jėgą, Šarli! „Rofas ir sūnūs", jeigu panorės, gali sutriuškinti arba prikelti iš pelenų pusę žemės rutulio šalių. Firmą įsteigė mano prosenelis. Ji - neatskiriama mano dalis.

Po tokio pobūdžio kalbų Elena buvo nepasotinama lovoje, ir kad ją patenkintų, Šarlis turėjo daryti tokius dalykus, apie kuriuos bijojo ir pagalvoti. Dėl to jis ėmė ją niekinti. Dabar jis tik ir galvojo apie tai, kaip kuo greičiau jos atsikratyti, pabėgti nuo jos. Bet tam reikėjo pinigų.

Kartą, priešpiečių metu, vienas jo draugų - Renė Diušami - pasiūlė Šarliui praturtėjimo būdą.

- Mano dėdė turi didžiulį vynuogyną Burgundijoje. Jis neseniai numirė, ir vynuogynas bus parduotas - dešimt tūkstančių akrų pirmarūšių vynuogienojų. Aš turiu tikslius duomenis apie tikrąją žemės vertę, - tęsė Renė Diušami, - kadangi dėdė mano vienintelis giminaitis, ir šeima nenorėtų išleisti žemės iš savo rankų. Bet vienas aš neįstengsiu surinkti tokios sumos. Štai jeigu tu pasidarytum mano dalininku, tai per metus mes padvigubintume pradinę sumą. Galų gale bent nuvažiuok, pažiūrėk, apie ką kalbama.

Kadangi Šarliui buvo gėda prisipažinti draugui, kad jis neturi pinigų, jis, kad neužgautų jo atsisakydamas, nuva-

žiavo į Burgundiją, kad akivaizdžiai įsitikintų jo žodžių teisingumu. Tai, ką pamatė padarė jam stiprų įspūdį.

- Kiekvienas mūsų turime įnešti po du milijonus frankų, - tarė Renė Diušami. - Po metų mes gausime dvigubai daugiau.

Keturi milijonai frankų! Tai geidžiama laisvė, visiškas ir galutinis atsikratymas. Jis išvažiuos taip toli, kad Elena niekada negalės jo rasti.

- Aš dėl to pagalvosiu, - pažadėjo Šarlis savo draugui.

Ir jis ėmė galvoti. Dieną ir naktį. Tokį atvejį uždirbti didžiulį turtą negalima buvo praleisti. Bet iš kur gauti pinigų? Šarlis žinojo, kad pasiskolinti tokią sumą, jog tuoj pat nesužinotų Elena, jis negalėjo. Jos vardu buvo užrašyta viskas: namai, paveikslai, mašinos, brangenybės. Stop, stop, stop! Brangenybės! Tai tik dailūs niekučiai, kuriuos ji laikė seife jų miegamajame. Idėja palengva ėmė įgauti matomus kontūrus. Jeigu jam pavyks paimti brangenybes, jis galės pamažėle pakeisdamas originalus padirbiniais, užstatyti pirmuosius už būtiną sumą. Po to, kai vynuogynas duos pelną, jis paprasčiausiai išpirks brangenybes atgal. Ir vis vien likusiųjų pinigų užteks, kad be pėdsakų dingtų visiam laikui.

Šarlis paskambino Renė Diušami ir nežmoniškai tvaksinčia širdimi pasakė:

- Aš nusprendžiau tapti tavo dalininku.

Tačiau jau pirmosios plano dalies įgyvendinimas kėlė jam siaubą. Reikėjo atrakinti seifą ir išvogti iš ten Elenos brangenybes. Laukdamas tinkamo momento, kad įgyvendintų savo sumanymą, Šarlis taip nervinosi, kad negalėjo nieko kaip reikiant daryti. Diena keitė kitą, o jis tarsi mechaninė lėlė, nieko nejautė, negirdėjo ir nematė, kas darosi aplinkui. Susitikęs su Elena staiga ėmė gausiai prakaituoti. Pačiais netikėčiausiais momentais jam staiga nei iš šio, nei iš to imdavo drebėti rankos. Jo būsena kėlė Elenai nerimą, kaip galėjo kelti susirūpinimą mylimo šunelio sveikata. Ji pakvietė gydytoją, bet jis jokių ligos požymių nerado.

- Jis, tiesa, truputį įsitempęs. Tačiau pora dienų lovos režimo, ir vėl viskas bus gerai.

Elena ilgu žvilgsniu apmetė nuogą Šarlio figūrą lovoje ir nusišypsojo.

- Ačiū gydytojau.

Vos išėjo gydytojas, Elena ėmė nusirenginėti.

- Aš... aš nekaip jaučiuosi, - paprieštaravo Šarlis.

- Užtat aš jaučiuosi puikiai, - atrėžė Elena.

Tokios neapykantos jai, kaip šį kartą, jis dar niekada nebuvo jautęs.

Proga Šarliui pasitaikė kitą savaitę. Elena su draugais susirengė paslidinėti į Garmiš Partenkircheną. Šarlį ji nusprendė palikti Paryžiuje.

- Vakarais būk namie, - pasakė jam Elena, - ir lauk mano skambučio.

Vos dingo už posūkio raudonas „Jensenas", prie kurio vairo sėdėjo Elena, Šarlis puolė prie seifo miegamojo sienoje. Ji dažnai jam esant atidarinėjo seifą, ir jis mintinai žinojo beveik visą skaičių kombinaciją. Per valandą jam pavyko išskaičiuoti trūkstamus skaičius. Drebančiomis rankomis jis atrakino seifą. Viduje, mažutėse dėžutėse, išklotose aksomu, blizgėdama lyg mažytės žvaigždutės tamsiame dangaus skliaute, gulėjo jo laisvė. Jis jau susitarė su juvelyru, kažin kokiu Pjeru Rišaru, garsėjusiu savo sugebėjimais sukurti žinomų juvelyrinių dirbinių dirbtinius dublikatus. Kai Šarlis užsikirsdamas ėmė jam aiškinti, kam jam reikalingos kopijos, Rišaras sausai jį pertraukė:

- Pone, aš daugeliui darau kopijas. Kas gi būdamas sveiko proto, išeidamas iš namų pasipuošia tikromis brangenybėmis?

Šarlis atnešdavo jam brangenybes po vieną ir, kai kopija buvo gatava, dėjo ją į seifą vietoje tikrosios. Kai kopijos užėmė tikrųjų brangenybių vietą, jis užstatė brangenybes valstybiniame lombarde „Kredi mjunisipal".

Brangenybių pakeitimo operacija truko ilgiau negu jis tikėjosi. Pirma, prie seifo jis galėjo prieiti tik tada, kai nebuvo Elenos, antra, susidarė kopijavimo sunkumų. Tačiau pagaliau atėjo diena, kai Šarlis galėjo pasakyti Renė Diušami:

- Rytoj aš tau perduosiu būtiną sumą.

Įvyko! Jis tapo didžiulio vynuogyno dalininku. Ir Elena visiškai nieko apie tai nežinojo.

Šarlis patyliukais ėmė skaityti literatūrą apie vynuogių auginimą. O kodėl ne? Argi jis dabar ne vynuogių augintojas? Jis sužinojo, kad, pavyzdžiui, pagrindinė veislė buvo „Kabernė sovinjon", o likusios - „Gro kabernė", „Merlo", „Malbek", „Pti verdo" - sodinamos likusiuose plotuose. Šarlio darbo stalo stalčiai buvo prikimšti brošiūrų apie žemės ūkį ir vynininkystės knygų. Jis sužinojo daug įdomaus apie fermentacijos procesus, apie tai, kaip apkarpyti ir skiepyti vynuoges, bet užvis svarbiausia, ir tai dirgino jo vaizduotę, vyno paklausa pasaulyje didėjo ne dienomis, o valandomis.

Partneriai susitikdavo reguliariai.

- Viskas klostosi dar geriau negu aš maniau, - pasakojo Renė. - Vyno kainos kyla. Už kiekvieną šviežiai išspaustą sulčių toną mums gali sumokėti po tris šimtus tūkstančių frankų.

Tokio dalyko jis net nesapnavo! Vynuogių kekė - tai ne vynas, tai grynas raudonasis auksas! Šarlis ėmė rinkti informaciją apie pietų jūrose esančias salas, apie Pietų Amerikos šalis: Venesuelą, Braziliją ir kitas. Jau pačiuose jų pavadinimuose slypėjo kažin koks žavesys. Jį, tiesa, truputį trikdė ta aplinkybė, kad pasaulyje bemaž nebuvo vietos, kur „Rofas ir sūnūs" neturėtų savo kontorų. Taigi, jeigu bus būtina, Elena jį suras be didelio vargo. O suradusi būtinai nužudys. Tuo jis nė sekundės neabejojo. Jeigu, žinoma, jis nenužudys jos pirmiau. Saldžiausia iš visų jo svajonių, buvo mintis apie Elenos nužudymą. Mintyse jis jau žudė ją tūkstančius kartų, ir kiekvieną kartą kitaip. Jam netgi teikė iškreiptą malonumą įžeidžiamas Elenos elgesys su juo pačiu. Kai ji versdavo jį daryti lovoje neįtikimus piruetus, jis su įniršiu galvojo: „Nieko, maita, jau neilgai liko. Už tavo pinigėlius aš praturtėsiu ir tapsiu nepriklausomas, ir nieko tu man negalėsi padaryti!"

O ji komandavo: „Greičiau!" arba „Stipriau!", arba „Nesustok!"

Ir jis neprieštaraudamas darė viską, ko ji reikalavo.
Ir viduje piktdžiugiškai juokėsi!

Svarbiausieji vynuogių auginimo periodai, kaip išsiaiškino Šarlis, buvo pavasario ir vasaros mėnesiai, nes ligi derliaus nuėmimo rugsėjį jos turi gauti būtiną drėgmės ir šilumos dozę. Jeigu per daug saulės - išdegina aromatą, per daug vandens - suskystina sultis. Birželis prasidėjo puikiai. Šarlis klausydavosi meteorologinės Burgundijos suvestinės kasdien, iš pradžių vieną kartą per dieną, paskui du. Jis karštligiškai nekantravo: ligi slapčiausios svajonės išsipildymo liko kelios savaitės! Dabar jis jau žinojo, kur reikėtina bėgti: į Montego Bėjų! Jamaikoje „Rofas ir sūnūs" kontoros neturėjo. Ten jis galės laisvai pradingti. Jis net iš kolo neprisiartins prie Raund Hilo arba Oko Rioso, kur gali pasitaikyti Elenos pažįstami. Jis nusipirks kalnuose nedidelį dvarelį. Saloje tai kainuoja nebrangiai. Jis pasisamdys darbinių, gerai maitinsis - apskritai neatsisakys jokių malonumų.

Šitomis pirmosiomis birželio dienomis Šarlis Martelis tikrai buvo laimingas. Dabartinis jo gyvenimas buvo nuolatinis pažeminimas, bet jis ir negyveno dabartyje, jis gyveno ateityje, tropikuose, saulės ir vėjų glamonėjamoje Karibų jūros saloje.

Birželio dienos buvo viena už kitą gražesnės. Lietingas dienas pakeitė saulėtos. Kaip tik, kas reikalinga jauniems vaisiams. Ir vynuogėms sirpstant, stiprėjo ir plėtėsi Šarlio Martelio gerovė.

Penkioliktąją birželio Burgundijoje ėmė smulkiai lyti. Paskui lietus sustiprėjo. Ėjo dienos, ėjo savaitės; lietus nesiliovė. Šarlis nustojo klausytis meteorologinių suvestinių.

- Jeigu lietus nustos lijęs ligi liepos vidurio, - kalbėjo telefonu Renė Diušami, - dar ne viskas prarasta.

Šių metų liepa, kaip pranešė metęorologinė tarnyba, pasirodė pati lietingiausia per viso Prancūzijos orų biuro istoriją. Rugpjūčio pirmąją Šarlis Martelis prarado visus turėtus pinigus ligi paskutinio santimo. Tokios baimės dėl to, ką padarė, jis savo gyvenime dar nebuvo patyręs.

Kitą mėnesį mes skrendame į Argentiną, - paskelbė Elena Šarliui. - Aš dalyvausiu automobilių lenktynėse.

Jis žiūrėjo, kaip ji lėkė treku su savo „Ferariu", ir galvojo: „Jeigu ji nusisuks sau sprandą, aš laisvas".

Tačiau ne veltui ji buvo Elena Rof-Martel. Pats gyvenimas ją nulipdė nugalėtojos vaidmeniui, o jį - pralaimėjusiojo vaidmeniui.

Pergalė lenktynėse be galo seksualiai sužadino Eleną. Vos peržengusi jų prabangaus viešbučio slenkstį Buenos Airėse, ji įsakė Šarliui nusirengti ir atsigulti ant pilvo. Jis klusniai atsigulė ant kilimo, ji apžergė jį ir, kai jis pamatė, ką ji turi rankoje, pradėjo maldauti:

- Labai prašau, nereikia!

Tuo momentu į duris pasibeldė.

- Merde! - nusikeikė Elena.

Ji šiek tiek palaukė. Pabeldė dar kartą.

- Pone Marteli? - pasigirdo už durų.

- Gulėk! - paliepė Elena.

Ji atsistojo, apvilko savo stiprų grakštų kūną sunkiu šilkiniu chalatu ir, priėjusi prie durų, atidarė. Ant slenksčio stovėjo pilka uniforma vilkintis pasiuntinys ir ištiestoje rankoje laikė didelį užantspauduotą voką.

- Šitą voką aš privalau paduoti į rankas ponui ir poniai Marteliams.

Ji paėmė voką ir uždarė duris. Atplėšė jį ir perbėgo akimis ten buvusį pranešimą, paskui dar kartą lėtai perskaitė jį.

- Kas tai? - paklausė Šarlis.

- Semas Rofas negyvas, - šypsodamasi pasakė ji.

5 skyrius

LONDONAS

Pirmadienis, rugsėjo 7 d. - 14.00

Klubas „Vaitas" buvo Sent Džeimso gatvės gale, šalia Pikadilio. Pastatytas aštuonioliktame amžiuje iš pradžių

kaip lošimo namai, „Vaitas" buvo vienas seniausių klubų Anglijoje ir vienas iš pačių neprieinamiausių. Tai buvo išrinktųjų klubas. Klubo nariai įrašydavo savo sūnų pavardes į būsimųjų narių sąrašą, kai tiktai jie gimdavo, nes eilėje reikėjo laukti trisdešimt metų.

„Vaito" fasadas buvo padorumo įsikūnijimas. Didžiuliai su išsikišimais langai, išeinantys į Sent Džeimso gatvę, suteikė daugiausia jaukumo tiems, kas buvo viduje, ir mažiausiai galėjo patenkinti savo smalsumą tie, kas praeidavo pro šalį. Keletas laiptelių vedė prie įeinamųjų klubo durų, tačiau, išskyrus jo nuolatinius narius ir jų svečius, retai kam pavykdavo jais užlipti, kad įžengtų į vidų. Klubo kambariai buvo dideli, viskas, kas buvo viduje, turėjo senumo ir turtingumo antspaudą. Patogūs senoviniai baldai: odinės sofos, laikraščių stovai, nuostabaus darbo senoviniai stalai, patogūs odiniai krėslai, ant kurių sėdėjo daugiau kaip pusė tuzino šalies ministrų pirmininkų. Specialus kambarys su didžiuliu židiniu už bronzinių grotelių buvo įrengtas triktrakui žaisti, į antrojo aukšto valgomąjį vedė griežtų proporcijų grakščiai išlenkti laiptai. Valgomasis užėmė visą aukštą, viduryje stovėjo didžiulis raudonmedžio stalas trisdešimčiai žmonių ir penki nedideli stalai, sustatyti aplink jį. Pusryčių ir pietų metu čia buvo galima sutikti pačių įtakingiausių šalies ir pasaulio žmonių.

Už vieno iš nedidelių kampinių stalų sėdėjo seras Alekas Nikolsas, Anglijos parlamento narys, ir pusryčiavo su savo svečiu Džonu Svintonu. Sero Aleko tėvas buvo baronetas, kaip ligi jo - jo senelis ir prosenelis. Visi jie kadaise buvo „Vaito" klubo nariais. Seras Alekas jau persirito per keturiasdešimt. Jis buvo liesokas, išblyškusiu aristokratišku veidu ir žavinga šypsena. Jis ką tiktai atvažiavo mašina iš savo užmiesčio dvaro Glosteršyre ir vilkėjo sportine tvido striuke, plačiomis kelnėmis, o apsiavęs buvo mokasinais. Svečias, pasipuošęs dryžuotu kostiumu, ryškiais languotais marškiniais ir raudonu kaklaraiščiu, atrodė atliekamas šitoje senovinėje ir prabangioje aplinkoje.

- Čia pas jus puikiai gamina, - sučepsėjo Džonas Svintonas, baigdamas kramtyti didžiulį veršienos kotletą.

Seras Alekas pritariamai linktelėjo.

- Taip. Laikai aiškiai pasikeitė nuo to laiko, kai Volteras pareiškė: „Anglai turi tūkstantį tikėjimų ir tiktai vieną padažą".

Džonas Svintonas pakėlė nuo lėkštės akis.

- Kas toks tas Volteras?

- Vienas... vienas prancūzų vyrukas, - sutrikęs atsakė seras Alekas.

- A, aišku.

Džonas Svintonas užgėrė kotletą gurkšniu vyno, padėjo peilį ir šakutę ir nusišluostė servetėle burną.

- O dabar, sere Alekai, pakalbėsime apie reikalą.

- Aš jau sakiau jums, pone Svintonai, kad darbas vyksta pilnu tempu, tačiau man reikalingas papildomas laikas, - negarsiai pasakė seras Alekas.

Prie jų stalo priėjo padavėjas, kuris laikė rankose vieną ant kitos dvi medines dėžutes su cigarais. Jis mikliai pastatė jas ant stalo priešais juos.

- Kvaila būtų atsisakyti, - tarė Svintonas.

Permetęs akimis etiketes ant dėžučių ir iš susižavėjimo švilptelėjęs, jis išsirinko sau keletą cigarų, vieną iš kurių tuojau pat užsirūkė, o likusius įsidėjo į vidinę švarko kišenę. Padavėjas ir seras Alekas apsimetė, kad nepastebėjo nieko smerktino. Padavėjas nusilenkė serui Alekui ir nunešė cigarus prie kito stalo.

- Mano šeimininkai, sere Alekai, labai kantrūs, tačiau bijau, jog jų kantrybė pradeda sekti.

Jis paėmė apdegusį degtuką, pasilenkė į priekį ir atsainiai įmetė jį į taurę, iš kurios gėrė vyną seras Alekas.

- Pasakysiu jums atvirai, kaip draugui. Aš jūsų vietoje jų neerzinčiau. Tikiuosi, jūs nenorite, kad jie ant jūsų supyktų?

- Bet aš dabar neturiu pinigų.

Džonas Svintonas nusikvatojo.

- Liaukitės dėtis neturtėliu! Juk iš mamytės pusės jūs Rofas, argi ne? Jūs turite tūkstantį akrų puikios žemės, prabangų namą Naitsbridže, „Rolsroisą", „Bentlį", ko gi

jums dar reikia iki viso komplekto, gal bedarbio pašalpos, taip?

Seras Alekas kenčiančiu veidu apsidairė aplinkui ir tyliai pasakė:

- Bet viskas, ką jūs išvardinote, nelikvidu, tai yra negali būti parduota už grynus pinigus. Aš negaliu...

Svintonas pamerkė ir tarė:

- Užtat jūsų mieloji žmonelė Viviana, visiškai likvidi, ar aš ką nors painioju, a? Krūtinė jos - pirštus apsilaižysi.

Seras Alekas tirštai nuraudo. Pats Vivianos vardo paminėjimas šito niekšo lūpomis buvo šventvagystė. Alekas prisiminė, kad, kai rytą jis išvažiavo, Viviana vis dar miegojo. Jie turėjo atskirus miegamuosius, ir pats didžiausias Aleko Nikolso džiaugsmas - užeiti pas ją savo nedažnų „vizitų" metu. Retkarčiais, nubudęs labai anksti, jis užsukdavo pas ją, kai ji dar miegojo, ir jis paprasčiausiai stovėjo ir žiūrėjo į ją. Miegojo ji ar būdravo, ji buvo pati gražiausia moteris, kurią jis kada nors sutiko. Ji miegojo nuoga, ir per miegus sulamdytos paklodės vos pridengė jos lankstų, gražiai sudėtą kūną. Auksaplaukė, toli viena nuo kitos įstatytomis melsvomis akimis ir švelnia, kreminio atspalvio oda, Viviana ligi susitikimo su seru Aleku viename labdaringųjų pokylių, buvo antraeilių vaidmenų atlikėja viename teatrų. Jį sužavėjo jos grožis, tačiau dar labiau jį traukė jos sugyvenamas, lengvas ir linksmas būdas. Ji buvo dvidešimčia metų jaunesnė už jį, ir gyvenimo geismas tiesiog kunkuliavo joje. Ten, kur Alekas buvo drovus ir stengėsi atsitolinti bei analizuoti savo veiksmus, ji buvo linkusi bendrauti, gera ir kupina gyvenimo džiaugsmo. Ji niekaip neišėjo jam iš galvos, tačiau tiktai prabėgus dviems savaitėms po jų pažinties ryžosi jai paskambinti. Dideliam jo nustebimui ir džiaugsmui, Viviana priėmė jo kvietimą. Alekas iš pradžių nusivedė ją į „Old Vik" pažiūrėti premjeros, paskui pakvietė su juo papietauti „Mirabelėje". Viviana gyveno niūrios išvaizdos, pustamsiame pirmo aukšto bute Noting Hile, ir, kai Alekas palydėjo ją namo, ji paklausė:

- Užeisite?

Jis praleido ten visą naktį, ir jo gyvenimas staigiai pasikeitė. Nė viena moteris ligi jos negalėjo jam sukelti orgazmo. Panašios į Vivianą, jis dar niekada neturėjo. Ji turėjo aksominį liežuvį, auksinius plaukus ir drėgnas, pulsuojančias, šaukiančias į jas pasinerti gelmes, kurias Alekas tyrinėjo, kol neteko jėgų. Jis susijaudindavo vien tik apie ją pagalvojęs.

Ir dar. Ji galėjo jį prajuokinti, išjudinti, priversti visus ir viską pamiršti. Ji juokėsi iš jo drovumo, ir jis už tai ją dievino. Jis dabar buvo su ja taip dažnai, kiek ji leisdavo. Kai Alekas ateidavo su ja kviestinių pietų, ji būdavo dėmesio centre. Alekas ir didžiavosi, ir pavydėjo. Pavyzdžiui žvilgčiodamas į ją apspitusius jaunus vyrus, nuolat klausdavo pats save: „Su keliais iš jų ji jau pergulėjo?"

Tomis naktimis, kai Viviana atsisakydavo su juo susitikti, nes ji turėjo kitą pasimatymą, jis iš pavydo nerasdavo vietos. Jis privažiuodavo prie jos namų, sustodavo šiek tiek nuošaliau ir sekė, kada ir su kuo ji grįždavo namo. Alekas žinojo, kad elgiasi kaip paskutinis kvailys, tačiau nieko negalėjo sau padaryti. Kažin kas nesulaikomai traukė jį prie jos, nuo ko jis niekaip nepajėgė išsilaisvinti.

Jis suprato, kad padarė nepataisomą klaidą, prasidėjęs su Viviana, o apie vedybas su ja negalėjo būti nė kalbos. Jis buvo visų gerbiamas parlamento narys, jo laukė puiki politiko ateitis, o būdamas Rofų dinastijos palikuonimi, jis įėjo į firmos „Rofas ir sūnūs" Direktorių tarybą. Viviana, pagal socialinę padėtį, stovėjo gerokai žemiau už jį. Jos tėvas ir motina buvo suvargę provincijos varjetės teatro artistai. Viviana, išskyrus tas žinias, kurias ji susigraibė gatvėje ir užkulisiuose, neturėjo jokio išsilavinimo. Alekas žinojo, kad ji paviršutiniška ir, nėra ko slėpti, lengvai prieinama. Ji buvo gudri, tačiau menko proto. Tačiau, nepaisant viso šito, Alekas tiesiog kliedėjo ja. Negalima pasakyti, kad jis nebūtų mėginęs su savimi kovoti. Jis netgi kurį laiką liovėsi su ja susitikinėti. Betgi niekas nepadėjo. Kai ji buvo šalimais, jis buvo laimingas, kai išeidavo, nelaimingesnio žmogaus pasaulyje nebuvo. Galų gale neįstengęs savęs

pergalėti, jis pasiūlė jai ranką ir širdį, kadangi kitos išeities nematė, ir, kai ji sutiko už jo tekėti, jo laimei nebuvo galo.

Naujoji nuotaka persikėlė į jo giminės namą, pastatytą Roberto Adamo, neoklasikinio aštuonioliktojo amžiaus architekto stiliumi, Glosteršyre. Tai buvo didžiulė vila su dorėninėmis kolonomis ir plačia privažiuojamąja alėja. Namas stovėjo viduryje šimto akrų geriausios ariamos žemės, kurios dalis buvo skirta medžioklės ūkiui; o daugybėje upelių, kirtusių sero Aleko valdas, gausiai veisėsi žuvys. Už vilos firma „Keipabi liti Braun" užveisė didžiulį parką.

Kambarių apstatymas stulbino savo prabanga. Holas buvo išklotas akmeninėmis plytomis, o sienos apdailintos dažytu medžiu. Nuo lubų poromis buvo nukarę senoviniai žibintai, įvairiose vietose stovėjo stalai su marmuro stalviršiais ir paauksuotomis kojomis bei raudonmedžio kėdės. Bibliotekoje stovėjo aštuonioliktojo amžiaus knygų spintos, pora vienokių stalų, padarytų Henrio Holando, ir kėdės - pagal Tomo Houpo eskizus. Svetainės baldai buvo mišrūs, tai yra grakščių, subtilių, ovalių ir vėduoklės pavidalo formų ir linijų; apmušalai - rokoko stiliaus; ant grindų gulėjo milžiniškas Viltono (vilnonis, trumpu plauku ir rytietiškais raštais) kilimas, ant lubų karojo du stikliniai sietynai, pagaminti Voterforde. Didžiuliame valgomajame galėjo vienu metu valgyti keturiasdešimt žmonių, greta jo buvo rūkomasis. Antrajame aukšte buvo šeši miegamieji, kiekviename jų buvo aštuonioliktojo amžiaus židinys. Trečiajame aukšte gyveno tarnai.

Nepraėjo nė šešios savaitės nuo jų įsikėlimo, kai Viviana pareiškė:

- Išvažiuokime iš čia, Alekai.

Jis apstulbęs pažvelgė į ją.

- Tu turi galvoje, kad norėtum kelioms dienos nuvažiuoti į Londoną?

- Aš turiu galvoje *apskritai* išsinešdinti iš čia!

Alekas pažiūrėjo pro langą į smaragdines pievas, kur jis žaidė būdamas vaikas, į milžiniškus ąžuolus ir jovarus ir, užsikirsdamas po kiekvieno žodžio, pasakė:

- Viviana, čia taip tylu, ramu. Aš...

Į tai ji atsakė:

- Žinau, katinėli. Štai ko jau negaliu pakęsti, tai būtent sušiktos tylos ir ramybės!

Kitą savaitę jie išvažiavo į Londoną.

Mieste serui Alekui priklausė keturių aukštų namas Vilton Kresente, netoli nuo Naitsbridžo, su nuostabia svetaine, kabinetu ir didžiuliu valgomuoju. Užpakalinėje namo sienoje buvo langas, pro kurį atsivėrė nuostabus reginys į puikų angliškąjį sodą su grota, statulomis, baltais suoleliais ir kriokliais. Viršutiniuose aukštuose buvo gyvenamųjų kambarių anfilados ir keturi nedideli miegamieji.

Dvi savaites Viviana ir Alekas miegojo kartu, kol kartą rytą Viviana pasakė:

- Aš myliu tave, Alekai, bet žinai, tu taip knarki!

Alekas nežinojo, kad turi tokį trūkumą.

- Geriau, katinėli, jeigu aš miegosiu viena. Gerai?

Visas Aleko kūnas protestavo. Jam patiko jausti jos minkštą šiltą kūną šalia savęs lovoje. Bet Alekas žinojo ir tai, kad, kaip vyras, jis nekėlė Vivianai tų jausmų, kuriuos jai sužadindavo kiti vyrai. Todėl ji ir nenorėjo matyti jo savo lovoje. Ir todėl jis tarė:

- Gerai, brangioji, tegul bus kaip nori tu.

Alekas išsireikalavo, kad miegos viename iš svečių miegamųjų, o Viviana liks senoje vietoje.

Iš pradžių, tomis dienomis, kai Alekas turėjo kalbėti parlamente, Viviana reguliariai lankėsi bendruomenių rūmuose ir sėdėjo publikos galerijoje. Jis žiūrėjo į ją iš apačios į viršų ir neapsakomai ja didžiavosi. Nebuvo ten gražesnės už ją moters! Tačiau kartą, seras Alekas įprastai žvilgtelėjo aukštyn, laukdamas Vivianos pritarimo, ir jo žvilgsnis įsirėmė į tuščią vietą.

Dėl Vivianos nekantrumo Alekas visų pirma kaltino save. Jo pagyvenę draugai jai buvo pernelyg konservatyvūs. Todėl jis džiaugėsi, kai ji pakviesdavo į namus jaunus savo kompanionus, mėgindama juos suartinti su jo draugais. Rezultatas buvo tiesiog apverktinas.

Alekas nuolat tvirtino sau, kad, kai Viviana susilauks kūdikio, ji nurims ir pasikeis į gerąją pusę. Tačiau vieną nelaimingą dieną kažin kaip - Alekui buvo nepakeliama galvoti, būtent kaip, - ji susigriebė vaginos infekciją, ir jai pašalino gimdą. O Alekas taip svajojo apie sūnų! Naujiena jį sukrėtė, Viviana jautėsi kuo ramiausiai.

- Argi verta, katinėli, taip liūdėti? - kalbėjo ji, šypsodamasi. - Jie išpjovė vaikų lopšelį, užtat paliko žaidimų kambarėlį.

Jis ilgu žvilgsniu pažiūrėjo į ją, paskui nusisuko ir išėjo.

Viviana dievino pirkti sau brangius daiktus. Ji neskaičiuodama ir nesirinkdama leido pinigus drabužiams, brangenybėms ir automobiliams, ir Alekui neužteko drąsos ją sustabdyti. Jis kalbėjo sau, kad užaugusi skurde, ji neturėjo gražių daiktų. Jis norėjo jai dovanoti juos. Tačiau, kad ir kaip gaila, jis negalėjo sau šito leisti. Jo algą suėsdavo mokesčiai, pagrindinis jo turtas buvo įdėtas į „Rofo ir sūnų" akcijas. Laisvai tvarkyti šitas akcijas jis negalėjo. Jis mėgino tai paaiškinti Vivianai, bet ji klausyti nenorėjo. Dalykiniai pokalbiai ją vargino. Ir Alekas leido jai taip elgtis ir toliau.

Apie tai, kad ji lošia iš pinigų, jis pirmą kartą išgirdo iš Todo Maiklso, „Tod Klab" savininko, abejotinos reputacijos lošimų namų Sohe, labiausiai ištvirkusiame iš Londono rajonų.

- Aš turiu keletą jūsų žmonos pasirašytų pakvitavimų bendrai tūkstančio svarų sumai, sere Alekai. Paskutiniu metu ji labai pralošinėja.

Alekas ne juokais sunerimo. Jis sumokėjo jos skolas, ir tą patį vakarą jiedu su Viviana rimtai pasikalbėjo.

- Mes paprasčiausiai negalime sau to leisti, - pareiškė jis jai. - Tu išleidi daugiau negu aš uždirbu.

Ji buvo atgailos įsikūnijimas.

- Atleisk man, katinėli. Tavo mergytė blogai elgėsi.

Ir ji priėjo prie pat jo, apkabino rankomis jo kaklą ir stipriai prie jo prisiglaudė. Jo pyktis tuojau pat išgaravo.

Šita naktis jos lovoje buvo viena pačių įsimintiniausių. Jis įtikino save, kad dabar viskas bus gerai.

Po dviejų savaičių Todas Maiklsas vėl pasirodė jų namuose. Šį kartą jis atsinešė Vivianos pakvitavimų jau penkių tūkstančių svarų sterlingų sumai. Alekas buvo įtūžęs.

- Kodėl jūs leidžiate jai žaisti kreditan? - užsiplieskė jis.

- Todėl, kad ji jūsų žmona, sere Alekai, - ramiausiai atsakė Maiklsas. - Kaip mes atrodysime, jeigu atsakysime jai neigiamai?

- Šiuo momentu aš neturiu tokios sumos, - pasakė Alekas. - Tačiau aš gausiu pinigų.

- Nesijaudinkite! Laikykite tai skola. Kai galėsite, tada ir sumokėsite.

Alekui širdis atlėgo.

- Tai labai kilnu iš jūsų pusės, pone Maiklsai.

Dar po mėnesio Alekas sužinojo, kad Viviana prasiskolino dar dvidešimt penkis tūkstančius svarų sterlingų ir kad statymo norma didėjančiai skolai sudarė dešimtį procentų per savaitę. Jis pasibaisėjo. Tokios sumos grynais pinigais jis tikrai nesurinks. Jis net negalėjo nieko parduoti iš savo nekilnojamojo turto. Namai, senoviniai baldai, mašinos - visa tai priklausė „Rofui ir sūnums". Jo pyktis taip išgąsdino Vivianą, kad ji pažadėjo daugiau nelošti iš pinigų. Pernelyg vėlu. Alekas jau pakliuvo į sukčių palūkininkų tinklą. Kad ir kiek jis jiems duodavo pinigų, visos skolos negalėjo sumokėti. Baisiausia buvo tai, kad kiekvieną praėjusį mėnesį skola padidėdavo. Taip tęsėsi ištisus metus.

Kai Todo Maiklso pogromininkai pirmą kartą ėmė jam grasinti, reikalaudami tuojau pat sumokėti skolas, jis pagrasino, jog pasiskųs policijos komisarui.

- Aš turiu ryšių pačiame aukščiausiame lygyje, - pareiškė jis.

Prievartautojas nusiviepė:

- O aš pačiame žemiausiame.

Ir štai dabar Alekas priverstas sėdėti „Vaite" šalia šito baisaus žmogaus ir, užgniaužęs išdidumą, nusižeminęs kaulyti, kad jam duotų truputį laiko.

- Aš jau sumokėjau jiems daugiau negu skolingas. Jie nedrįs...

- Sere Alekai, jūs sumokėjote tiktai procentus. Liko dar viena pagrindinė skolos suma, - pasakė Svintonas.

- Tai prievartavimas, - tarė Alekas.

Svintono akys patamsėjo.

- Aš perduosiu bosui jūsų žodžius.

Jis jau norėjo stotis.

Alekas paskubomis pasakė:

- Ne! Sėskitės. Labai prašau.

Svintonas vėl lėtai atsisėdo į savo vietą.

- Nereikia šitaip kalbėti, - įspėjo jis. - Vienas vyrukas jau kartą taip pasakė ir buvo prikaltas prie grindų.

Alekas apie tai buvo skaitęs. Tokią bausmę savo aukoms sugalvojo broliai Krėjai. Žmonės, su kuriais jį suvedė likimas, buvo taip pat negailestingi ir žiaurūs.

Jis pajuto, kad jį ima pykinti.

- Aš nieko blogo neturėjau galvoje. Tiesiog šiuo metu... aš neturiu grynų pinigų.

Svintonas nukratė savo cigaro pelenus į Aleko taurę ir tarė:

- Jūs turite krūvą akcijų „Rofe ir sūnuose", argi ne?

- Teisingai, - atsakė Alekas, - tačiau jų negalima parduoti arba perduoti kitiems asmenims. Jomis negalima pasinaudoti, kol „Rofas ir sūnūs" bus šeimyninė firma.

Svintonas užsitraukė cigaro.

- Ar ilgai ji bus šeimyninė firma?

- Tai priklauso nuo Semo Rofo. Aš jau mėginau jį įtikinti, kad leistų parduoti akcijas kitiems.

- Dar pamėginkite.

- Perduokite ponui Maiklsui, kad jis gaus savo pinigus. Ir liaukitės mane persekioję.

Svintonas kilstelėjo galvą.

- Persekioti jus, sere? Tu, kale, iš karto pajusi, kai mes imsime tave persekioti. Iš pradžių sudegs tavo sušiktos arklidės, ir tu rysi tiktai apdegusią arklieną. Paskui sudegs tavo namas. Galbūt su tavo vištyte Viviana: kas žino!

Jis išsišiepė, ir seras Alekas krūptelėjo nuo šitos šypsenos.

- Ar tu kada nors valgei paskrudintą vištytę, a?

Alekas išbalo.

- Dėl Dievo meilės...

Svintonas staigiai pakeitė temą ir raminamai pasakė:

- Juokauju. Todas Maiklsas - jūsų draugas. O draugai turi vienas kitam padėti, argi ne? Šiandien mes kaip tik apie jus kalbėjome. Ir žinote, ką bosas pasakė? Jis pasakė: „Seras Alekas - puikus vaikinas. Jeigu jis neturės pinigų, jis būtinai ras būdą, kad būtų mums naudingas".

Alekas paniuro.

- Kokį būdą?

- Tokiam protingam vaikinui kaip jūs, nebus sunku sugalvoti originalaus. Jūs vienas farmacinės firmos bendraturčių. Ten gamina įvairius preparatus, o tarp jų kokainą. Argi sunku keletą kartų, visiškai atsitiktinai, vieną kitą narkotikų partiją pasiųsti ne ten, kur priklauso, o sakysime, kitam gavėjui?

Alekas priblokštas žiūrėjo į jį.

- Jūs iš proto išėjote, - galiausiai pasakė jis. - To padaryti neįmanoma.

- Tiesiog stebėtina, ką padaro žmonės, kai jie neturi kitos išeities, - švelniai pasakė Svintonas ir atsistojo. - Arba jūs mokate grynais pinigais, arba mes diktuojame jums, kur pasiųsti prekę.

Jis užgesino cigarą lėkštelėje, kur gulėjo Aleko sviestas.

- Nuoširdžiausi linkėjimai Vivianai, sere Alekai. Kol kas.

Ir Džonas Svintonas išgaravo.

Seras Alekas liko sėdėti, aklai žiūrėdamas tiesiai prieš save. Apsuptas įprastų, ligi skausmo pažįstamų daiktų, nepakeičiamai lydėjusių jį visą gyvenimą, kuriuos jis gali dabar nesugrąžinamai prarasti. Vienintelis svetimas daiktas buvo riebaluota drėgna cigaro nuorūka jo lėkštelėje. Kaip jis leido jiems įsibrauti į savo gyvenimą? Jis nusigyveno ligi to, kad tapo pastumdėliu niekšų rankose. Dabar jis žinojo, kad jiems reikalingi ne jo pinigai. Pinigai - tai jaukas, ant kurio jis užkibo. Jie pamėgins priversti jį dirbti jiems. Juos

domino jo padėtis firmoje, kuri gamino vaistus. Jeigu paaiškės, kad jis pakliuvo į nusikaltėlių rankas, opozicija nedelsdama tuo pasinaudos. Jo partija greičiausiai paprašys jį atsistatydinti. Viskas bus padaryta taktiškai ir griežtai konfidencialiai. Jie tikriausiai pareikalaus, kad jis atsisakytų parlamento narių pareigų. Ir pasiūlys jam kokias nors pareigėles, kad jis galėtų gauti šimtą svarų sterlingų per metus iš karališkojo iždo. Parlamento narys neturi teisės gauti pinigų nei iš karalienės, nei iš vyriausybės. Ir tokiu būdu serui Alekui neleis grįžti į parlamentą. Priežastis, suprantama, veikiai visiems bus aiški. Jam bus nuplėšta garbė. Jeigu nesurinks reikiamos sumos, kad iš karto susimokėtų. Jau keletą kartų jis kalbėjo su Semu Rofu apie tai, kad tas leistų laisvai parduoti akcijas vertybinių popierių biržoje.

- Net negalvok apie tai, - atsakė jam Semas. - Jeigu mes įsileisime pašalinius partnerius, kaip jie tuojau pat pradės mums mokyti, ką mums reikia daryti. Mes nė mirktelėti nespėsime, kaip jie iš pradžių užgrobs Direktorių tarybą, o paskui ir visą kompaniją. Kam, tau to reikia, Alekai? Tu gauni didelį atlyginimą, manau, smulkioms išlaidoms užtenka. Atidaryta sąskaita banke. Kam tau gryni pinigai?

Vieną amimirką Alekas vos nepasakė Semui, kaip labai jam reikia būtent grynų pinigų. Tačiau žinojo, kad iš to nieko gero neišeis. Semui Rofui firma buvo viskas, ir todėl jis buvo absoliučiai nejautrus visiems likusiems dalykams. Jeigu jis sužinotų, kad Alekas bent kiek sukompromitavo firmą, jis padarytų viską, kas įmanoma, kad nedelsdamas jo atsikratytų. Ne, Semas Rofas buvo paskutinis žmogus, į kurį jis galėtų kreiptis.

Alekui grėsė pražūtis.

Prie Aleko stalo priėjo „Vaito" klubo durininkas, lydimas pilka pasiuntinio uniforma vilkinčio žmogaus. Rankoje jis laikė didelį užantspauduotą voką.

- Prašau atleisti, sere Alekai, - pagarbiai kreipėsi į baronetą durininkas, - tačiau šitas žmogus sako, kad kažką privaląs paduoti jums į rankas.

- Dėkoju jums, - atsakė seras Alekas.

Pasiuntinys įteikė jam voką ir durininko lydimas nuėjo prie išėjimo.

Alekas ilgai žiūrėjo į voką, paskui atplėšė jį. Tris kartus perskaitęs jo turinį, suglamžė popierių. Jo akyse pasirodė ašaros.

6 skyrius

NIUJORKAS

Pirmadienis, rugsėjo 7 d. - 11.00

Privatus „Boingas 707-320" pradėjo leistis Kenedžio oro uoste, pagaliau sulaukęs savo eilės nusileisti. Skridimas buvo ilgas ir varginantis, ir Risas Viljamsas mirtingai pavargo: visą skridimo laiką, kad ir kaip stengėsi, tačiau užmigti nepavyko. Šituo lėktuvu jis dažnai skraidė su Semu Rofu. Ir dabar nuolat jautė čia nematomą jo buvimą.

Elizabeta Rof jo laukė. Telegrama iš Stambulo jis paprasčiausiai pranešė jai, kad grįžta kitą dieną. Jis, žinoma, galėjo pranešti jai apie tėvo mirtį telefonu, tačiau manė, kad ji nusipelno didesnės pagarbos.

Lėktuvas jau buvo nusileidęs ir važiavo prie terminalo. Risas beveik neturėjo bagažo, todėl greitai susitvarkė muitinėje. Lauke pilkas, blankus dangus žadėjo greitas šalnas. Prie šoninio įėjimo jo laukė limuzinas, kad nuvežtų į Long Ailendą, į Semo Rofo namus, kur jo laukė Elizabeta.

Važiuodamas Risas pamėgino surepetuoti tuos žodžius, kuriuos jis pasakys Elizabetai, kad kaip nors sušvelnintų smūgį, tačiau vos Elizabeta atidarė laukujas duris, kai visi anksčiau sugalvoti žodžiai akimirka išgaravo jam iš galvos. Kiekvieną kartą, sutikdamas Elizabetą Risas stebėjosi jos grožiu. Iš išorės ji buvo panaši į motiną, paveldėjo iš jos tuos aristokratiškus bruožus, tas deginančias juodas akis, įrėmintas ilgų, sunkių blakstienų. Jos oda buvo balta

ir minkštą, plaukai tamsūs, su žvilgesiu, kūnas stangrus, tarsi ištekintas. Ji vilkėjo kreminę šilkinę palaidinę, plisuotą flanelinį sijoną, avėjo geltonai rudais bateliais. Joje neliko nieko iš tos nerangios mažos mergaitės, bjauriojo ančiuko, kurį Risas matė prieš devynerius metus. Ji pavirto į gražią, protingą, nuoširdžią ir žinančią savo vertę moterį. Dabar ji šypsojosi, džiaugdamasi jo atėjimu. Ji paėmė jį už rankos ir tarė:

- Įeik, Risai.

ir nuvedė jį į ąžuolu išdailintą biblioteką.

- Tu parskridai drauge su Semu?

Dabar nuo graudžios tiesos jau neišsisuksi! Risas įkvėpė į plaučius daugiau oro ir tarė:

- Liza, Semą ištiko nelaimė.

Jis matė, kaip raudonis bematant dingo iš jos veido. Ji tylėdama laukė, ką jis dar pasakys.

- Jis žuvo.

Ji stovėjo nė nekrustelėdama. Kai pagaliau ji prašneko, Risas vos išgirdo jos žodžius.

- Kas... kas atsitiko?

- Kol kas mes nežinome smulkmenų. Jie ėjo ledynu, nutrūko virvė. Jis nukrito į prarają.

- Pavyko rasti?

Ji užmerkė akis, tačiau tuojau pat vėl atmerkė.

- Bedugnę prarają.

Jos veidas mirtinai išblyško.

Risas sutriko.

- Tau bloga?

Ji greitai nusišypsojo ir pasakė:

- Ne, viskas gerai, ačiū. Norite arbatos ar ko nors užvalgyti?

Jis nustebęs pažvelgė į ją, pamėgino kažin ką sakyti, bet paskui suvokė, koks reikalas. Ją ištiko šokas ir kalbėjo pati nesuvokdama, ką kalba. Jos akys nenatūraliai blizgėjo, o veide sustingo pagarbi šypsena.

- Semas buvo didelis sportininkas, - tarė Elizabeta. - Jūs matėte jo prizus. Jis juk visada buvo nugalėtoju, taip? Jūs žinote, kad jis jau kopė į Monblaną?

- Liza...

- Taip, žinoma, jūs žinote. Jūs juk [redacted] ten buvote su juo, juk taip, Risai?

Risas netrukdė jai išsikalbėti; apginti save žodžių barikada nuo to momento, kai ji liks vienut viena su savo nelaime. Akimirką, kol jis klausė, jo atmintis gerai atgaivino mažos, lengvai pažeidžiamos mergaitės paveikslą, kokią jis pamatė ją pirmąjį kartą, pernelyg jautrios ir drovios, kad mokėtų apginti save nuo žiaurios realybės. Dabar ją apėmė toks nervinis jaudulys, ji buvo tokia įsitempusi ir nenatūraliai rami, o drauge tokia trapi ir beginklė, kad Risas neištvėrė.

- Leisk man pakviesti gydytoją, - tarė jis. - Jis tau ko nors duos...

- Ne, ne. Aš gerai jaučiuosi. Jeigu jūs neprieštaraujate, aš eisiu prigulsiu. Aš, matyt, truputį pavargau.

- Man pasilikti?

- Ne, ačiū, nereikia. Patikinu jus, tam nėra jokios būtinybės.

Ji palydėjo jį ligi durų ir, kai jis jau sėdosi į mašiną, staiga pašaukė:

- Risai!

Jis atsigręžė.

- Ačiū, kad užvažiavote.

O Viešpatie!

Praėjus daugeliui valandų po Riso Viljamso išvažiavimo Elizabeta Rof, įsmeigusi akis į lubas, gulėjo ant savo lovos ir stebėjo pamažėle besikeičiančius raštus, kuriuos neryški rugsėjo saulė piešė ant lubų.

Ir atėjo skausmas. Ji neišgėrė raminamųjų, nes norėjo, kad ateitų skausmas. Tuo ji įsipareigojusi Semui. Ji iškentė jį, nes buvo jo dukra. Ir ji liko nejudėdama gulėti ir gulėjo taip visą dieną ir visą naktį, galvodama apie nieką, galvodama apie viską, prisimindama ir vėl viską iš naujo išgyvendama. Ji juokėsi ir verkė ir pati suprato, jog ją apėmusi isterija. Tačiau nuo to nepalengvėjo. Vis tiek dabar jos niekas nemato ir negirdi. Vidurnaktį ji staiga pajuto, jog

žvėriškai alkana, nuėjo į virtuvę, vienu prisėdimu sudorojo didžiulį sumuštinį, tačiau tuojau pat išvėmė. Tačiau po to lengviau nepasidarė. Ją kankinęs skausmas nenurimo. Mintimis ji grįžo atgal, į tuos metus, kai tėvas dar buvo gyvas. Iš savo miegamojo lango ji matė, kaip pateka saulė. Po kurio laiko į duris pabeldė viena iš tarnaičių, Elizabeta pasakė, kad jai nieko nereikia. Staiga suskambėjo telefonas, ir jos širdis džiaugsmingai šoktelėjo: „Tai Semas!" Bet prisiminusi atitraukė ranką.

Jis niekada daugiau jai nepaskambins. Ji niekada daugiau neišgirs jo balso. Niekada jo nepamatys.

Bedugnė praraja!

Bedugnė.

Elizabeta gulėjo, ir ją užliedavo praeities bangos, ji prisiminė, prisiminė viską, kaip buvo.

7 skyrius

Elizabetos Ronanos Rof gimimas buvo dviguba tragedija. Mažesnė tragedija buvo jos motinos mirtis gimdymo metu. Didesnė tragedija buvo tai, kad Elizabeta gimė mergaite.

Ištisus devynis mėnesius ligi tol, kol ji pasirodė pasaulyje, ji buvo pačiu laukiamiausiu vaiku, didžiulės imperijos, multimilijardinio giganto, koncerno „Rofas ir sūnūs" įpėdine.

Semo Rofo žmona Patricija prieš ištekėdama buvo juodaplaukė, nuostabaus grožio mergaitė. Daugelis moterų stengėsi ištekėti už Semo Rofo dėl jo visuomeninės padėties, dėl prestižo būti jo žmona, dėl jo turtų. Patricija ištekėjo už jo, nes jį pamilo. Tai buvo pati blogiausia iš priežasčių, kadangi Semui Rofui vedybos buvo kažkas panašaus į komercinį sandorį, ir Patricija idealiai atitiko jo sumanymus. Semas neturėjo nei laiko, nei noro būti šeimos žmogumi. Jo gyvenime niekam nebuvo vietos, išskyrus „Rofą ir sūnus". Fanatiškai atsidavęs kompanijai, jis to paties reikalavo ir iš kitų. Patricijos teigiamybės buvo pripa-

žįstamos tik tiek, kiek jos padėjo taurinti kompanijos įvaizdį. Tada, kai Patricija suprato, kur ją nuvedė meilė, buvo jau vėlu. Semas nustatė jai prideramą vaidmenį, ir ji puikiai su juo susidorojo. Ji buvo nuostabi šeimininkė, nuostabi ponia Sem Rof. Ji nesulaukė jo atsakomosios meilės ir laikui bėgant atsimokėjo jam tuo pačiu. Ji paprasčiausiai aptarnavo Semą, tai yra faktiškai buvo tokia pati kompanijos tarnautoja, kaip ir paskutinė sekretorė. Jos darbo diena tęsėsi lygiai dvidešimt keturias valandas per parą, prireikus ji privalėjo skristi ten, kur jai nurodė Semas, linksminti šio pasaulio galinguosius, sugebėti per trumpiausią laiką suorganizuoti kviestinius pietus šimtui asmenų ir padengti stalus standžiai iškrakmolintomis, sunkiomis, dailiai išsiuvinėtomis staltiesėmis. Ant jų, mirguliuodamas visomis vaivorykštės spalvomis, stovėjo krištolas ir blankiai spindėjo stalo sidabras. Patricija buvo dalis koncerno nekilnojamojo turto, tačiau neparduodama biržoje. Ji stengėsi iš paskutiniųjų išlikti graži ir gyveno spartietišką gyvenimą. Jos figūra buvo puiki, drabužius jai siuvo pagal Norelio eskizus Niujorke, Šanel - Paryžiuje, Hartnelo - Londone ir jaunosios Sibilės Konoli - Dubline. Brangenybes jai specialiai sukurdavo Šlumbergas ir Bulgari. Jos gyvenimas buvo suplanuotas minutėmis, be džiaugsmo ir tuščias. Kai ji pastojo, viskas akimirka pasikeitė.

Semas Rofas buvo vienintelis vyriškosios lyties Rofų dinastijos įpėdinis, ir ji suprato, kaip baisiai jam reikia sūnaus. Dabar ji tapo jo vilties centru, motina-karaliene laukiančia gimimo princo, kuris po kurio laiko paveldės visą karalystę. Kai Patriciją vežė gimdyti, jis švelniai paspaudė jai ranką ir tarė:

- Ačiū tau.

Po trisdešimties minučių ji mirė nuo embolijos, kraujagyslių užsikimšimo, taip ir nesužinojusi, kad nepateisino savo vyro lūkesčių.

Semas Rofas surado savo dalykiškų susitikimų prirašytame grafike laiko, kad palaidotų žmoną, ir paskui ėmė galvoti, ką jam daryti su savo naujagime dukra.

Kai jai sukako savaitė, Elizabetą parvežė namo ir atidavė auklei, vienai iš visos auklių serijos jos gyvenime. Pirmuosius penkerius gyvenimo metus Elizabeta retai matydavo savo tėvą. Jis buvo ne daugiau negu išskydusi dėmė, nepažįstamasis, kuris retkarčiais pasirodydavo ir tuojau pat dingdavo be pėdsakų. Jis nuolat važinėjo, ir Elizabeta buvo jam nuolatinė kliūtis, kurią tekdavo vežiotis su savimi, kaip nereikalingą bagažą. Vieną mėnesį Elizabeta galėjo gyventi jų namuose Long Ailende, su kėgelbanu, teniso kortu, baseinu ir skvošo aikštele. Po poros savaičių eilinė auklė supakuodavo jos daiktus, ir ji atsidurdavo jų viloje Biarice. Ten buvo penkiasdešimt kambarių ir trisdešimt akrų erdvaus parko aplink namą, ir Elizabetos ten niekaip negalėdavo rasti.

Be to, Semas Rofas turėjo didžiulį dviejų aukštų butą, įrengtą ant dangoraižio „Bikman pleis" stogo, ir vilą Kosta Smeraldoje, Sardinijoje. Elizabeta apsilankė visur, keldamasi iš buto į vilą, iš vilos į namą ir taip toliau, faktiškai užaugo tarp šitos nepaprastos prabangos. Tačiau ji visada jautėsi pašalinė, per klaidą pakliuvusi į šitą gražią šventę, surengtą jai nepažįstamų ir jos nemylinčių žmonių.

Paaugusi Elizabeta suprato, ką reiškia būti Semo Rofo dukra. Kaip ir jos motina, ji tapo dvasine kompanijos auka. Ji nežinojo, kas yra šeimyninė šiluma, kadangi ji neturėjo šeimos, tiktai apmokami jos pakaitalai ir tolumoje šmėkščiojanti tėvo figūra, kuris ja visiškai nesidomėjo, nes buvo kūnu ir siela atsidavęs kompanijai. Patricija rado savyje jėgų susitaikyti su tokia savo padėtimi, tačiau mergaitei tai buvo nesibaigianti kankynė. Elizabeta jautėsi nereikalinga ir nemylima, jos neviltis buvo begalinė. Galų gale ji dėl visko kaltino save. Ir pamėgino žūtbūt išsikovoti tėvo meilę. Kai Elizabeta pradėjo lankyti mokyklą, ji ėmė parnešinėti iš ten įvairius klasėje padarytu darbelius: vaikiškus piešinius, akvareles, kreivašones pelenines, ir niekam neleisdavo jų paliesti, kol pamatys jis, o pamatęs apsidžiaugtų ir pasakytų: „Šaunu, Elizabeta! Tu labai talentinga".

Kai jis grįždavo iš eilinės kelionės ji atnešdavo jam šitas meilės dovanas, o jis, abejingai žiūrėdamas į jas, sakė:

- Aišku, jog dailininke tu nebūsi.

Kartais, nubudusi vidurnaktį, Elizabeta nusileisdavo žemyn ilgais įvijais jų buto „Bikman pleis" laiptais ir, perėjusi didžiulę, panašią į olą salę, su apmirusia širdimi, tartum tai būtų šventovė, įžengdavo į tėvo kabinetą. Tai buvo jo kambarys, kur jis dirbo, pasirašydavo kažin kokius reikalingus popierius, valdė pasaulį. Elizabeta prieidavo prie jo oda aptraukto darbo stalo ir pamažėle jį glostė. Paskui atsisėsdavo į krėslą. Taip ji jautėsi arčiau tėvo. Būdama ten, kur buvo jis, sėdėdama tam krėsle, kur sėdėjo jis, ji jautėsi, tarsi būtų jo dalelytė. Mintyse ji kalbėjo su juo, ir jis susidomėjęs jos klausėsi, ką ji sakė. Kartą, kai Elizabeta šitaip sėdėjo jo krėsle, kabinete staiga užsidegė šviesa. Ant slenksčio stovėjo tėvas. Jis pamatė prie stalo sėdinčią Elizabetą su plonučiais naktiniais marškiniais ir paklausė:

- Ką tu čia veiki viena tamsoje?

Jis paėmė ją ant rankų ir nunešė į viršų, į lovą, ir Elizabeta visą naktį nesumerkė akių, prisimindama menkiausias smulkmenas, kaip jo rankos ją glaudė prie savęs.

Po šito atsitikimo, ji kiekvieną naktį nulipdavo žemyn ir, sėdėdama kabinete, laukė, kada ateis tėvas ir nuneš ją į viršų, bet tai daugiau nepasikartojo.

Niekada ir niekas nekalbėjo su Elizabeta apie jos motiną, tačiau svetainėje kabojo didelis Patricijos portretas visu ūgiu, ir Elizabeta valandų valandas galėjo žiūrėti į jį. Paskui ji atsigręždavo į veidrodį. Išsigimėlė! Ant dantų buvo uždėtos plokštelės, ir atrodė ji kaip baidyklė. „Aišku, kodėl tėvas manęs nemyli", - galvojo Elizabeta.

Staiga ją pradėjo kankinti noras valgyti, ir ji ėmė greitai storėti. Priežastis buvo juokingai paprasta: jeigu ji bus stora ir bjauri, galvojo ji, niekas neims lyginti jos su motina.

Kai Elizabetai suėjo dvylika metų, ji pradėjo lankyti uždarą privačią Yst Saido mokyklą Manhatane. Ją ten nuvežDavo prabangiu „Rolsroisu" vairuotojas. Ji įeidavo į klasę ir sėdėjo ten tylėdama bei paniurusi, paskendusi savo mintyse, nekreipdma dėmesio į aplinkinius. Ji niekada nieko neklausė. Kai klausdavo ją, nežinojo, ką atsakyti.

Mokytojai veikiai liovėsi kreipę į ją dėmesį. Apsvarstę tarpusavyje jos elgesį, jie vieningai nutarė, kad ji labiausiai pasaulyje išpaikintas vaikas. Konfidencialioje metinėje ataskaitoje direktorei Elizabetos mokytoja rašė: „Mums taip ir nepavyko pasiekti kokių nors reikšmingesnių laimėjimų su Elizabeta Rof. Ji šalinasi savo bendraamžių ir nedalyvauja klasės rengiamose priemonėse, tačiau sunku pasakyti, ar ji tai daro todėl, kad nenori stengtis, ar todėl, kad nesugeba atlikti jokių užduočių. Ji pasipūtusi ir egoistiška. Jeigu jos tėvas nebūtų vienu pagrindinių mokyklos globėjų, aš primygtinai rekomenduočiau pašalinti ją iš mokyklos".

Atstumas tarp šitos metinės ataskaitos ir tikrovės buvo lygus šviesmečiams. Tiesa buvo ta, kad Elizabeta neturėjo šarvų, kurie būtų ją patikimai gynę nuo siaubingos vienatvės, visiškai ją prarijusios. Ją slėgė nereikalingumo pojūtis, ir bijojo ieškoti draugų iš baimės, kad jie tuojau pat supras, kokia ji menkysta ir nemylima. Ji nebuvo pasipūtusi, ji buvo patologiškai drovi. Ji jautėsi svetima tame pasaulyje, kur gyveno jos tėvas. Ji jautėsi svetima visur ir visada. Jai kėlė pasibjaurėjimą, kad ją atveža į mokyklą prabangia mašina, nes buvo įteigusi sau, kad ji to neverta. Klasėje ji žinojo atsakymus į mokytojų jai užduotus klausimus, tačiau nedrįso praverti burnos ir drauge atkreipti į save dėmesį. Ji mėgo skaityti ir naktį, lovoje, tiesiog ryte rydama knygą po knygos.

Ji dažnai matė vizijas tikrovėje. O, kokios tai buvo svajos! Štai ji su tėvu Paryžiuje, ir jie važiuoja per Bulonės mišką ekipažu, ir jis pasikviečia ją į savo darbo kabinetą, didžiulę salę, panašią į Šv. Patriko bažnyčią, ir žmonės be atvangos ima eiti į jo kabinetą su svarbiais dokumentais, ir staiga tėvas krinta surikdamas iš skausmo, nes susilaužė koją, ir ji sako:

- Nesijaudink, tėte. Aš tavimi pasirūpinsiu.

Ir ji ryžtingai lekia į ligoninę ir kalba:

- Greitai! Važiuokite greitai! Mano tėvas susilaužė koją.

Ir tuojau pat tuzinas baltais chalatais gydytojų veža jį į operacinę, o ji šalia jo, prie jo lovos ir maitina jį šaukšteliu

(matyt, vis dėlto susilaužė ranką, o ne kojį), ir į palatą įeina jos motina, kažin kaip atgijusi, o tėvas jai sako:

- Patricija, aš negaliu tavęs priimti. Matai, aš kalbuosi su dukra.

Arba jie gyvena viloje, Sardinijoje, tarnai juos paliko ir Elizabeta pati gamina jam pietus. Jis prašo pridėti kiekvieno patiekalo papildomai ir sako:

- Tu gamini daug skaniau negu tavo motina.

Scenos su tėvu paprastai pasibaigdavo vienu ir tuo pačiu epizodu. Prieškambaryje pasigirsdavo skambutis, ir į kambarį įeidavo aukštas vyriškis, gerokai aukštesnis už tėvą, ir pradėdavo maldauti Elizabetą, kad už jo tekėtų, o tėvas pasakė:

- Labai prašau, Elizabeta, nepalik manęs. Aš negaliu be tavęs.

Iš visų namų, kuriuose Elizabeta augo, labiausiai mėgo vilą Sardinijoje. Vila nebuvo pati didžiausia iš Semo Rofo valdų, tačiau viena gražiausių ir maloniausių. Pati Sardinijos sala ją viliojo. Apjuosta uolų, ji didingai kyšojo iš jūros už 160 mylių į pietvakarius nuo Italijos kranto - nuostabi kalnų, jūros ir žalių slėnių panorama. Jos didžiulės stačios vulkaninės uolos prieš tūkstančius metų iškilo iš pirmapradės jūros gelmių, kranto linija lengvu pusračiu dingo begaliniame tolyje, o Tirėnų jūra žydru apvadu supo ją iš visų pusių.

Elizabeta kvėpavo ir negalėjo prisikvėpuoti ypatingų salos kvapų, jūros vėjų ir miškų ir geltonai baltos *macchia,* garsios gėlelės, kurios kvapą taip mėgo Napoleonas. Saloje gausiai augo *corbeccola* krūmai, kurių aukštis siekė ligi šešių pėdų, - jų uogos savo skoniu priminė žemuoges - ir *quarcias,* milžiniški ąžuolai, kurių žievę vežė į žemyną ir darė vyno buteliams kamščius.

Ji mėgo klausytis dainuojančių uolų, paslaptingų milžiniškų riedulių su kiaurymėmis. Kai pūtė vėjai, nuo uolų sklisdavo kraupus garsas, tarsi aimanuotų pražudytos sielos.

Vėjai! Elizabeta žinojo juos visus. Mistralis ir *ponente, tramontana* ir *grecate,* ir rytų vėjai. Švelnūs vėjai ir nuožmūs vėjai. Ir siaubingasis sirokas, karštas vėjas iš Sacharos.

Rofų vila stovėjo Kosta Smeraldoje, virš Porto Červo, jūros uolos viršūnėje, paslėpta kadagių sąžalynų ir laukinių, karčiais vaisiais, Sardinijos alyvmedžių. Iš viršaus atsivėrė nuostabus reginys į įlanką, kuri buvo giliai apačioje, ir netvarkingai išmėtytus aplink ją po žalias kalvas iš išorės tinkuotus akmeninius įvairių spalvų namus - paveikslas, kurį gali sugalvoti nebent vaiko fantazija.

Vila taip pat buvo akmeninė su vidiniais milžiniškų rąstų perdengimais. Ji buvo pastatyta keliais aukštais, su dideliais patogiais kambariais, kurių kiekvienas turėjo savo balkoną, o viduje - židinį. Pro svetainės ir valgomojo langus matėsi salos panorama. Lengvi laiptai vedė aukštyn, kur buvo keturi miegamieji. Baldai puikiai derėjo su aplinka. Paprasti mediniai stalai ir suolai ir minkšti krėslai. Ant langų kabojo kutais papuoštos baltos vilnonės užuolaidos, išaustos rankomis saloje, grindys buvo iškloto Sardinijos *cerasarda* ir toskaniškomis plytelėmis. Voniose ir miegamuosiuose gulėjo vilnoniai kilimėliai, tradiciniais augaliniais raštais. Stulbino daugybė paveikslų: prancūzų impresionistų, italų meistrų ir Sardinijos primityvistų mišinys. Prieškambaryje kabojo Samiuelio Rofo ir Terenijos Rof portretai, tai yra Elizabetos proprosenelio ir proprosenelės portretai.

Labiausiai iš visų kambarių Elizabeta mėgo kambarį bokštelyje su čerpių stogu. Į šitą kambarį iš antro aukšto vedė siauri laiptai. Šitas kambarys Semui atstojo kabinetą. Viduryje kambario stovėjo didelis darbo stalas ir sukiojama kėdė. Palei sienas stovėjo knygų spintos, ant sienų kabojo žemėlapiai, daugiausia susiję su Rofų imperija. Dvivėrės durys vedė į mažą balkoną, pakibusį virš bedugnės, į kurią žiūrėti Elizabeta bijojo, nes iš siaubo jai svaigo galva.

Būdama trylikos metų, Elizabeta būtent šiame name aptiko savo šeimos šaknis ir pirmą kartą gyvenime pajuto, kad sugriuvo vienatvės siena, kad ji dalelytė didžiulės visumos.

Viskas prasidėjo tą dieną, kai ji surado Knygą. Elizabetos tėvas išvažiavo į Olbiją, ir neturėdama ką veikti, ji užlipo

į bokšto kambarį. Lentynose stovinčios knygos jos nedomino, kadangi ji jau seniai išsiaiškino, jog tai farmakologijos, tarptautinių korporacijų ir tarptautinės teisės knygos. Nuobodu ir neįdomu. Kurios ne kurios knygos buvo retenybės ir gulėjo po stiklu. Tarp jų buvo du tomai lotynų kalba, vienas vadinosi „Circa Instans", parašytas amžiaus viduryje, kitas - „De Materia Medica". Kadangi mokykloje Elizabeta mokėsi lotynų kalbos, ji iš smalsumo nusprendė pavartyti vieną tų tomų ir atstūmė stiklą, kad paimtų jį nuo lentynos. Už jo ji pamatė dar vieną tomą. Elizabeta paėmė jį nuo lentynos. Jis buvo storas, aptrauktas oda ir be pavadinimo.

Susidomėjusi Elizabeta jį atvertė. Ir tartum atidarė duris į kitą pasaulį. Tai buvo jos proprosenelio Semiuelio Rofo biografija, išleista anglų kalba, ir atspausdinta ant pergamento. Tomas neturėjo autoriaus pavardės ir jokios datos, tačiau Elizabeta buvo tikra, kad knygai daugiau negu šimtas metų, nes dauguma puslapių išbluko, kiti pagelto ir apspuro nuo senumo. Tačiau visa tai buvo niekai. Svarbiausia buvo turinys, istorija, suteikusi gyvybę portretams, kurie kabojo ant sienų. Elizabeta šimtus kartų praėjo pro šeimos portretus, kuriuose buvo pavaizduoti vyras ir moteris, apsivilkę senamadžiais kostiumais. Vyriškis buvo negražus, tačiau jame jautėsi vidinė jėga ir protas. Jis buvo šviesiais lino spalvos plaukais, plačiaskruosčiu slavišku veidu ir aštriomis ryškiai žydromis akimis. Moteris buvo gražuolė. Tamsiaplaukė, nepriekaištinga oda ir juodomis lyg derva akimis. Ji vilkėjo balta šilkine suknele, su brokato korsažu ir užsimetusi ant pečių apsiaustą. Nepažįstamieji, kurie nerūpėjo Elizabetai.

Ir štai dabar bokšto kambaryje, kai Elizabeta atvertė knygą ir pradėjo skaityti, Semiuelis ir Terenija atgijo. Ji pajuto, kaip laikas staiga ėmė eiti atgal, ir ji drauge su Semiueliu ir Terenija atsidūrė Krokuvos gete 1853 metais. Ir kuo toliau ji skaitė, tuo daugiau sužinojo apie savo proprosenelį Semiuelį, „Rofo ir sūnų" įkūrėją, nepataisomą romantiką ir avantiūristą.

Ir žmogžudį.

8 skyrius

Pats pirmasis Semiuelio Rofo prisiminimas, skaitė Elizabeta, buvo motinos mirtis 1855 metais pogromo metu, kai Semiueliui sukako penkeri metai. Jį patį paslėpė medinio namo rūsyje, kur Rofai gyveno su kitomis šeimomis Krokuvos gete. Kai, po ilgai slinkusių valandų, siautėjimas pagaliau baigėsi ir vienintelis garsas, pasigirdęs gatvėse, buvo nepaguodžiamas raudojimas dėl žuvusiųjų, Semiuelis išlindo iš savo slėptuvės ir nuėjo geto gatvėmis ieškoti savo mamos. Berniukui atrodė, jog visas pasaulis apimtas liepsnos. Dangus paraudo nuo aplinkui liepsnojančių medinių pastatų. Tai ten, tai šen liepsna maišėsi su tamsių dūmų kamuoliais. Likę gyvi vyrai ir moterys, pakvaišę nuo pergyvento siaubo, gaisravietėse ieškojo savo artimųjų ir giminių arba mėgino išgelbėti savo namų ar krautuvėlių likučius, išnešti iš gaisravietės bent mažą ryšulėlį savo apgailėtinos mantos. Devynioliktojo amžiaus vidurio Krokuva galėjo pasigirti savo ugniagesių komanda, tačiau žydams buvo draudžiama naudotis jos paslaugomis. Čia, gete, miesto pakraštyje, jiems teko patiems kovoti su ugnimi, vandenį tempė kibirais iš šulinių ir, perduodami grandine, pildavo ant ugnies. Aplink save mažasis Semiuelis matė mirtį ir nuniokojimą, sužalotus mirusiųjų vyrų ir moterų kūnus, paliktus likimo valiai, tarsi tai būtų sulaužytos ir niekam nereikalingos lėlės, plikas ir išprievartautas moteris, raudančias ir šaukiančias į pagalbą savo vaikus.

Jis rado savo motiną. Ji gulėjo tiesiog ant grindinio, veidas jos buvo kruvinas, ji vos vos alsavo. Berniukas pritūpė greta jos smarkiai plakančia iš baimės širdele.

- Mama!

Ji atmerkė akis ir mėgino kažin ką pasakyti, ir Semiuelis suprato, kad ji miršta. Jis aistringai norėjo ją išgelbėti, bet nežinojo, kaip tai padaryti, ir, kai ėmė nuo jos veido šluostyti kraują, ji numirė.

Vėliau Semiuelis matė, kaip laidojimo kontoros darbininkai atsargiai kasė žemę iš po mamos kūno. Žemė buvo prisigėrusi kraujo, o pagal Torą žmogus privalo ateiti pas savo Viešpatį sveikas.

Šitie įvykiai ir sužadino Semiueliui norą tapti gydytoju.

Rofų šeima gyveno drauge su aštuoniomis kitomis šeimomis siaurame trijų aukštų mediniame name. Semiuelis gyveno drauge su tėvu, motina ir tetule Rachile mažame kambarėlyje ir visą savo trumpą gyvenimą nevalgė ir niemiegojo vienas. Šalia būtinai pasigirsdavo kieno nors balsai. Bet Semiuelis ir nesistengė šalintis, nes neturėjo supratimo, kas tai yra. Aplinkui jį visada virė gyvenimas, ir tai buvo visai normalu.

Kiekvieną vakarą Semiuelį, jo giminaičius, draugus ir visus kitus žydus kitatikiai nakčiai suvarydavo į getą, kaip suvaro savo avis, karves ir viščiukus.

Kai saulė nusileisdavo, didžiuliai mediniai dvivėriai vartai būdavo užrakinami spyna. Saulei tekant vartus atidarydavo didžiuliu geležiniu raktu, ir žydams krautuvininkams buvo leidžiama eiti į Krokuvą prekiauti su kitatikiais, tačiau dienai baigiantis jie privalėjo grįžti atgal.

Semiuelio tėvas, išeivis iš Rusijos, gelbėdamasis nuo pagromo, pabėgo iš Kijevo į Lenkiją. Krokuvoje jis sutiko savo būsimąją žmoną. Amžinai sulenkta nugara, žilomis plaukų sruogomis ir išvargusiu veidu, tėvas buvo gatvės prekijas, vežiojęs po siauras geto gatveles rankiniu vežimėliu negudrias savo prekes: siūlus, adatas, pigius karolius ir smulkius indus. Mažas Semiuelis mėgo slampinėti pilnomis žmonių, triukšmingomis, akmenimis grįstomis gatvėmis. Jis su malonumu įkvėpdavo šviežios duonos kvapą, sumišusį su žuvies, sūrio, sunokusių vaisių, pjuvenų ir išdirbtos odos kvapais. Jis mėgo klausytis dainuojančių gatvės prekijų balsų, siūliusių savo prekes, ir aštrius gerklinius šeimininkių šauksmus, besiriejančių su jais dėl kiekvienos kapeikos. Stebino prekenšių siūlomų prekių įvairovė: audiniai ir mezginiai, tikas ir verpalai, oda ir mėsa, ir daržovės, ir adatos, ir tualetinis muilas, nupešti viščiukai, saldumynai, sagos, gėrimai ir avalynė.

Tą dieną, kai Semiueliui suėjo dvylika metų, tėvas pirmą kartą pasiėmė jį į Krokuvą. Mintis apie tai, kad jis išeis už draudžiamų vartų ir savo akimis pamatys kitatikių miestą, jau pati savaime vertė stipriau plakti jo širdelę.

Šeštą valandą ryto Semiuelis, apsivilkęs vieninteliu išeiginiu kostiumėliu, stovėjo tamsoje šalia savo tėvo prieš didžiulius užrakintus vartus, apsuptas dusliai ūžiančios vyrų minios su bet kaip sukaltais vežimėliais, karučiais. Buvo šalta ir drėgna, ir Semiuelis šiurpdamas siaustėsi padėvėtu vilnoniu apsiaustėliu, kurį buvo užsimetęs ant pečių.

Po, atrodė, be galo varginančių laukimo valandų rytuose pagaliau pasirodė ryškiai oranžinis saulės kraštelis, ir minia džiaugsmingai sujudo. Praėjo dar keletas akimirkų, ir didžiuliai mediniai vartai lėtai atsivėrė, ir, tarsi darbščios skruzdėlės, pro juos plūstelėjo miesto link gatvės prekijų srautas.

Kuo labiau jie artėjo prie nuostabaus baisaus miesto, tuo stipriau plakė Semiuelio širdelė. Priešakyje virš Vislos šmėsčiojo pilies sienos. Semiuelis eidamas prisispaudė prie tėvo. Jis buvo pačioje Krokuvoje, apsuptas baisių „hoim", kitatikių, tų, kas kiekvieną maktį užrakindavo juos gete. Jis patyliukais greitai žvilgčiojo į praeivius ir stebėjosi, kaip smarkiai jie skyrėsi nuo jų. Jie neturėjo žandenų, niekas jų nenešiojo bekešos, o vyrų veidai buvo nuskusti. Semiuelis su tėvu ėjo palei Plantą, turgaus link. Jie praėjo pro didžiulį gelumbės fabriką ir Šv. Marijos bažnyčią su sudvigubintais bokšteliais. Tokio didingumo Semiueliui dar nebuvo tekę matyti. Naujasis pasaulis buvo kupinas stebuklų. Visų pirma jis pajuto jo krūtinę pripildžiusį, jaudinantį laisvės jausmą ir didžiulę erdvę, nuo ko jam net kvapą užgniaužė. Kiekvienas namas gatvėje stovėjo atskirai, o ne vienas prie kito, kaip gete, ir prieš daugelį jų žaliavo nedideli sodeliai. Krokuvoje, galvojo Semiuelis, visi, matyt, milijonieriai.

Drauge su tėvu Semiuelis apėjo visus tiekėjus, pas kuriuos tėvas pirko prekes ir metė jas į vežimėlį. Kai vežimėlis buvo kupinas, jie pasuko geto link.

- Pabūkime dar truputį čia, - paprašė Semiuelis.

- Ne, sūneli. Mes privalome eiti namo.

Tačiau Semiuelis nenorėjo eiti namo. Pirmą kartą gyvenime jis išėjo už geto vartų, ir perpildęs jį džiaugsmas audrino širdį ir svaigino galvą. Kad žmonės galėtų štai taip, laisvai, vaikščioti kur nori... Kodėl jis gimė ne čia, o ten, už vartų? Tačiau po minutės jis jau gėdinosi šitų išdavikiškų savo žodžių, šventvagiškų minčių.

Tą naktį Semiuelis ilgai negalėjo užmigti, vis galvojo apie Krokuvą, prisimindamas gražius jos namus su gėlynais ir sodeliais prieš jų fasadus. Reikia rasti būdą, kaip tapti laisvam. Jam norėjosi apie tai pasikalbėti su kuo nors, kas jį suprastų, tačiau tokio žmogaus tarp jo pažįstamų nebuvo.

Elizabeta pastūmė į šalį knygą ir, užmerkusi akis, aiškiai sau įsivaizdavo ir Semiuelio vienatvę, ir jo džiaugsmą, ir jo nusivylimą.

Štai tada ji ir pajuto bendrumą, ji pasijuto Semiuelio dalele, o jis buvo jos dalelė. Jos gyslomis tekėjo jo kraujas. Iš laimės ir ją apėmusio džiaugsmo svaigo galva.

Elizabeta išgirdo, kaip privažiuojamąja alėja sušnarėjo mašinos padangos, grįžo tėvas, ir ji mikliai padėjo Knygą ant lentynos. Jai taip ir nepavyko jos perskaityti viloje, bet, kai ji grįžo į Niujorką, Knyga buvo su ja, patikimai paslėpta lagamino dugne.

9 skyrius

Po šiltų saulėtų dienų Sardinijoje žiemos Niujorkas pasirodė tikru Sibiru. Gatvės buvo užverstos sniegu, susimaišiusiu su purvu, nuo Yst Riverio pūtė šaltas, persmelkiantis vėjas, tačiau Elizabeta viso šito nepastebėjo. Ji gyveno Lenkijoje, kitame šimtmetyje, ir drauge su proprosenelių išgyveno visus tuos įvykius. Grįžusi iš mokyklos, Elizabeta galvotrūkčiais bėgo į savo kambarį, užsirakindavo iš vidaus ir išsiimdavo Knygą. Iš pradžių ji norėjo išklau-

sinėti tėvą apie tai, ką skaitė, tačiau bijojo, kad jis atims Knygą.

Stebuklingai, netikėtai būtent senasis Semiuelis įkvėpė jai drąsos ir palaikė ją pačiomis sunkiausiomis minutėmis. Elizabetai atrodė, kad jų likimai labai panašūs. Kaip ir ji, jis buvo vienišas, ir jis neturėjo su kuo pasidalinti savo mintimis. O kadangi jie buvo to paties amžiaus - nors juos ir skyrė ištisas šimtmetis, - ji visiškai sutapatino save su juo.

Semiuelis norėjo tapti gydytoju.

Tiktai trims gydytojams buvo leidžiama gydyti tūkstančius žmonių, suvarytus į antisanitarinę, palankią epidemijoms geto aplinką; ir iš visų trijų geriausias buvo gydytojas Zenas Valas. Jo namas buvo iškilęs virš neturtingų kaimynų namiūkščių, kaip pilis virš lūšnų. Namas buvo trijų aukštų, ant langų kabojo baltos iškrakmolytos mezginių užuolaidos, ir pro jas retsykiais matydavosi kambariuose stovintys poliruoti baldai. Semiuelis įsivaizdavo sau, kaip viduje gydytojas konsultuoja pacientus, gydo jų negalias, visaip padeda jiems pasveikti, kitaip sakant, daro tai, apie ką Semiuelis galėjo tiktai svajoti. Žinoma, naiviai galvojo jis, jeigu gydytojas Valas atkreips į jį dėmesį, jis, be abejonės, padės jam tapti gydytoju. Tačiau Semiueliui gydytojas Valas buvo toks pat nepasiekiamas, kaip ir kitatikiai, gyvenę už draudžiamų vartų Krokuvoje.

Retkarčiais Semiuelis sutikdavo gydytoją Zeną Valą gatvėje, kai tas, kalbėdamasis su savo kolega, ėjo pro jį. Kartą, kai Semiuelis ėjo pro gydytojo Valo namą, tas išėjo iš jo drauge su dukra. Ji buvo Semiuelio bendraamžė ir tokia gražuolė, kokių jam dar neteko matyti. Pamatęs ją pirmąjį kartą, Semiuelis iš karto suprato, kad ji taps jo žmona. Jis, tiesa, nežinojo, kaip šitas stebuklas įvyks, tačiau buvo tikras, kad jis negali neįvykti.

Bet kuria dingstimi jis dabar ėmė ateidinėti prie šito namo, kad nors viena akimi pažvelgtų į ją.

Kartą, eidamas pro jos namus, jis išgirdo pianino garsus, sklidusius iš viršaus, ir suprato, kad tai ji skambina. Jis privalo ją pamatyti. Apsidairęs į šalis ir įsitikinęs, kad niekas

į jį nežiūri, jis priėjo prie namo. Muzika sklido iš viršaus, tiesiai virš jo galvos. Semiuelis žengė žingsnį atgal ir apžiūrėjo sieną. Ten buvo už ko įsitverti, ir jis mikliai ėmė keberiotis aukštyn. Antras aukštas buvo daug aukščiau negu jis tikėjosi, žiūrėdamas į jį iš apačios, ir, dar nepasiekęs lango, jis jau buvo dešimties pėdų aukštyje nuo žemės. Kai netyčia žvilgtelėjo žemyn, jam apsvaigo galva. Dabar muzika skambėjo garsiau, ir jam atrodė, kad ji skambina specialiai jam. Jis įsitvėrė išsikišimo ir prisitraukė arčiau prie palangės. Prieš jo akis pasirodė prašmatniai apstatyta svetainė. Mergaitė sėdėjo prie auksiškai balto pianino, o už jos, krėsle, sėdėjo gydytojas Valas ir skaitė knygą. Tačiau Semiuelis nežiūrėjo į jį. Išpūtęs akis jis žiūrėjo į puikią būtybę, kuri buvo vos už keleto žingsnių nuo jo. O, kaip jis ją mylėjo! Jis būtinai padarys ką nors didvyriško ir reikšmingo, ir tada ji įsimylės jį! Jis... Semiuelis taip susižavėjo savo svaja, kad nepastebėjo kaip paslydo ir ėmė kristi. Jis suriko ir, prieš nukrisdamas, spėjo pastebėti lange du išsigandusius veidus, įsmeigusius į jį akis.

Atsipeikėjo jis ant operacinio stalo gydytojo Valo kabinete, erdviame kambaryje su daugybe medicininių spintų ir išdėstytais chirurgo instrumentais. Valas laikė jo panosėje bjauriai dvokiantį vatos gumulėlį. Semiuelis užsikosėjo ir atsisėdo.

- Šitaip geriau, - pasakė gydytojas Valas. - Reikėjo tau išpjauti smegenis, tačiau abejoju, kad tu jas turi. Ką tu, nenaudėli, norėjai pavogti?

- Pavogti? Nieko, - pasipiktinęs atsakė Semiuelis.

- Kuo tu vardu?

- Semiuelis Rofas.

Gydytojo pirštai ėmė čiupinėti dešinįjį Semiuelio riešą. Berniukas trūktelėjo ir suriko iš skausmo.

- Hm. Tu susilaužei riešą, Semiueli Rofai. Galbūt policija jį tau išgydys?

Semiuelis net sudejavo iš nusiminimo. Jis įsivaizdavo sau, kas atsitiks, kai policija gėdingai parveš jį namo. Tetulę Rachilę turbūt ištiks širdies smūgis, o tėvas paprasčiausiai jį užmuš. Bet blogiausia, kad dabar jis visam laikui praras

viltį įkalbėti gydytojo Valo dukrą ištekėti už jo. Juk dabar jis nusikaltėlis, pažymėtasis. Staiga Semiuelis pajuto, kaip netikėtai gydytojas stipriai trūktelėjo jo ranką. Akimirką iš skausmo jam aptemo akys. Atsipeikėjęs jis su nuostaba pažvelgė į gydytoją.

- Viskas kaip reikiant, - pasakė tas. - Aš atstačiau tau riešą.

Jis ėmė ruošti įtvarą.

- Semiueli Rofai, ar tu kur nors netoliese gyveni?

- Ne, gydytojau.

- Kažin kodėl labai dažnai tave sutinku prie savo namų?

- Taip, gydytojau.

- Kodėl?

Kodėl? jeigu jis pasakys tiesą, gydytojas Valas jį išjuoks.

- Noriu tapti gydytoju, - netikėtai pačiam sau išpoškino Semiuelis.

Valas nepatikliai pažvelgė į jį.

- Būtent *todėl* tu, kaip vagis įsibrovei pas mane?

Ir tada Semiuelis ėmė jam pasakoti viską iš eilės. Apie savo motiną, apie tai, kaip ji numirė jo akyse, apie tėvą ir pirmąjį vizitą į Krokuvą, apie tai, kaip jis šlykštisi, kai juos uždaro gete nakčiai lyg gyvulius. Jis net papasakojo apie savo jausmus jo dukrai. Jis kalbėjo, o gydytojas tylėdamas klausėsi. Baigęs pasakoti Semiuelis pats suprato visą savo pretenzijų nevykėliškumą ir sukuždėjo:

- Aš... aš labai apgailestauju dėl savo poelgio.

Gydytojas Valas kurį laiką tylėdamas žiūrėjo į jį, o paskui tarė:

- Ir aš apgailestauju. Tačiau ne dėl to, kas įvyko šiandien. Aš apgailestauju apskritai dėl mūsų visų gyvenimo, dėl mano ir dėl tavo. Kiekvienas žmogus nelaisvas, tačiau baisu, kai jis nelaisvas kito žmogaus valia.

Semas nesuvokdamas pažvelgė į jį.

- Aš nesuprantu, gydytojau, apie ką jūs kalbate.

Gydytojas atsiduso.

- Kada nors suprasi.

Jis atsistojo, priėjo prie stalo, išsiėmė pypkę ir lėtai ėmė kimšti tabaką.

- Aš manau, Semiueli Rofai, kad tau šiandien labai nepasisekė.

Jis užsidegė degtuką, prisidegė pypkę ir, užpūtęs degtuką, pasisuko į berniuką.

- Ne todėl, kad susilaužei riešą. Jis sugis. Dabar aš tau pasakysiu tokį dalyką, kurio sukeltas skausmas taip greitai nepraeis.

Semiuelis, išpūtęs akis, neatsitraukdamas žiūrėjo į gydytoją. Tas priėjo prie jo visai arti, ir, kai prašneko, jo balsas buvo gana švelnus.

- Daugelis žmonių turi svajones. O tu turi dvi svajones. Bijau, kad man teks jas abi sudaužyti.

- Aš ne...

- Klausykis manęs atidžiai, Semiueli. Tu niekada negalėsi tapti gydytoju - čia negalėsi. Tiktai mums trims leista praktikuoti gete. Dešimtys gerų gydytojų laukia, kada kuris nors iš mūsų išeis ilsėtis arba numirs, kad užimtų jo vietą. Tu neturi jokių šansų. Jokių. Tu gimei blogu laiku ir blogoje vietoje. Ar supranti mane, mano berniuk?

Semiuelis mėšlungiškai nurijo seiles.

- Taip, gydytojau.

Gydytojas neilgai patylėjo, paskui vėl prašneko:

- Dabar dėl tavo antrosios svajonės - manau, ji taip pat neįgyvendinama. Tu neturi šansų vesti Tereniją.

- Kodėl? - paklausė Semiuelis.

Valas pažiūrėjo jam tiesiai į akis.

- *Kodėl?* Dėl tos pačios priežasties, dėl kurios tu negali tapti gydytoju. Mes gyvename pagal nerašytus įstatymus ir tradicijas. Mano dukra ištekės už savo aplinkos žmogaus, žmogaus, kuris įstengs sudaryti jai tokias gyvenimo sąlygas, kuriose ji išaugo. Ji ištekės už išsilavinusio žmogaus: teisininko, gydytojo arba rabino. Tau gi teks išmesti ją iš savo galvos.

- Bet...

Gydytojas jau pamažėle stūmė jį prie durų.

- Būk atsargus su sužeista ranka ir pasistenk neišterlioti tvarsčių.

- Taip, gydytojau, - atsakė Semiuelis. - Ačiū.

Gydytojas Valas atidžiai pasižiūrėjo į protingą priešais jį stovinčio berniuko veidą.

- Sudie, Semiueli Rofai.

Kitą dieną po pusiaudienio Semiuelis paskambino prie laukujų gydytojo Valo namo durų. Gydytojas Valas iš savo kabineto matė, kaip jis ėjo prie namo. Jis žinojo, kad neprivalo jo įsileisti.

- Įleisk jį, - pasakė jis kambarinei.

Ir Semiuelis ėmė ateidinėti į Valo namus du, o kartais ir tris kartus per savaitę. Jis atlikdavo smulkius gydytojo pavedimus, o tas jam leisdavo stebėti, kaip gydo ligonius arba gamina vaistus savo laboratorijoje. Jaunuolis žiūrėjo, mokėsi ir įsiminė. Jis buvo iš prigimties gabus. Gydytojas stebėjo jį su vis didėjančiu kaltės jausmu, nes: faktiškai skatino jį tapti tuo, kuo jis niekada negalės tapti gyvendamas gete, tačiau jam neužteko drąsos jį išvaryti.

Atsitiktinai ar tyčia, tačiau tomis dienomis, kai Semiuelis būdavo pas gydytoją, čia pat sukdavosi ir Terenija. Tai jis susidurdavo su ja, kai ji eidavo pro laboratoriją, tai kada išeidavo iš namų, o kartą jis susidūrė su ja akis į akį virtuvėje, ir jam taip smarkiai ėmė daužytis širdis, kad jis vos neapalpo. Ji pažiūrėjo į jį ilgu tiriamu žvilgsniu, paskui pagarbiai linktelėjo ir dingo. Ji atkreipė į jį dėmesį! Pirmasis žingsnis padarytas! Kitką užbaigs laikas. Semiuelis tuo neabejojo. Taip nuspręsta iš anksčiau. Be Terenijos jis neturėjo ateities. Jeigu anksčiau jis svajojo tiktai apie savo ateitį, dabar jis ėmė svajoti ir už save, ir už ją. Jis ištrauks save ir ją iš šito prakeikto geto, iš šito dvokiančio, purvino ir pilno žmonių kalėjimo. Jis pasieks gyvenime didžiulių laimėjimų. Ir šita sėkme ji dalinsis su juo.

Nors visa tai ir buvo neįmanoma.

Elizabeta užmigo prie Knygos apie Semiuelį. Nubudusi rytą, ji rūpestingai ją paslėpė ir ėmė rengtis į mokyklą.

Tačiau Semiuelis jai neišėjo iš galvos. Kaipgi jis vis dėlto vedė Tereniją? Kaip išsikapstė iš geto? Kaip išgarsėjo? Elizabeta gyveno Knyga ir piktinosi tuo, kad kiekvieną kartą tekdavo grįžti į dvidešimtąjį amžių.

Vienas iš būtinų ir labiausiai nekenčiamų Elizabetai dalykų buvo baletas. Ji apsivilkdavo savo rožinį baleto drabužį, pribėgdavo prie veidrodžio ir mėgino sau įteigti, kad jos figūra puiki. Tačiau iš veidrodžio į ją žiūrėjo karti tiesa: storulė! Baleto drabužiai jai tiko taip, kaip karvei balnas!

Kartą, kai Elizabetai jau ėjo tryliktieji, jos šokių mokytoja ponia Neturova paskelbė, kad po dviejų savaičių koncertų salėje vyks kasmetinė parodomoji pamoka ir kad mokiniai privalo į ją pakviesti savo tėvus. Elizabetą apėmė panika. Vien tik pagalvojus, kad jai reikės šokti publikos akivaizdoje, ją apimdavo siaubas. Ji šito nepakels...

Tiesiai priešais lekiančią mašiną kelią perbėga maža mergytė. Elizabeta tai mato ir bando ištraukti ją iš mirties nagų. Deja, ledi ir džentelmenai, padangos pervažiavo tiesiog per Elizabetos Rof pirštus, ir ji negali šiandien šokti jums...

Išsižiojėlė kambarinė pameta viršutinėje laiptų aikštelėje muilo gabaliuką. Elizabeta, paslydusi ant jo, krinta nuo laiptų. Jai lūžta šlaunikaulis. „Nieko baisaus, - sako gydytojas, - po trijų savaičių viskas bus gerai..."

... O kokios saldžios buvo šitos svajonės! Parodomosios pamokos dieną Elizabeta buvo absoliučiai sveika, tačiau širdyje buvo neramu. Ir vėl ją išgelbėjo Semiuelis. Ji prisiminė, kokią baimę jis patyrė pirmojo savo „vizito" pas gydytoją Valą metu ir kaip jis, įveikęs tą baimę, vėl nuėjo pas jį. Ji nenuvils Semiuelio. Ji garbingai iškentės jos laukiantį išmėginimą.

Elizabeta tėvui nieko nepasakė apie parodomąją pamoką. Anksčiau ji sąžiningai kviesdavo jį į įvairiausius vakarus ir susitikimus, kuriuose privalėjo dalyvauti tėvai, tačiau jis visada būdavo užimtas.

Tą vakarą, kai Elizabeta susiruošė eiti į savo mokylos koncertą, staiga, po dešimties dienų kelionės, sugrįžo tėvas.

Praeidamas pro jos lambarį, jis užsuko pas ją ir pasakė:

- Labas vakaras, Elizabeta.

Paskui:

- Tu gerokai papilnėjai.

Ji tirštai nuraudo ir pamėgino įtraukti pilvą.

- Taip, tėti.

Jis norėjo dar kažin ką pasakyti, paskui persigalvojo.

- Kaip sekasi mokykloje?

- Ačiū, normaliai.

- Sunkumų turi?

- Ne, tėti.

- Puiku.

Šitas dialogas jau tūkstančius kartų kartojosi anksčiau, nieko nereiškianti pasikeitimo žodžiais apeiga, vienintelė jų bendravimo forma. Kaip-sekasi-mokykloje-ačiū-normaliai-sunkumų-turi-ne-tėti-puiku. Du nepažįstamieji, kalbantys apie orus, neklausantys vienos kito ir abipusiai nesidomintys vienas kito nuomone. „Na, vienam iš mūsų netgi labai įdomu", - galvojo Elizabeta.

Tačiau šį kartą Semas Rofas nepraėjo pro šalį, o liko ant slenksčio, mąsliai žiūrėdamas į ją. Jis įprato spręsti konkrečias problemas ir, nors jautė, kad čia kažin kas negerai, niekaip negalėjo suvokti, būtent kas. Ir jeigu būtų atsiradęs kas nors, kas būtų jam pasakęs tiesą, Semas Rofas būtų jam atsakęs:

- Nekalbėkite kvailysčių. Elizabetai nieko netrūksta.

Kai jis pasisuko, norėdamas išeiti, Elizabetai staiga išsprūdo:

- Šiandien mokykloje parodomoji šokių pamoka. Bet tau turbūt neįdomu?

Nespėjo nusprūsti jai nuo lūpų šitie žodžiai, kaip ji pati pasibaisėjo tuo, ką pasakė. Nejaugi ji norėjo, kad jis matytų, kokia ji nerangi ir lėta? Kodėl ji pasakė jam apie tą

pamoką? Bet ji žinojo, kodėl. Todėl, kad ji bus vienintelė klasėje, kieno tėvai neateis į koncertą? „Na gerai, - galvojo Elizabeta, - jis vis vien atsisakys". Ji užsispyrėliškai krestelėjo galvą, pykdama ant savęs, ir nusisuko. Ir savo ausimis nepatikėjo, kai už jos nugaros pasigirdo tėvo balsas:

- Kodėl neįdomu? Net labai įdomu.

Salė buvo pilnutėlė tėvų, giminaičių ir mokinių, kurie dalyvavo koncerte, draugų. Šokiams akompanavo du abipus scenos stovėję rojaliai. Ponia Neturova įsitaisė šalia vieno jų ir garsiai, taip, kad publika salėje atkreiptų į ją dėmesį, skaičiavo šokantiems scenoje vaikams taktą.

Kurie ne kurie iš jų buvo nuostabiai grakštūs, buvo pastebimi aiškaus talento požymiai. Ji be perstojo žvilgčiojo pro plyšį į salę ir kiekvieną kartą, matydama antroje eilėje savo tėvą, keikė save paskutiniais žodžiais, jog sugalvojo pakviesti jį į vakarą. Kol kas bendrose scenose jai pavyko laikytis šešėlyje, už kitų šokėjų nugarų. Tačiau jos solinio pasirodymo laikas neišvengiamai artėjo. Ji jautė, kad baleto rūbai tik pabrėžia jos pilnumą ir guli taip, kaip cirko klouno, ir buvo tikra, kad, kai išeis į sceną, ją būtinai išjuoks, - o ji kvailė ėmė ir pakvietė tėvą, kad matytų tą gėdą! Ją guodė tiktai tai, kad solo tęsėsi tik šešiasdešimt sekundžių. Ponia Neturova buvo nekvaila moteris. Viskas baigsis daug greičiau negu ją spės kaip reikiant apžiūrėti. Užteks jos tėvui, nors minutei atitraukti dėmesį nuo scenos, kai jos solo bus baigtas.

Elizabeta pakerėta žiūrėjo, kaip šoka kitos mergaitės, ir jai atrodė, kad tai šoka Markova, Maksimova ir Fontein. Ir vos nesuriko iš netikėtumo, kaip ant jos nuogo peties nusileido šalta ranka, o į ausis prasiskverbė šnypčiantis ponios Neturovos balsas:

- Elizabeta, dabar tavo eilė.

Elizabeta norėjo atsakyti: „taip, ponia", tačiau iš baimės žodžiai įstrigo jai gerklėje. Abu rojaliai ėmė skambinti įžanginius jos solinio šokio akordus. Ji stovėjo nė nekrustelėjusi. Ponia Neturova sušnypštė jai į ausį:

- Pirmyn!

Stumtelėjimas į nugarą, ir ji išbėgo į vidurį scenos pusnuogė, priešiškos minios pajuokai. Ji negalėjo žvilgtelėti į tą pusę, kur sėdėjo jos tėvas. Jai norėjosi, kad visa tai greičiau baigtųsi. Ji privalėjo padaryti keletą nesudėtingų tūpsnių, žetė ir šuoliukų. Ji ėmė šokti į muzikos taktą, mėgindama įteigti sau, kad ji plona, lanksti ir grakšti. Po šokio iš salės pasigirdo skystučiai, mandagūs plojimai. Elizabeta žvilgtelėjo į antrąją eilę ir pamatė, kad tėvas, išdidžiai šypsodamasis, plojo - plojo jai, ir viduje jai tartum viskas nutrūko. Muzika jau seniai baigėsi. Tačiau Elizabeta toliau šoko kruopščiai atlikdama plijė, žetė, batmanus ir fuetė, susijaudinusi iš laimės, visiškai pasikeitusi. Apstulbę akompaniatoriai, iš pradžių vienas, o paskui ir kitas pradėjo skambinti taikydamiesi prie jos šokio takto. Už kulisų ponia Neturova, netekusi kantrybės, ženklais jai rodė, kad Elizabeta nedelsdama paliktų sceną. Tačiau Elizabeta buvo septintame danguje iš laimės ir nekreipė į ją jokio dėmesio. Ji šoko savo tėvui!

- Tikiuosi, jūs suprantate, pone Rofai, kad mokykla nepakęs tokio nepaklusnumo, - ponios Neturovos balsas virpėjo iš pykčio. - Jūsų dukra paniekino visas padorumo taisykles, nusprendusi, kad ji kokia nors žvaigždė.

Elizabeta jautė į save nukreiptą tiriamą tėvo žvilgsnį, tačiau nedrįso pakelti galvos. Ji žinojo, kad pasielgė kvailai, tačiau nieko negalėjo su savimi padaryti. Ten, scenoje, ją stūmė tiktai vienas keistas troškimas: padaryti ką nors tokio, kas pradžiugintų tėvą, kas priblokštų jo vaizduotę, priverstų atkreipti jo dėmesį, sukeltų jo pasididžiavimą ja. Priverstų ją pamilti.

Ji girdėjo, kaip jis pasakė:

- Visiškai su jumis sutinku, ponia Neturova. Aš pasistengsiu, kad Elizabeta būtų griežtai nubausta.

Ponia Neturova metė į Elizabetą pergalingą žvilgsnį:

- Dėkoju, pone Rofai. Aš visiškai jumis pasikliaunu.

Elizabeta ir tėvas stovėjo gatvėje priešais mokyklą. Nuo to laiko, kai jie išėjo iš ponios Neturovos kabineto, jis

neištarė nė žodžio. Elizabeta stengėsi sugalvoti ginamąją kalbą - tačiau ką ji galėjo pasakyti, jog apsigintų? Jis buvo svetimas, ir ji bijojo jo. Ji matė, koks baisus jis pasidarydavo, kai įpykęs užsipuldavo tą, kas, jo nuomone, padarė neatleistiną klaidą arba išdrįso jo nepaklausyti. Dabar ji laukė, kad jo pyktis užgrius ją.

Jis atsigręžė į ją ir tarė:

- Klausyk, Elizabeta, ar neužšokus mums pas Rumpelmajerį ir neišgėrus stiklinę gazuoto vandens su šokoladu?

Ir Elizabeta pravirko.

Tą naktį ji negalėjo sumerkti akių. Ji mėgavosi atmintyje kiekviena su tėvu praleisto vakaro detale. Laimės bangos užliedavo ją. Visa tai jai neprisisapnavo! Visa tai atsitiko tikrovėje! Ji prisiminė, kaip jie su tėvu sėdėjo pas Rumpelmajerį, iš visų pusių apsupti didžiulių, įvairiaspalvių, pjuvenų prikimštų pliušinių meškinų, dramblių, liūtų ir zebrų. Elizabeta užsisakė bananų sulčių, atnešė, kaip sakoma, visą rėčką, tačiau tėvas dėl to ant jos nesupyko. Jie įdomiai pasikalbėjo. Ne kaip-sekasi-mokykloje-ačiū-normaliai-sunkumų-turi-ne-tėti-puiku. O iš tikrųjų įdomiai. Jis papasakojo jai apie savo kelionę į Tokiją, ir kaip jį, kaip garbingą svečią, vaišino ten žiogeliais ir skruzdėlėmis su šokoladu, ir kaip jam, kad neįžeistų, teko juos valgyti.

Kai Elizabeta išgraibė ledų likučius iš stiklinaitės, jis staiga paklausė:

- Kas tave, Liza, privertė tai padaryti?

Ji žinojo, kad dabar vakaras bus nesugrąžinamai sugadintas, kad jis ims ją barti, priekaištauti, kalbėti, jog ji nepateisino jo vilčių.

- Aš norėjau būti geresnė už kitas, - atsakė ji, bet negalėjo priversti save pasakyti: „Dėl tavęs".

Jis labai ilgai, jai taip atrodė, žiūrėjo į ją, o paskui netikėtai susijuokė.

- Tau jau bent pavyko juos visus apstulbinti.

Jo balse skambėjo pasididžiavimas.

Elizabeta pajuto, kaip kraujas plūstelėjo į skruostus, ir paklausė:

- Tu ant manęs nepyksi?

Jo žvilgsnyje ji perskaitė tai, ko anksčiau ten niekada nebuvo.

- Už ką, už norą būti geresnei už visus? Bet juk tai mums, Rofams, įgimta.

Ir jis lengvai paspaudė jai ranką.

Jau užmigdama, ji pagalvojo: „Jis mane myli. Iš tikrųjų myli. Nuo šiandien mes visada būsime drauge. Jis pradės mane imti drauge į keliones. Mes daug kalbėsime ir tapsime dideliais draugais".

Kitos dienos vidurdienį tėvo sekretorius pranešė jai, kad nuspręsta pasiųsti ją mokytis į Šveicariją, į uždarą pensioną.

10 skyrius

Elizabetą atidavė į „Internasjonal Šato Leman", mergaičių mokyklą, buvusią Sen Blezo gyvenvietėje ant Nevšatelio ežero kranto. Mergaičių amžius svyravo nuo keturiolikos ligi aštuoniolikos metų. Tai buvo viena geriausiųjų mokyklų vienos iš geriausiųjų mokymo sistemų pasaulyje.

Elizabeta nekentė kiekvienos savo buvimo ten minutės.

Ji jautėsi kaip tremtinė. Ją ištrėmė iš savo namų, tarsi ji būtų padariusi kokį nors siaubingą nusikaltimą. Tą stebuklingą vakarą jai atrodė, kad ji stovi ant nuostabaus atradimo slenksčio: ji iš naujo atrado sau savo tėvą, o jis iš naujo surado savo dukrą, ir tarp jų atsirado nuoširdus prisirišimas ir draugystė. O dabar tėvas buvo kaip niekada toli nuo jos.

Naujienas apie jį ji sužinodavo iš laikraščių ir žurnalų. Tai mirgėjo žinutė su nuotrauka apie jo susitikimą su kokiu nors ministru pirmininku arba prezidentu, tai informacija apie jo dalyvavimą farmacijos fabriko atidaryme Bombėjuje, štai jis su alpinistų grupele kalnuose, štai kviestinių pietų metu pas Irano šachą. Iškarpas ir nuotraukas Elizabeta tvarkingai klijavo į bloknotą, kurį visada nešiojosi su savimi. Ji laikė jį drauge su Knyga apie Semiuelį.

Elizabeta šalinosi kitų mokinių. Kurios ne kurios mergaitės gyveno po tris, o kartais ir keturias viename kambaryje, ji paprašė sau atskiro kambario. Ji rašė tėvui ilgus laiškus, tačiau į skutelius suplėšydavo tuos jų, kur jausdavosi jos tikrieji jausmai. Retkarčiais ji gaudavo iš jo trumpas žinutes, o gimtadienio proga jo sekretorė atsiuntė jai keletą siuntinių, suvyniotų į spalvingą pačių garsiausių ir brangiausių parduotuvių pakuotę. Elizabeta siaubingai ilgėjosi tėvo.

Kalėdoms ji turėjo važiuoti pas jį į vilą Sardinijoje ir, kuo arčiau buvo išvykimo iš mokyklos diena, tuo nekantresnis buvo jos laukimas. Ji tiesiog kliedėjo kelione. Ji susikūrė sau elgesio taisyklių kodeksą ir rūpestingai persirašė jį į bloknotą:

„Nebūk įkyri.

Būk įdomi.

Neverkšlenk, o ypač kalbėdama apie mokyklą.

Neleisk jam suprasti, kad tu vieniša.

Nepertrauk, kai jis kalba.

Visada būk rūpestingai apsirengusi ir susišukavusi, net pusryčiaudama.

Daug juokis, jog jis galvotų, kad tu laiminga".

Šitas kodeksas tapo jos kasdienine malda, jos atnašavimu dievams. Jeigu ji nenukrypstamai laikysis šitų taisyklių, galbūt... galbūt... Ir Elizabeta paskęsdavo svajonėse. Ji išsakys įdomius samprotavimus apie trečiojo pasaulio šalis ir apie besivystančias šalis, o tėvas pasakys: „O aš ir nežinojau, kad su tavimi taip įdomu kalbėti (taisyklė Nr. 2). Tu labai protinga mergaitė, Elizabeta". Paskui jis atsisuks į savo sekretorę ir tars: „Manau, kad Elizabetai daugiau nėra ką veikti mokykloje. Reikėtų ją palikti, ko gero, namie, kaip jūs manote?"

Šitaip meldžiantis bėgo dienos.

Kompanijos lėktuvas paėmė ją Ciūriche ir išlaipino Olbijos oro uoste, kur jos laukė limuzinas. Elizabeta sėdėjo ant užpakalinės sėdynės, stipriai suspaudusi kelius, kad nuslopintų drebulį. Kad ir kas būtų, jis neprivalo matyti jos ašarų. Jis neprivalo žinoti, kaip ji jo pasiilgo.

Mašina važiavo ilgu, serpantinu kylančiu aukštyn kalnų plentu, kuris vedė į Kostą Smeraldą, paskui pasuko į mažą kelelį, veržliai kilusį į viršukalnę. Elizabeta visada bijojo šito keliuko, siauro ir staigaus. Iš vienos jo pusės stūksojo uolos siena, o iš kitos - kitos nebuvo visai, vietoj jos žiojėjo bedugnė.

Mašina sustojo prie namo verandos, Elizabeta iššoko iš jos ir iš pradžių greitai nuėjo, o paskui neišlaikiusi, kiek kojos įkertą, pasileido į namus. Durys atsidarė, ir ant slenksčio ją pasitiko besišypsanti Margarita, jų ekonomė.

- Su atvažiavimu, panele Elizabeta.

- Kur tėvas? - paklausė Elizabeta.

- Jį skubiai iškvietė į Australiją. Tačiau jis jums paliko puikias dovanas. Jūs turėsite nuostabias Kalėdas.

11 skyrius

Elizabeta nepamiršo atsivežti Knygą. Sustojusi prieškambaryje, ji dar kartą atidžiai įsižiūrėjo į Semiuelio Rofo ir Terenijos portretus, jausdama jų buvimą, tartum jie ir dabar būtų gyvi. Paskui ji užlipo į bokšto kambarį, pasiėmusi Knygą. Valandų valandas ji sėdėjo kambaryje, skaitydama jos puslapius, ir Semiuelis su Terenija darėsi jai vis artimesni ir suprantamesni, ir juos skyręs šimtmetis išnykdavo...

Keletą paskutinių metų, skaitė Elizabeta, Semiuelis ilgas valandas praleisdavo gydytojo Valo laboratorijoje, padėdamas jam gaminti tepalus ir vaistus, sužinodamas, kaip ir kokiais atvejais jie vartojami. Ir visada, lyg ir antrame plane, jis jautė gražios ir neprieinamos Terenijos buvimą. Šitas jos buvimas neleido užmigti jo svajonei: vieną puikią dieną ji taps jo žmona. Semiuelio santykiai su gydytoju Valu susiklostė labai gerai, ko, deja, negalima buvo pasakyti apie Terenijos motiną, aštrialiežuvę, barningą ir pasipūtusią moterį. Ji nuožmiai nekentė Semiuelio. Ir jis stengėsi kiek galima rečiau pakliūti jai į akis.

Semiuelį stulbino daugybė vaistų, kuriais galima išgydyti žmogų. Buvo surastas papirusas, kuriame buvo 811 receptų, naudotų senovės Egipto medikų prieš 1550 metų ligi Kristaus gimimo. Tada gyvenimo trukmė buvo penkiolika metų nuo gimimo dienos, ir jis suprato kodėl, kai perskaitė kuriuos ne kuriuos receptus: krokodilo išmatos, driežo mėsa, šikšnosparnio kraujas, kupranugario seilės, liūto kepenys, varlės kojelė, vienaragio milteliai. Ženklas „Rx", kuriuo pažymėtas kiekvienas receptas, buvo ne kas kita, kaip maldos senovės Egipto gydymo dievui Cherai ženklas. Pats žodis chemija, skaitė Semiuelis, kilo iš senovinio Egipto pavadinimo - Kamio arba Kimio žemės. O žyniai-gydytojai buvo vadinami kerėtojais.

Geto ir net Krokuvos vaistinės buvo siaubingai primityvios. Daugelyje buteliukų ir stiklelių buvo nepatikrinti ir neišmėginti vaistai, kurie buvo arba visai nenaudingi, arba net pavojingi gyvybei. Semiuelis žinojo juos visus mintinai: ricinos aliejus, gyvsidabrio chloridas ir rabarbarai, jodo junginiai ir kodeinas ir ipekakuana, valgomoji šaknis. Jums galėjo pasiūlyti vaistą nuo kokliušo, dieglių ir vidurių šiltinės. Kadangi sanitarinių sąlygų visai nebuvo paisoma, tepaluose ir skysčiuose gerklei skalauti dažnai pasitaikydavo uodai, tarakonai, žiurkių išmatos, plaukeliai ir plunksnų gabaliukai. Dauguma pacientų, gėrusių šituos vaistus numirdavo arba nuo ligos, kurią mėgino išgydyti, arba nuo pačių vaistų.

Buvo leidžiami keli žurnalai, kur spausdindavo informaciją apie naujus farmacinius preparatus, ir Semiuelis godžiai juos skaitė. Su gydytoju Valu jis aptarinėjo savo teorijas.

- Visai išmintinga manyti, - įsitikinęs kalbėjo Semiuelis, - kad galima įveikti bet kurią ligą. Kadangi sveikata - tai natūralus kiekvieno gyvo organizmo būvis, o liga - nenatūralus.

- Visiškai galimas dalykas, - atsakė gydytojas Valas, - bet dauguma mano pacientų nė už ką nenori, kad aš juos gydyčiau naujais vaistais. - Ir sausai pridūrė: - Ir elgiasi gana protingai.

Semiuelis perskaitė visas gydytojo Valo bibliotekėlėje buvusias knygas, susijusias su farmacija. Perskaitęs jas kelis kartus, jis stebėjosi, kad jose rado daugiau klausimų negu atsakymų.

Semiuelį įkvėpė naujos medicinos kryptys. Kurie ne kurie mokslininkai manė, kad daugelio ligų priežastis galima blokuoti, sudarius organizme sąlygas, kuriomis jis gali priešintis ligai. Kartą gydytojas Valas pabandė atlikti tokį bandymą. Kraują, paimtą iš difteritu sergančio ligonio, jis įšvirkštė arkliui. Tačiau, kai jis nugaišo, Valas liovėsi eksperimentavęs. Semiuelis buvo įsitikinęs, kad gydytojas ėjo teisingu keliu.

- Jūs neturite teisės tuo ir baigti, - kalbėjo jis gydytojui. - Aš esu tikras, kad turi suveikti.

Valas neigiamai purtė galvą.

- Tu taip įsitikinęs, nes tau dar tiktai septyniolika. Kai būsi mano metų, tu jau niekuo nebūsi tikras. Pamirškime apie tai.

Vis dėlto Semiuelis pasiliko prie savo nuomonės. Jis nusprendė tęsti bandymus, tačiau tam jam reikėjo gyvulių, o juos gete galima buvo suskaičiuoti ant pirštų, jeigu neskaičiuoti benamių kačių ir žiurkių, kurias jam pavykdavo sugauti. Tačiau, kad ir pačias mažiausias dozes jis joms įšvirkšdavo, jos neišvengiamai nugaišdavo. „Jos per daug mažos, - galvojo Semiuelis. - Man reikalingas didelis gyvulys. Arklys, karvė arba bent jau avis. Bet kur juos gauti?

Kartą, grįždamas namo vėlai vakare, jis rado kieme sukriošusį arkliuką, įkinkytą į vežimą. Ant vežimo šono stambiomis kreivomis raidėmis buvo pakeverzota „Rofas ir sūnūs", Semiuelis nepatikėjo savo akimis ir nubėgo namo ieškoti tėvo.

- Šitas... šitas arklys ten, kieme, - paklausė jis. - Kur tu jį gavai?

Tėvas išdidžiai nusišypsojo.

- Išmainiau. Dabar mums bus lengviau. Galbūt po penkerių metų mes nusipirksime dar vieną arklį. Įsivaizduoji? Mes turėsime du arklius.

Toliau šito - turėti du nuosavus arklėkus, traukusius vežimą purvinomis, pilnomis žmonių Krokuvos geto gatvelėmis, - tėvo vaizduotė nesiekė. Semiuelis vos sulaikė ašaras.

Naktį, kai visi sumigo, Semiuelis nuėjo į arklidę ir atidžiai apžiūrėjo arklį, kurį pavadino Ferdu. Prastesnį egzempliorių sunku buvo sau ir įsivaizduoti. Liesas, senas, su giliu nugaros išlinkimu, šlubas. Abejotina, ar jis galėjo eiti greičiau negu tėvas. Tačiau ne tai buvo svarbu. Svarbu tai, kad Semiuelis turėjo laboratorinį gyvulį. Dabar jo bandymai nepriklausys nuo to, pavyks jam pagauti benamę katę arba žiurkę. Žinoma, reikia būti atsargiam. Tėvas neturi žinoti, ką jis daro. Semiuelis paglostė arklio galvą.

- Imsimės farmacijos, - patikliai pranešė jis Ferdui.

Arklidės kampe, kur stovėjo Ferdas, Semiuelis padarė improvizuotą laboratoriją.

Tirštame sultinyje jis išaugino difterijos bakterijų kultūrą. Kai sultinys pasidarė drumzlinas, jis dalį jo supylė į indą, praskiedė ir pašildė, Pritraukęs švirkštą, priėjo prie arklio.

- Prisimeni, ką aš tau sakiau, - sukuždėjo Semiuelis, - atėjo tavo didžioji diena.

Jis įbedė švirkšto adatą į klostėmis kabojusią odą po mente ir, kaip jį mokė gydytojas Valas, įšvirkštė ten turinį. Ferdas pasuko galvą, priekaištingai į jį pažiūrėjo ir aptaškė paleidęs šlapimo čiurkšlę.

Semiuelis paskaičiavo, kad prireiks maždaug septyniasdešimt dviejų valandų, kad kultūra subręstų Ferdo organizme. Praėjus šitam terminui, jis įšvirkštė antrą, didesnę dozę. Paskui dar vieną. Jeigu antikūnių teorija teisinga, kiekviena kita dozė pamažėle didins organizmo pasipriešinimą ligai. Ir Semiuelis gaus būtiną vakciną. Vėliau jam reikės žmogaus, kuriam jis galėtų įšvirkšti vakciną, kad patikrintų jos veikimą, bet tai nebus sunku. Bet kuri baisios ligos auka sutiks su viskuo, kad išgelbėtų savo gyvybę.

Kitas dvi dienas Semiuelis beveik nesitraukė nuo Ferdo.

- Ar tu įsimylėjai šitą arklį? - priekaištavo jam tėvas. - Ištisas dienas stypsai prie jo.

Semiuelis kažką neaiškaus suniurnėjo. Jam buvo gėda, tačiau tiesos pasakyti nesiryžo. O ir kam tėvui žinoti tiesą? Semiueliui reikėjo visiškai nedaug vakcinos, viso labo mažučio flakonėlio Ferdo kraujo. Ir niekas nieko dėl to nepraras, mąstė jis.

Trečiosios lemiamos dienos rytą Semiuelį pažadino tėvo aimanos. Semiuelis iššoko iš guolio, pribėgo prie lango ir žvilgtelėjo laukan. Tėvas stovėjo palei vežimą ir klykė nesavu balsu. Arklio prie vežimo nebuvo. Semiuelis paskubomis apsirengė ir išbėgo į kiemą.

- Momzeris! - klykė tėvas. - Apgavikas! Vagis! Vagis! Vagis!

Semiuelis prasibrovė pro greitai susirinkusią aplink tėvą minią.

- Kur Ferdas?

- Tu apie tai klausi manęs? - užriko tėvas. - Ferdas nugaišo. Nugaišo kaip šuo, tiesiog gatvėje.

Semiuelio širdis nukrito.

- Mes važiavome sau gerai, pamažu. Aš sau prekiauju, nemušu, neraginu jo, kaip kurie ne kurie, nenoriu sakyti kas. Ir ką tu sau manai? Staiga jis krinta negyvas. Pagausiu tą bjaurybę, kuris man jį pardavė, užmušiu vietoje!

Semiuelis nusisuko. Įvyko blogiau negu Ferdo kritimas. Numirė jo viltis. Drauge su Ferdu prasmego į nežinią išėjimas iš geto, laisvė, gražus namas Terenijai ir jū būsimiems vaikams.

Tačiau baisiausias dalykas buvo dar prieš akis.

Kitą dieną po Ferdo kritimo Semiuelis sužinojo, kad gydytojas Valas ir jo žmona nusprendė ištekinti Tereniją už rabino. Semiuelis nepatikėjo savo ausimis. Terenija buvo skirta jam, ir niekam daugiau! Kiek įkerta kojos puolė jis į gydytojo ir ponios Val namus. Uždusęs įbėgo pas juos ir, vos atgavęs kvapą, įtraukė į plaučius oro bei pareiškė:

- Įvyko klaida. Argi Terenija nepasakė, kad išteka už manęs?

Jie apstulbę įsmeigė į ją akis.

- Žinau, kad mes ne pora, - greitai tarė Semiuelis, - bet ji bus nelaiminga ištekėjusi už kito, o ne už manęs. Rabinas per daug senas...

- Nevidonas! Mulkis! Lauk! Lauk!

Terenijos motinos vos neištiko širdies smūgis.

Po minutės Semiuelis stovėjo gatvėje, jo ausyse dar skambėjo širdį stingdantis draudimas apskritai pasirodyti šituose namuose.

Naktį Semiuelis ilgai kalbėjosi su Dievu.

- Ko tu iš manęs nori? Jeigu Terenija negali būti mano, kam tu padarei taip, kad aš ją įsimylėčiau? Nejaugi tu nieko nejauti? - beviltiškai pakėlęs į dangų veidą, šaukė jis. - Ar tu girdi mane?

Ir pilname žmonių name pasigirdo atsakymas.

- Mes tave girdime, Semiueli! Užsičiaupk, dėl Dievo, ir leisk žmonėms miegoti!

Kitą dieną gydytojas Valas atsiuntė žmogų pakviesti Semiuelį. Jį nuvedė į svetainę, kur sėdėjo gydytojas, ponia Val ir Terenija.

- Mes turime sunkumų, - pradėjo Valas. - Mūsų duktė, kai užsispiria, negalime su ja susikalbėti. Neaišku kodėl, tačiau ji įsivaizduoja, kad tu jai patinki. Aš nesakau, įsimylėjo, Semiueli, todėl, kad jaunos mergaitės nežino, kas yra meilė. Vis dėlto ji atsisako tekėti už rabino Rabinovičiaus. Ir nori tekėti už tavęs.

Semiuelis slapčia žvilgtelėjo į Tereniją, ir ji nusišypsojo jam. Jam vos širdis neplyšo iš džiaugsmo. Tačiau šitas džiaugsmas buvo trumpas.

Gydytojas Valas tęsė:

- Tu sakei, kad myli mano dukterį?

- T-taip, pone gydytojau, - užsikirsdamas sumurmėjo Semiuelis. Paskui tvirtu balsu pridėjo: - Taip, pone gydytojau.

- Tada leisk paklausti, Semiueli, ar tu norėtum, kad Terenija ištekėtų už gatvės prekijo?

Semiuelis iš karto suvokė, kur suka gydytojas. Jis vėl žvilgtelėjo į Tereniją ir lėtai atsakė:

- Ne.

- A, dabar tu matai? Niekas iš mūsų nenori, kad Terenija ištekėtų už gatvės prekijo. O juk tu, Semiueli, ir esi ne kas kitas, kaip gatvės prekijas.

- Bet aš juo ne visada būsiu, - Semiuelio balsas sustiprėjo.

- O kur tu būsi? - įsiterpė ponia Val. - Tu ir visa tavo giminė - gatvės prekijai, jais ir liksite. O aš nenoriu, kad mano duktė už tokio ištekėtų.

Semiuelis sutrikęs žiūrėjo į visus tris. Jis ėjo čia su baime ir nerimu, jausdamas didžiausią džiaugsmą ir juodą neviltį. Ko gi jie iš jo nori?

- Padarysime taip, - pasakė gydytojas Valas. - Mes duosime tau šešis mėnesius, per kuriuos tu privalai mums įrodyti, kad tu ne paprasčiausias gatvės prekijas. Jeigu šiam terminui pasibaigus tu negalėsi pasiūlyti Terenijai tokio gyvenimo lygio, prie kurio ji įpratusi, ji ištekės už rabino Rabinovičiaus.

Semiuelis persigandęs žiūrėjo į jį:

- Šešis mėnesius?

Betgi per šešis mėnesius nepraturtėjama! Ir juo labiau Krokuvos gete!

- Ar tau viskas aišku? - paklausė gydytojas Valas.

- Taip.

Dargi labiau negu aišku. Jis pajuto neapsakomą sunkumą visame kūne. Jam gali padėti tiktai stebuklas.

Gydytojo šeimos žentas privalo būti arba gydytojas, arba rabinas, arba paprasčiausiai turtingas žmogus. Semiuelis mintyse išanalizavo visas tris galimybes.

Įstatymas jam draudė tapti gydytoju.

Rabinu? Tačiau, kad juo taptum, reikia pradėti mokytis nuo trylikos metų, o jam jau aštuoniolika.

Turtingu žmogumi? Nieko nebus. Nors jis dirbtų po dvidešimt keturias valandas per parą, pardavinėdamas geto gatvėse savo neįmantrias prekes, jis ir ligi devyniasdešimties metų liks toks pats neturtingas kaip dabar. Valai iškėlė jam neįgyvendinamą uždavinį. Iš pirmo žvilgsnio jie lyg ir nusileido Terenijai, leidę jai atidėti vestuves su rabinu, tačiau drauge pareikalavo iš Semiuelio tokio dalyko, kurio,

jie žinojo, jis niekada negalės padaryti. Terenija - vienintelė iš jų visų - juo absoliučiai tikėjo. Ji buvo tvirtai įsitikinusi, kad per šešis mėnesius jis ras būdą išgarsėti arba praturtėti. „Ji dar nenormalesnė negu aš", - beviltiškai pagalvojo Semiuelis.

Ėmė bėgti paskirti šeši mėnesiai. Dieną Semiuelis padėdavo tėvui. Bet vos tiktai sutemdavo ir ilgi besileidžiančios saulės šešėliai gulė ant geto sienų, Semiuelis skubėjo namo, nekramtydamas prarydavo kokį nors maistą ir tuojau pat bėgo į savo improvizuotą laboratoriją. Jis pagamino šimtus įvairiausių dydžių serumo dozių, įšvirkšdavo jas triušiams, šunims, katėms ir paukščiams. Bet jie visi gaišo. „Jie pernelyg maži, - netekęs vilties galvojo Semiuelis, - man reikalingas didelis gyvulys".

Tačiau jo nebuvo, o laikas neišvengiamai bėgo pirmyn.

Du kartus per savaitę Semiuelis eidavo į Krokuvą, kad papildytų prekes, kurias parduodavo jo tėvas. Auštant stovėdamas prie uždarytų geto vartų drauge su kitais gatvės prekijais, mintimis jis buvo toli nuo jų, nieko aplink negirdėdamas ir nematydamas.

Vieną tokį rytą, kai jis, kaip paprastai susimąstęs, stovėjo prieš uždarytus vartus, staiga tiesiog po ausimi pasigirdo šiurkštus šauksmas:

- Ei, tu, žydiškas snuki! Ko išsižiojai kaip vėpla? Judinkis.

Semiuelis krūptelėjo ir apsidairė. Vartai jau buvo atdari ligi galo, o jis su savo vežimėliu stovėjo tiesiog viduryje kelio. Vienas sargybinių grasino jam kumščiu ir judesiu įsakė negaištant pasitraukti. Paprastai prie vartų budėjo du sargybiniai. Vilkėjo jie žalios spalvos uniformomis, turėjo skiriamuosius ženklus ir buvo apsiginklavę pistoletais ir sunkiomis lazdomis. Ant apvyniotos aplink diržą vieno iš sargybinių grandinės tabalavo didžiulis raktas, kuriuo jie atrakindavo ir užrakindavo vartus. Palei geto sieną tekėjo nedidelis upeliukas, per kurį buvo permestas senas medinis tiltelis. Už tilto buvo policijos nuovados sargybinė, kur ir būdavo sargybiniai. Ne kartą Semiueliui teko matyti, kaip per tą tiltą vilko nevykėlį žydą, kuris jau niekada negrįžo į

getą. Įstatymas skelbė, kad ligi saulėlydžio turi sugrįžti į getą, ir, jeigu kas nors iš jų pavėluodavo, kai vartai jau būdavo uždaryti, jį tučtuojau pagriebdavo ir išsiųsdavo katorgos darbams. Ir todėl labiau nei mirties jie bijodavo likti anapus vartų saulei nusileidus.

Abiems sargybiniams reikėdavo visą naktį likti savo poste ir saugoti vartus; tačiau gete visi žinojo, kad, vos vartus uždarydavo nakčiai, kuris nors sargybinių eidavo į miestą linksmintis. Auštant jis grįždvo, kad padėtų draugui atidaryti vartus.

Sargybiniai Pavelas ir Aramas skyrėsi vienas nuo kito, kaip žemė ir dangus. Pavelas buvo geraširdis ir šaunus vaikinas, Aramas - visiška jo priešingybė. Tai buvo tikras žvėris, tamsiaplaukis, stipraus sudėjimo, geležinėmis rankomis, o kūnas - kaip alaus statinė. Jis buvo aršus antisemitas, ir, kai pradėdavo budėjimą, visi žydai stengėsi tą dieną grįžti į getą anksčiau nustatyto laiko, kadangi didžiausias pasitenkinimas Aramui buvo pagauti kokį nors užsižiopsojusį žydą, primušti lazda ir paskui nuvilkti per tiltą į nekenčiamą sargybinę.

Kaip tik Aramas ir rėkė ant užsižiopsojusio Semiuelio, kad tas palaisvintų kelią. Semiuelis greitai nuvažiavo pirmyn, nugara jausdamas gręžiantį ir neapkenčiantį sargybinio žvilgsnį.

Iš šešių Semiueliui duotų mėnesių greitai liko penki, paskui keturi ir galiausiai tik trys mėnesiai. Nebuvo nei dienos, nei valandos, kad Semiuelis negalvotų, kaip išspręsti tą problemą, ir visą tą laiką jis atkakliai dirbo laboratorijoje. Jis tarėsi su kuriais ne kuriais turtingais geto gyventojais, tačiau tie arba nenorėjo jo klausyti, arba, jeigu atkreipdavo dėmesį, tai jų patarimai buvo nenaudingi.

- Nori daryti pinigus? Saugok kapeiką, ir vieną gražią dieną tu galėsi pradėti savo verslą.

Gerai jiems buvo šitaip siūlyti - visi jie gimė pasiturinčiose šeimose.

Ateidavo jam į galvą ir padūkusi mintis įkalbėti Tereniją pabėgti su juo. Bet kur? Kelionės pabaigoje jų galėjo laukti

tiktai kitas getas, o jis kaip neturėjo nė grašio kišenėje, taip ir liks nelaimingu nuskurėliu. Ne, jis per daug mylėjo Tereniją, kad tam ryžtųsi. Spąstai užsitrenkė.

Laikrodis negailestingai mušė valandas, ir trys mėnesiai veikiai pavirto dviem, paskui ir vienu mėnesiu. Vienintelė Semiuelio paguoda tomis dienomis buvo pasimatymai su Terenija. Jam buvo leista tris kartus per savaitę su ja matytis, tačiau dalyvaujant kam nors iš gydytojo šeimos narių. Ir kiekvieną kartą po eilinio susitikimo jis jautė, kad ją myli dar stipriau. Šitie susitikimai buvo ir saldūs ir kartūs, nes kuo dažniau Semiuelis su ja matėsi, tuo sunkiau jam darėsi pagalvojus, kad gali ją prarasti amžinai.

- Aš žinau, tu pasieksi sėkmės, - ramino jį Terenija.

Dabar beliko trys savaitės, o Semiuelis buvo taip pat toli nuo savo problemos sprendimo, kaip ir iš pat pradžių.

Kartą vėlai naktį į arklidę pas Semiuelį atbėgo Terenija. Apkabinusi jį, ji tarė:

- Pabėkime Semiueli.

Jis niekada dar jos taip nemylėjo, kaip tą akimirką. Dėl jo ji buvo pasiryžusi užsitraukti gėdą, palikti tėvą su motina ir atsisakyti savo sotaus ir aprūpinto gyvenimo.

Jis priglaudė ją prie savęs ir pasakė:

- Ne. Kad ir kur mes bepabėgtume, aš vis vien liksiu gatvės prekiju.

- Manęs tai nejaudina.

Prieš Semiuelio akis iškilo jos puikus namas su erdviais kambariais, tarnais, idealiai juos tvarkančiais, ir paskui jis įsivaizdavo savo varganą kambarėlį, kuriame jie gyveno trise - tėtis, tetulė ir jis pats. Paskui pasakė:

- Tai jaudina mane, Terenija.

Ji ištrūko iš jo glėbio ir pabėgo.

Kitos dienos rytą Semiuelis sutiko Isaką, buvusį savo mokyklos draugą. Tas ėjo gatve, vesdamasis už pavadžio arklį. Arklys buvo vienakis, kenčiantis nuo dieglių, šlubas ir kurčias.

- Sveikas, Semiueli.

- Sveikas, Isakai. Nežinau, kur tu vedi savo arklį, bet geriau pasiskubink. Gink dieve, jis užvers kanopas tiesiog ant kelio.

- Na ir kas. Aš vis viena vedu Lotą, kad išvirtų muilą.

Semiuelio akyse sušvito susidomėjimas.

- Tu manai, kad jie tau daug duos?

- Kodėl daug? Man reikalingi lygiai du florinai, kad nusipirkčiau vežimuką.

Iš susijaudinimo Semiueliui išdžiūvo gerklė.

- Kam tau taip toli eiti? Imkime ir pasikeiskime: tu man arklį, aš tau vežimėlį.

Po penkių minučių sandėris buvo sudarytas.

Semiueliui beliko pasidaryti sau naują vežimėlį ir paaiškinti tėvui, kaip jis prarado senąjį ir iš kur atsirado tas kuinas.

Jis parsivedė jį į arklidę, kur neseniai stovėjo Ferdas. Apžiūrėjus Lotą iš arčiau, ji buvo dar labiau apgailėtina negu Ferdas. Semiuelis paplojo gyvuliui per kaklą ir tarė:

- Nesijaudink, Lota. Tu būsi įrašyta į medicinos istoriją. Ir po keleto minučių jis jau ruošė pirmąją serumo partiją.

Dėl daugybės žmonių ir antisanitarinių sąlygų gete retkarčiais kildavo epidemijos. Paskutinė jų buvo karštinė, su dusinančiu kosuliu, tonzilių uždegimu. Užsibaigdavusi kankinama mirtimi. Gydytojai kaip reikiant nežinojo nei jos atsiradimo priežasčių, nei kovos su ja būdų. Liga priveikė ir Isako tėvą. Kai Semiuelis apie tai sužinojo, jis nuėjo pas savo draugą.

- Buvo gydytojas, - verkdamas draugas pasakojo Semiueliui. - Sakė, kad niekuo negali padėti.

Iš viršaus girdėjosi sunkus, draskantis kosulys, kuriam, atrodė, nebus galo.

- Aš turiu prašymą, - pasakė Semiuelis. - Atnešk man savo tėvo nosinę.

Isakas apstulbęs sužiuro į jį.

- Ką-ą?

- Tiktai būtinai priskrepliuotą. Ir žiūrėk, kad imtum ją atsargiai. Ten pilna mikrobų.

Po valandos Semiuelis atsargiai nukrapštė skreplius nuo nosinės į dubenėlį su sultiniu.

Jis dirbo visą naktį ir visą kitą dieną, ir dar kitą, įšvirkšdamas mažas skiedinio dozes kantriajai Lotai, palengva jas didindamas, kovodamas su laiku ir tikėdamasis išgelbėti Isako tėvui gyvybę.

Tikėdamasis išgelbėti ir savo paties gyvenimą.

Semiuelis taip niekada ir nesuprato, kieno pusėje buvo Dievas: jo ar Lotos, tačiau sena, dvesianti kumelė išgyveno ir po pačių didžiausių dozių, ir Semiuelis gavo pirmą porciją priešnuodžių. Dabar reikėjo įkalbėti Isako tėvą, kad sutiktų, jog įšvirkštų jam serumo.

Paaiškėjo, kad jo įkalbinėti nereikia. Kai Semiuelis atėjo į Isako namus, ten buvo pilna giminių, apverkiančių dar gyvą, bet greitai gęstantį žmogų.

- Jam jau nedaug liko, - pasakė Isakas Semiueliui.

- Ar galiu aš prie jo prieiti?

Jaunuoliai užlipo į mirštančiojo kambarį. Isako tėvas gulėjo baisiai raudonu veidu, nes turėjo aukštą temperatūrą. Dusinančio kosulio priepuoliai purtė jo išsekusį kūną, ir jam vis blogėjo. Buvo aišku, kad jis miršta.

Semiuelis įtraukė į plaučius daugiau oro ir tarė:

- Man reikia pakalbėti su tavim ir tavo motina.

Abu, ir sūnus, ir motina, netikėjo gydomaja mažo buteliuko galia, kurį atsinešė Semiuelis. Tačiau arba tai, arba maitintojo mirtis. Ir jie sutiko, jog įšvirkštų vaistus, nes vis viena nebuvo ką prarasti.

Semiuelis suleido serumą Isako tėvui. Tris valandas jis neatsitraukė nuo ligonio lovos, tačiau jokių pagerėjimo požymių nepastebėjo. Serumas neveikė. O jeigu ir veikė, tai į blogąją pusę: kosulio priepuoliai padažnėjo, ir galiausiai, vengdamas žiūrėti Isakui į akis, jis išėjo namo.

Kitą rytą auštant Semiuelis turėjo eiti į Krokuvą nupirkti prekių. Jis degė nekantrumu sugrįžti kuo greičiau atgal, kad sužinotų, ar dar gyvas Isako tėvas.

Turguje buvo minios žmonių, ir Semiueliui atrodė, kad jis niekada nenupirks reikiamų prekių. Tiktai apie vidurdienį jis pripildė savo karutį prekių ir nuskubėjo namo į getą.

Nespėjo jis nueiti ir dviejų mylių nuo miesto vartų, kaip įvyko nelaimė. Vienas karučio ratas lūžo pusiau ir prekės pabiro ant grindinio. Semiuelis nežinojo, ką daryti. Reikėjo žūtbūt pakeisti sulūžusį ratą, bet kaip be priežiūros palikti karutį! Aplinkui jau ėmė rinktis minia, godžiai žiūrėdama į išsibarsčiusias po visą grindinį prekes. Staiga Semiuelis pastebėjo besiartinantį prie jų policininką - vai! - ir suprato, kad viskas prapuolė. Jis atims iš jo prekes ir karutį. Policininkas prasiskverbė per minią prie išsigandusio jaunuolio.

- Tau reikalingas naujas ratas.

- T-t-taip, pone policininke.

- O ar žinai, kur jį gauti?

- Ne, ponas viršininke.

Policininkas kažin ką parašė ant popieriaus skiautelės.

- Štai tau adresas. Ir pasakyk jiems, ko tau reikia.

- Aš negaliu palikti karučio.

- Kodėl negali? - paklausė policininkas, rūsčiai apžvelgdamas minią. - O aš kam? Greitai, bėk!

Semiuelis bėgo visą kelią. Nurodytu adresu greitai surado kalvę, ir, kai papasakojo, koks reikalas, kalvis suieškojo reikiamo dydžio ratą. Kai Semiuelis užmokėjo už ratą, jam dar liko maždaug pustuzinis guldenų.

Stumdamas priešais save ratą, jis bėgte grįžo į avarijos vietą. Policininko padedamas jis per pusę valandos pakeitė ir pritvirtino ratą. Ir vėl leidosi namo. Visos jo mintys sukosi apie Isako tėvą. Gyvas ar numirė? Atrodė, jis daugiau nė sekundės nepakels nežinios.

Ligi geto dar liko apie mylią. Priekyje jau šmėžavo aukštos jo sienos. Tačiau greitai geso besileidžiančios saulės spinduliai, temo, ir po kelių akimirkų tamsa apsupo jį iš visų pusių. Pasimetęs dėl jį ištikusios bėdos Semiuelis visai pamiršo laiką. Saulė nusileido, ir jis liko už geto sienų. Jis pasileido bėgti, stumdamas sunkiai prikrautą karutį priešais save. Krūtinėje pašėlusiu ritmu daužėsi širdis. Neduok Dieve, vartus uždarys dar jam negrįžus! Atmintyje iškilo pasakojimai apie žydus, likusius naktį už geto vartų.

Jis ėmė dar greičiau bėgti. Greičiausiai prie vartų bus tik vienas sargybinių. Jeigu Pavelas - dar ne viskas prarasta. Jeigu Aramas - apie tai geriau negalvoti. Tamsa tirštėjo ir tarsi rūkas, iš visų pusių artėjo prie jo; veikiai ėmė krapnoti smulkus lietutis. Semiuelis greitai artinosi prie geto vartų, liko visiškai nedaug. Staiga iš tamsos išniro vartai. Jie buvo uždaryti.

Semiuelis nė karto jų nematė uždarytų iš išorinės pusės. Gyvenimas jam pasirodė tartum išverstas išvirkščiai. ir jis drebėjo iš baimės. Jis buvo atskirtas nuo savo artimųjų, savo pasaulio, visko, kas jam buvo brangu. Jis sulėtino žingsnį ir ėmė atsargiai artintis prie vartų, dairydamasis į šalis, akimis ieškodamas sargybinių. Jų niekur nebuvo matyti. Semiuelio širdyje įsižiebė viltis. Sargybinius, matyt, kur nors netikėtai iškvietė. Galbūt jam pavyks kaip nors atidaryti vartus arba nepastebimai perlipti per sieną. Tačiau, kai jis priėjo prie vartų, iš tamsos nelauktai išniro vienas sargybinis.

- Trepsėk, trepsėk, - tarė jis.

Tamsoje Semiuelis nematė jo veido, bet jis atpažino balsą - Aramas!

- Arčiau, arčiau. Eikš čia!

Aramas su vos pastebima pašaipa stebėjo besiartinantį Semiuelį. Pabūgęs jaunuolis sustojo.

- Na, na, - paragino jį Aramas. - Trepsėk, kodėl sustojai?

Semiuelis, smarkiai plakančia širdimi, pastiręs iš baimės, pamažėle artinosi prie milžino-sargybinio.

- Leiskite, pone viršininke man viską paaiškinti. Kelyje man sulūžo karučio ratas...

Aramas ištiesė savo milžinišką leteną, pagriebė Semiuelį už pakarpos, ir kaip kačiuką pakėlė.

- Tu, kale, žydiškas snuki, - suurzgė jis. - Koks man skirtumas, kas tau atsitiko? Tu nespėjai įeiti, kol vartai buvo neuždaryti! Žinai, kas dabar tau bus?

Semiuelis, apmiręs iš išgąsčio, neigiamai papurtė galvą.

- Aš tau papasakosiu, - pasakė Aramas. - Praeitą savaitę išėjo naujas nurodymas. Visi žydai, pagauti už geto

vartų saulei nusileidus, privalo būti išsiųsti į Sileziją. Dešimt metų katorgos darbų. Na kaip, patinka?

Tuo buvo sunku patikėti.

- Bet aš... aš nieko blogo nepadariau. Aš...

Laisva ranka Aramas atsivedėjęs kirto Semiueliui į veidą ir paleido. Semiuelis sunkiai nukrito ant žemės.

- Einam, - pasakė Aramas.

- K-kur? - suvapėjo Semiuelis.

Iš siaubo jis vos apvertė liežuvį.

- Į nuovadą. O rytą tave drauge su kitais valkatomis išsiųs kur reikia. Kelkis.

Semiuelis gulėjo, lyg nesuprasdamas, ko iš jo reikalaujama.

- Bet aš turiu bent atsisveikinti su tėvu ir teta.

Aramas išsiviepė.

- Nieko, truputėlį paverks ir pamirš.

- Labai prašau, - maldavo Semiuelis, - leisk jiems pasiųsti bent žinutę.

Aramas grėsmingai susiraukė. Jis žengtelėjo prie gulinčio Semiuelio ir, tęsdamas žodžius, įtaikiai prašneko:

- Aš pasakiau kelkis, žydiškas mėšle! Jeigu man dar kartą tai reikės pakartoti, aš tau kiaušinius nutrauksiu.

Semiuelis lėtai pakilo nuo žemės. Aramas kaip gniaužtais sugriebė jo ranką ir nutempė į policijos nuovadą. *Dešimt metų katorgos darbų Silezijoje!* Iš ten niekas nesugrįžta! Jis iš padilbų žvilgtelėjo į jį tempusį sargybinį.

- Labai prašau, nereikia, - gailiai paprašė jis. - Paleiskite mane.

Aramas dar stipriau, taip, kad, atrodė, gyslose sustojo kraujas, suspaudė jo ranką.

- Maldauk, maldauk, - pasakė Aramas. - Dievinu, kai žydas inkščia. Ar tik negirdėjai apie Sileziją? Kaip tik prieš žiemą ten pakliūsi. Bet viskas kaip reikiant, šachtose tylu ir šilta. Kai tavo plaučiai pajuodos nuo anglių ir pradėsi kraujais skrepliuoti, tave išmes ant sniego padvėsti.

Priekyje, už tilto, beveik nematomas per tirštą lietų, sušmėžavo policijos nuovados pastatas, kuriame buvo ir barakas.

- Greičiau! - įsakė Aramas.

Ir staiga lyg žybsnis nušvietė Semiuelio sąmonę: niekas tenedrįsta taip su juo elgtis! Jis pagalvojo apie Tereniją, apie savo gimines, apie Isako tėvą. Niekas tegul nedrįsta tvarkyti jo gyvenimo. Reikia kažin ką daryti, pamėginti išsigelbėti. Jie ėjo per tiltelį, apačioje triukšmingai tekėjo sraunus, patvinęs nuo žiemos lietų upelis. Liko eiti apie trisdešimt jardų. Reikėjo kažin ką daryti. Tačiau ką? Bėgti? Bet kaip? Aramas buvo ginkluotas, bet net ir be ginklo jis galėjo kaip musę pritrenkti Semiuelį. Jis buvo bemaž du kartus aukštesnis ir šimtą kartų stipresnis už tą nelaimėlį. Jie jau perėjo tiltą, ir barakas jau buvo visai netoli.

- Na greičiau gi! - suriaumojo Aramas, trūktelėjęs Semiuelį už rankos. - Aš dar turiu aibę reikalų.

Jie jau buvo tik už dviejų žingsnių nuo barako, Semiuelis net girdėjo iš ten sklindantį juoką. Aramas, suspaudęs jaunuolio ranką, ėmė vilkti jį akmenimis grįstu barako kiemu. Negalima buvo gaišti nė sekundės. Semiuelis laisvą ranką įkišo į kišenę ir užčiuopė ten kapšelį su likusiais šešiais guldenais. Pirštai sugniaužė kapšelį, o širdis susigniaužė iš susijaudinimo. Atsargiai ištraukęs kapšelį iš kišenės, palaisvino suveržtą virvelę, ir metė maišelį ant žemės. Monetos garsiai suskambėjo, atsitrenkusios į akmenis.

Aramas staigiai sustojo.

- Kas tai?

- Nieko, - greitai atsakė Semiuelis.

Aramas žvilgtelėjo jaunuoliui į akis ir sumykė. Vis dar laikydamas Semiuelį už rankos, jis atsigręžė, atidžiai žvilgtelėjo žemyn ir pamatė kapšelį su pinigais.

- Ten tau pinigėlių tikrai neprireiks, - tarė Aramas.

Jis pasilenkė, kad pakeltų nuo žemės maišelį. Semiuelis taip pat pasilenkė. Aramas pirmas pagriebė maišelį. Tačiau Semiueliui ne maišelis rūpėjo. Jo pirštai sugriebė netoli maišelio gulėjusį akmenį. Atsitiesęs Semiuelis iš visų jėgų tvojo akmeniu į kairiąją Aramo akį. Akis akimirka pasruvo krauju, o Semiuelis be gailesčio akmeniu talžė

sargybinio veidą. Jis matė, kaip kruvina koše pavirto nosis, o paskui ir burna. Ir kai galiausiai visas veidas pavirto ištisine kruvina kauke, Aramas vis dar stovėjo ant kojų, lyg apakęs kiklopas. Semiuelis, vos neapalpęs, žiūrėjo į jį, neturėdamas jėgų dar kartą jam smogti. Milžiniškas kūnas pamažėle ėmė smukti ant žemės. Semiuelis, netekęs galvos, žiūrėjo į negyvą sargybinį, tartum netikėjo, kad jis tai galėjo padaryti. Jis girdėjo balsus barake, ir staiga jam toptelėjo, kad jam pačiam grėsia mirtinas pavojus. Jeigu jį dabar pagaus, jo neišsiųs į Sileziją. Jie jam gyvam nudirs odą ir pakabins visiems matomoje turgaus aikštėje. Už pasipriešinimą policininkui grėsė mirties bausmė. O jis juk *užmušė* policininką! Bėgti! Galima pamėginti pereiti sieną, tačiau tada jis pavirs amžinai įstatymo persekiojamu deklasuotoju. Juk turi būti kokia nors kita išeitis! Jis žvilgtelėjo į lavoną ir staiga suprato, ką reikia daryti. Gritai pasilenkė, apieškojo negyvėlio drabužius ir rado didžiulį raktą, kuriuo buvo rakinami vartai. Įveikęs pasišlykštėjimą, sugriebė Aramą už kojų ir ėmė vilkti prie upelio. Negyvėlis, atrodė, svėrė visą toną. Stenėdamas ir raginamas iš barako sklindančiu balsų, Semiuelis vilko jį vis toliau. Štai ir upė. Uždusęs, kokią akimirką palaukė, paskui iš visų jėgų stumtelėjo jį nuo stataus kranto ir pamatė, kaip kūnas nusirito į kunkuliuojantį vandenį. Viena ranka, užsikabinusi už kranto išsikišimo, atrodė, niekada nepaleis jo. Tačiau štai srovės pagriebtas kūnas lėtai atsiskyrė nuo kranto, nuplaukė upe žemyn ir dingo iš akių. Pastiręs iš siaubo, Semiuelis stovėjo ant kranto. Paskui paėmė akmenį, kuriuo užmušė sargybinį, ir įmetė jį į upę. Jam pačiam vis dar grėsė pavojus. Jis bėgte pasileido per tiltą prie uždarytų geto vartų. Arti nieko nebuvo. Drebančiomis rankomis įkišo raktą į spyną ir pasuko. Iš visų jėgų trūktelėjo vartus į save. Jokio rezultato. Pernelyg sunkūs. Tačiau tą naktį Semiueliui nebuvo neįmanomų dalykų. Ir iš kur tą akimirką ėmėsi jėgų, jis pats nesuprato, tačiau jis vėl trūktelėjo sunkius vartus į save, ir jie atsidarė. Akimirka įstūmė pro juos karutį, sandariai uždarė vartus ir, stumdamas priešais save karutį, bėgte parbėgo namo. Visi namo gyventojai susirinko jų kambaryje,

ir, kai Semiuelis pasirodė tarpduryje, jiems pasirodė, kad įėjo atgimęs vaiduoklis.

- Jie tave paleido!

- N-nesuprantu, - užsikirsdamas pasakė tėvas. - Mes manėme, kad tu...

Semiuelis greitai papasakojo jiems, kas atsitiko, ir nerimo išraišką jų veiduose pakeitė siaubas.

- Viešpatie! - suaimanavo Semiuelio tėvas. - Jie dabar mus visus pakars!

- Nepakars, jei padarysite, ką pasakysiu, - patikino juos Semiuelis.

Keliais žodžiais paaiškino, ką turėjo galvoje.

Po penkiolikos minučių Semiuelis, jo tėvas ir dar du iš kaimynų jau artėjo prie geto vartų.

- O jeigu grįš antrasis sargybinis? - sukuždėjo Semiuelio tėvas.

- Reikės rizikuoti, - atsakė Semiuelis. - Jeigu jis ten, aš tai sutvarkysiu.

Atidaręs vartus, jis iššoko už jų, laukdamas, kad bet kuriuo momentu iš tamsos gali pasirodyti antrasis sargybinis ir užpulti jį. Jis įkiš raktą į spyną ir užrakins. Dabar vartai buvo užrakinti iš lauko. Prisirišęs raktą, Semiuelis priėjo prie sienos kairėje vartų pusėje. Po kelių sekundžių per sieną, kaip gyvatė, nusileido virvė. Semiuelis įsitvėrė jos, o tėvas ir du kaimynai, traukė ją iš kitos pusės ir kėlė ją aukštyn. Pasiekęs viršų, Semiuelis surišo kilpą ir, užmovęs ją ant sienos išsikišimo, greitai nusileido žemėn. Staigiai trūktelėjęs nutraukė kilpą nuo išsikišimo.

- O Viešpatie, - suniurnėjo tėvas. - O ką mums daryti, kai patekės saulė?

Semiuelis pažvelgė į jį ir tarė:

- Saulei patekėjus mes imsime daužyti vartus, kad mus išleistų.

Auštant gete knibždėte knibždėjo policininkų ir kareivių. Teko ieškoti atsarginio rakto, kad atidarytų vartus prekijams, daužiusiems juos ir reikalavusiems, jog juos išleistų iš geto. Pavelas, antrasis sargybinis, prisipažino,

kad naktį paliko savo postą ir nuėjo nakvoti į Krokuvą, už ką buvo tuojau pat suimtas. Bet Aramo dingimo paslaptis taip ir liko neatskleista. Tai, kas atsitiko, turėjo sukelti pogromą. Bet policiją trikdė tai, kad vartai buvo užrakinti iš lauko pusės. Juk jeigu žydai visą laiką buvo viduje, tai jie negalėjo nieko sargybiniui padaryti. Galų gale policija nusprendė, kad Aramas paprasčiausiai pabėgo su viena iš savo daugybės draugužių. O raktą greičiausiai kur nors numetė. Rakto nepasisekė rasti, kas visai natūralu, nes jis buvo giliai užkastas Semiuelio namo rūsyje.

Visai išsekęs Semiuelis krito ant lovos ir tuojau pat užmigo. Nubudo todėl, kad kažin kas jį stipriai purtė už peties ir bjauriai rėkė jam tiesiog į ausį. Pirmoji jo mintis buvo: jie rado Aramo kūną ir atėjo manęs suimti!

Atmerkė akis. Priešais jį stovėjo Isakas ir klaikiai rėkė:

- Viskas praėjo! Kosulys liovėsi! Įvyko stebuklas! Einam pas mane.

Isako tėvas sėdėjo lovoje. Karštinė stebuklingai pranyko, ir kosulys praėjo pats savaime.

Kai Semiuelis priėjo prie ligonio lovos, staiga pasakė:

- Aš dabar neatsisakyčiau vištienos sultinio.

Ir Semiuelis pravirko.

Vieną ir tą pačią dieną jis užmušė vieną žmogų ir grąžino gyveniman kitą.

Naujiena apie Isako tėvo išgijimą apskriejo visą getą. Mirštančiųjų giminaičiai apgulė Rofų namą, maldaudami Semiuelį duoti jiems bent lašelį savo stebuklingo serumo. Jis vos spėjo tenkinti jų prašymus. Vieną dieną Semiuelis priėjo prie gydytojo Valo, jau girdėjusio apie serumą. Tačiau gydytojas buvo nusiteikęs skeptiškai.

- Aš tai turiu pamatyti savo akimis, - pareiškė jis. - Pagamink keletą dozių ir įšvirkšk vienam mano pacientų.

Galima buvo pasirinkti. Ir gydytojas parodė į vieną, kaip jam atrodė, patį beviltiškiausią. Po dvidešimt keturių valandų ligonis pastebimai ėmė gerėti.

Valas nuėjo į arklidę, iš kur, paras gamindamas serumą, neišėjo Semiuelis, ir tarė:

- Serumas veikia. Tu savo pasiekei. Ko nori kraičiui?

Semiuelis pakėlė į jį paraudusias nuo nemigos akis ir pasakė:

- Dar vieno arklio.

Tie, 1868 metai, padarė pradžią „Rofui ir sūnums".

Kai Semiuelis vedė Tereniją, tai kraičio gavo šešis arklius ir puikiai įrengtą laboratoriją savo bandymams. Semiuelis nelaikė paslaptyje savo bandymų. Vaistus jis gamino iš žolių, ir veikiai į mažutę jo laboratoriją patraukė kaimynai, kad nusipirktų tinktūrų savo ligoms gydyti. Ir visi gaudavo to, ko jiems reikėjo. Semiuelio vardas darėsi vis žinomesnis. Tiems, kurie negalėjo sumokėti, Semiuelis sakė:

- Imk ir dėl pinigų nesirūpink.

O Terenijai tai paaiškindavo taip:

- Vaistai daromi, kad gydytų, o ne turtui susikrauti.

Jo verslas plėtėsi, ir veikiai jis jau kalbėjo Terenijai:

- Laikas atidaryti savo vaistinę, pardavinėsime gatavus tepalus, miltelius ir kitus vaistus, o ne tik gaminsime pagal receptus.

Nuosavos vaistinės idėja buvo sėkminga iš pat pradžių. Turčiai, anksčiau atsisakę jam padėti, dabar buvo pasirengę įdėti į šį reikalą nemažai pinigų.

- Tapsime partneriais, - sakė jie. - Atidarysime visą vaistinių tinklą.

Semiuelis jų pasiūlymą aptarė su Terenija.

- Bijau, kad aš partneriais nepasitikiu. Tai mūsų verslas. Aš nenorėčiau, kad svetimi žmonės valdytų bent dalelę to, kas teisėtai praiklauso man.

Terenija visiškai su juo sutiko.

Kuo platesnis darėsi verslas, tuo daugiau atsirado naujų vaistinių, tuo džniau jam buvo siūlomi pinigai, ir nemažai. Semiuelis atkakliai atsisakinėjo partnerių.

Kai uošvis jo paklausė, kodėl jis taip daro, Semiuelis atsakė:

- Neverta leisti sočios lapės į vištidę. Ateis diena, kai ji praalks.

Gerėjo Semiuelio materialinė padėtis, didėjo ir jo šeima. Terenija jam pagimdė penketą sūnų: Abraomą, Džozefą, Janą, Antoną ir Piterį - ir gimus kiekvienam sūnui, Semiuelis atidarydavo naują parduotuvę-vaistinę, kiekvieną kartą didesnę negu ankstesnioji. Iš pat pradžių Semiuelis pasisamdė sau vieną pagalbininką, paskui du, o greitai pas jį dirbo jau daugiau negu dvidešimt žmonių.

Kartą pas Semiuelį atėjo oficialiosios valdžios atstovas.

- Išeina nutarimas, pašalinantis kuriuos ne kuriuos žydų apribojimus, - pareiškė jis. - Mes norėtume, kad jūs atidarytumėte Krokuvoje parduotuvę-vaistinę.

Semiuelis negaišdamas tai ir padarė. Po trijų metų jis jau pasistatė sau nuosavą parduotuvę-vaistinę Krokuvos centre, o Terenijai nupirko mieste puikų namą. Semiuelio svajonė išsipildė - jis ištrūko iš Krokuvos geto.

Tačiau jo sumanymai išėjo už Krokuvos ribų.

Sūnums augant, Semiuelis samdė jiems mokytojus, kurie mokė juos įvairių užsienio kalbų.

- Jis iš proto išėjo, - piktinosi Semiuelio uošvė. - Mes tapome visų mūsų kaimynų pajuokos objektu, mokydami Abraomą ir Janą anglų kalbos, Džozefą - vokiečių, Antoną - prancūzų, o Piterį - italų. Su kuo jie kalbės? Čia juk niekas nemoka šitų barbariškų kalbų. Berniukai net tarp savęs negalės susikalbėti.

Semiuelis tiktai šypsojosi ir sakydavo:

- Tai - jų išsilavinimo dalis.

Jis žinojo, su kuo kalbės jo sūnūs.

Kai kiekvienam iš sūnų sukako penkiolika metų, jie drauge su tėvu apsilankė įvairiose šalyse. Tų kelionių metu Semiuelis rengė sau placdarmus būsimiems užkariavimams. Kai Abraomui suėjo dvidešimt vieneri, Semiuelis surinko visą šeimą ir paskelbė:

- Abraomas gyvens Amerikoje.

- Amerikoje! - suaimanavo Terenijos motina. - Šitoje laukinių šalyje! Aš neleisiu ten savo anūko. Jis bus ten, kur jam negresia joks pavojus.

Negresia joks pavojus! Semiuelis prisiminė pogromus gete, motinos mirtį, Aramą.

- Jis važiuoja į užsienį, - paskelbė Semiuelis ir, pasisukęs į Abraomą, pridūrė: - Atidarysi parduotuvę Niujorke ir vadovausi ten mūsų verslui.

- Taip, tėve, - išdidžiai atsakė Abraomas.

Semiuelis atsisuko į Džozefą:

- Kai tau sukaks dvidešimt vieneri, tu vyksi į Berlyną.

Džozefas sutikdamas linktelėjo.

- O aš važiuosiu į Prancūziją. Tikiuosi, į Paryžių, - tarė Antonas.

- Ten tu labai nežiopsok, - burbtelėjo Semiuelis. - Kurios ne kurios žydaitės ten labai dailios. - Paskui pasisuko į Janą. - Tu važiuosi į Angliją.

Piteris, pats jauniausias, nekantriai paklausė:

- O aš važiuosiu į Italiją, tiesa, tėti? Kada man vykti?

Semiuelis nusijuokė ir tarė:

- Tiktai ne šiandien. Palauk. Sueis dvidešimt vieneri metai, tada ir važiuosi.

Taip ir išėjo. Su kiekvienu iš jų Semiuelis važiavo pats ir padėjo atidaryti fabrikus ir parinkti žmones vadovaujančioms pareigoms. Per septynerius metus Rofai pradėjo verslą penkiose šalyse. Rofų dinastija buvo įtvirtinta. Semiuelis pasamdė advokatą, kurio padedamas specialiai įteisino, kad bet kuri kompanija šioje ar kitoje šalyje, būdama juridiškai savarankišku subjektu, vis dėlto yra atsakinga visoms analogiškoms kompanijoms.

- Jokių atėjūnų iš šalies, - protino Semiuelis advokatą. - Akcijos visada turi būti šeimos rankose.

- Jos ir liks šeimos rankose, - patikino jį advokatas. - Bet, Semiueli, jeigu jūsų sūnūs negalės parduoti akcijų savarankiškai, tai iš ko jie gyvens? Juk jūs nenorite, kad jie skurstų?

Semiuelis pritariamai linktelėjo galva.

- Kiekvienas jų turės puikų namą, didelį atlyginimą ir atidarytas sąskaitas oficialioms reikmėms. Visa kita turi būti įdėta į verslą. Jeigu kils noras parduoti akcijas, sprendimas dėl to turi būti vieningas. Kontrolinį akcijų paketą turės mano vyriausiasis sūnus ir jo įpėdiniai. Mes veiksime plačiau negu Rotšildai.

Semiuelio pranašystė išsipildė. Verslas plėtėsi ir klestėjo. Ir nors sūnūs buvo išsibarstę po margąjį pasaulį, Semiuelis ir Terenija darė viską, kas įmanoma, kad jie liktų ne tiktai kraujo broliais. Per šventes ir gimimo dienas sūnūs parvažiuodavo namo. Tačiau šitie vizitai turėjo ir kitą, slaptą prasmę. Broliai užsidarydavo su tėvu kabinete ir svarstydavo firmos reikalus. Jie sukūrė išsikerojusią ekonominio šnipinėjimo sistemą. Užtekdavo vienam jų sužinoti apie kokį nors naują vaistą, kaip jis negaišdamas siųsdavo kurjerius pas brolius, ir tie tuojau pat imdavo gaminti šitą preperatą. Tokiu būdu, firma visada aplenkdavo savo konkurentus.

Šimtmečiui baigiantis visi jau buvo vedę ir padovanojo Semiueliui anūkų. Abraomas išvyko į Ameriką 1881 metais, kai jam sukako dvidešimt vieneri metai. Po septynerių metų jis vedė amerikietę merginą, ir 1905 metais ji pagimdė sūnų, pirmąjį Semiuelio anūką, Vudrą, iš kurio kilo Semas. Džozefas vedė vokietaitę, ir ji pagimdė jam sūnų ir dukrą. Sūnui savo ruožtu gimė dukra, kurią pavadino Ana. Ana ištekėjo už vokiečio Valterio Hasnerio. Prancūzijoje Antonas vedė prancūzaitę, kuri jam pagimdė du sūnus. Vienas sūnus gyvenimą baigė savižudybe. Kitas vedė ir paleido į pasaulį dukrą - Eleną. Ji keletą kartų ištekėjo, bet vaikų neturėjo. Janas Londone vedė anglę. Jų vienintelė dukra ištekėjo už baroneto Nikolso, ir pagimdė sūnų, kurį pakrikštijo Aleku. Piteris Romoje vedė italę. Jiems gimė sūnus ir dukra. Kai jų sūnus savo ruožtu vedė, jo žmona padovanojo jam dukterį, Simonetą, kuri įsimylėjo ir ištekėjo už jauno architekto Ivo Palacio.

Tokios tad buvo Semiuelio ir Terenijos palikuonių šakos.

Semiuelis išgyveno ligi to laiko, kai nauji laikai pakeitė planetos gyvenimą. Markonis išrado savo bevielį telegrafą, broliai Raitai pirmą kartą pakilo į orą su Kiti Houk savo aeroplanu. Dreifuso byla tapo visų pasaulio laikraščių naujiena Nr. 1, o admirolas Piris pasiekė Šiaurės polių. Prasidėjo masinė Fordo „Modelio T" gamyba; pasaulį apšvietė

elektros lemputės, ir visur ėmė skambėti telefonai. Medicina ištyrė ir sutramdė tuberkuliozės, šiltinės ir maliarijos mikrobus.

„Rofas ir sūnūs" mažiau negu per pusę savo gyvenimo amžiaus pavirto milžiniška daugiataute korporacija, išsišakojusia po visą pasaulį.

Semiuelis ir jo dvasna kumelė Lota buvo dinastijos pradininkais.

Kai Elizabeta penktąjį kartą perskiatė knygą, ji nepastebimai padėjo ją į ankstesniąją vietą, po stiklu. Knyga padarė savo darbą. Elizabeta pasijuto praeities dalele, o praeitį laikė dalele savęs.

Pirmą kartą gyvenime ji suprato, kas ji ir iš kur ima savo pradžią.

12 SKYRIUS

Risą Viljamsą Elizabeta pirmą kartą pamatė savo penkioliktąjį gimtadienį, kai ėjo antrasis jos pirmųjų mokslo metų semestras. Jis atvežė jai tėvo dovaną gimtadienio proga.

- Jis pats norėjo atvažiuoti, - paaiškino Risas, - bet niekaip negalėjo ištrūkti.

Elizabeta pamėgino nuslėpti savo nusivylimą, ir tai Risas pastebėjo. Kažin kas beviltiško jos povyzoje, bejėgiškumas ir aiškus jos jaunos sielos pažeidžiamumas sugraudino jį. Pakluseęs šitam jausmui, jis staiga pasakė:

- O kodėl mums su jumis neatšventus jūsų gimtadienio restorane?

Tai buvo pats blogiausias dalykas iš visų, ką jis galėjo pasiūlyti, pagalvojo Elizabeta. Mintyse ji įsivaizdavo, kaip jiedu įeina į restoraną: jis - neįtikėtinai gražus ir elegantiškas, ji - putni, išsigimėliška, kreivais dantimis su plokštelėmis.

- Ačiū, ne, - sausai atsakė Elizabeta, - man... man dar pamokas reikia išmokti.

Bet Riso Viljamso ne taip lengva atsikratyti, jis nepriėmė jokių „ne". Jo atmintyje dar buvo gyvi savo vienišų gimimo dienų prisiminimai. Jis kreipėsi į direktorę ir paprašė leisti jam nuvesti Elizabetą į restoraną. Jie susėdo į Riso mašiną ir nuvažiavo į oro uostą.

- Bet „Nevšatelis" kitoje pusėje, - pasakė Elizabeta.

Risas nekaltai pažvelgė į ją ir tarė:

- O kas sakė, kad mes važiuojame į „Nevšatelį"?

- O kurgi?

- Į „Maksimą". Tai vienintelė vieta, kur galima tinkamai atšvesti penkioliktąjį gimtadienį.

Reaktyvinis kompanijos laineris nuskraidino juos į Paryžių. Pietūs buvo prašmatnūs.

Prasidėjo jie nuo Strasbūro pyrago su triufeliais, po kurio buvo patiekta omarų sriuba ir trapi antis su apelsinais, bei ypatingomis salotomis, gaminamomis tiktai „Maksime", o užsibaigė šampanu ir šventiniu tortu su žvakutėmis. Po pietų Risas nuvežė Elizabetą į Eliziejaus laukus, ir vėlai naktį jie grįžo į Šveicariją.

Tai buvo pats puikiausias vakaras Elizabetos gyvenime. Keistas dalykas, tačiau Riso kompanijoje ji pasijuto įdomia pašnekove ir gražuole, ir tai buvo žavu. Kai Risas parvežė ją prie mokyklos, ji pasakė:

- Nežinau, kaip man jums dėkoti. Aš... Tai buvo pati geriausia diena mano gyvenime.

- Ne man reikia dėkoti, o tėvui, - nusišypsojo Risas. - Tai jis viską sugalvojo.

Tačiau Elizabeta žinojo, jog jis sako netiesą.

Pati sau ji nusprendė, kad Risas pats geriausias iš žmonių, kuriuos ji sutiko savo gyvenime. Ir, be abejo, pats gražiausias. Naktį, gulėdama savo lovoje, ji be paliovos galvojo apie jį. Paskui atsikėlė ir priėjo prie nedidelio darbo stalo prie lango. Paėmė popieriaus lapelį, parkerį ir parašė: „Ponia Ris Viljams".

Ir ilgai neatitraukdama akių žiūrėjo į šituos žodžius.

Risas pavėlavo į pasimatymą su žavinga prancūzų aktore lygiai dvidešimt keturias valandas, bet tai jam men-

kai rūpėjo. Vakaras, praleistas su Elizabeta „Maksime", pasirodė jam daug patrauklesnis.

Ateis diena, kada su ja, oi dar kaip rimtai, teks skaitytis!

Elizabeta taip ligi galo ir nesuprato, kas buvo kaltesnis dėl tų permainų, kurias ji pajuto savyje. - Semiuelis ar Risas Viljamsas, bet ji ėmė naujai žiūrėti į save. Jai iš karto praėjo noras persivalgyti, ir ji pastebimai sublogo. Netikėtai susidomėjo sportu ir pamokomis mokykloje. Ji net pamėgino susidraugauti su savo bendraklasėmis. Tos apstulbo iš netikėtumo. Jos dažnai kviesdavo Elizabetą į savo „pižaminius vakarėlius", bet ji visada atsisakydavo. Vieną vakarą ji nelauktai pasirodė viename tokių vakarėlių.

Vakarėlis vyko kambaryje, kur gyveno keturios mergaitės, ir, kai ten įgriuvo Elizabeta, kambarėlis buvo pilnutėlis viešnių, vilkinčių pižamas arba naktinius marškinius. Viena iš dalyvaujančiųjų, nustebusi žvilgtelėjo į ją ir tarė:

- Žiūrėkite, kas pas mus atėjo! O mes kaip tik susiginčijome, ateisi ar kaip visada riesi nosį.

- Aš atėjau.

Kambarys buvo pilnas saldokų, bet aitrių cigarečių dūmų. Elizabeta žinojo, kad dauguma mergaičių rūkė marichuaną, tačiau ji pati nė karto jo nebandė. Viena iš kambario šeimininkių, prancūzaitė, vardu Renė Tokar, priėjo prie Elizabetos, rankoje laikydama trumpą rudą ir storą cigaretę. Giliai užsitraukusi, ji ištiesė cigaretę Elizabetai.

- Rūkai? - Tai buvo veikiau patvirtinimas negu klausimas.

- Suprantama, - pamelavo Elizabeta.

Paėmė cigaretę, truputį padelsė, paskui pakėlė prie burnos ir greitai įtraukė į save dūmus. Po akimirkos pajuto, kad pažaliavo, bet prisivertė šypsotis ir per jėgą išstenėjo:

- Normalu!

Kai tiktai Renė nusisuko, Elizabeta bemaž nugriuvo ant kušetės. Smarkiai svaigo galva, tačiau greitai tas svaigimas praėjo. Ji pabandė dar kartą užsitraukti, ir jai vėl palengva

apsvaigo galva. Elizabeta buvo girdėjusi apie marichuanos poveikį žmogui. Buvo manoma, kad narkotikas pašalina visus vidinius draudimus, lyg apnuogindamas jo vidinį „aš". Ji užsitraukė dar kartą, tačiau jau giliau ir pajuto, kaip švelnios bangos pagriebė ją ir perkėlė į kitą planetą. Ji matė ir girdėjo mergaites, buvusias šalia jos kambaryje, bet visos jos atrodė kažin kokios išskydusios, o garsai prislopinti ir sklindantys tarsi iš labai toli. Elektros lemputės švietė pernelyg ryškiai ir ji užsimerkė. Vos ji spėjo užsimerkti, kaip tuojau pat pajuto, kad ją neša kažkur į nežinomus tolius. Jai buvo lengva ir laisva. Ji žiūrėjo į save tarsi iš šalies, matė, kaip lėtai pro ją praplaukė mokyklos pastatas, kaip, pakildama vis aukštyn ir aukštyn virš snieguotų Alpių, ji pasinėrė į purių baltų debesų jūrą. Kažin kas šaukė ją vardu, kvietė vėl grįžti į žemę. Nenoromis lėtai Elizabeta atmerkė akis ir pamatė tiesiai priešais save pasilenkusią, susirūpinusią Renė.

- Rof, ar viskas gerai?

Elizabeta lėtai, taikiai nusišypsojo ir atsipalaidavusi sušnibždėjo:

- Ak, kaip gera.

Ir, būdama vis dar toje pačioje atsipalaidavimo būsenoje, prisipažino:

- Dar niekada nebuvau bandžiusi marichuanos.

Renė įsmeigė į ją akis.

- Marichuanos? Bet juk tai paprasčiausia cigaretė.

Kitame Nevšatelio kaimelio gale buvo berniukų mokykla, ir Elizabetos draugės dažnai lakstė ten į pasimatymus. Kambariuose tik apie berniukus ir kalbėdavo. Apie jų kūnus, penių dydžius, apie tai, ką jie leidžia daryti ir ką mergaitės leidžia jiems daryti. Kartais Elizabetai atrodė, kad ji pakliuvo į nimfomanių mokyklą. Mergaitės tiesiog kliedėjo seksu. Pats populiariausias žaidimas mokykloje buvo *frolage.* Plikai nusirengusi mergaitė, atsiguldavo į lovą ant nugaros, o kita imdavo ją lėtai glostyti rankomis nuo krūtų žemyn, šlaunų link. Atsilygindavo pyragaičiais, kuriuos pirkdavo ten pat, kaimelyje. Dešimt minučių *frolage*

kainavo vieną pyragaitį. Daugeliui mergaičių orgazmas prasidėdavo baigiantis dešimtajai minutei. Tais atvejais, kai to nebūdavo, *frolage* tęsdavosi ligi to momento, kol pagaliau prasidėdavo orgazmas, o toji, kuri masažavo, užsidirbdavo papildomai pyragaitį.

Kitam mėgstamam seksualiniam divertismentui mergaitės pasirinko vonią. Vonios mokykloje buvo senoviškos, labai didelės, su lanksčiais rankiniais dušais, kurie lengvai nusiimdavo nuo kablių ant sienos. Mergaitės atsisėsdavo į vonią, visu slėgiu paleisdavo srovę ir, sureguliavusios reikalingą temperatūrą, įsikišdavo dušo galvutę tarp kojų ir lėtai vedžiojo pirmyn ir atgal.

Elizabeta nežaidė nei šito, nei ano žaidimo, bet seksualiniai potraukiai leido save pajusti. Būtent šituo laikotarpiu ji atrado sau stulbinantį dalyką.

Viena Elizabetos mokytojų buvo neaukšto ūgio, grakšti moteris, vardu Šantal Arijo. Nors jai buvo apie trisdešimt, ji atrodė visai jauna. Ji buvo daili, o kai šypsodavosi, ir visai tapdavo gražuole. Elizabeta ją laikė pačia jautriausia iš visų mokytojų, su kuriais ją suvedė likimas, ir labai prie jos prisirišo. Kai jai būdavo sunku, ji visada bėgdavo pas panelę Arijo ir guosdavosi jai. Panelė Arijo suprato ją iš pusės žodžio. Ji paimdavo Elizabetą už rankos, švelniai ją glostydavo, kalbėdavo jai meilius žodžius ir vaišindavo puodeliu karšto šokolado su tortu, nuo ko Elizabetai visada palengvėdavo, ir visas nerimas savaime išsisklaidydavo.

Panelė Arijo mokė jas prancūzų kalbos ir skaitė papildomą kursą apie madingą apsirengimą, visada pabrėždama, kaip svarbu teisingai pasirinkti drabužių stilių, harmoningą spalvų derinį ir atitinkamus tualeto priedus.

- Atsiminkite, mergaitės, - kalbėjo ji, - patys gražiausi drabužiai pasaulyje be atitinkamų aksesuarų bus paprastas skuduras.

„Aksesuarai" buvo mėgstamiausias panelės Arijo žodelis. Gulėdama šiltoje vonioje, Elizabeta pagavo save

galvojančią apie panelę Arijo, prisimindama jos švelnų žvilgsnį ir tai, kaip pokalbio metu ji švelniai glosto jos ranką.

Sėdėdama kitų mokytojų pamokose, ji staiga nei iš šio, nei iš to prisiminė, kaip, guosdama ją, panelė Arijo apkabino jos kaklą rankomis, glaudė prie savęs, paskui rankomis lietė jos krūtinę. Iš pradžių Elizabeta manė, kad tie prisiliet imai atsitiktiniai, tačiau kiekvieną kartą po to panelė Arijo švelniai žiūrėjo į ją drėgnomis akimis, kuriose sustingo nebylus klausimas, reikalavęs atsakymo. Elizabeta mėgino įsivaizduoti sau panelę Arijo, jos švelniai pūpsančias krūtis, ilgas grakščias kojas, ir ji aistringai panoro pamatyti savo mokytoją nuogą lovoje. Štai tada Elizabetai ir toptelėjo mintis, sukrėtusi ją kaip perkūno trenksmas.

Ji, Elizabeta, lesbietė.

Jos nedomino berniukai, kadangi ją domino mergaitės. Bet ne kvailutės bendraklasės, o vyresnė, jautresnė ir užjaučianti, kaip, pavyzdžiui, panelė Arijo. Elizabeta matė save su ja lovoje, matė kaip jos apsikabina ir glamonėja viena kitą.

Elizabeta daug skaitė ir girdėjo apie tai, kaip sunku būti lesbiete. Visuomenė į jas žiūrėjo priekaištingai. Buvo laikoma, kad lesbiečių santykiai - tai nusikaltimas natūraliems dalykams. Bet koks čia nusikaltimas, jeigu myli artimą, galvodavo Elizabeta? Argi tai svarbu moteris ar vyras? Kuo gi heteroseksualinė santuoka ne iš meilės geresnė už homoseksualų dviejų mylinčių širdžių susivienijimą?

Elizabeta suprato, kad tėvas, sužinojęs apie ją tiesą, pasibaisės. Na ką gi, tai jo problema! Dabar jai teks naujai žiūrėti į savo ateitį. Ji negalės gyventi vadinamąjį normalų gyvenimą, kai moteris įgyja šeimą: vyrą ir vaikus. Dabar ji už įstatymo, maištininkė, gyvenanti už visuomenės ribų. Drauge su panele Arijo - Šantal! - jos išsinuomos sau kur nors mažą butuką ar namelį. Elizabeta išdažys jų namą švelniomis, pastelinėmis spalvomis ir parūpins atitinkamus daiktus: elegantiškus prancūziškus baldus, pakabins ant sienų nuostabius paveikslus. Čia jai padės tėvas - ne, pagalbos iš jo, matyt, neverta laukti. Greičiausiai jis apskritai liausis su ja bendravęs.

Elizabeta pasirūpins savo garderobu. Nors ji ir lesbietė, tačiau rengsis savaip. Jokių ten tvido kelnių ir šortų, jokių parduotuvėse pirktų kostiumų ir vulgarių vyriško tipo skrybėlių. Šitie aksesuarai, tarsi raupsuotojo varpelis, išduoda emociškai pažeidžiamas moteris. Ne, ji atrodys laiminga, pilnavertė moteris.

Elizabeta nusprendė, kad išmoks kulinarijos meno, kad gamintų valgį panelei Arijo - Šantal! - jos mėgstamus patiekalus. Ji įsivaizdavo, kaip jos dviese sėdi prie stalo, papuošto žvakėmis, mažame jų namelyje ar butuke, ir valgo jos pagamintus pietus. Pradės jos nuo vaisių sulčių, po kurių bus puikios salotos, paskui austrės arba omaras, o desertui arba „Šatobrianas", arba nuostabūs minkšti ledai. Po pietų jos susės tiesiog ant grindų prie liepsnojančio židinio ir žiūrės, kaip lauke sninga. *Sniegas*. Vadinasi, tai bus žiema! Elizabeta paskubomis keičia valgiaraštį. Vietoje vaisių sulčių ji išvirs maistingą svogūnų sriubą arba iškeps omletą su lydytu sūriu. Desertui ji patieks suflė. Reikės prižiūrėti, kad ji nesukristų, kol patieks ant stalo. *Tada* jos susės ant grindų prie liepsnojančio židinio ir skaitys viena kitai T.S. Elioto arba galbūt V. Dž. Radžadono eilėraščius.

Laikas - meilės priešas
Vagis, pagrobiantis
Mūsų auksines akimirkas.
Niekada nesuprasiu,
Kodėl įsimylėjėliai
Skaičiuoja savo laimę
Dienomis, naktimis, mėnesiais.
Juk meilė matuojama
Mūsų džiūgavimais, atodūsiais ir ašaromis.

O taip, Elizabeta matė, kaip nepabaigiama virtine lekia pirmyn mėnesiai, metai, kaip tirpsta laikas auksinėje, šiltoje liepsnoje.

Ir užmigdavo.

Elizabeta laukė šito, bet kada tai įvyko, ją vis dėlto užklupo netikėtai. Kartą naktį ji nubudo nuo to, kad kažin

kas atsargiai įėjo į jos kambarį ir tyliai uždarė paskui save duris. Elizabeta išsigandusi atmerkė akis. Ji pamatė grindimis slystantį šešėlį, ir, kai akimirką mėnulio šviesa ištraukė iš tamsos panelės Arijo veidą, Elizabetos širdis pašėlusiai sutvaksėjo.

- Elizabeta, - sukuždėjo Šantal.

Ir nusivilko naktinius marškinius, po kuriais nieko nebuvo. Elizabetai išdžiūvo gerklė. Ji dažnai galvojo apie šitą akimirką, bet štai ji atėjo, o ji nieko, išskyrus panišką baimę, nejaučia. Tiesa, be to, ji nežinojo, ką jai reikia daryti. Ji nenorėjo pasirodyti kvailute ir neišmanėle moteriai, kurią ji dievino.

- Žiūrėk į mane, - pridususiu balsu sukomandavo Šantal.

Elizabeta pažiūrėjo. Jos akys greitai apmetė priešais ją stovinčią nuogą moterį. Šantal Arijo kūnas atrodė visai ne toks, kokį įsivaizdavo sau Elizabeta. Jos krūtys panešėjo į du susiraukšlėjusius obuolius ir buvo truputį nukarę. Į priekį buvo atsikišęs nedidelis pilvukas, o užpakalis - Elizabeta nerado kito posakio - kabojo kaip kūlys.

Tačiau visa tai buvo nesvarbu. Svarbiausia buvo vidus, mylimos moters siela, jos drąsa ir veržimasis būti kitokia negu kitos, mesti iššūkį visam pasauliui ir neįveikiamas noras dalintis savo gyvenimą su Elizabeta.

- Pasislink, *mon petit ange*, - sukuždėjo panelė Arijo.

Elizabeta paklusniai pasislinko, ir mokytoja mikliai šmurkštelėjo po apklotu. Nuo jos kūno sklido stiprus, aštrus kvapas. Ji apsivijo rankomis Elizabetą ir sukuždėjo:

- O, *cherie,* aš taip svajojau apie šitą akimirką.

Ji, suaimanavusi pabučiavo Elizabetą tiesiai į lūpas, praskyrė jas savo liežuviu ir įstūmė jį jai į burną. Šlykštesnio pojūčio Elizabeta nebuvo patyrusi. Nustėrusi ji visai nejudėjo. Šantal Arijo pirštai čiupinėjo jos kūną, spaudė krūtis, lėtai slinko išilgai pilvo prie šlaunų. O seilėtos, kaip gyvulio, lūpos nepaleido Elizabetos lūpų.

Štai jis, štai jis tas stebuklingas laimės akimirksnis. *Susilieję į vieną nedalomą kūną, tu ir aš, mes tapsime visata, o žvaigždės ir debesys judės su mumis į taktą.*

Arijo rankos slystelėjo žemiau, glostydamos Elizabetos šlaunis, stengdamosios praskėsti jos kojas. Elizabeta veltui mėgino atgaivinti atmintyje svajones apie pietus prie degančių žvagių, suflė, apie vakarus prie židinio ir visus tuos metus, kuriuos jos praleis drauge. Beprasmiška. Jos protas ir lytis sukilo, jai atrodė, kad kažkas prievarta mėgina paimti jos kūną.

Panelė Arijo suaimanavo:

- O, *cherie,* aš geidžiu tavęs.

Vienintelis dalykas, akimirka toptelėjęs Elizabetai į galvą, buvo atsakymas:

- Tačiau vienai mūsų aiškiausiai trūksta atitinkamų aksesuarų.

Ir ji vienu metu ėmė isteriškai kvatoti ir verkti, apraudodama nuostabias vizijas prie žvakių ir juokdamasi dėl to, kad buvo laisvas, sveikas, normalus žmogus, giliai šią akimirką tai įsisamoninęs.

Kitą dieną Elizabeta ėmė eksperimentuoti su dušo galvute.

13 skyrius

Velykinių atostogų paskutiniais mokslo metais mokykloje, kai jai suėjo aštuoniolika metų, ji dešimčiai dienų atvyko į vilą Sardinijoje. Ji išmoko vairuoti mašiną ir dabar galėjo važinėti savo malonumui, kur tik susigalvoja. Ji ilgam išvažiuodavo iš vilos, važinėjo išilgai pakrantės, užsukdama į mažus žvejų kaimelius. Ji daug plaukiojo ir kaitinosi po karšta Vidužemio jūros saule, o kai naktį pūsdavo vėjai, gulėjo ir klausėsi dainuojančių uolų. Ji apsilankė Tempijoje, kur vyko karnavalas. Domino užsidėjusios merginos pačios kvietė jaunuolius šokiui, ir visi galėjo daryti tai, ko kitu metu nebūtų sau leidę. Jaunuolis galėjo manyti, kad permiegojo su ta ar kita mergina, bet rytą jis tuo jau nebuvo tikras. Atrodo, kad visi jie atlieka statistų vaidmenį pjesėje „Gvardietis".

Ji nuvažiavo į Punta Murą ir stebėjo, kaip sardai laužuose kepa jaunų ėriukų mėsą. Salos gyventojai vaišino ją *seada,* ožkų sūriu tešloje ir užpiltu karštu medumi. Ji gėrė nuostabų selememont, vietinį baltą vyną, kurio niekur pasaulyje negalėjai nusipirkti, kadangi jis labai greitai gesdavo, todėl iš salos niekur neišveždavo.

Jos mėgstamiausias prieglobstis Porto Červe buvo taverna „Raudonasis liūtas", mažulytė smuklė pusrūsyje, kur stovėjo viso labo dešimt staliukų ir nedidelis senovinis baras kampe.

Šitas atostogas Elizabeta pavadino „Berniukų sezonu". Visi jie buvo turtingi įpėdiniai, jų minios sekiojo Elizabetą, kviesdami į begalinius piknikus su maudyne jūroje ir smagiais pasivažinėjimais automobiliais. Tai buvo „kovos su sparingo partneriu" pirmasis raundas.

- Bet kuris jų tinka vyro vaidmeniui, - pasakė tėvas.

Visi jie Elizabetai atrodė paskutiniai mulkiai. Jie pernelyg daug gėrė, pernelyg daug plepėjo, ir kiekvienas taikėsi paglamonėti. Ji buvo tikra, kad jie siekė jos ne kaip protingo, išsilavinusio žmogaus, o jos vardo, Rofų dinastijos įpėdinės vardo. Jai ir į galvą neatėjo, kad ji galėjo patikti, kad tapo gražuole, lengviau buvo tikėti praeitimi, o ne tikru atvaizdu veidrodyje.

Vaikinai girdė ją vynu ir bandė pasiguldyti į lovą. Jie jautė, kad ji dar skaisti, ir, pagal nesuvokiamą vyrišką logiką, galvojo, kad užtenka atimti skaistybę, kaip ji bemat ligi ausų juos įsimylės ir taps jų verge ligi karsto lentos. Dėl šito jie buvo kaip reta atkaklūs. Kad ir kur jie nusiveždavo Elizabetą, kiekvienas vakaras baigdavosi vienodai.

- Aš tavęs geidžiu!

Ir kiekvieną kartą ji švelniai atsakydavo.

Jie nesuprato, koks reikalas. Žinodami, kad ji graži, jie remdamiesi ta pačia vyriška logika, naiviai manė, kad ji turi būti ir kvaila. Jiems ir į galvą neatėjo, kad ji protingesnė už juos. Kur gi matyta, kad mergina būtų ir graži, ir protinga?

Taigi Elizabeta linksminosi su vaikinais, kad nepriešta-rautų tėvui, tačiau visi jie jai buvo nuobodūs.

Kartą į vilą atvažiavo Risas Viljamsas, ir Elizabeta pati nustebo, kad apsidžiaugė jo atvykimu. Jis pasidarė dar gražesnis nuo to laiko, kai ji matė jį pirmą kartą.

Risas, atrodė, taip pat džiaugėsi ją matydamas.

- Kas jums atsitiko?

- Kuria prasme?

- Ar jūs šiandien į veidrodį žiūrėjote?

Ji paraudo.

- Ne.

Jis atsigręžė į Semą.

- Arba jauni vyrai buki, kurti ir akli, arba veikiai Liza mus paliks.

Mus! Elizabetai buvo malonu, kad jis pasakė „mus". Ji stengėsi kiek įmanoma nesitraukti nuo abiejų vyriškių, atnešdama jiems gėrimus, atlikdama jų smulkius pavedimus, džiaugdamasi tuo, kad mato Risą. Pati, likdama nepastebima, ji susižavėjusi klausėsi jų dalykinių pokalbių: apie kompanijų susijungimą, apie naujas gamyklas, apie vaistus, kurie turėjo paklausą rinkoje, ir apie tuos, kurie paklausos neturėjo, apie to nepopuliarumo priežastis. Kalbėjo jie ir apie savo konkurentus, planavo elgesio strategiją ir kontrpriemones, kurių būtina imtis. Elizabetos ausyse visa tai skambėjo kaip puiki muzika.

Sykį, kai Semas dirbo savo kabinete, Risas pakvietė Elizabetą priešpiečių. Ji pasiūlė nuvažiuoti į „Raudonąjį liūtą" ir susidomėjusi stebėjo, kaip Risas su vietiniais vyrais žaidė ten dartsą. Ją stulbino, kaip paprastai jis su jais bendravo. Jis visada buvo savo vietoje. Kartą ji išgirdo vieną ispanų patarlę, kurios prasmės negalėjo suvokti ligi tol, kol pamatė dartsą žaidžiantį Risą: *šitas žmogus laisvai jaučiasi savo nuosavame kailyje.*

Jie sėdėjo prie nedidelio kampinio staliuko, padengto raudonai balta staltiese, ant kurios stovėjo bulvių apkepas su mėsa ir elis, ir kalbėjosi.

Risas paprašė ją smulkiau papasakoti apie mokyklą.

- Apskritai, tai ten nėra jau taip blogai, - prisipažino Elizabeta. - Bent jau aš supratau, kaip mažai aš turiu žinių.

Risas nusišypsojo.

- Tokį dalyką prisipažinti ryžtųsi toli gražu ne kiekvienas. Mokyklą jūs baigiate birželį, taip?

Elizabeta nustebo, iš kur jam tai žinoma.

- Taip.

- O ką norėtumėte veikti paskui?

Ji ir pati sau ne kartą uždavė šitą klausimą.

- Sąžiningai kalbant, nežinau.

- Gal ketinate ištekėti?

Kokią akimirką jos širdis apmirė. Tačiau ji tuoj pat suvokė, kad nieko asmeniško tame klausime nebuvo.

- Nėra už ko.

Atmintis pakišo prisiminimus apie panelę Arijo, puikius pietus priešais liepsnojantį židinį, už lango krintantį sniegą, ir ji nevalingai nusijuokė.

- Paslaptis?

- Paslaptis.

Ak, kaip jai norėjosi patikėti jam šitą paslaptį, bet juk ji beveik nieko nežinojo apie jį. Greičiausiai ne beveik, pataisė save Elizabeta, o apskritai nieko nežinojo apie jį. Jis buvo žavingas nepažįstamasis, sykį pasigailėjęs jos ir iš gailesčio pakvietęs atšvęsti jos gimtadienį prašmatniame Paryžiaus restorane. Ji žinojo, kad firmoje jis buvo nepakeičiamas žmogus ir kad tėvas daugeliu atvejų pasikliaudavo juo. Tačiau ji nieko nežinojo apie jo asmeninį gyvenimą ir apskritai kas jis per žmogus. Stebėdama jį, Elizabeta jautė, kad didžioji jo dalis buvo paslėpta nuo pašalinių akių, kad išoriškai rodomi jausmai veikiau sėkmingai maskuoja tai, ką jis iš tikrųjų jaučia, ir ji klausė save: o kas apskritai ką nors apie jį žinojo?

Risas Viljamsas pasirodė netiesiogiai įpainiotas į tai, kaip Elizabeta prarado skaistybę.

Mintis apie tai, kad laikas susirasti vyrą, vis labiau traukė Elizabetą. Iš dalies tai nulėmė lytinis potraukis, kuris bangomis ją užgriūdavo taip netikėtai ir taip stipriai, kad sukeldavo bemaž fizinį skausmą. Tačiau buvo ir didžiulis smalsumas, noras žinoti, kas tai per pojūtis. Suprantama,

ji negalėjo permiegoti su pirmu pasitaikiusiu vyriškiu. Jis turėjo būti ypatingas, toks, kurį ji labai vertina ir kuris, žinoma, kaip pridera vertina ją. Vieną šeštadienį tėvas surengė viloje didelį priėmimą.

- Apsivilk ką turi geriausio, - pasakė Risas Elizabetai. - Aš noriu pasigirti tavimi prieš visus.

Elizabeta suvirpėjo pagalvojusi, kad šį vakarą ji bus jo dama. Tačiau Risas atvažiavo į priėmimą su italų kunigaikštiene, gražia stotinga blondine. Įpykusi ir jausdamasi apgauta, Elizabeta atsidūrė lovoje su girtu barzdotu rusų dailininku, pavarde Vasiljevas.

Jų trumpas romanas pasibaigė visiška nesėkme. Elizabeta taip nervinosi, o Vasiljevas buvo toks girtas, kad Elizabeta taip ir nesuprato, kada buvo lytinio akto pradžia, vidurys ir pabaiga. Įžanginį švelniausią akordą Vasiljevas pradėjo greitai nusimaudamas kelnes ir įvirsdamas į lovą. Elizabeta jau buvo pasirengusi nešti kudašių, tačiau noras atkeršyti Risui už jo išdavystę sulaikė ją. Ji nusirengė ir šmurkštelėjo į lovą. Po sekundės, be jokio įspėjimo, Vasiljevas jau paėmė ją. Tai buvo neįprastas pojūtis. Jis nebuvo nemalonus, bet ir žemė nesustingo savo orbitoje. Vasiljevo kūnas staiga įsitempė ir krūptelėjęs suglebo. Dar po akimirkos jis jau šnopuodamas miegojo. Elizabeta gulėjo šalia, nieko, išskyrus pasišlykštėjimą, nejausdama. Sunku buvo patikėti, kad čia ir yra tai, apie ką mokslininkai rašo knygas ir ką apdainuoja poetai. Ji pagalvojo apie Risą, ir jai norėjosi verkti. Greitai apsirengusi, ji nuėjo į savo kambarį. Kai kitą rytą dailininkas jai paskambino telefonu, Elizabeta paprašė ekonomę pasakyti, jog jos nėra namie. Kitą dieną Elizabeta išvažiavo atgal į mokyklą.

Skrido ji firmos laineriu drauge su tėvu ir Risu. Lėktuvas, skirtas šimtams keleivių, buvo pertvarkytas į prabangią skraidančią svetainę. Lėktuvo uodegoje buvo du miegamieji skyriai su atskirais vonių kambariais ir patogus darbo kabinetas, vidurinėje lainerio dalyje - svetainė, nukabinėta paveikslais, ir puikiai įrengta virtuvė priekyje, greta pilotų kabinos. Elizabeta šitą lėktuvą vadino stebuklinguoju kilimu-lėktuvu.

Vyrai bemaž visą kelią kalbėjo apie reikalus. Kai Risas šiek tiek atsilaisvino, jie su Elizabeta sužaidė šachmatų partiją. Partija baigėsi lygiosiomis, ir, kai Risas pasakė: „Aš apstulbęs", ji paraudo iš smalsumo.

Greitai pralėkė paskutiniai mokyklinio gyvenimo mėnesiai. Laikas buvo pagalvoti apie ateitį. Į galvą atėjo klausimas, kurį jai uždavė Risas: „O ką norėtum paskui veikti?" Ji ir dabar negalėtų atsakyti į šitą klausimą. Senojo Semiuelio paveikta Elizabeta visai kitaip žiūrėjo į šeimos verslą, ir jai dabar norėjosi jame dalyvauti pagal savo išgales. Bet kaip? Galbūt pradėti nuo pagalbos tėvui? Ji prisiminė legendas apie savo motiną, kuri garsėjo kaip puiki šeimininkė, ir tuo ji buvo nepakeičiama Semo padėjėja.

Dabar ji užims jos vietą.

Ir tai bus pradžia.

14 skyrius

Laisva ranka švedų pasiuntinys glostinėjo Elizabetos užpakalį, bet ji, lengvai sukdamasi su juo valso ritmu, stengėsi to nepastebėti; jos akys vertindamos apžiūrėjo elegantiškai apsirengusius svečius, orkestrą, livrėjomis vilkinčius tarnus, bufetą, lūžte lūžusį nuo įvairių egzotiškų patiekalų ir subtilių vynų, ir ji mintyse save pagyrė: „Vakaras nusisekė!" Priėmimas vyko jų dvaro pokylių salėje Long Ailende. Į priėmimą buvo pakviesta du šimtai asmenų, svarbių „Rofui ir sūnums". Staiga Elizabeta pajuto, kad pasiuntinys ima labai stipriai glaustis, mėgindamas ją sujaudinti. Liežuviu jis švelniai palietė jos ausį ir sukuždėjo:

- Jūs nuostabiai šokate.

- Jūs taip pat, - šypsodamasi atsakė Elizabeta ir, nelauktai pametė taktą, kryptelėjusi ir balinio batelio kulnu lyg netyčia užmynusi jam ant kojos.

- Dėl Dievo meilės, atleiskite, jūsų prakilnybe, - apsimestinai apgailestaudama sušuko Elizabeta, - leiskite jums atnešti ko nors išgerti.

Ir ji paliko jį, lengvai slysdama tarp šokančių porų, pasuko prie baro, pakeliui patikrindama, ar visko yra ir ar visi patenkinti.

Kadangi tėvas reikalavo, kad viskas būtų tobula, Elizabeta, ligi šiol jau buvusi daugiau negu šimto jo oficialių priėmimų ir susitikimų šeimininke, niekada, net minutei, neleisdavo sau atsipalaiduoti. Kiekvienas susitikimas buvo įvykis, premjera su dešimtimis nenuspėjamų smulkmenų, bet kuri iš jų galėjo pateikti nemalonią staigmeną. Tačiau niekada ji nebuvo tokia laiminga. Išsipildė jos jaunystės svajonė - ji tapo artima tėvo drauge, ji buvo jam naudinga ir reikalinga. Ji susitaikė su tuo, kad ji buvo reikalinga ne asmeniškai, kad buvo vertinama ne ji pati, o tai, kokį indėlį ji įneša į firmos stiprinimą. Nes tai buvo vienintelis kriterijus, pagal kurį Semas vertino žmones. Elizabeta puikiai užpildė plyšį, žiojėjusį nuo jos motinos mirties: ji tapo visų jo oficialių rautų šeimininke. Tačiau būdama protinga ir pastabi mergina, ji daug ko ir pasimokė. O mokytis buvo ko: drauge su tėvu ji dalyvavo dalykiniuose pokalbiuose lėktuvuose, viešbučiuose, gamyklose, pasiuntinybėse ir rūmuose. Ji matė, kaip tėvas mokamai naudojasi turima valdžia, kaip, darydamas milijardines apyvartas, pirkdamas ar parduodamas, statydamas ar griaudamas, neišleidžia iš akių jokių smulkmenų. „Rofą ir sūnus" ji įsivaizdavo kaip kokį gausybės ragą, ir ji matė, kaip išmintingai ir dosniai tėvas apdovanoja iš jo draugus ir meistriškai saugo koncerno turtus nuo priešų. Tai buvo žavingas įdomiausių žmonių pasaulis, ir Semas Rofas viešpatavo jame valdovo teisėmis.

Apžvelgusi salę, Elizabeta pamatė prie baro Semą, kalbantį su Risu, kažin kokiu ministrų pirmininku ir senatoriumi iš Kalifornijos. Pagavęs Elizabetos žvilgsnį, tėvas pamojo jai pirštu. Ji nuėjo prie jo, prisimindama, kaip visa tai prasidėjo.

Pabaigusi mokyklą ji grįžo namo. Jai tada suėjo aštuoniolika metų. Tuo metu jų namais buvo butas „Bikman

pleise" Manhatano rajone. Drauge su tėvu bute buvo ir Risas. Ji kažin kodėl žinojo, kad jis ten bus. Mintyse jis visada buvo su ja, ir nevilties bei liūdesio momentais ji išsišaukdavo jo paveikslą iš pasąmonės gelmių ir jis sušildydavo ją ir palengvindavo vienatvę. Iš pradžių tai atrodė neįmanoma. Penkiolikametė mergaitė ir dvidešimt penkerių metų vyras. Dešimties metų skirtumas pavirto šimtmečiu. Tačiau stebuklingu būdu aštuoniolikametei šitas matematinis skirtumas pasikeitė ir liovėsi buvęs kliūtimi. Tarsi ji būtų augusi greičiau negu Risas seno.

Kai ji įėjo į biblioteką, kur jie sėdėjo ir kalbėjosi, abu vyrai atsistojo. Tėvas išsiblaškęs metė:

- A, Elizabeta. Tiktai ką grįžai?

- Taip.

- Ta-aip. Reikia manyti, baigei mokyklą.

- Taip, tėti.

- Puiku.

Pasisveikinimas baigėsi. Šypsodamasis prie jos ėjo Risas. Buvo matyti, kad jis nuoširdžiai džiaugiasi susitikimu.

- Tu nuostabiai atrodai, Liza. Kaip praėjo ceremonija? Semas norėjo pats ten nuvažiuoti. Tačiau negalėjo ištrūkti.

Jis kalbėjo tai, ką turėjo pasakyti tėvas.

Elizabeta pyko, kad jaučiasi užgauta. Tai ne todėl, kad tėvas jos nemyli, kalbėjo ji sau, tiesiog jis labiau atsidavęs tam pasauliui, kur jai nebuvo vietos. Sūnų jis būtų pakvietęs į tą pasaulį, o dukra ten jam buvo nereikalinga. Dukra negalėjo būti įtraukta į korporacijos schemą.

- Atleiskite, kad atitraukiau jus nuo reikalų.

Ji nuėjo prie durų.

- Minutėlę, - pasakė Risas, paskui atsigręžė į Semą. - Liza parvyko kaip tiktai laiku. Kas gi, jeigu ne ji, padės mums surengti priėmimą šeštadienį?

Semas atidžiai pažiūrėjo į Elizabetą, lyg iš naujo ją įvertindamas. Ji buvo labai panaši į motiną. Tas pats grožis, tas pats judesių ir išorės natūralumas. Jo akyse šmėstelėjo susidomėjimas. Ligi šiol jam ir į galvą neatėjo, kad jo dukra gali tapti kilnojamuoju „Rofo ir sūnų" turtu.

- Ar tu turi vakarinę suknelę?

Elizabeta nustebusi žvilgtelėjo į tėvą.

- Aš...

- Nesvarbu. Eik ir nusipirk. Ar galėsi suorganizuoti priėmimą?

Elizabeta suėmė save į rankas.

- Suprantama, galėsiu.

Argi ne tam ją siuntė mokytis į uždarą Šveicarijos mokyklą? Jau ten pasistengė įskiepyti savo auklėtiniams pačias aristokratiškiausias manieras.

- Žinoma, galėsiu.

- Gerai. Aš pakviečiau keletą žmonių iš Saudo Arabijos. Bus maždaug...

Jis žvilgtelėjo į Risą.

Risas nusišypsojo Elizabetai ir tarė:

- Maždaug keturiasdešimt žmonių.

- Viskas bus gerai, - savimi pasitikėdama pareiškė Elizabeta.

Didesnio pralaimėjimo ji dar nebuvo patyrusi savo gyvenime.

Pirmam patiekalui Elizabeta užsakė krabų užkandą, antram - *cassoulets,* patiektą į stalą su jos pačios atrinktais firminiais vynais. Jos nelaimei, *cassoulets* buvo su kiauliena, o arabai jos, kaip ir visų vėžiagyvių, nevalgo. Jie susilaiko ir nuo alkoholinių gėrimų. Svečiai tiktai žiūrėjo į patiekalus, bet jų nelietė. Elizabeta sėdėjo stalo gale priešais tėva (kitame stalo gale) nei gyva, nei mirusi iš sumišimo.

Padėtį išgelbėjo Risas Viljamsas. Jis greitai atsistojo, trumpam išėjo į kabinetą ir kažin kur paskambino. Paskui grįžo į pietų salę ir, kol padavėjai nurinko stalą, linksmino svečius žaismingais pasakojimais.

Atrodo, praėjo vos kelios akimirkos ir lyg iš po žemės išdygo vežimėliai su vlgiais, ir ant stalo pasirodė įvairiausi patiekalai. Kruopų patiekalas kuskusas, pagamintas mėsos sultinio garuose, ėriukas *en brochette,* ryžiai, kalnai viščiukų „tabaka", keptos žuvies, kuriuos pakeitė saldumynai, sūris ir švieži vaisiai. Visi buvo patenkinti, išskyrus

Elizabetą. Ji taip susinervino, kad valgių net nepalietė. Kiekvieną kartą žvilgtelėjusi į Riso pusę, ji matė jo sąmokslininkišką žvilgsnį nukreiptą į save. Elizabeta negalėjo sau paaiškinti, kodėl jai kėlė pasipiktinimą mintis, kad Risas ne tik matė jos nesėkmę, bet ir būtent jis išgelbėjo ją iš bėdos. Kai priėmimas pasibaigė ir paskutiniai svečiai paryčiui išsivažinėjo į namus, Elizabeta, Semas ir Risas suėjo į svetainę. Risas visiems įpylė brendžio.

Įtraukusi į plaučius daugiau oro, Elizabeta atsisuko į tėvą:

- Man siaubingai gėda dėl pietų. Jeigu ne Risas...

- Manau, kad kitą kartą viskas bus gerai, - ramiai atsakė Semas.

Ir pasirodė teisus. Nuo to momento, kai Elizabeta organizuodavo priėmimą, neatsižvelgdama į svečių skaičių - keturiems ar keturiems šimtams, - ji atidžiai išstudijavo jų skonius, kas jiems patinka arba, priešingai, kas nepatinka, ką jie valgo ir geria, o ko ne, kaip linksminasi. Kiekvienam kviestajam ji užvedė ypatingą kortelę. Svečiams patikdavo, kai jie pastebėdavo, kad jiems siūlomas mėgstamas brendis, vynas arba viskis arba vaišina mėgstamiausiomis cigaretėmis. Su kiekvienu jų Elizabeta kalbėdavo tais klausimais, kurie jiems labiausiai rūpėjo.

Risas būdavo beveik visuose šiuose priėmimuose ir kiekvieną kartą su nauja gražia mergina. Elizabeta visų jų nekentė ir mėgino jas mėgdžioti. Jeigu Risas atsivesdavo merginą, kurios plaukai būdavo užpakalyje susegti, Elizabeta tuojau pat pasidarydavo tokią šukuoseną. Ji mėgino elgtis taip, kaip elgėsi jo išrinktosios, rengtis taip, kaip rengėsi jos. Bet Risui tai, matyt, nedarė jokio įspūdžio. Jis, atrodė, viso to nepastebėjo.

Pasimetusi Elizabeta nusprendė būti pati savimi.

Tą rytą, kai jai sukako dvidešimt vieneri, tėvas per pusryčius jai pasakė:

- Užsakyk vakarui bilietus į teatrą. Po to pavakarieniausime „Dvidešimt pirmajame".

„Jis prisimena!" - pagalvojo Elizabeta, ir jos širdis džiugiai sutvaksėjo.

Tačiau tėvas tęsė:

- Mūsų bus dvylika žmonių. Dirbsime prie Bolvijos kontraktų.

Ji nepriminė jam apie gimimo dieną. Atėjo, tiesa, keletas sveikinimo telegramų iš buvusiųjų bendraklasių. Ir viskas. Nieko nepaprasto, bent jau ligi šeštos valandos vakaro neįvyko, kai jos vardu buvo atsiųsta didžiulė puokštė gėlių. Elizabeta buvo tikra, jog tai tėvo dovana. Tačiau kortelėjo buvo parašyta: „Puikiajai ledi puikią dieną". Apačioje parašas: „Risas".

Septintą valandą vakaro, išeidamas į teatrą, tėvas pastebėjo puokštę ir išsiblaškęs tarė:

- Ar atsirado gerbėjas?

Elizabetai knietėjo pasakyti, kad puokštė - dovana gimtadienio proga, bet kas iš to? Beprasmiška priminti tam, kurį myli, kad šiandien tavo gimtadienis.

Kai tėvas išvažiavo, pasidarė tuščia ir reikėjo kaip nors praleisti laiką. Dvidešimt pirmi gyvenimo metai jai visada atrodė kažin kokia svarbi riba. Pilnametystės, laisvės ir tapimo moterimi metai. Štai ji ir atėjo, šita stebuklinga diena, tačiau ji jautėsi taip pat, kaip prieš metus ar dvejus. Kodėl jis neprisiminė? Įdomu, ar prisimintų jis, jeigu ji būtų sūnus, o ne dukra!

Negirdimai pasirodė vyresnysis liokajus, paklausė, ar patiekti pietus. Valgyti Elizabeta nenorėjo. Ji jautėsi visų pamesta ir vieniša. Žinojo, kad gailisi savęs, tačiau gailestis ėjo toliau negu ši, neatšvęsta gimimo diena. Joje susiliejo visos buvusios vienišos gimimo dienos, visos nelaimingo vaiko kančios, vaiko, užaugusio be motinos ir tėvo glamonių, kuris niekam nerūpi. Dešimtą valandą vakaro, kai ji jau apsivilko naktinius marškinius ir sėdėjo viena tamsioje svetainėje, kažin kieno balsas tarė:

- Su gimimo diena!

Plykstelėjo šviesa, ant slenksčio stovėjo Risas. Jis priėjo prie jos ir priekaištingai pasakė:

- Šitaip nieko nebus. Argi taip dera švęsti savo pilnametystę ar tu turėsi tokių dienų dar daug?

- Aš... aš maniau, tu su tėvu teatre? - sutrikusi atsakė Elizabeta.

- Aš ten ir buvau. Jis pasakė, kad tu sėdi viena namie. Renkis, mes važiuojame vakarieniauti.

Elizabeta neigiamai papurtė galvą. Ji nenorėjo, kad jai darytų malonę.

- Ačiū, Risai. Aš nealkana.

- O aš alkanas, aš negaliu vienas valgyti. Duodu tau penkias minutes apsirengti arba važiuosi, kaip stovi.

Vagone-restorane Long Ailende jie užsisakė hamburgerių, aštrių raudonųjų pipirų, prancūziškus keptus svogūnus ir stipraus alaus ir visą laiką, kol valgė, kalbėjosi, ir šita vakarienė pasirodė Elizabetai tūkstantį kartų skanesnė ir įdomesnė, negu toji jų vakarienė „Maksime". Risas skyrė jai visą dėmesį, ir ji suprato, kodėl jis taip patinka moterims. Ne tiktai todėl, kad buvo velniškai gražus. O dar todėl, kad jam pačiam patiko asistuoti moterims, jis jas nuoširdžiai mylėjo, ir jos atsilygindavo jam tuo pačiu. Su juo Elizabeta jautėsi vienintele moterimi, dėl kurios jis pasirengęs pamiršti viską pasaulyje. Dėl to, galvojo Elizabeta, moterys ir kraustosi dėl jo iš proto.

Risas papasakojo jai truputį apie savo vaikystę Velse, ir jo lūpose ji atrodė žaisminga, nuostabi ir kupina pačių neįtikimiausių nuotykių.

- Aš pabėgau iš namų, - pasakojo Risas, - kadangi norėjau viską pamatyti, viską išmėginti. Aš norėjau būti visais tais, su kuo mane suvesdavo likimas. Man buvo pernelyg maža *manęs paties.* Galbūt tau tai nesuprantama?

O, kaip jai tai buvo artima ir suprantama!

- Aš dirbau parkuose ir paplūdimiuose, o kartą vasarą įsitaisiau vežioti „korakle" turistus po Rozilę, ir...

- Stop, stop, stop, - nutraukė jį Elizabeta. - Kas yra Rozilė ir kas yra „koraklė"?

- Rozilė - tai sraunus, siautingas upelis su daugybe pavojingų slenksčių ir kilpų. „Koraklė" - tai kanoja, padaryta iš lentinių griaučių, aptrauktų vandens nepraleidžiančiomis

žvėrių odomis. Velse jais plaukiojo dar ligi romėnų užkariavimų. Ar tu kada nors buvai Velse?

Ji neigiamai papurtė galvą.

- Tau tenai patiks.

Ji tuo neabejojo.

- Nitos slėnyje yra krioklys, už kurį gražesnio nėra visame pasaulyje. O kokie nuostabūs kampeliai: Aberidis, Kerbuadis, Portklesas, Kilgetis ir Langvin Učafas. - Nesuprantami žodžiai skambėjo kaip muzika. - Tai laukinė neužkariauta šalis, pilna stebuklingų netikėtumų.

- Bet vis dėlto tu iš ten pabėgai.

Risas nusišypsojo ir pasakė:

- Mane varė troškulys. Aš norėjau valdyti pasaulį.

Bet jis nepasakė jai, kad šitas troškulys ir dabar nebuvo numalšintas.

Per trejus paskutinius metus Elizabeta tėvui tapo tiesiog nepakeičiama. Ji privalėjo padaryti jo gyvenimą patogų, kad jis galėtų dirbti savo darbą. Taip, kaip ji įstengs susidoroti su savo uždaviniu, visiškai priklausė nuo jos pačios. Ji pati atleisdavo ir pasirinkdavo tarnus, padėdavo pasirengti vizitams ir po jo išvykimo uždarydavo įvairius namus, kurie jam buvo vienu ar kitu momentu reikalingi, organizuodavo ir vadovaudavo visiems jo oficialiems priėmimams.

Negana to, ji tapo jo akimis ir ausimis. Po bet kurio dalykinio susitikimo Semas paprastai klausdavo Elizabetos nuomonės apie tą ar kitą pašnekovą arba paaiškindavo jai, kodėl susitikimo metu pasielgė taip, o ne kitaip. Jos akyse jis spręsdavo tokius dalykus, kurie buvo susiję su šimtų žmonių gyvybėmis ir paleisdavo apyvarton šimtus milijonų dolerių. Ji buvo liudytoja, kaip valstybių vadovai prašė Semo Rofo sutikimo, kad būtų atidaryta viena jo gamyklų arba maldavo jį tais atvejais, kai jis norėjo uždaryti gamyklą, to nedaryti.

Po vieno tokių susitikimų, Elizabeta tarė:

- Tuo sunku patikėti. Tačiau man susidarė toks įspūdis, kad tu vadovauji visai valstybei.

Tėvas nusijuokė ir atsakė:

- „Rofo ir sūnų" pelnas viršija daugelio pasaulio šalių pajamas.

Kelionių su tėvu metu ji iš naujo susipažino su visais Rofų šeimos nariais, savo pusseserėmis ir pusbroliais, jų vyrais ir žmonomis.

Jaunystėje Elizabeta matydavosi su jais švenčių metu, kai jie susirinkdavo viename tėvo namų arba kai trumpų mokyklinių atostogų metu ji nuvažiuodavo pas ką nors iš jų į svečius.

Patys linksmiausi ir draugiškiausi buvo Simoneta ir Ivas Palaciai. Su Ivu Elizabeta visada jausdavosi esanti moteris. Ivas vadovavo itališkam „Rofo ir sūnų" filialui ir darė tai gana sėkmingai. Jis lengvai bendravo su žmonėmis, ir jie mėgo turėti su juo reikalų. Elizabeta įsiminė savo bendraklasės žodžius, kai toji susipažino su Ivu.

- Žinai, kodėl man patinka Ivas? Todėl, kad jis žavuolis.

Tai buvo pastebėta labai tiksliai: žavuolis!

Paryžiuje Elizabeta susitikdavo su Elena Rof-Martel ir jos vyru Šarliu. Elizabeta taip ir negalėjo suartėti su Elena ir visada jautėsi įsitempusi, nors toji elgėsi su ja neblogai. Šalto neįžvelgiamumo siena supusi jos pusseserę, taip ir liko nesugriauta. Šarlis buvo prancūzų filialo „Rofas ir sūnūs" vadovas. Jis buvo išmanantis ir kompetentingas darbuotojas, bet tėvas ne kartą sakė girdint Elizabetai, kad jam trūksta atkaklumo. Jis buvo geru įsakymų vykdytoju, bet jų iniciatoriumi - niekada. Semas vis dėlto jo nelietė, nes šitas filialas klestėjo. Elizabeta įtarė, kad toji sėkmė - tai Elenos Rof-Martel nuopelnas.

Elizabetai patiko Ana Rof-Hasner ir jos vyras Valteris. Elizabeta žinojo šeimyninę paskalą, kad Ana Rof ištekėjo už žmogaus, kurio socialinė padėtis daug žemesnė. Valteris Hasneris šeimoje buvo laikomas nususius avimi, kraičio medžiotoju, vedusiu dėl pinigų daug vyresnę už save moterį, be to, dar negražią. Su pastaruoju tvirtinimu Elizabeta nesutiko. Ana jai atrodė drovi, jautri natūra, šiek tiek ne šio pasaulio gyventoja ir išgąsdinta gyvenimo. Valteris Elizabetai patiko iš pirmo žvilgsnio. Jis buvo panašus į kino

žvaigždę, tačiau jis nebuvo nei pasipūtęs, nei pliuškis. Jis atrodė iš tikrųjų įsimylėjęs Aną, ir Elizabeta nenorėjo tikėti siaubingomis paskalomis, kurios apie jį sklido. Iš visų savo giminaičių labiausiai Elizabeta pamilo Aleką Nikolsą. Jo motina, kilusi iš Rodų, ištekėjo už sero Džordžo Nikolso. Būtent į Aleką, kai jai būdavo sunku, kreipdavosi Elizabeta. Jis atrodė jai lygus galbūt todėl, kad buvo jautrus ir minkštas žmogus, ir tai labai glostė Aleko savimeilę. Jis visada pagarbiai elgėsi su Elizabeta, visada buvo pasirengęs jai padėti arba dalykiškai patarti. Elizabeta prisiminė, kaip kartą, didžiausios nevilties metu, ji nusprendė pabėgti iš namų. Jau susikrovusi į lagaminą savo daiktus, ji nusprendė paskambinti Alekui į Londoną, kad atsisveikintų. Tuo metu jo kabinete vyko pasitarimas, bet jis nepadėjo ragelio ir pasikalbėjo su Elizabeta ilgiau negu valandą. Toks buvo seras Alekas Nikolsas. Tačiau ne tokia buvo jo žmona Viviana. Ten, kur Alekas buvo kilniaširdis ir rūpestingas, ji buvo savimyla ir niekino žmones. Savanaudiškesnės moters Elizabetai niekada neteko sutikti.

Prieš daugelį metų, atvažiavusi savaitgaliui į jų dvarą Glosteršyre, Elizabeta išėjo pasivaikščioti. Pradėjo lyti, ir jai teko grįžti namo anksčiau negu manė. Į namus įėjo pro užpakalinį įėjimą ir, kai ėjo per prieškambarį, išgirdo iš kabineto sklindančius garsius balsus.

- Man įgriso būti aukle, - rėkė Viviana. - Imk savo brangiausiąją giminaitę ir pats su ja terliokis. Aš važiuoju į Londoną, nes ten paskirtas susitikimas.

- Viv, tai atšauk jį. Mergaitė pas mus pabus dar vieną dieną, ir ji...

- O man nusičiaudėti! Man šiandien norisi vyriškio, ir aš jį turėsiu!

- Viviana, kaip tau negėda!

- Gali savo gėda užsikišti sau sėdynę! Ir daugiau nesikišk į mano gyvenimą!

Taip pasakiusi, Viviana išlėkė iš kabineto ir, užšokusi ant apstulbusios Elizabetos, sušvepleno:

- Taip greitai grįžai, mažyle?

Ir daugiau nepridūrusi nė žodžio, viesulu užlėkė laiptais į viršų.

Kabineto tarpduryje pasirodė Alekas.

- Užeik, Elizabeta, - švelniai ištarė jis.

Nenoromis ji įžengė į kabinetą. Aleko veidas degė iš gėdos. Elizabetai siaubingai norėjosi jį kaip nors paguosti, bet ji nežinojo, kaip tai padaryti, kad jo neįžeistų. Alekas priėjo prie ilgo, siauro senoviško stalo, išsiėmė pypkę, prikimšo ją tabako ir ėmė lėtai rūkyti. Elizabetai atrodė, kad jis tai daro ištisą amžinybę.

- Tu privalai suprasti Vivianą.

- Tai ne mano reikalas, Alekai, - pradėjo Elizabeta, - aš...

- Kažkuria prasme ir tavo. Juk mes - vieninga šeima. Aš nenoriu, kad tu blogai apie ją galvotum.

Elizabeta savo ausimis nepatikėjo. Alekas bandė pateisinti savo žmoną. Ir tai po to, ką ji ką tik girdėjo savo ausimis!

- Kartais, - lėtai pasakė Alekas, - vyro ir žmonos poreikiai gali būti skirtingi. - Po trumpos pertraukėlės, tartum suradęs reikiamus žodžius, jis pridėjo: - Aš nenoriu, kad tu blogai galvotum apie Vivianą, kadangi aš... nepajėgiu patenkinti kai kuriuos jos poreikius. Bet ji dėl to nekalta.

- Ji dažnai išeina pas kitus vyrus? - išsprūdo Elizabetai.

- Bijau, kad taip.

Nuo šitų žodžių Elizabetą pagavo siaubas.

- Na tada mesk ją!

Jis nusišypsojo savo švelnia šypsena.

- Aš negaliu jos mesti, mano mergyte. Matai, aš ją myliu.

Kitą dieną Elizabeta grįžo į mokyklą. Nuo to momento Alekas tapo jai artimiausias iš visų.

Štai jau kurį laiką Elizabeta su nerimu stebėjo savo tėvą. Kažin kas aiškiai jam kėlė nerimą ir skaudino jį, bet Elizabeta negalėjo suvokti, būtent kas. Kai ji tiesiai jo paklausė, jis išsisukinėdamas atsakė:

- Vienas nedidelis sutrikimas. Štai išsiaiškinsiu, koks reikalas, tada pasakysiu.

Jis pasidarė uždaras ir Elizabeta jau negalėjo kaip anksčiau knaisiotis jo popieriuose. Kai jis jai pasakė: „Rytoj išskrendu į Šamoni, į kalnus", ji labai apsidžiaugė. Ji žinojo, kad jam reikia pailsėti. Jis atrodė pavargęs, sublogo ir sukrito.

- Aš užsakysiu tau bilietą, - tarė Elizabeta.

- Nesirūpink. Jau užsakytas.

Tai buvo taip nepanašu į jį.

Kitą rytą jis išskrido į Šamoni. Tą dieną ji matė jį paskutinį kartą...

Užtamsintame miegamajame Elizabeta pergyveno praeitį. Ji negalėjo apsiprasti su mintimi, kad tėvo daugiau nėra pasaulyje, juk jis buvo toks gyvybingas.

Jis buvo paskutinis, jeigu neskaičiuoti jos, kas turėjo Rofų pavardę. Kas dabar atsitiks firmai. Tėvas turėjo pagrindinį akcijų paketą. Įdomu, kam jis jį paliko?

Kitą dieną po pietų Elizabeta gavo išsamią informaciją ir atsakymą į šitą klausimą. Namuose pasirodė asmeninis Semo advokatas.

- Aš atsinešiau testamento, kurį paliko jūsų tėvas, kopiją. Suprantu, kad dabar ne laikas apie tai kalbėti, bet laikau savo pareiga tuojau pat pranešti jums, kad jūs vienintelė jo įpėdinė. Tai reiškia, kad kontrolinis „Rofo ir sūnų" akcijų paketas dabar jūsų rankose.

Tuo buvo sunku patikėti. Juk neims ji asmeniškai vadovauti koncernui.

- Kodėl? - paklausė ji. - Kodėl man?

Advokatas truputį sutriko, paskui tarė:

- Ar galiu aš būti atviras, panele Rof? Jūsų tėvas dar buvo santykinai jaunas. Esu tikras, jis tikėjosi dar ilgai pagyventi. Laikui bėgant, manau, jis būtų palikęs kitą testamentą ir būtų paskyręs savo įpėdinį į firmos prezidento postą. Bet, matyt, jis dar nespėjo nuspręsti, būtent ką paskirti. - Advokatas gūžtelėjo pečiais. - Bet visa tai tiktai mano spėjimai. Realu tai, kad dabar kontrolinis paketas jūsų rankose. Jums spręsti, ką su juo daryti ir kam jį perduoti. - Jis keletą akimirkų tiriamai žiūrėjo į ją, paskui

tęsė: - Į „Rofo ir sūnų" Direktorių tarybą dar niekada neįėjo moteris, bet, kaip ten bebūtų, būtent jums teks dabar užimti savo tėvo vietą. Artimiausią penktadienį Ciūriche įvyks skubus Tarybos posėdis. Ar jūs galėsite dalyvauti?

Semas tikriausiai norėtų, kad ji būtinai ten būtų.

Ir senasis Semiuelis būtų to norėjęs.

- Būtinai, - atsakė Elizabeta advokatui.

ANTROJI KNYGA

15 skyrius

PORTUGALIJA

Trečiadienis, rugsėjo 9 d. - vidunaktis

Išnuomoto buto miegamajame Rua dos Bomberos, vienoje vingiuotų, niūrių gatvelių Alto Estorilo lūšnyne, buvo filmuojami filmo epizodai. Kambaryje buvo keturiese. Prie kino kameros operatorius, ant lovos du aktoriai, vidutinio amžiaus vyriškis ir jauna puikios figūros blondinė. Ji buvo beveik nuoga, tik ant kaklo ryšėjo ryškiai raudoną kaspiną. Vyriškis buvo labai stambus: imtynininko pečiais, raumeninga į statinę panašia krūtine, ligi nepadorumo plika. Jo lytinis organas, net ramybės būsenoje, atrodė milžiniškas. Ketvirtasis kambaryje buvo žiūrovas, sėdėjęs tamsiame kampe su ant kaktos užsmaukta plačiabryle skrybėle ir juodais akiniais.

Operatorius klausiamai žvilgtelėjo į jo pusę, ir tas linktelėjo. Operatorius paspaudė mygtuką, ir kamera ėmė spragsėti.

- Dėmesio. Pradedame! - sukomandavo jis aktoriams.

Vyriškis atsiklaupė šalia blondinės, ir ta įsikišo jo varpą į burną. Ji tuoj pat ėmė stangrėti. Blondinė ištraukė ją iš burnos ir pasakė.

- Dieve, kokia didelė!

- Įkišk jai! - paliepė operatorius.

Vyriškis užsigulė blondinę ir įkišo varpą jos tarpkojin.

- Atsargiau, meiluti. - Jos tonas buvo šaižus ir susierzinęs.

- Apsimesk, kad tau tai patinka.

- Kaip? Juk jis didelis e-e... kaip arbūzas.

Žiūrovas, pasidavęs į priekį, neatitraukdamas akių sekė kiekvieną poros judesį. Mergina tarė:

- Dieve, kaip gera. Tik dėl Dievo, kūdiki, neskubėk.

Žiūrovas, žiūrėdamas į lovą, ėmė tankiai ir trūkčiojamai kvėpuoti. Mergina buvo trečioji iš eilės, ir daug gražesnė negu ankstesnės.

Šūkčiodama ji dabar blaškėsi lovoje iš vienos pusės į kitą.

- O-o, tiktai nesustok!

Ji apglėbė vyriškio šlaunis ir jėga prisitraukė prie savęs. Jos partnerio ritmas pasidarė galingesnis ir intensyvesnis, savo kūnu jis tarsi smogdavo jai tankiai ir stipriai. Jos judesiai sutankėjo, nagai įsikirto į pliką vyriškio nugarą.

- O-o, - aimanavo ji. - O, aš baigiu.

Operatorius grįžtelėjo į žiūrovą, ir tas, blykčiodamas akimis už tamsių stiklų, pritariamai linktelėjo.

- Pradėk! - sukomandavo operatorius vyriškiui.

Mergina, savo palaimos ir siautulingos beprotybės gniaužtuose, net neišgirdo, ką jis pasakė. Kai pasitenkinimas, banga užliejęs ją, atsispindėjo laimingoje šypsenoje jos veide ir kūnas ėmė virpėti smulkiu virpuliu, didžiulio vyro rankos sugniaužė jos gerklę ir ėmė spausti, neleisdamos jai kvėpuoti. Ji iš pradžių nustebusi pakėlė į jį akis, bet kai suvokė, kas vyksta, jose staiga pasirodė siaubas.

Žiūrovo smegenyse skambėjo: „Štai šita akimirka! Dieve mano! Kokios akys!" Jos akyse sustingo siaubas. Ji beviltiškai mėgino atitraukti nuo savo gerklės ją suspaudusius plieninius pirštus. Jos kūnas dar virpčiojo nuo palaimingų seksualinio pasitenkinimo spazmų ir priešmirtinės agonijos spazmų.

Žiūrovo kūnas buvo apsipylęs prakaitu. Susijaudinimas buvo neapsakomas. Mergina merdėjo pasiekusi aukščiausios palaimos viršūnę gyvenime, žiūrėdama mirčiai tiesiai į akis. Ir tai buvo puiku!

Bet štai atėjo pabaiga. Žiūrovas, sunkiai ir trūkčiojamai alsuodamas, nusikamavęs iš malonumo, pavargęs atsilošė į kėdės atkaltę. Mergina buvo nubausta.

Žiūrovas jautėsi Dievu.

16 skyrius

CIŪRICHAS

Penktadienis, rugsėjo 11 d. - vidudienis

Svarbiausiojo „Rofo ir sūnų" štabo būstinė įsikūrė šešiasdešimties akrų žemės plote palei Šprėtenbachą vakariniame Ciūricho pakraštyje. Administracinis dvylikos aukštų pastatas buvo iškilęs virš prie jo besiglaudžiančių moksliniam tyrimui, gamybos cechams, bandymų laboratorijoms, sandėliams skirtų pastatų. Tai buvo didžiulis „Rofo ir sūnų" imperijos smegenų centras.

Pastato vestibiulis, išdažytas žaliais ir baltais tonais, buvo apstatytas ultramoderniais daniškais baldais. Už stiklinės sienelės sėdėjo moteris-administratorė, ir tuos, kuriuos ji įleisdavo vidun, būtinai lydėdavo specialūs tarnautojai. Dešinėje, vestibiulio gilumoje, buvo keletas keleivių liftų ir specialus greitasis liftas koncerno prezidentui.

Šį rytą greitasis liftas su nedidelėmis pertraukėlėmis kėlė į viršų Direktorių tarybos narius. Per paskutines keletą valandų lėktuvais, malūnsparniais ir limuzinais jie atvyko iš įvairių pasaulio šalių ir dabar visi drauge buvo erdvioje, ąžuolu išdailintoje konferencijų salėje: seras Alekas Nikolsas, Valteris Hasneris, Ivas Palacis ir Šarlis Martelis. Vienintelis iš salėje esančiųjų, kas nebuvo Tarybos narių, buvo Risas Viljamsas.

Ant staliuko buvo gausu užkandžių ir gėrimų, tačiau niekas jų nepalietė. Jie visi nervinosi, visi buvo įsitempę, ir kiekvienas buvo paskendęs savo problemose.

Į salę įėjo Keitė Erling, nejauna, tačiau energinga ir savo reikalą išmananti šveicarė.

- Atvyko panelės Rof mašina.

Jos akys greitai perbėgo salę, kad įsitikintų, ar viskas vietoje - parkeriai, blaknotai, ar pilni vandens sidabriniai grafinai, pastatyti ant stalo prieš kiekvieną Tarybos narį, ar padėtos cigaretės, peleninės ir degtukai. Keitė Erling penkiolika metų buvo Semo Rofo sekretorė. Tai, kad jis miręs, negalėjo būti jos neatsakingo požiūrio į savo pareigas priežastimi. Patenkinta ji linktelėjo galva ir išėjo.

Apačioje prieš administracinį pastatą sustojo limuzinas, ir iš jo išlipo Elizabeta Rof. Ji vilkėjo griežto kirpimo juodu kostiumu ir balta palaidine. Veidas buvo be jokios kosmetikos. Ji atrodė daug jaunesnė nei dvidešimt ketverių metų, labai trapi ir lengvai pažeidžiama.

Spauda jau laukė jos. Vos ji pasuko pastato link, kaip iš visų pusių ją tuoj pat apspito televizijos, radijo ir laikraščių reporteriai su aparatais ir mikrofonais rankose.

- „L'Europeo" atstovas, panele Rof. Norėtųsi sužinoti, kas, jūsų nuomone, užims jūsų tėvo vietą koncerne...

- Asošieited Pres, panele Rof. Kas jums žinoma apie jūsų tėvo testamentą?

- „Niujork deili njuz". Jūsų tėvas, kiek mums žinoma, buvo patyręs alpinistas. Ar paaiškėjo, kaip...

- „Volstrit džornel". Ar negalėtumėte jūs plačiau papasakoti apie koncerno finansinę padėtį?

- „London taims" atstovas. Mes ketiname įdėti daug medžiagos apie „Rofą ir ...

Elizabeta sunkiai, su trimis apsauginiankais, kairėn ir dešinėn stumdžiusius reporterius, skverbėsi pro minią prie vestibiulio.

- Dar vieną nuotraukėlę, panele Rof...

Elizabeta jau dingo lifte. Durys automatiškai užsidarė. Ji giliai atsiduso ir nusiminusi pagalvojo: „Semas negyvas, ko jiems visiems iš manęs reikia?"

Po kelių sekundžių Elizabeta jau įėjo į konferencijų salę. Pirmasis su ja pasisveikino Alekas Nikolsas. Droviai prisitraukęs prie savęs, jis pasakė:

- Elizabeta, priimk mano pačią giliausią užuojautą. Tai sukrėtė mus kaip perkūnas. Mes su Viviana bandėme tau prisiskambinti, bet...

- Aš žinau. Ačiū, Alekai. Ir už laišką ačiū.

Priėjo Ivas Palacis, pabučiavo ją į abu skruostus.

- Ką aš galiu pasakyti, *cara?* Ar tau bent viskas gerai?

- Taip, viskas gerai. Ačiū, Ivai. - Ji atsigręžė. - Sveikas, Šarli.

- Elizabeta, mes su Elena nerandame sau vietos. Ar galime mes kuo nors...

- Ačiū.

Prie Elizabetos priėjo Valteris Hasneris ir, sutrikęs, pasakė:

- Ana ir aš reiškiame tau gilią užuojautą tėvui žuvus.

Ji nenorėjo būti čia, kur viskas, tiesiog kiekviena smulkmena, taip gyvai priminė jai tėvą. Jai norėjosi pabėgti, greičiau pasilikti vienai.

Risas Viljamsas stovėjo truputį šone, atidžiai stebėdamas Elizabetos veido išraišką. „Jeigu jie tuoj pat nebaigs, - pagalvojo jis, - ji to neištvers ir pravirks". Jis pečiu prasiyrė pro jų glaudžią sieną, ištiesė jai ranką ir tarė:

- Sveika, Liza.

- Sveikas, Risai.

Paskutinį kartą ji matė jį, kai jis atnešė jai žinią apie Semo mirtį. O atrodė, kad praėjo keletas metų ar vos keletas sekundžių. Tačiau nuo to laiko dar nebuvo praėjusi ir savaitė.

Risas suprato, kaip sunku Elizabetai save sutramdyti. Todėl dalykiškai tarė:

- Kadangi visi susirinkę, siūlau nedelsiant pradėti. - Jis nusišypsojo. - Tai ilgai netruks.

Ji dėkingai jam nusišypsojo. Vyrai susėdo į savo vietas prie didelio, stačiakampio formos ąžuolinio stalo. Risas palydėjo Elizabetą į prezidento vietą stalo gale ir patraukė jai kėdę. „Tėvo kėdė", - šmėstelėjo Elizabetos galvoje. Čia jis sėdėjo nepakeičiamai pirmininkaudamas visiems posėdžiams.

Šarlis tarė:

- Kadangi mes neturime... - jis susizgribo ir pasisuko į Aleką. - Kodėl gi jums nevadovauti šitam posėdžiui?

Alekas apžvelgė visus dalyvaujančiuosius. Niekas neprieštaravo.

- Gerai.

Jis paspaudė mygtuką, ir su blaknotu rankoje į konferencijų salę grįžo Keitė Erling. Uždariusi paskui save duris, ji atsisėdo ant kėdės ir pasirengė rašyti.

Alekas prašneko:

- Manau, kad šitomis aplinkybėmis apsieisime be formalumų. Mes visi patyrėme sunkią netektį. Bet, - lyg atsiprašydamas dėl to, ką nori pasakyti, jis žvilgtelėjo į Elizabetos pusę, - dabar svarbiausia - parodyti visam pasauliui, kad „Rofas ir sūnūs" vis taip pat stiprūs.

- *D'accord.* O tai mus spaudoje jau puola kaip blakes, - niūriai pasakė Šarlis.

Elizabeta greitai žvilgtelėjo į jį.

- Kodėl?

- Dabar, Liza, firma turi daug nemalonumų, - paaiškino Risas. - Mes ligi ausų įklimpome į bylinėjimąsi, paskirta vyriausybinė komisija mūsų veiklai ištirti, ir kurie ne kurie bankai daro mums gana didelį spaudimą. Visa tai neigiamai atsiliepia mūsų reputacijai. Žmonės perka vaistus todėl, kad pasitiki firma, kuri juos gamina. Jeigu mes prarasime šitą pasitikėjimą, mes prarasime klientus.

- Ir vis dėlto mes neturime problemų, kurių negalėtume sutvarkyti. Svarbiausia - nedelsiant pertvarkyti firmą, - guviai pareiškė Ivas.

- Kokiu būdu? - paklausė Elizabeta.

- Pardavę dalį akcijų į šalį, - atsakė Valteris.

Šarlis pritarė:

- Drauge mes galėsime greitai padengti skolas bankams, ir mums dar liks užtektinai pinigų...

Elizabeta pažvelgė į Aleko pusę.

- Tu taip pat šitaip manai?

- Elizabeta, mes visi taip galvojame.

Ji susimąsčiusi atsilošė į kėdės atkaltę. Risas surinko kažin kokius, prieš ją gulėjusius popierius, pakilo iš savo vietos, ir padėjo juos prieš Elizabetą.

- Aš parengiau visus būtinus dokumentus. Reikalingas tiktai tavo parašas.

Elizabeta probėgšmais žvilgtelėjo į gulinčius prieš ją popierius.

- Aš juos pasirašysiu, o kas toliau?

Prašneko Šarlis:

- Maždaug tuzinas tarptautinių brokerių firmų pasirengę suformuoti konsorciumą, kad garantuotų akcijų paskirstymą. Jie sutiks su mūsų paskirtomis kainomis. Pirkėjais gali būti kiek stambios firmos, tiek ir privatūs asmenys.

- Stambios firmos - tai bankai ir draudimo kompanijos? - paklausė Elizabeta.

Šarlis patvirtino galvos linktelėjimu:

- Būtent jie.

- Ir jie paskirs savo direktorius į Tarybą.

- Tai įprasta praktika...

- Kitaip sakant, būtent jie kontroliuos „Rofą ir sūnus", - konstatavo Elizabeta.

- Mes visi taip pat liksime Taryboje, - įsiterpė Ivas.

Elizabeta pasisuko į Šarlį.

- Jūs sakėte, kad biržos konsorciumas pasirengęs tuojau pat veikti.

Šarlis patvirtindamas linktelėjo.

- Tai kodėl jie ligi šiol to nepadarė?

Jis mąsliai pažvelgė į ją:

- Nesuprantu, ką jūs turite galvoje?

- Jeigu visi sutinkate, kad koncernui geriausia išeitis šioje situacijoje atiduoti jį į pašalinių rankas, kurie neturi nieko bendro su mūsų firma, kodėl tai nebuvo padaryta anksčiau?

Visi nejaukiai tylėjo. Galiausiai Ivas tarė:

- Sprendimas turi būti vieningas. Sutikti turi visi Tarybos nariai be jokios išimties.

- Kas nesutiko? - paklausė Elizabeta.

Šį kartą visi tylėjo kur kas ilgiau.

Pagaliau Risas pasakė:

- Semas.

Ir staiga Elizabeta suprato, kas pasirodė jai keista ir nepaaiškinama pirmosiomis jos buvimo šiame kambaryje minutėmis. Jie visi pareiškė jai savo užuojautą, kalbėjo apie tai, kaip skaudžiai pergyvena dėl jos netekties, apie širdgėlą, perpildžiusią jų širdis, ir tuo pat metu atmosfera konferencijų salėje buvo tarsi įelektrinta, jautėsi vos slepiamas susijaudinimas dėl... Keista, geriausia šitai būsenai apibūdinti, pagalvojo Elizabeta, būtų žodžiai „artima pergalė". Jie jau buvo parengę visus dokumentus. *„Reikalingas tiktai tavo parašas".* Bet jeigu sprendimas, kurio jie siekė, buvo vienintelis ir teisingas, kodėl tėvas prieštaravo? Šitą klausimą ji pateikė garsiai?

- Semas turėjo savų sumetimų, - paaiškino Valteris. - Jūsų tėvas kartais būdavo labai nesukalbamas.

„Kaip senasis Semiuelis", - pagalvojo Elizabeta. Niekada nereikia įsileisti sočios lapės į vištidę. Vieną gražią dieną ji išalks. Todėl Semas ir nesutiko parduoti akcijų pašaliniams. Jis, matyt, turėjo svarų pagrindą.

Prašneko Ivas:

- Patikėk, manimi, *cara,* geriau palik šį reikalą mums. Tu nesuprasi visų jo subtilybių.

Į ką Elizabeta ramiai paprieštaravo:

- O suprasti norėtųsi.

- Kam tau kvaršinti galvą visokiais niekais? - įsiterpė Valteris. - Kai jūsų akcijos bus parduotos, jūs gausite milžinišką krūvą pinigų - jūs per visą gyvenimą jų neišleisite. Galima išvažiuoti kur norisi ir puikiai gyventi ligi savo dienų galo.

Valteris kalbėjo tiesą. Koks jos reikalas? Reikia pasirašyti visus prieš ją gulinčius lapelius ir bėgti iš čia kuo greičiau.

- Elizabeta, mes veltui gaištame laiką. Tu neturi kito pasirinkimo, - nekantriai pasakė Šarlis.

Tačiau būtent šią akimirką Elizabeta suprato, kad ji gali rinktis. Kaip pasirinko ir tėvas. Arba ji pabėgs iš čia ir leis jiems daryti su firma viską, ką sugalvos, arba ji pasiliks ir

išsiaiškins, kodėl jie visi taip draugiškai nori parduoti savo akcijas pašaliniams, kodėl taip draugiškai ją spaudžia. Ir spaudimas buvo toks stiprus, kad ji jautė jį beveik fiziškai. Atrodė, kad visi dalyvaujantieji mintimis stengėsi įteigti, kad ji nedelsdama pasirašytų dokumentus.

Ji metė žvilgsnį į Risą, mėgindama įžvelgti jo mintis. Bet jo veido išraiška buvo neįžvelgiama. Elizabeta pažiūrėjo į Keitę Erling. Daugelį metų ji buvo Semo sekretorė. Elizabeta labai norėjo pasikalbėti su ja viena. Visi jie laukiamai žiūrėjo į Elizabetą, laukdami jos sprendimo.

- Aš jų nepasirašysiu, - pareiškė ji. - Bent jau ne dabar.

Visi suglumę įsmeigė į ją akis. Stojo mirtina tyla. Galų gale Valteris išspaudė:

- Aš nesuprantu, Elizabeta. - Jo veidas buvo pelenų spalvos. - Bet tu neturi kitos išeities. Tu privalai pasirašyti.

- Valteris teisus. Tu privalai tai padaryti, - piktai pritarė Šarlis.

Jie visi prašneko drauge, susijaudinę, padrikai, stengdamiesi audringų žodžių srautu priversti Elizabetą pakeisti savo sprendimą.

- Bet kodėl tu nenori jų pasirašyti? - karščiavosi Ivas.

Ji negalėjo jiems pareikšti: „Todėl, kad mano tėvas atsisakė tai padaryti. Todėl, kad jūs jau pernelyg mane skubinate". Ji instinktyviai jautė, kad čia kažin kas ne taip, kažin kokia paslaptis, ir norėjo žūtbūt išsiaiškinti, koks reikalas. Todėl ji paprasčiausiai pasakė:

- Man reikalingas laikas, kad apsispręsčiau galutinai.

Vyrai susižvalgė.

- O kiek laiko, *cara?* - paklausė Ivas.

- Kol kas nežinau. Aš norėčiau pasverti visus „už" ir „prieš", įvertinti galimas pasekmes.

- Velniai rautų, - pratrūko Valteris, - bet mes juk negalime...

- Manau, Elizabeta teisi, - pertraukęs jį, atkirto Risas.

Visi Tarybos nariai atsisuko į jį. Risas tęsė, lyg niekur nieko:

- Ji turi teisę asmeniškai išsiaiškinti tuos sunkumus, kuriuos pergyvena firma, o jau paskui spręsti.

Jo žodžiai trumpam nuramino siautėjusias aistras.

- Sutinku, - linktelėjo Alekas.

- Džentelmenai, - su kartėliu tarė Šarlis, - nesvarbu, ką mes manome. Paskutinis žodis vis vien Elizabetos.

Ivas pažiūrėjo į Elizabetą.

- Bet sprendimas, *cara,* turi būti greitas.

- Tai aš galiu pažadėti, - atsakė Elizabeta.

Jie visi žiūrėjo į ją, kiekvienas užsiėmęs savo mintimis.

„O, Viešpatie! Ir jai teks numirti", - galvojo vienas jų.

17 skyrius

Elizbeta buvo pasibaisėjusi.

Ji dažnai lankydavosi tėvo Ciūricho štabe, bet visada lankytojos vaidmenyje. Valdžia buvo jo rankose. Dabar ji perėjo jai. Ji apžvelgė didžiulį kabinetą ir pasijuto uzurpatore, apgaulingai užgrobusią valdžią. Kabineto apdailą atliko Ernstas Holis. Toli nuo jos, prie priešingos sienos, stovėjo žema senovinė komoda, virš kurios kabojo Milė peizažas. Netoli židinio jaukiai stovėjo geltonai rudos odos sofa, didelis stalas, prie kurio paprastai gerdavo kavą, ir keturi krėslai. Sienos buvo ištisai nukabinėtos Renuaro, Šagalo, Kli paveikslais (tarp jų buvo ir du ankstyvieji Kurbė paveikslai). Masyvus raudonmedžio darbo stalas. Šalia jo ant stalelio - pasikalbėjimų kompleksas, visa tiesioginio telefoninio ryšio su įvairių koncerno kompanijų valdybomis baterija. Čia pat du raudonos spalvos vyriausybiniai telefonai, sudėtinga vidaus ryšio sistema, teletaipas ir kiti prietaisai. Virš darbo stalo - senojo Semiuelio Rofo portretas.

Šoninės durys vedė į rūbinę su sienose įtaisytomis riešutmedžio spintomis su ištraukiamais stalčiais. Kažin kas apdairiai išnešė Semo drabužius, ir Elizabeta buvo dėkinga šitam žmogui. Ji perėjo plytelėmis išklotą vonios kambarį su marmurine vonia ir atskiru dušu. Ant šildomų pakabų kabojo švarūs turkiški rankšluosčiai. Vaistinėlė buvo tuščia.

Visos smulkmenos, šiaip ar taip susijusios su Semo gyvenimu, buvo išneštos. Veikiausiai tai padarė Keitė Erling. Savaime toptelėjo mintis, kad Keitė, matyt, buvo įsimylėjusi Semą.

Prezidento apartamentuose buvo ir didžiulė sauna, puikiai sukomplektuota sporto salė, kirpykla ir valgykla, galėjusi sutalpinti daugiau negu šimtą žmonių. Kai buvo rengiami užsienio svečių priėmimai, priešais kiekvieną jų specialiose vazelėse stovėjo tautinės jų šalių vėliavos.

Be to, buvo dar atskiras Semo valgomasis, skoningai ištapytomis sienomis.

Kadaise Keitė Erling, aiškindama Elizabetai prezidento aptarnavimo sistemą, pasakojo:

- Visą dieną virtuvėje budi du vyresnieji virėjai ir vienas - naktį. Jeigu jūs rengiate kviestinius priešpiečius arba pietus daugiau negu dvylikai žmonių, virėjus būtina įspėti bent likus dviems valandoms ligi priėmimo.

Ir štai dabar Elizabeta sėdi prie darbo stalo, ant kurio guli krūvos įvairiausių dokumentų, tarnybinių raštų, statistinių duomenų ir ataskaitų, ir nežino, nuo ko pradėti.

Ji pagalvojo apie tėvą, apie tai, kaip jis pasitikėdamas savimi sėdėjo prie šito stalo, ir ją apėmė deginantis nesugrąžinamo praradimo jausmas. Semas buvo toks išmanantis ir puikus vadovas. Kaip jai dabar jo trūko!

Prieš Alekui išskrendant į Londoną, Elizabeta spėjo su juo pasikalbėti.

- Neskubėk, - patarė jis. - Ir nekreipk dėmesio į spaudimą, kad ir kas tai darytų.

Jis puikiai suprato jos padėtį.

- Alekai, kaip tu manai, ar man reikia sutikti ir pasirašyti?

Jis nesmagiai nusišypsojo ir tarė:

- Deja, senute, taip, bet juk aš galiu turėti savus savanaudiškus planus, argi ne? Mūsų akcijos mums mirtinas krovinys, kol mes patys negalėsime jų panaudoti savo nuožiūra. Dabar spręsk tu.

Viena sėdėdama kabinete prie stalo, Elizabeta iš naujo perkratė visą jų pokalbį. Tai labai akino paskambinti Alekui

į Londoną. Ji tik pasakys, kad pakeitė ankstesnį savo sprendimą, ir pabėgs iš čia. Čia jai ne vieta. Iš visų jų ji pati netinkamiausia kandidatūra nulemti koncerno likimui.

Jos žvilgsnis krito ant vidaus pasikalbėjimų sistemos mygtukų. Prie vieno jų buvo parašyta: Risas Viljamsas. Padvejojusi ji nuspaudė šitą mygtuką.

Risas sėdėjo kitapus stalo ir atidžiai žiūrėjo į ją. Elizabeta žinojo, ką jis apie ją galvoja, ką jie visi apie ją galvoja. Kad jai ne vieta prie šito stalo.

- Na ir bombelę tu mestelėjai šiandien posėdžio metu, - pasakė Risas.

- Man baisiai nejauku, kad visus sunervinau.

Jis nusišypsojo.

- „Sunervinai" ne tas žodis. Juos visus ištiko šokas. Viskas, atrodė, ėjo kaip sviestu patepta. Jau net buvo parengti pareiškimai spaudai. - Jis tiriamai pažvelgė jai į akis. - Liza, kas tave privertė atsisakyti pasirašyti popierius?

Kaip ji galėjo paaiškinti, kad kažin koks šeštasis jausmas, intuicija, sulaikė jos ranką? Jis ją išjuoks. Bet juk ir Semas anksčiau atsisakė leisti parduoti „Rofo ir sūnų" akcijas pašalinimas. Reikia pamėginti išsiaiškinti, kodėl jis tai padarė. Tartum perskaitęs jos mintis, Risas tarė:

- Tavo proprosenelis, firmos įkūrėjas padarė ją šeimynine, kad išvengtų pašalinių įsiskverbimo. Bet tada tai buvo mažutėlė firma. Laikai pasikeitė. Dabar jūsų parduotuvė-vaistinė didžiausia pasaulyje. Tas, kas užims tavo tėvo vietą šitame krėsle, turės galutinai nuspręsti. O tai, patikėk, labai sunku ir labai atsakinga.

Ji pažiūrėjo į jį ir pagalvojo: jis perkeltine prasme leidžia jai suprasti, kad ji užima svetimą vietą.

- Ar aš galiu tikėtis tavo paramos?

- Tu juk žinai, kad taip.

Po šitų žodžių iš karto pajuto palengvėjimą; ir ji tiktai dabar suvokė, kaip daug tikėjosi iš jo.

- Pirmiausia, - pasakė Risas, - reikia tau parodyti bent jau čionykščius farmacinius cechus. Ar tu bent įsivaizduoji, kaip realiai funkcionuoja kompanija?

- Nelabai.

Tai buvo netiesa. Paskutinius kelerius metus Elizabeta dalyvaudavo daugelyje pasitarimų drauge su Semu, ir neblogai susigaudė „Rofo ir sūnų" valdymo mechanizme, bet ji norėjo pamatyti jį Riso akimis.

- Liza, mes gaminame ne tiktai vaistus. Mes taip pat išleidžiame cheminius preparatus, kvepalus, vitaminus, losjonus ir pesticidus. Gaminame kosmetiką ir bioelektrinę įrangą. Mes turime maisto gamybos cechus ir gyvulinių nitratų skyrius.

Elizabeta tai žinojo, bet Risas tęsė:

- Mes leidžiame medicininę literatūrą, gaminame pleistrus, antikorozines ir kitokias apsaugines plėveles ir netgi plastikines bombas.

Elizabeta jautė, kad jis pats užsidega nuo savo žodžių: juose ji girdėjo nuoširdų pasididžiavimą, ir tai keistai jai priminė tėvą.

- „Rofas ir sūnūs" valdo gamyklas ir antrines kompanijas daugiau kaip šimte šalių. Ir visi jie siunčią ataskaitas į čia, į šitą kabinetą.

Jis sustojo, tartum norėjo išsiaiškinti, ar ji supranta, ką jis nori pasakyti.

- Senasis Semiuelis pradėjo verslą turėdamas vieną kuiną ir retortą cheminėms reakcijoms. O dabar verslas išaugo ir pavirto šešiasdešimčia farmacijos fabrikų, išmėtytų po visą pasaulį, dešimčia mokslo centrų, kuriuose dirba tūkstančiai darbuotojų, pardavėjų ir mokslininkų, vyrų ir moterų. Per paskutinius metus vien tik Jungtinėse Valstijose vaistų parduota už keturiolika milijardų dolerių - ir šitos rinkos liūto dalis yra mūsų.

Ir vis dėlto „Rofas ir sūnūs" pasirodė skolingi. Čia kažin kas ne taip.

Risas nuvedė Elizabetą į fabriko, kuris buvo šalia administracinio pastato, cechus. Koncerno Ciūricho skyrius, turintis apie trylika fabrikų, užėmė šešiasdešimties akrų plote beveik septyniasdešimt penkis pastatus. Tai buvo savitas uždaras mikropasaulis, visiškai aprūpinantis pats save. Jie perėjo cechus, tyrimo laboratorijas, toksikologi-

nius centrus, sandėlius. Risas parodė Elizabetai garso įrašų studijas ir kino fabrikus, kur buvo kuriami reklaminiai filmukai, kurie paskui pabirdavo po visą pasaulį.

- Mes sunaudojame daug daugiau kino juostos, - kalbėjo jis Elizabetai, - negu pačios stambiausios Holivudo kino studijos.

Jie apžiūrėjo molekulinės biologijos laboratoriją ir gatavų skystų preparatų išpilstymo cechą, nuo kurio lubų nukarę penkiasdešimt didžiulių nerūdijančio plieno konteinerių su stiklo apdaila viduje, su parengta išsiųsti produkcija. Jie apsilankė mažuose cechuose, kur iš miltelių gamino tabletes, o vėliau jas supakuodavo į firminę pakuotę su įprastu joje „Rofo ir sūnų" spaudu ir sufasuoti buvo siunčiami į sandėlį. Ir viso paruošimo proceso metu, o taip pat pakuojant ir fasuojant žmogaus ranka nė karto nepaliesdavo vaistų. Vieni jų bus parduodami tik pagal gydytojo receptus, kiti bus parduodami laisvai.

Keletas nedidelių pastatų stovėjo nuošaliau nuo gamybinio komplekso. Tai buvo mokslinis centras, kuriame dirbo chemikai analitikai, parazitologai ir patologai.

- Čia dirba daugiau negu trys šimtai mokslininkų, - tarė Risas. - Dauguma jų turi chemijos mokslų daktaro laipsnį. Nori žvilgtelėti į šimto milijonų dolerių kambarį?

Susidomėjusi Elizabeta linktelėjo.

Jie priėjo prie nedidelio plytinio namuko, kur prie įėjimo stovėjo revolveriu ginkluotas policininkas. Risas parodė jam savo leidimą, ir jie su Elizabeta įžengė į ilgą koridorių, užsibaigusį plieninėmis durimis. Kad jas atidarytų, policininkas turėjo panaudoti du skirtingus raktus. Kambaryje, į kurį įėjo Risas ir Elizabeta, visai nebuvo langų. Nuo grindų ligi lubų jis buvo pristatytas lentynų, ant kurių stovėjo nesuskaičiuojama daugybė įvairiausių buteliukų, stiklinaičių ir kolbų.

- O kodėl tu jį pavadinai šimto milijonų dolerių kambariu?

- Todėl, kad jo įrengimui būtent tiek pinigų ir išėjo. Matai ant lentynų visur tuos preparatus? Jie neturi pavadinimų, tiktai numerius. Tai tie, kurie nepakliuvo į rinką. Mūsų nesėkmės.

- Bet šimtas milijonų dolerių?

- Kokį tūkstantį preparatų tenka padėti ant šitų lentynų, kol pagamina vieną tinkamą vartoti. Kai kuriuos vaistus mokslininkai kūrė ištisus dešimtmečius, ir jie vis vien pakliuvo į šitą kambarį. Mes kartais išleidžiame nuo penkių ligi dešimties milijonų dolerių vieno preparato tyrimams ir gamybai, o paskui paaiškėja, kad jis neefektyvus arba kas nors jį pagamino anksčiau už mus. Mes jų neišmetame, kadangi visada tarp mūsų vaikinų atsiranda išmintinga galva, kuri eis savu keliu, ir tada tie preparatai gali jai praversti.

Mokslinių tyrimų išlaidos apstulbino jos vaizduotę.

- Einam, - pasakė Risas, - parodysiu tau dar vieną nuostolių kambarį.

Jie nuėjo į kitą pastatą, šį kartą niekieno nesaugomą, ir įėjo į kambarį, taip pat pristatytą lentynų su buteliukais ir stiklinaitėmis.

- Čia mes nuolat prarandame ištisą kapitalą, - tarė Risas, - bet šitą nuostolį planuojame iš anksto.

- Nesuprantu.

Risas priėjo prie vienos lentynų ir paėmė nuo jos buteliuką. Etiketėje buvo užrašyta: „Botulizmas".

- Ar žinai, kiek botulizmo atvejų buvo užregistruota Valstijose praeitais metais? Dvidešimt penki. O mes prarandame milijonus, kad šito preparato gamyba nesustotų.

Nežiūrėdamas jis paėmė kitą buteliuką.

- Štai priemonė pasiutimui gydyti. Ir taip toliau. Visas kambarys pristatytas preparatų ir vaistų retiems susirgimams gydyti, nuo gyvačių įkandimo, apsinuodijimo retais nuodingaisiais augalais ...Mes nemokamai pristatome juos ligoninėms ir armijai. Tai mūsų indėlis socialinės šalies gerovės stiprinimui.

- Tai nuostabu, - atsakė Elizabeta.

„Semiueliui tai labai patiktų", - pagalvojo ji.

Risas nuvedė Elizabetą į cechą, kur ant konvejerio stovintys buteliukai buvo sterilizuojami, pripildomi tablečių, apklijuojami etiketėmis, užkemšami vata, uždaromi ir antspauduojami. Ir visa tai atliko automatai.

Į kompleksą įėjo taip pat stiklo pūtimo cechas, architektūrinio planavimo centras ir nekilnojamojo turto skyrius, supirkinėjantis žemes koncerno reikmėms. Viename pastatų dirbo dešimtys žmonių, rašiusių, redagavusių ir leidusių bukletus penkiasdešimčia kalbų.

Kai kurie cechai Elizabetai priminė Orvelo romaną „1984". Sterilizavimo patalpos buvo užlietos kraupokos ultravioletinės šviesos. Gretimos su jomis patalpos buvo išdažytos įvairiomis spalvomis - balta, žalia arba melsva, - ir jose dirbančių žmonių drabužiai buvo atitinkamos spalvos. Jeigu kam nors jų reikėdavo išeiti iš ar įeiti į cechą, tai padaryti jie galėjo tiktai pereidami sterilizavimo patalpą. Melsvai vilkintys darbuotojai ištisą dieną išbūdavo savo kambaryje. Prieš pietus arba pertraukos metu, arba, jei jiems prireikdavo nueiti į tualetą, jie privalėjo nusivilkti savo drabužį, nueiti į neutraliąją žalią zoną ir persirengti. Sugrįžus procesas kartojosi atbuline tvarka.

- Manau, kad tau bus dar įdomiau, - pasakė Risas.

Jie ėjo pilku tyrimų bloko koridoriumi. Priėjus duris, ant kurių kabojo lentelė: „DĖMESIO! PAŠALINIAMS ĮEITI DRAUDŽIAMA", Risas stumtelėjo duris ir praleido pirma savęs Elizabetą. Paskui atidarę dar vienas duris, jie atsidūrė blankiai apšviestoje patalpoje, kur stovėjo šimtai narvų su gyvūnais. Oras čia buvo tvankus, karštas ir drėgnas, ir Elizabetai pasirodė, kad ji pakliuvo į džiungles. Kai jos akys apsiprato su prieblanda, ji įžiūrėjo narvuose laikomas bežd-džiones, pelėnus, kates ir baltąsias peles. Daugelio jų kūnai buvo nusėti augliais ir guzais. Kuriems ne kuriems buvo nusuktos galvos, ir iš jų kyšojo ten įkišti elektrodai. Kai kurie žvėreliai cypė arba be atvangos tarškėjo, pirmyn ir atgal lakstydami narve, kiti gulėjo nejudrūs ir, atrodė, kad buvo be sąmonės. Triukšmas ir smarvė buvo nepakenčiami. Tai buvo mažytis pragaras. Elizabeta priėjo prie narvelio, kur tupėjo mažas baltas kačiukas. Dalis jo smegenų buvo apnuoginta, ir iš jų į visas puses styrojo gal tuzinas plonyčių vielelių.

- Kas... kam visa tai? - suvapėjo Elizabeta.

Aukštas barzdotas jaunas vyriškis, kažin ką rašęsis bloknote, paaiškino:

- Mes bandome naują trankvilizatorių.

- Tikiuosi, bandymai bus sėkmingi, - pasakė Elizabeta. „Bent jau man dabar jis tikrai nepakenktų". Ir, kol jai visai nepasidarė bloga, ji pasiskubino išeiti iš šito kambario.

Risas iššoko paskui ją.

- Tau bloga?

- Ne, viskas gerai, - įkvėpusi į plaučius daugiau oro, silpnu balsu atsakė Elizabeta. - Nejaugi visa tai būtina?

Risas priekaištingai pažvelgė į ją ir atsakė:

- Nuo šitų bandymų priklauso daugybės žmonių gyvybė. Tu tiktai įsivaizduok sau, kad daugiau kaip trečdalis šeštąjį dešimtmetį gimusiųjų, gyvena tik vaistų dėka. O tu sakai, kam bandymai.

Daugiau tokių klausimų ji jam nepateikė.

Tiktai pagrindinių, svarbiausių komplekso skyrių apžiūrėjimui jie sugaišo šešias dienas. Elizabeta jautėsi visiškai sugniuždyta, galva svaigte svaigo. O juk ji susipažino tik su vienu Rofo fabrikų. O po margą pasaulį buvo išmėtyta daugybė tokių fabrikų.

Stulbino faktai ir skaičiai.

- Kad būtų parduodami vieni ar kiti vaistai, mums tenka sugaišti nuo penkerių ligi dešimties metų tyrimams, bet net ir tada iš kiekvienų dviejų tūkstančių bandomųjų pavyzdžių į rinką pakliūva tik trys apdoroti vaistiniai preparatai.

- ...Tiktai kontrolės skyriuje „Rofas ir sūnūs" laiko tris šimtus žmonių.

- ...Darbuotojų skaičius koncerne, įskaitant visus jo užsienio padalinius, siekia pusę milijono.

- ...Praeitais metais bendrosios koncerno pajamos buvo...

Elizabeta klausėsi ir sunkiai susidorojo su skaičiais, kuriuos nepavargdamas bėrė Risas. Ji žinojo, kad koncernas milžiniškas. Bet žodis „milžiniškas" buvo pernelyg abst-

raktus. Kai buvo pateikti konkretūs jame dirbančių žmonių ir pajamų skaičiai, Elizabeta suglumo.

Tą naktį, gulėdama lovoje ir prisimindama viską, ką matė ir girdėjo, Elizabeta jautė, kad aiškiai įsėdo ne į savo vežimą.

Ivas: Patikėk manimi, *cara,* teisingiau bus leisti mums patiems viską spręsti. Tu čia neišmanai nė kruopelytės.

Alekas: Manau, kad reikia leisti parduoti, bet juk aš galiu turėti savų interesų.

Valteris: Kokia prasmė jums lįsti į šitą reikalą? Gausite pinigus ir išvažiuokite, kur norite, leiskite juos savo malonumui.

„Jie teisūs, - galvojo Elizabeta. - Reikia nešdintis iš čia geruoju, ir tegul daro su firma, ką tik jie nori. Šitas dalykas ne mano jėgoms".

Padariusi tokią išvadą, ji pasijuto gerai ir laisvai. Ir netrukus užmigo.

Kitą dieną, penktadienį, prasidėjo savaitgalis. Kai Elizabeta atėjo į savo kabinetą, ji tuojau pat pasiuntė pakviesti Risą, kad paskelbtų jam savo sprendimą.

- Poną Risą skubiai iškvietė į Nairobį, - pranešė jai Keitė Erling. - Jis prašė perduoti jums, kad grįš antradienį. Gal dar paprašyti kieno nors pagalbos?

Elizabeta susimąstė.

- Prašom sujungti mano telefoną su sero Aleko telefonu.

- Gerai, panele Rof, - atsakė Keitė, paskui, truputėlį padelsusi, pridūrė: - Čia jums atėjo siuntinys iš policijos valdybos. Jame jūsų tėvo daiktai, kuriuos jis buvo paėmęs į Šamoni.

Semo priminimas sukėlė aštrų skausmą, neatitaisomo praradimo kartėlį.

- Policija atsiprašo, kad negalėjo perduoti daiktus asmeniškai jūsų pasiųstam žmogui į rankas. Kai jis atvyko jų paimti, jie jau buvo kelyje.

Elizabeta paniuro.

- Žmogus, kurį aš pasiunčiau?

- Taip, tas, kurį jūs pasiuntėte į Šamoni, kad paimtų tėvo daiktus.

- Bet į Šamoni aš nieko nesiunčiau.

Veikiausiai kokia nors biurokratiška painiava.

- Kur siuntinys?

- Aš įdėjau į jūsų spintą.

Siuntinyje buvo lagaminas su tvarkingai sudėtais Semo drabužiais ir užrakintas plokščias lagaminėlis, prie kurio lipnia juosta buvo prilipintas raktas. Greičiausiai ataskaitos. Reikės perduoti Risui. Paskui ji prisiminė, kad jis išvažiavo. Na ką gi, nusprendė ji, ji taip pat išvažiuos savaitgaliui. Dar kartą žvilgtelėjusi į nedidelį lagaminėlį, pagalvojo, kad jame gali būti grynai asmeniški Semo daiktai. Geriau vis dėlto išsiaiškinti, kas ten yra.

Paskambino Keitė Erling.

- Apgailestauju, panele Rof, sero Aleko nėra.

- Prašom palikti jo vardu telefonogramą, kad paskambintų man. Aš būsiu Sardinijoje, savo viloje. Analogiškas telefonogramas pasiųskite ponui Palaciui, ponui Hasneriui ir ponui Marteliui.

Ji visiems jiems pasakys, kad jai užtenka, kad jie gali parduoti akcijas ir apskritai daryti su firma, ką nori.

Ji nekantriai laukė šito savaitgalio. Vila jai tapo prieglobsčiu, savos rūšies apvalkalu, kur ji liks pati su savimi ir galės neskubėdama ir ramiai pagalvoti apie savo būsimąjį gyvenimą. Įvykiai taip greitai ir netikėtai ją užgriuvo, kad ji neturėjo jokios galimybės pažiūrėti į juos jų tikroje šviesoje. Nelaimingas atsitikimas su Semu (Elizabetos smegenys atsisakė priimti žodį „mirtis"), „Rofo ir sūnų" kontrolinio akcijų paketo paveldėjimas, šeimos narių spaudimas, kad leistų laisvai parduoti akcijas. Ir pagaliau pats koncernas. Laikyti pirštą ant šitos gigantiškos pabaisos pulso, pamynusio po savimi pusę pasaulio, čia jau buvo dėl ko susimąstyti.

Kai vakare Elizabeta išskrido į Sardiniją, plokščias lagaminėlis buvo jos rankoje.

18 SKYRIUS

Iš oro uosto ji važiavo taksi. Vila buvo uždaryta ir tuščia, nes apie savo atvykimą Elizabeta nepranešė. Savo raktu ji atsirakino duris, lėtai perėjo erdvius kambarius ir pasijuto taip, tartum iš čia ir nebuvo išvažiavusi. Tiktai dabar ji suprato, kaip ilgėjosi šios vietos. Jai atrodė, kad viskas, ką vaikystėje ji laikė laiminga, susiję būtent su šita vila. Keista buvo vienišai vaikščioti po šitų kambarių labirintą, kur visada gyvenimas virte virė ir tai šen, tai ten šmėkščiojo kas nors iš daugiau negu pusės tuzino tarnų, užsiėmusių savo reikalais: valymu, plovimu ar valgio gaminimu. Dabar ji buvo viena su savimi. Ir su praeitimi.

Palikusi Semo lagaminėlį prieškambaryje, ji nunešė aukštyn savo lagaminą. Įsisenėjusiu įpročiu leidosi tiesiai į savo kambarį, bet pusiaukelėje sustojo. Priešingame koridoriaus gale buvo jos tėvo kambarys. Ji apsigręžė ir nuėjo tiesiai prie jo durų. Lėtai atidariusi duris, atsargiai įkišo galvą vidun, nors suprato, kad ten nieko negalėjo būti, bet kažin kokio atavistinio jausmo veikiama, ji tikėjosi pamatyti tėvą ir išgirsti jo balsą.

Kambarys, suprantama, buvo tuščias, ir jame niekas nepasikeitė nuo to laiko, kai Elizabeta jį matė paskutinio savo atvažiavimo metu. Ten stovėjo didelė dvigulė lova, graži komoda, tualetinis stalelis su veidrodžiu, dvi medžiaga aptrauktos patogios kėdės ir šalia židinio - kušetė. Pastačiusi ant grindų lagaminą, Elizabeta priėjo prie lango. Sandariai uždarytos geležinės langinės ir aklinai užtrauktos užuolaidos neįleido vidun vėlyvos rugsėjo saulės spindulių. Ji plačiai atidarė langą, ir švelnus grynas rudeniškas kalnų oras tuojau pat plūstelėjo į kambarį. Dabar ji miegos čia.

Elizabeta nulipo žemyn ir nuėjo į biblioteką. Atsisėdo į vieną minkštų, oda aptrauktų krėslų, ir susimąstė. Šitame krėsle paprastai sėdėdavo Risas, kai apie ką nors kalbėdavosi su tėvu.

Prisiminusi Risą, ji panoro, kad jis būtų dabar čia. Atmintyje iškilo ta naktis, kai po kelionės į Paryžių jis parvežė ją atgal į mokyklą ir kaip ji savo kambaryje ėmė rašyti ir perrašinėti slaptingiausius žodžius „Ponia Ris Viljams". Netikėto potraukio stumiama, ji priėjo prie stalo, paėmė plunksnakotį ir parašė: „Ponia Ris Viljams". Ir nusišypsojo, pagalvojusi: „Įdomu, kiek dar kvaišų, tokių kaip aš, rašo šiuo momentu tuos pačius žodžius?"

Ji pamėgino nuginti šalin mintis apie Risą, tačiau jos atkakliai nesitraukė ir keistu būdu šildė jos vienatvę. Ji pakilo ir ėmė vaikščioti po namą. Užėjusi į didžiulę virtuvę, atidžiai apžiūrėjo senamadę krosnį, kūrenamą malkomis, ir dvi jos orkaites.

Paskui nuėjo prie šaldytuvo ir atidarė dureles. Šaldytuvas buvo tuščias. Kitko ji ir nesitikėjo. Bet būtent todėl, kad jis buvo tuščias, Elizabeta pasijuto alkana. Ji ėmė landžioti po indaujas. Rado dvi mažytes skardines tuno, pusę stiklainio kavos ir pakelį sausainių. Jeigu ji ketina praleisti čia visą savaitgalį, nusprendė Elizabeta, reikia pasirūpinti maistu. Užuot kelis kartus per dieną važinėjus į miestą, ji geriau nuvažiuos į Kali di Volpę ir turguje nusipirks viską, kas būtina toms dienoms. Šitam reikalui visada naudodavo mažytį „džipą", ir ji nusprendė patikrinti, ar iš tiesų jis stovi stoginėje. Ji nuėjo į virtuvę, paskui išėjo į užpakalinę verandą ir, atidariusi stoginės duris, įsitikino, kad jis ten - sveikas ir saugus. Grįžusi į virtuvę priėjo prie vienos indaujų, už kurios buvo prikaltos gembės, ant kurių kabojo raktai. Kiekvienas raktas turėjo lentelę. Ji susirado jai reikalingą džipo raktą ir grįžo į svetainę. Bet ar yra bake benzino? Ji pasuko mašinos raktą ir užmynė starterį. Akimirką motoras atgijo. Ačiū Dievui, viena problema mažiau! Rytą ji nuvažiuos į miestą ir nusipirks visko, kas būtina.

Ji grįžo vidun. Kai ėjo plytelėmis išklotomis svetainės grindimis, žingsniai aidžiai skambėjo tuščioje patalpoje, ir ji vėl pasijuto vieniša. Ji labai norėjo, kad paskambintų Alekas, ir vos spėjo apie tai pagalvoti, kai pasigirdo šaižus telefono skambutis, mirtinai ją išgąsdinęs. Ji priėjo prie telefono ir pakėlė ragelį:

- Alio.

- Elizabeta, tai aš, Alekas.

Elizabeta nusijuokė.

- Kas čia juokingo?

- Jeigu aš tau pasakysiu tiesą, tu nepatikėsi. Tu kur?

- Glosteryje.

Elizabetą apėmė neįveikiamas noras tuojau pat jį pamatyti, papasakoti jam apie savo sprendimą dėl koncerno. Bet ne telefonu.

- Alekai, ar gali man padaryti paslaugą?

- Tu juk žinai, kad taip.

- Ar tu gali atskristi čia savaitgaliui? Man reikia ką ne ką su tavimi aptarti.

Sekundę patylėjęs jis atsakė:

- Žinoma, galiu.

Nė žodžio apie tai, kad jam reikės atidėti visus susitikimus, kad tai ne visai patogu ir taip toliau. Tiesiog „žinoma, galiu". Toks jau buvo Alekas.

Elizabeta prisivertė pasakyti:

- Nepamiršk pasiimti ir Vivianą.

- Bijau, kad ji negalės atvykti. Ji... ji labai užimta. Atskrisiu rytoj rytą, gerai?

- Puiku. pasakyk man tikslų atskridimo laiką, ir aš tave sutiksiu oro uoste.

- Bus paprasčiau, jeigu aš atvažiuosiu taksi.

- Gerai, tegul bus kaip tu nori. Ačiū, Alekai. Labai ačiū.

Padėjusi ragelį, ji daugiau jau nesijautė vieniša.

Ji žinojo, kad nusprendė teisingai. Šitoje vietoje ji atsidūrė atsitiktinumo dėka, ir tai tik todėl kad Semas taip netikėtai numirė, nespėjęs paskelbti savo įpėdinio.

Įdomu kas taps kitu „Rofo ir sūnų" prezidentu, pagalvojo ji. Tegul sprendžia Taryba. Ji pamėgino į šitą sprendimą pažiūrėti Semo akimis, ir pirmasis vardas, kuris atėjo jai į galvą, buvo: Risas Viljamsas. Likusieji buvo kompetentingi kiekvienas savo srityje, tačiau tiktai Risas puikiausiai žinojo visas koncerno operacijas. Jis buvo protingas ir veiklus. Tačiau jis negalėjo tapti prezidentu. Kadangi nebuvo Rofas

arba vedęs Rof, jis net negalėjo būti Direktorių tarybos nariu.

Elizabeta išėjo į vestibiulį ir pamatė ten tebestovintį tėvo lagaminėlį. Ji ėmė abejoti. Ar verta jį apskritai atidaryti? Rytą ji atiduos jį Alekui, ir baigtas reikalas. Bet galbūt ten yra kas nors itin asmeniško, priklausančio tik jos tėvui? Ji nunešė lagaminėlį į biblioteką, pastatė ant stalo, paėmė raktus ir atrakino abu užraktus. Viduje gulėjo didžiulis užklijuotas vokas. Atplėšusi jį, Elizabeta išėmė pluoštelį mašinėle atspausdintų lapelių, ant vieno stambiomis raidėmis buvo užrašyta:

P. Semui Rofui
konfidencialiai
vienu egzemplioriumi

Matyt, kokia nors ataskaita, tiesa, be parašo. Elizabeta taip ir nerado rašančiojo pavardės. Iš pradžių ji greitai permetė akimis pradžią, paskui ėmė skaityti lėčiau ir dėmesingiau, paskui ir visiškai liovėsi skaičiusi. Ji nepatikėjo savo akimis. Nusinešė lapelius į krėslą, nusviedė į šalį batelius, patogiau įsitaisė, pasėdusi po savimi kojas, ir grįžo prie pirmojo puslapio.

Dabar ji nepraleido nė žodžio, ir siaubas apėmė visą jos būtybę. Tai buvo nuostabus dokumentas, konfidenciali ataskaita apie slapto kelių įvykių tyrimo rezultatus, kurie pernai buvo sukėlę skandalą.

Čilėje susprogo chemijos gamykla, priklausiusi „Rofui ir sūnums", ir daugybė tonų nuodingųjų medžiagų padengė dešimties kvadratinių mylių plotą. Dešimtys žmonių žuvo, šimtai žmonių su įvairiais apsinuodijimo laipsniais buvo paguldyti į ligonines. Krito gyvuliai, apnuodyta augmenija. Teko evakuoti beveik visą rajoną. „Rofui ir sūnums" buvo iškeltas ieškinys šimtams milijonų dolerių. Tačiau visų baisiausia buvo tai, kad šitas sprogimas buvo ne atsitiktinis, o tyčinis. Ataskaitoje šitas incidentas buvo apibūdintas šitaip: „Čilės vyriausybinės komisijos tyrimas buvo atliktas paviršutiniškai. Oficialus pareiškimas buvo toks: koncernas turtingas, liaudis vargana, tegul koncernas ir moka. Komisija neabejoja, jog tai sabotažo aktas, padarytas asmens

ar grupės asmenų, tam tikslui panaudojusių plastikines sprogstamąsias medžiagas. Ištirti realias sprogimo priežastis nėra galimybės, kadangi komisijos nariai turi išankstinį nusistatymą dėl incidento".

Elizabeta prisiminė šitą sprogimą. Laikraščiuose ir žurnaluose buvo pilna kraupiausių smulkmenų, o šalia jų aktų fotografijos, ir visa pasaulinė spauda užpuolė „Rofą ir sūnus", kaltindama koncerną kietaširdiškumu ir aplaidumu. Visuomenės nuomonė pasikeitė firmos atžvilgiu.

Kitas skyrius buvo skirtas pagrindinėms mokslinių tyrimų kryptims, atliktoms per keletą metų „Rofo ir sūnų" mokslininkų. Buvo kalbama apie keturis projektus, kurių kiekvienas turėjo didžiules galimybes. Jų parengimui reikėjo per penkiasdešimt milijonų dolerių. Ir kiekvienu iš šių keturių atvejų viena ar kita konkuruojanti firma pralenkė „Rofą ir sūnus", pateikusi gamybai patentą vieno ar kito iš keturių vaistų su identiškomis jų koncerno formulėmis. Ataskaita tvirtino: „Vieną atvejį galima būtų priskirti nenumatytų atsitiktinumų kategorijai. Toje serijoje, kur dešimtys kompanijų dirba vieną ir tą patį darbą, rezultatų sutapimas neišvengiamas. Bet keturi tokie sutapimai, įvykę vienas po kito per kelis mėnesius, perša mintį, kad kas nors iš ,,Rofo ir sūnų" bendradarbių perdavė arba pardavė už pinigus tyrimų medžiagą konkuruojančioms firmoms. Kadangi atliekami tyrimai yra ypatingai įslaptinti, be to, kiekvienas jų buvo atliekamas savarankiškai ir skirtingose, toli viena nuo kitos esančiose laboratorijose ir tokiomis sąlygomis, kad jų neįmanoma pagarsinti, mes manome, kad asmuo arba asmenys, išdavę konkuruojančioms firmoms formules, gali prieiti prie visiškai slaptų firmos dokumentų. Iš ko darome išvadą, kad šitas žmogus arba grupė žmonių turi atsakingus postus ,,Rofo ir sūnų" koncerne.

Bet tai dar buvo ne viskas.

...Didelė toksiškų vaistų partija buvo neteisingai suženklinta ir išsiųsta parduoti. Kol tai buvo pastebėta, keletas žmonių mirė. Spauda vėl apkaltino koncerną aplaidumu ir atsainiu požiūriu į žmonių gyvybes. Išaiškinti, kokiu būdu

buvo neteisingai suženklinta šita prekių partija, taip ir nepavyko.

...lš saugomos laboratorijos dingo mirtinai pavojingas toksinas. Per valandą nežinomasis apskambino kelias laikraščių redakcijas ir pranešė apie tai, kas įvyko. Laikraščiai tuojau pat pakėlė triukšmą.

Ilgi pavakario šešėliai tapo dar ilgesni ir pamažėle pavirto ištisa nakties tamsa, ore padvelkė vėsa. Elizabeta įnikusi į ataskaitą, nepastebėjo nieko aplink. Kai kabinete pasidarė tamsu, ji įjungė stalinę lempą ir toliau skaitė, pereidama nuo vieno siaubingo aprašymo prie kito.

Net sausas, kanceliarinis ataskaitos tonas negalėjo nuslėpti gilaus turinio dramatizmo. Aišku buvo viena. Kažin kas atkakliai ir tikslingai mėgino „Rofui ir sūnums" pridaryti didžiulių nuostolių, o galbūt net ir sunaikinti. *Kažin kas iš aukščiausiosios valdžios.*

Paskutiniame puslapyje tvarkingu ir aiškiu tėvo braižu buvo prirašyta: „Spaudimas man. Tikslas: priversti, kad sutikčiau pasirašyti dėl laisvo akcijų pardavimo? Surasti niekšą".

Ji prisiminė, koks susirūpinęs buvo paskutiniu metu Semas, ir paskui šitas jo netikėtas uždarumas. Jis tiesiog nežinojo, kuo gali pasikliauti.

Elizabeta vėl žvilgtelėjo į ataskaitos viršelį. Surašyta: VIENU EGZEMPLIORIUMI.

Ji buvo tikra, kad tyrimą atliko nepriklausoma agentūra. Ir todėl niekam, išskyrus Semą, nebuvo žinoma apie ataskaitą. O dabar žino tik ji. Nusikaltėlis nežinojo, kad yra įtariamas. Ar Semas žinojo, kas jis? Ar matėsi su juo ligi nelaimingo atsitikimo? Elizabeta spėliojo. Vienu, kuo ji buvo tikra, - tai tuo, kad į jų gretas prasibrovė išdavikas.

Kažin kas iš aukščiausiosios valdžios.

Niekas neturėjo galimybės suduoti firmai tokius triuškinančius smūgius tokiuose įvairiuose struktūriniuose lygiuose. Ar ne todėl Semas taip aštriai pasisakė prieš bet kokį mėginimą leisti kontroliuoti firmą ne šeimos nariams? Galbūt jis pirmiausia norėjo nutverti už rankos nusikaltėlį?

Paleidęs koncerną iš varžytinių, jis nebūtų galėjęs atlikti slaptų kvotų, nes kiekvienas tyrimo žingsnis privalėjo būti derinamas su Tarybos nariais.

Elizabeta prisiminė Tarybos posėdį ir kaip visi jos nariai reikalavo pasirašyti dokumentus dėl laisvo akcijų pardavimo. Visi ligi vieno.

Ji staiga pirmą kartą kaip reikiant suvokė, kad namuose viena. Garsus telefono skambutis privertė ją krūptelėti. Ji priėjo prie telefono ir pakėlė ragelį:

- Alio?

- Liza? Man tiktai ką perdavė, kad tu norėjai mane skubiai pamatyti.

Ji apsidžiaugė išgirdusi jo balsą, bet staiga prisiminė, kodėl norėjo jį pamatyti. Kad pasakytų, jog ketina pasirašyti popierius dėl laisvo akcijų pardavimo. Bet po kelių trumpų valandų viskas pasikeitė. Elizabeta pažvelgė į priimamąjį, kur kabojo senojo Semiuelio portretas. Jis sukūrė firmą ir ligi savo gyvenimo pabaigos kovėsi dėl savo kūdikio. Tėvas sustiptino firmos struktūrą, pavertė korporacija, atiduodamas jai visas savo jėgas, atidavė ir savo gyvybę.

- Risai, - pasakė Elizabeta į ragelį. - Aš norėčiau sušaukti Tarybą antradienį keturioliktą valandą. Prašau visiems pranešti.

- Antradienį keturioliktą valandą, - pakartojo Risas. - Dar kas nors?

- Ne, - trumpai patylėjusi ištarė ji. - Tai viskas. Ačiū.

Lėtai padėjo ragelį ant telefono aparato. Dabar jos eilė kovoti su jais.

Jie su tėvu aukštai kalnuose. „Nežiūrėk žemyn!" - be atvangos kartoja jai tėvas, bet ji neklauso jo ir pasuka galvą - po ja bedugnė, tuštuma, šimtai metrų žemyn krintančios tuštumos. Artėjančios perkūnijos dundėjimas, aštrus žaibo blyksnis. Žaibas pataiko į Semo virvę, ta akimirka užsiliepsnoja, ir Semas ima kristi į bedugnę. Elizabeta mato, kaip tėvo kūnas, vartydamasis ore, veržliai lekia žemyn, ir ima rėkti. Bet jos šauksmas paskęsta griaustinio dundėjime.

Elizabeta nubudo visa suprakaitavusi, stipriai tvaksiančia širdimi. Pasigirdo stiprus perkūno trenksmas, ji žvilgtelėjo pro langą ir pamatė, kad pliaupia liūtis. Staigūs vėjo gūsiai svaido lietaus purslus pro atdaras balkono duris. Elizabeta pašoko iš lovos, pribėgo prie durų ir sandariai jas uždarė. Prisispaudusi prie stiklo, ji žiūrėjo į debesų aptrauktą dangų, į retsykiais juos perskrodžiančius žaibo blyksnius. Žiūrėjo, bet nieko nematė.

Prieš akis vis dar šmėžavo sapne matytos scenos.

Paryčiui liūtis nustojo, iš dangaus purškė smulkus lietutis. Elizabeta tikėjosi, kad jis nesutrukdys Alekui atskristi į salą. Paskaičius ataskaitą jai buvo būtina su kuo nors pasidalinti savo abejonėmis. O kol kas reikia ją padėti kur nors toliau nuo smalsių akių. Bokšto kambaryje buvo seifas. Ten ji ir įdės ją. Elizabeta išsimaudė vonioje, apsivilko seną pilką megztinį ir gerokai padėvėtas kelnes ir, nulipusi žemyn, nuėjo į biblioteką, kad paimtų ataskaitą.

Ataskaitos bibliotekoje nebuvo.

19 skyrius

Biblioteka atrodė taip, tartum čia būtų siautęs viesulas. Naktį stiprūs vėjo gūsiai atplėšę stiklines verandos duris ir įsiveržę į kambarį drauge su lietumi, nušlavė viską savo kelyje.

Elizabeta priėjo prie atlapų durų ir žvilgtelėjo laukan. Ant pievelės nebuvo matyti nė vieno mašinraščio lapelio. Vėjas, matyt, juos visus nunešė nuo uolos į jūrą.

VIENU EGZEMPLIORIUMI. Ji privalo sužinoti žmogaus, kuriam Semas patikėjo slaptą tyrimą, pavardę. Galbūt Keitė Erling pasakys, kur jo ieškoti. Bet argi Keitė Erling nėra įtariamoji? Visa tai panašu į kažin kokį laukinį, siaubingą žaidimą, kur visi vienas kitu nepasitiki. Dabar reikia būti dvigubai atsargesnei.

Staiga Elizabeta atsiminė, kad namie nė trupinėlio maisto. Ji spės apsipirkti Kali di Volpe ir grįžti atgal, kol

atvyks Alekas. Spintoje rado seną savo šaliką ir lietpaltį. Kai liausis liję, ji pamėgins vilos teritorijoje surasti bent dalį vėjo išnešiotų ataskaitos lapelių. Virtuvėje pasiėmė džipo raktus ir pro užpakalines duris įėjo į stoginę, kur stovėjo mašina.

Ji užvedė variklį, pašildė ir atsargiai ėmė važiuoti atbula. Apsisukusi, palengva išvažiavo į alėją ir lėtai ėmė leistis ja žemyn. Privažiavusi alėjos galą, pasuko į dešinę ir įvažiavo į siaurą kalnų kelią, kuris vedė į mažą miestelį. Kali di Volpą, nusidriekusį žemai uolos papėdėje. Šituo metu kelias buvo tuščias; juo apskritai mažai kas važinėjo, kadangi uolos viršūnėje, išskyrus Rofų vilą, buvo dar vos pora namų. Elizabeta pažiūrėjo į kairę ir toli apačioje pamatė vis dar neįėjusią į vėžes po vakarykštės audros juodą su baltomis bangų keteromis ir piktą jūrą.

Važiavo ji lėtai, nes šita kelio dalis buvo pati pavojingiausia. Siauras kelias - jame sunkiai galėjo prasilenkti du automobiliai - buvo iškaltas tiesiog uoloje, jos pakraščiu. Dešinėje vertikaliai aukštyn kilo lštisinė akmens siena, kairės kelio pusės ribos apskritai nebuvo, vietoje jos žiojėjo kelių šimtų pėdų aukščio praraja, nuožulniai nusileidžianti tiesiai į jūrą. Elizabeta stengėsi laikytis arčiau sienos ir neatitraukė nuo stabdžio kojos, kad prireikus galėtų neleisti mašinai įsibėgėti, nes toje vietoje kelias staigiai leidosi žemyn.

Mašina artėjo prie staigaus posukio. Elizabeta greitai paspaudė stabdžio pedalą.

Mašina, lyg niekur nieko, lėkė žemyn, vis didindama greitį.

Ji ne iš karto suprato, koks reikalas. Iš visų jėgų nuspaudė pedalą, ir vėl jokio rezultato. Jos širdis ėmė pašėlusiai tvaksėti. Mašina pataikė į posūkį ir nuriedėjo žemyn vis greičiau ir greičiau. Ji vėl nuspaudė pedalą. Veltui!

Prieš akis sušmėžavo kitas posūkis. Elizabeta nenuleido akių nuo kelio, nesiryždama žvilgtelėti į spidometrą, bet akies krašteliu matė, kad rodyklė artėja prie ribos. Jos nugara perbėgo drebulys. Štai ji įlėkė į posūkį, mašiną dėl

didelio greičio bloškė į šalį. Užpakaliniai ratai ėmė slysti prarajos pakraščiu, bet mašina, per stebuklą išsilyginusi, dar greičiau ėmė lėkti žemyn. Niekas jau negalėjo sulaikyti jos veržlaus lėkimo į prarają: nei barjerai, nei valdymo svertai, o priekyje jos laukė visi kiti posūkiai. Elizabetos smegenys karštligiškai dirbo, ieškodamos galimybės išsigelbėti. Gal šokti iš mašinos? Ji metė žvilgsnį į spidometrą. Mašina lėkė septyniasdešimties mylių per valandą greičiu siaura kalnų kelio juosta vis didindama greitį. Mirtis neišvengiama. Ir kažin kurią akimirką ji suprato, kad ją žudo, kaip anksčiau šaltakraujiškai nužudė jos tėvą. Semas perskaitė ataskaitą, už tai ir buvo nužudytas. Dabar atėjo jos eilė. Ir ji taip ir nesužinos žmogžudžio vardo, to, kuris taip nekentė jų, kad pasirinko patį baisiausią iš visų nusikaltimų. Būtų daug lengviau, jeigu tai būtų nepažįstamas žmogus. Bet jis buvo vienas tų, kuriuos ji puikiai pažinojo. Ir tai buvo užvis skaudžiausia. Prieš akis iškilo pažįstami veidai: Alekas... Ivas... Valteris... Šarlis... Kas nors iš jų, daugiau nėra kam. *Kažin kas iš aukščiausios valdžios.*

Jos mirties priežastimi bus nelaimingas atsitikimas, kaip anksčiau buvo tėvo mirties priežastimi. Ašaros plūste plūdo iš Elizabetos akių, susimaišydamos su lietaus lašeliais, tačiau ji nepastebėjo jų. Džipą ėmė vis dažniau mėtyti į šalis ant šlapio kelio, ir ji, mėšlungiškai įsitvėrusi vairo, mėgino jį išlyginti. Ji žinojo, kad gyventi liko vos keletas sekundžių, o tada ji nukris į prarają. Iš siaubo ir nepaprastos įtampos jos kūnas nutirpo, o vairo įsitvėrusios rankos atrodė jai svetimos ir medinės. Ji liko vienut viena visame pasaulyje, lėkdama didžiuliu greičiu į savo pražūtį, ir tiktai vėjas be perstojo stūgavo jai ausyse: „Lėkime su manimi!" - ir stūmė nuo kelio mašiną, mėgindamas nustumti į prarają. Džipą vėl bloškė į šalį, ir Elizabeta vėl pabandė jį išlyginti, prisiminusi, ko ją mokė. *Visada suk vairą į tą pusę, į kurią meta mašiną.* Mašina ir šį kartą pakluso vairui ir išsilyginusi vėl lėkė žemyn. Elizabeta žvilgtelėjo į spidometrą... aštuoniasdešimt mylių per valandą. Tarsi išsviesta iš svaidyklės, mašina didžiuliu greičiu artėjo prie dar vieno staigaus po-

sūkio, ir Elizabeta suprato, kad šį kartą jau nepavyks užsukti.

Atrodė, kad visas gyvenimas apmirė joje, atitvertas plona plėvele nuo tikrovės. Ji išgirdo tėvo balsą, kuris sakė jai: „Ką tu čia viena veiki tamsoje?", ir jis paėmė ją ant rankų ir nunešė viršun į lovą, ir štai ji scenoje, šoka, vis sukasi ir sukasi ir negali sustoti, ir ponia Neturova garsiai ją bara (ar tai ji pati rėkia?), ir pasirodo Risas ir sako: *„Argi šitaip reikia švęsti savo pilnametystę?"* Ir Elizabeta pagalvojo, kad dabar jau niekada daugiau nepamatys Riso, ir ji ėmė jį šaukti. Džipas kaip kulka artėjo prie posūkio. Dabar ji nukris į prarają. Vienintelio dalyko ji mintyse meldė Dievo, - kad greičiau visa tai pasibaigtų.

Šią akimirką priekyje, į dešinę nuo savęs, prieš pat posūkį, Elizabeta pamatė siaurą juostelę priešgaisrinės iškartos. Apsispręsti liko kelios sekundės dalys. Ji nežinojo, kur veda iškarta, tiktai žinojo, kad ji eina aukštyn, kad tai sustabdys jos lėkimą žemyn ir suteiks bent menkiausią šansą išsigelbėti. Ir ji ryžosi. Tuo momentu, kai džipas baisiu greičiu artėjo prie iškartos, ji staigiai suktelėjo vairą dešinėn. Ir nors užpakaliniai ratai pradėjo slysti, veržlaus judėjimo inercija spėjo užblokšti priekinius ratus ant iškartos žvyro, ir baisiai kaukdamas džipas jau lėkė aukštyn. Elizabeta, įsitvėrusi vairo, stengėsi jį išlaikyti siauroje iškartos juostoje, iš kairės ir iš dešinės apjuostos retomis grupelėmis augančių medžių, kurių šakos skaudžiai kapojo jai per rankas ir galvą, kai ji lėkė pro juos. Ji pažvelgė į priekį ir, savo siaubui, apačioje pamatė vis tą pačią įšėlusią Tirėnų jūrą. Iškarta paprasčiausiai vedė į kitą uolos pusę. Išsigelbėjimo nebuvo.

Skardis artėjo taip greitai, pernelyg greitai, kad galėtų suspėti iššokti iš mašinos. Štai jis jau visai šalia, o apačioje bekraštė jūra. Šiuo momentu džipą staigiai bloškė į šalį, ir paskutinis dalykas, ką spėjo pastebėti Elizabeta, buvo medis, išaugęs lyg iš po mašinos ratų. Paskui pasigirdo sprogimas, kuris, atrodė, sukrėtė visą planetą.

Ir tą pačią akimirką įsivyravo tyla ir ramybė.

20 skyrius

Atsipeikėjo ji ligoninės lovoje, ir pirmasis, ką ji pamatė, buvo Alekas Nikolsas.

- O namie tuščia, kaip iššluota, kuo gi aš tave pavalgydinsiu, - sukuždėjo ji ir pravirko.

Aleko akyse pasirodė skausmas, jis švelniai ją apkabino ir prispaudė prie savo krūtinės.

- Elizabeta!

- Viskas gerai, Alekai, - suniurnėjo ji. - Baisiausia jau praeityje.

Ir tai buvo tiesa. Atrodė, kiekviena jos kūno ląstelė virpa iš skausmo ir kančių, bet ji gyva, ir tuo patikėti buvo sunku. Ji prisiminė savo mirtiną likimą ir pašiurpo iš siaubo.

- Ar seniai aš čia esu?

Jos balsas buvo silpnas ir kimus.

- Tave čia atvežė prieš dvi dienas. Visą tą laiką tu buvai be sąmonės. Gydytojas sako, kad tu likai gyva tik per stebuklą. Visi, kas matė katastrofos vietą, tvirtina, kad tu turėjai žūti. Tave labai greitai rado girininkai ir skubiai atgabeno čia. Tau nedidelis smegenų sutrenkimas ir daugybė sumušimų, tačiau, ačiū Dievui, visi kaulai sveiki. - Jis klausiamai pažvelgė į ją ir paklausė: - O kodėl tu važiavai į uolos viršūnę priešgaisrine iškarta?

Elizabeta papasakojo viską, kaip buvo. Siaubas atsispindėjo jo veide, kai jis drauge su ja išgyveno jos kraupų lėkimą į prarają. Klausydamas jis nuolat kartojo: „Dieve mano!" Kai ji baigė, Alekas buvo išblyškęs kaip drobė.

- Koks kvailas ir siaubingas atsitiktinumas!

- Tai ne atsitiktinumas, Alekai.

Jis nesuprasdamas pažiūrėjo į ją.

- Ką reiškia „ne atsitiktinumas"?

Ir iš tikrųjų iš kur gi jam žinoti tiesą? Jis juk neskaitė ataskaitos.

- Kažin kas sugadino stabdžius.

Jis nepatikliai papurtė galvą.

- Kam?

Todėl, kad... Ne, ji negali pasakyti tiesos. Kol kas negali. Nors ir pasitiki Aleku labiau už kitus. Paprasčiausiai dar neatėjo laikas. Reikia atsipeikėti, pasveikti ir viską kruopščiai apgalvoti.

- Nežinau, - išsisukinėdama atsakė Elizabeta. - Bet aš beveik tikra, kad kažkas prikišo prie jų nagus.

Ji pažvelgė jam į akis ir pamatė, kaip vienas po kito šmėstelėjo jo akyse nepatiklumas, nustebimas ir pagaliau pyktis.

- Tą niekšą mes surasime.

Jo balsas buvo rūstus.

Priėjęs prie telefono, jis pakėlė ragelį ir po kelių minučių jau kalbėjo su Olbijos policijos viršininku.

- Čia kalba Alekas Nikolsas, - tarė jis. - Aš... Ačiū, ji jaučiasi gerai... Ačiū. Aš jai perduosiu. Aš skambinu dėl džipo, kuriuo ji važiavo. Kur jis?.. Tegul ten ir stovi. Pasirūpinkite tuo. Ir suraskite gerą mechaniką. Po pusvalandžio būsiu pas jus.

Jis padėjo ragelį.

- Džipas policijos nuovados garaže. Aš važiuosiu ten.

- Aš važiuosiu su tavimi.

Jis nustebęs pažiūrėjo į ją.

- Gydytojas sakė, kad tu privalai pagulėti lovoje bent dvi ar tris dienas. Tu juk negali...

- Aš važiuoju su tavimi, - atkakliai pakartojo Elizabeta.

Po keturiasdešimt penkių minučių, nepaisydama gydančio gydytojo protestų, nusėta mėlynėmis ir kraujosrūvomis Elizabeta išsireikalavo, kad būtų išleista iš ligoninės ir drauge su Aleku Nikolsu nuvažiavo į policijos garažą.

Luidžis Ferara, Olbijos policijos viršininkas, buvo pagyvenęs rusvaveidis sardas su didžiuliu pilvu ir kreivomis kojomis. Jo pavaduotojas, inspektorius Brunas Kampanja, tarsi sargybos bokštas stūksojo virš savo viršininko. Tai

buvo tvirto sudėjimo penkiasdešimties metų vyras, lėtas ir solidus. Jie abu drauge su Aleku ir Elizabeta stebėjo, kaip mechanikas tyrinėjo apatinę džipo dalį, pakeltą hidraulinio keltuvo. Kairysis priekinis sparnas ir radiatorius buvo suploti kaip blynas ir aptekėję medžių syvais, į kuriuos įsirėžė džipas. Pamačius mašiną, Elizabetai pasidarė bloga, ir ji buvo priversta atsiremti į Aleko ranką. Jis užjaučiamai pažvelgė į ją.

- Tu tikra, kad tau nebus blogiau? - paklausė jis.

- Aš puikiai jaučiuosi, - sumelavo Elizabeta.

Iš silpnumo jai drebėjo keliai, ir ji jautėsi nepaprastai pavargusi. Bet ji privalo pamatyti viską savo akimis.

Mechanikas nusišluostė rankas tepaluotu skuduru ir priėjo prie jų.

- Dabar mašinų jau taip nedaro, - tarė jis.

„Tai mane ir išgelbėjo", - pagalvojo Elizabeta.

- Bet kuri kita mašina būtų subyrėjusi į šipulius.

- O kaip stabdžiai?- paklausė Alekas.

- Stabdžiai? Nieko. Stabdžiai kaip reikiant.

Elizabetą staiga apėmė keistas to, kas vyksta, nerealumo jausmas.

- Ką... ką jūs pasakėte?

- Jie tvarkingi ir dėl jų galima važiuoti nors ir dabar. To aš neturėjau galvoje, kai sakiau, kad dabar mašinų taip jau nedaro.

- Bet to negali būti, - pertraukė jį Elizabeta. - Stabdžiai neveikė.

- Panelė Rof mano, kad kažin kas juos sugadino, - paaiškino policijos viršininkas.

Mechanikas neigiamai papurtė galva.

- Bet to negali būti, pone.

Jis grįžo prie džipo ir dūrė pirštu po ratais.

- Yra tiktai du būdai, kuriais galima *fregare,* - jis atsigręžė į Elizabetos pusę. - Atleiskite, panele, - sugadinti džipo stabdžius. Galima perpjauti stabdymo žarneles arba atsukti štai šitą veržlę, - jis dūrė į ją pirštu, - ir leisti ištekėti stabdžių skysčiui. Bet jūs pati matote, kad žarnelės sveikos, o skysčio lygį bakelyje aš patikrinau: bakelis pilnas.

Policijos viršininkas pasisuko į Elizabetą ir raminamai tarė:

- Galima spėti, kad jūsų situacijoje jums galėjo...

- Minutėlę, - pertraukė jį Alekas ir atsisuko į mechaniką. - O ar galėjo kas nors perpjauti, o paskui pamatęs, kad sumanymas nepavyko, pakeisti jas naujomis arba išleisti skystį, o paskui vėl pripilti bakelį?

Mechanikas atkakliai papurtė galvą:

- Pone, šitų stabdžių niekas nelietė.

Jis paėmė skudurą ir kruopščiai nuvalė tepalą aplinkui veržlę.

- Ar matote šitą veržlę? Jeigu ją būtų atsukę, tai ant jos matytųsi švieži veržliarakčio pėdsakai. Duodu galvą nukirsti, kad šitos veržlės niekas nesukinėjo bent pusę metų. Stabdžiai normalūs. O jeigu netikite, žiūrėkite patys.

Taip pasakęs, jis nuėjo prie sienos ir paspaudė mygtuką. Pasigirdo urzgiantis garsas, ir hidraulinis keltuvas nuleido džipą ant grindų. Mechanikas įlipo į jį, užvedė variklį ir atbulas nuvažiavo prie užpakalinės garažo sienos. Kai džipas vos nepalietė sienos, mechanikas perjungė greitį, ir mašina pasileido tiesiai į inspektorių Kampanją. Elizabeta prasižiojo norėdama surikti, bet tuo momentu džipas staigiai sustojo per colį nuo jo. Mechanikas, nekreipdamas dėmesio į iškalbingą inspektoriaus žvilgsnį, tarė:

- Įsitikinote? Stabdžiai tvarkingi.

Dabar jie visi žiūrėjo į Elizabetą, ir ji žinojo, ką jie galvoja. Bet jai dėl to buvo nė kiek nelengviau. Ji ir dabar jautė, kaip spaudžia pedalą ir niekas nesidaro. Bet policijos mechanikas įtikinamai įrodė, kad stabdžiai tvarkingi. Galbūt jis su jais išvien? Bet tada išvien su jais ir policijos viršininkas. Kokie niekai! Arba aš kraustausi iš proto, šmėstelėjo Elizabetos galvoje.

- Elizabeta... - bejėgiškai skėstelėdamas rankomis, pasakė Alekas.

- Kai aš važiavau šituo džipu kalnų keliu, stabdžiai neveikė.

Alekas tiriamai pažiūrėjo į ją, paskui vėl atsisuko į mechaniką:

- Sakykime, kas nors nusprendė sugadinti šito džipo stabdžius. Kaip dar jis galėjo tai padaryti?

Nelauktai į pokalbį įsiterpė inspektorius Kampanja.

- Jis galėtų sudrėkinti stabdžių trinkeles.

Elizabeta pajuto, kad ją apima susijaudinimas.

- Kas tada?

- Kai trinkelės prisispaudžia prie ratlankio, ratas ir ji nesukimba, jie tiesiog slysta vienas kito atžvilgiu.

Mechanikas pritariamai linktelėjo.

- Jis teisus. Tiktai... - jis atsisuko į Elizabetą, - prašom pasakyti, o kai jūs išvažiavote, stabdžiai veikė?

Elizabeta prisiminė, kaip stabdė, kai išvažiavo iš stoginės, kaip šiek tiek vėliau stabdė ties pirmaisiais posūkiais.

- Taip, jie veikė gerai.

- Štai jums ir atsakymas, - pergalingai pasakė mechanikas. - Trinkelės sušlapo nuo lietaus.

- Stop, stop, - įsiterpė Alekas. - O argi tas spėjamasis „kažin kas" negalėjo jų sudrėkinti prieš išvažiavimą?

- Negalėjo, - tvardydamasis atsakė mechanikas, - jeigu jis būtų iš anksto juos sudrėkinęs, ji apskritai nebūtų galėjusi važiuoti.

Policijos viršininkas atsigręžė į Elizabetą.

- Lietus, panele Rof, labai pavojingas dalykas. Ypač šituose siauruose kalnų keliuose. Tokie dalykai čia dažni.

Alekas žiūrėjo į Elizabetą nežinodamas, ką daryti toliau. O ji jautėsi visiška kvaile. Vadinasi, tai vis dėlto nelaimingas atsitikimas! Ji panoro kuo greičiau iš čia išeiti. Ji pažiūrėjo į policijos viršininką.

- Aš... Atleiskite man, kad pridariau jums tiek rūpesčių.

- Ną ką jūs! Laikau malonumu... Aš turiu galvoje... aš labai įskaudintas to, kas įvyko, bet visada džiaugiuosi padėdamas jums. Inspektorius Kampanja nuveš jus į vilą.

- Tu man atleisk, senute, - pasakė jai Alekas, - bet atrodai tu prastai. Todėl negaišdama gulk į lovą, ir porą dienų iš jos neišlipk. Aš užsakysiu maisto telefonu.

- Jeigu aš gulėsiu, kas tau gamins?

- Aš, - pareiškė Alekas.

Tą vakarą jis pats pagamino pietus ir atnešė jai tiesiai į lovą.

- Bijau, kad virėjas aš ne kažin koks, - pasakė jis, statydamas padėklą priešais Elizabetą.

Jis aiškiausiai save pervertino. Blogesnio virėjo apskritai nebuvo pasaulyje. Kiekvienas patiekalas buvo arba perkeptas, arba nebaigtas virti, arba persūdytas. Bet ji prisivertė visa tai suvalgyti, pirma, todėl, kad buvo alkana, antra, todėl kad nenorėjo užgauti Aleko. Jis tiesiog neatsitraukė nuo jos lovos, linksmindamas ją pokalbiais įvairiausiomis temomis. Bet nė žodžiu neužsiminė apie jos kvailą elgesį policijos garaže. Ir ji buvo už tai jam labai dėkinga.

Keletą dienų jie praleido viloje dviese: Elizabeta, neišlipdama iš lovos, Alekas tūpčiodamas aplink ją, gamindamas jai maistą, skaitydamas jai knygas. Visą tą laiką telefonas skambėjo be jokios atvangos. Kiekvieną dieną skambino Ivas ir Simoneta, domėdamiesi jos sveikata, ir Elena, ir Šarlis, ir Valteris. Netgi Viviana paskambino vieną kartą. Ir visi norėjo atvažiuoti ir jai padėti.

- Apskritai aš sveika, - sakė ji visiems. - Nereikia važiuoti. Veikiai vėl būsiu Ciūriche.

Paskambino Risas Viljamsas. Kai ragelyje suskambėjo jo balsas, Elizabeta suprato, kaip stipriai jo pasiilgo.

- Girdėjau, tu rengiesi pranokti Eleną, - pasakė jis, bet jo balse skambėjo nerimas.

- O ne. Aš dalyvauju tiktai kalnų lenktynėse.

Jai ir pačiai atrodė neįtikėtina, kad ji galėjo šita tema juokauti.

- Aš džiaugiuosi, kad tau viskas gerai, Liza, - pasakė Risas.

Ir žodžiai, ir tonas, kuriuo jie buvo pasakyti, sušildė jai sielą. Įdomu, jis dabar vienas ar su moterimi? Kas ji? Greičiausiai kokia nors gražuolė?

Kad ją velniai rautų!

- Ar tu žinai, kas tapo naujiena Nr. 1? - paklausė Risas.

- Ne.

- „Įpėdinė vos išvengia žūties kalnų kelyje. Ir tai praėjus vos dviems savaitėms po to, kai jos tėvas, žinomas..." Pabaigą gali parašyti pati.

Ji kalbėjo telefonu daugiau kaip pusę valandos, ir kai Elizabeta padėjo ragelį, pasijuto daug žvaliau. Risas, atrodė, buvo nuoširdus ir aiškiai nerimavo dėl jos būklės. Panašiai jis, matyt, elgėsi su visomis savo moterimis, ir kiekviena jų jautė, kad jis nuoširdžiai ja domisi. Tai buvo neatskiriama jo žavesio dalis. Ji prisiminė, kaip jie šventė jos gimtadienį. *Ponia Ris Viljams.*

- Tu atrodai kaip Češyro katinas iš „Alisos".

- Tiesa?

Ji visada būdavo tokia po bendravimo su Risu. Galbūt pasakyti Risui apie ataskaitą, šmėstelėjo jai galvoje.

Alekas susitarė, kad į Ciūrichą juos nuskraidins firmos lėktuvas.

- Man siaubingai nesinori taip anksti tave iš čia paimti, - atsiprašinėjamu tonu pasakė jis, - bet yra neatidėliotinų dalykų, kuriuos reikia nedelsiant sutvarkyti.

Į Ciūrichą parskrido be jokių nuotykių. Oro uoste jų jau laukė reporteriai. Elizabeta padarė trumpą pareiškimą apie tai, kas jai atsitiko, ir po to Alekui pavyko be kliūčių pasodinti ją į limuziną, ir veikiai jie jau buvo pakeliui į koncerno štabo būstinę.

Konferencijų salėje buvo visi Tarybos nariai ir Risas. Posėdis jau vyko apie tris valandas, oras buvo pilkas nuo cigarų ir cigarečių dūmų. Elizabetai, dar ne visai atsigavusiai po avarijos, siaubingai skaudėjo galva ir kalė smilkiniuose. *Nieko baisaus, panele Rof. Kai praeis sukrėtimas, galvos skausmai liausis savaime.*

Ji apmetė žvilgsniu įtemptus, piktus veidus ir pasakė:

- Aš prieš laisvą akcijų pardavimą.

Jie laikė ją užsispyrusia ir savavališka. Jeigu jie būtų žinoję, kad ji buvo bemaž pereinanti į jų pusę. Bet dabar tai būtų neįmanoma. Kas nors iš jų buvo priešas. Ir jeigu ji nusileis jų reikalavimui, pergalė atiteks jam.

Kiekvienas jų savaip stengėsi ją įtikinti.

- „Rofui ir sūnums", - išmintingai aiškino Alekas, - reikalingas patyręs prezidentas. Ypač dabar dėl mūsų visų, pagaliau dėl tavęs pačios aš nenorėčiau tavęs matyti prezidento krėsle.

- Tu - graži, jauna moteris, *carissima,* - akcentavo jos žavesį Ivas. - Visas pasaulis prie tavo kojų. Kodėl tu nori užsidėti sau jungą ir įsikinkyti į nuobodų ir neįdomų verslą, kai galima puikiausiai nugyventi gyvenimą keliaujant...

- Aš jau pakeliavau, - atsakė Elizabeta.

Šarlis apeliavo daugiau į logiką:

- Nelaimingo atsitikimo dėka jūs tapote kontrolinio koncerno akcijų paketo savininke, bet ar tai suteikia jums moralinę teisę vadovauti koncernui? Mes turime daugybę rimtų problemų. Jūsų vadovaujami mes susilauksime jų dar daugiau.

Valteris be užuominų pareiškė:

- Firmai ir taip užtenka sunkumų. Jūs net neįsivaizduojate jų mastų. Jeigu dabar atsisakysite laisvo akcijų pardavimo, paskui bus per vėlu.

Elizabeta jautėsi tartum apsupimo žiede. Ji klausėsi jų, mintyse įvertindama jų pasisakymus, pasverdama kiekvieną jų žodį. Visi jie pateikė savo argumentus, rūpindamiesi koncerno gerove, bet kažkuris jų stengėsi sugriauti jį iš vidaus.

Viena buvo aišku. Jie norėjo, kad ji pasitrauktų iš žaidimo, kad akcijos būtų laisvai parduodamos, kad „Rofas ir sūnūs" nebūtų kontroliuojamas šeimos narių. Jeigu tik ji leis paimti jiems viršų, šansai pagauti už rankos nusikaltėlį sprogs kaip muilo burbulas. Kol ji sėdi šitoje vietoje, dar lieka galimybė išsiaiškinti, kas sabotuoja koncerną. Ji sėdės šitoje vietoje tol, kol pavyks viską išsiaiškinti ligi galo. Neveltui paskutinius trejus metus ji nuolat buvo su Semu. Šį tą ji įsisavino. Remdamasi Semo parinktais kompetentingais darbuotojais, ji tęs tėvo verslą ir jo politiką. Bendras visų Tarybos narių reikalavimas priversti ją išeiti tiktai sustiprino jos pasiryžimą žūtbūt likti Taryboje.

Ji paskelbė, kad posėdį laikas baigti.

- Mano sprendimas jums žinomas, - pasakė Elizabeta. - Suprantama, koncernui aš ne viena vadovausiu. Juo labiau, kad aš dar daug ko nežinau. Bet įsitikinusi, jog galiu tikėtis jūsų pagalbos. Manau, kad palengva mes galėsime susidoroti su visomis problemomis.

Vis dar išblyškusi po visų pergyvenimų, ji sėdėjo gale stalo ir atrodė visiškai jauna ir beginklė.

Ivas bejėgiškai skėstelėjo rankomis.

- Kas nors, pasakykite jai, kad ji elgiasi neprotingai!

Risas atsisuko į Elizabetą ir nusišypsojo:

- Manau, niekas iš mūsų neišdrįs prieštarauti moteriai.

- Ačiū, Risai.

Elizabeta permetė akimis visus dalyvaujančiuosius.

- Vienas nedidelis formalumas. Jau kadangi atsitiktinumo valia aš užėmiau savo tėvo vietą, manau, jūs nepriešta-rausite ir oficialiai patvirtinsite mano įgaliojimus.

Šarlis įsmeigė į ją akis.

- Ar tai turi reikšti, kad jūs pretenduojate į prezidentės postą?

- Faktiškai, - sausai metė jam Alekas, - Elizabeta jau prezidentė. Tiesiog ji leidžia mums garbingai išsisukti iš keblios padėties, kurioje mes atsidūrėme.

Padelsęs Šarlis tarė:

- Gerai jau, siūlau Elizabetą Rof išrinkti koncerno „Rofas ir sūnūs" prezidente.

- Palaikau pateiktą pasiūlymą, - pasakė Valteris.

Pasiūlymas buvo priimtas vieningai.

„Šiais metais prezidentams taip nesiseka, - pagalvojo jis liūdnai. - *Daugelio jau nėra šiame pasaulyje."*

21 skyrius

Elizabeta kaip niekas kitas suprato, kokią sunkią naštą užsivertė sau ant pečių. Nuo jos, kaip koncerno vadovės, dabar priklausė dešimčių tūkstančių žmonių darbas. Jai kaip oro reikėjo paramos, bet ji nežinojo, kuo galima pasikliauti, kuo pasitikėti. Labiausiai jai norėjosi pasidalinti savo

samprotavimais su Aleku, Risu ir Ivu, bet tam ji dar nebuvo pasirengusi. Pernelyg anksti. Ji išsikvietė Keitę Erling.

- Taip, panele Rof?

Elizabeta pasimetė, nežinodama nuo ko pradėti. Keitė Erling daugelį metų dirbo pas tėvą. Jai, kaip niekam kitam, buvo žinomos visos povandeninės srovės, nepastebimos pašalinei akiai apgaulingai ramiame paviršiuje. Visos koncerno valdymo gijos ėjo per jos rankas, tiktai jai buvo žinomi Semo Rofo planai ir sumanymai, jo jausmai. Keitė Erling galėjo tapti labai stipria sąjungininke.

Pagaliau Elizabeta pasakė.

- Tėvas prašė, kad jam pateiktų kažin kokią konfidencialią ataskaitą, Keite. Ar jums kas nors apie tai žinoma?

Keitė Erling suraukė antakius, stengdamasi prisiminti, paskui neigiamai papurtė galvą.

- Panele Rof, su manimi jis šito dalyko neaptarinėjo.

Elizabeta pabandė dar kartą.

- Jeigu mano tėvas norėtų atlikti privatų tyrimą, kur jis kreiptųsi?

Keitė neužsikirsdama išdrožė:

- Į mūsų saugumo skyrių.

Kur patinka, tik jau ne ten!

- Ačiū, - pasakė Elizabeta.

Teks apsieiti be sąjungininkų.

Ant darbo stalo gulėjo einamoji finansinė ataskaita. Elizabeta perskaitė ją su vis didėjančiu pasimetimu ir nerimu, paskui išsikvietė į kabinetą koncerno finansų inspektorių. Jis vadinosi Viltonu Krausu. Jis buvo daug jaunesnis negu ji tikėjosi. Gabus, energingas, akyse vos pastebimas pranašumas. Greičiausiai baigęs Aukštąją ekonomikos mokyklą arba Harvardo universitetą.

Elizabeta be užuolankų ėmėsi reikalo:

- Kokiu būdu toks gigantas, kaip „Rofas ir sūnūs", galėjo atsidurti prie bankroto ribos?

Krausas pažiūrėjo į ją ir gūžtelėjo pečiais. Jis neįprato atsiskaitinėti moterims. Paskui atlaidžiai pasakė:

- Na, kaip čia jums trumpiau paaiškinus...

- Pradėsime nuo to, - nelabai pagarbiai pertraukė jį Elizabeta, - kad prieš dvejus metus mūsų koncernas visus pagrindinius kapitalo įdėjimus atlikdavo pats.

Ji pamatė, kaip iš netikėtumo jam ištįso veidas.

- Na... tai yra taip, ponia.

- Tai kodėl mes taip stipriai įsiskolinome bankams?

Jis mėšlungiškai gurktelėjo ir tarė:

- Prieš keletą metų mes pradėjome didelio masto plėtimosi programą. Jūsų tėvas ir visi Tarybos nariai nutarė, kad dalį pinigų šitam plėtimui prasminga paimti iš bankų kaip trumpalaikes paskolas. Šiuo metu mūsų įsipareigojimai įvairiems bankams sudaro šešis šimtus penkiasdešimt milijonų dolerių. Kai kurių grąžinimo terminai jau pasibaigė.

- Jau uždelsti, - pataisė jį Elizabeta.

- Jūs teisi, ponia. Jau uždelsti.

- Mes mokame virš pradinės įskaitinės sumos vieną procentą plius delspinigius už pavėlavimą. Kodėl mes iš karto nesumokėjome pavėluotų paskolų ir drauge nesumažinoma bendros priskaitomų procentų sumos?

Jis jau liovėsi stebėtis.

- Dėl m-m-m... kurių ne kurių ypatingų aplinkybių. Mat pinigų į iždą įplaukė daug mažiau negu laukta. Paprastai tokiu atveju mes kreipiamės į bankus prašydami pratęsti skolos grąžinimo terminus. Tačiau dėl kilusių problemų, didelių išmokėjimų pagal teismų ieškinius, nuostolingų laboratorinių tyrimų ir...

Jis dabar galutinai atsipeikėjo nuo pirminio šoko, ir faktai byrėjo iš jo burnos tarsi iš gausybės rago.

Elizabeta tylėdama klausėsi jo, įsižiūrėdama, spėdama, kieno jis pusėje. Žvilgtelėjusi dar kartą į balansinę ataskaitą, pamėgino išsiaiškinti, nuo kurio momento prasidėjo kritimas. Dokumentas liudijo, kad staigus šuolis žemyn įvyko per tris paskutinius ketvirčius, kai buvo sumokėta didžiulės sumos pagal teismų ieškinius, parodytus grafoje „Nenumatytos išlaidos (vienkartinės)". Vaizduotė tuojau pat nupiešė sprogimą Čilėje, ore pakibusį nuodingą debesį. Ausyse suskambėjo aukų klyksmai. Sprogimo sužalotų žmonių lavonai. Šimtai žmonių paguldytų į ligonines. O košmaras

ir žmonių skausmas bei kančios dalykiškai suskaičiuotos, pavertsos pinigais ir įrašytos į grafą „Nenumatytos išlaidos (vienkartinės)".

Atsitraukusi nuo ataskaitos, Elizabeta pakėlė akis į Viltoną Krausą.

- Pone Krausai, jei tikėti jūsų ataskaita, tai mūsų problemos yra laikino pobūdžio. Vadinasi, dar ne viskas prarasta. Mes vis dar tas pats „Rofas ir sūnūs". Nė vienas pasaulio bankas nesiryš mums atsakyti paskolų.

Dabar atėjo jo eilė tiriamai į ją pažvelgti. Iš ankstesnio pasipūtimo neliko nė pėdsako, ir jis ėmė elgtis daug apdairiau.

- Panele Rof, jums turbūt žinoma, - atsargiai pradėjo jis, - kad farmacijos firmos reputacija svarbi tiek pat, kiek ir produkcija.

Iš ko ji tai jau girdėjo? Iš tėvo? Aleko? Prisiminė: Riso.

- Tęskite.

- Mūsų problemos buvo labai plačiai pagarsintos. Verslo pasaulis - tai džiunglės. Užtenka konkurentams pamatyti, kad jūs sužeisti, kai jie tuojau pat puola jus pribaigti. - Truputį patylėjęs, jis užbaigė: - Štai jie ir puolė mus pribaigti.

- Kitaip sakant, - pasakė Elizabeta, - mūsų konkurentai susidėjo su bankininkais.

Jis trumpai, pritariamai jai nusišypsojo.

- Būtent. Paprastai banko paskolų rezervai riboti. Jeigu jie įsitikinę, kad geriau statyti už A negu už B...

- O jie tuo *įsitikinę?*

Jis nervingai susiglostė savo plaukus.

- Nuo to laiko, kaip žuvo jūsų tėvas, man jau keletą kartų skambino telefonu ponas Julijus Badratas. Jis vadovauja konsorciumui bankų, su kuriais mes turime reikalų.

- Ir ko gi ponas Badratas nori?

Ji žinojo, ką išgirs.

- Jis nori žinoti, kas taps „Rofo ir sūnų" prezidentu.

- O jūs žinote, kas naujas prezidentas? - paklausė Elizabeta.

- Ne, ponia.

- Aš.

Ji matė, kaip jis mėgino nuslėpti savo nustebimą.

- Kaip jūs manote, kas įvyks, kai šita naujiena pasieks poną Badratą?

- Jis nedelsdamas įkiš mums kaištį, - išsprūdo Viltonui Krausui.

- Aš su juo pakalbėsiu, - tarė Elizabeta.

Ji atsilošė savo krėsle ir nusišypsojo.

- Gal norite kavos?

- Aš... tai... taip, ačiū.

Elizabeta pastebėjo, kaip jo įsitempimas atslūgo. Jis suprato, kad ji surengė jam išmėginimą ir kad jis jį išlaikė.

- Man reikalingas jūsų patarimas, - pasakė Elizabeta. - Daktare Krausai, jai jūs pakliūtumėte į mano padėtį, ko jūs imtumėtės?

Jis vėl kaip anksčiau pasidarė atlaidus.

- Viskas labai paprasta, - tvirtu balsu atsakė jis. - „Rofas ir sūnūs" turi didžiulius aktyvus. Jeigu mes laisvai parduotume didelę dalį akcijų, mes lengvai gautume reikalingas sumas, kad grąžintume savo paskolas bankams.

Dabar ji žinojo, kieno jis pusėje.

22 skyrius

HAMBURGAS

Penktadienis, spalio 1 d. - 2.00*

Vėjas pūtė nuo jūros, ir rytinis oras buvo drėgnas ir gaivus. Riperbane, Hamburgo lėbavimų ir ištvirkavimo rajone, gatvės buvo pilnutėlės lankytojų, trokštančių paragauti uždrausto vaisiaus. Riperbanas įtiko visų skoniams: išgėrimai, narkotikai, merginos, berniukai - už sutartinę kainą galima buvo gauti visko, ko tik nori.

Ryškiai apšviesti barai, kur padavėjos aptarnavo klientus ne tik prie staliukų, užėmė visą pagrindinę gatvę, o tuo tarpu Gros Fraicheite buvo įsikūrusios atvirai gašlaus po-

* Čia ir toliau mėnesio dienų skaičius neatitinka savaitės dienoms - autoriaus klaida. (Vert. past.).

būdžio įstaigos - daugiausia striptizai. Kvartalu žemiau esanti Herbertštrasė buvo atiduota pėsčiųjų valiai, ir abipus jos tęsėsi prostitučių apartamentai, kur sėdėdamos prie langų jos demonstravo savo grožybes pro permatomus, riebaluotus, padėvėtus naktinukus. Riperbanas - didžiulė sekso mugė, kur galima visko nusipirkti. Puritonams seksas buvo siūlomas nisionierišku variantu: tiems, kas mėgo įvairovę, buvo siūloma ir kanilingas, ir analingas, ir pederastija. Riperbane galima nusipirkti sau dvylikamečius berniuką ar mergaitę arba vienu metu pergulėti su mama ir dukra. Arba, jeigu jums jau taip norisi, jūs galėjote pažiūrėti, kaip moterį aptarnauja didžiulis dogas, arba, vėl jums prašant, jus galėjo mušti rimbeliu tol, kol jūs pajusite orgazmą. Jūs galėtumėte pasisamdyti bedantę senutę, kuri pačioje judriausioje vietoje atliks jums felaciją, arba užsipirkti orgiją ištisai veidrodžiais nustatytame miegamajame su tiek mergaičių ir berniukų, kiek reikalauja jūsų libido ir leidžia kapšelis. Riperbanas didžiuojasi, kad gali įtikti bet kokiam skoniui. Jaunesnės prostitutės, seginčios trumpus sijonėlius ir vilkinčios krūtis aptempiančias palaidinukes, be perstojo vaikšto gatvėmis, siūlydamos save vyriškiams, moterims ir net susiglaudusioms porelėms.

Kino operatorius apsuptas nedidelės mergužėlių ir ryškiai išsidažiusių jaunuolių minios, lėtai ėjo gatve. Jis nekreipė į juos jokio dėmesio, kai sustojo prie baltaplaukės merginos, kuriai iš išvaizdos buvo galima duoti aštuoniolika metų. Ji stovėjo atsišliejusi prie namo sienos, ir kalbėjosi su savo drauge. Kai operatorius žengtelėjo prie jos, ji atsisuko ir nusišypsojo jam.

- Paimk mus abi, *liebchen.* Nepasigailėsi.

Operatorius tiriamai apžiūrėjo ją nuo galvos ligi kojų ir tarė:

- Ne, tiktai tave.

Draugė gūžtelėjo pečiais ir nuėjo šalin.

- Kuo tu vardu?

- Hildė.

- Hilde, ar nori nusifilmuoti? - paklausė operatorius.

Mergina nužvelgė jį niekinamu žvilgsniu.

- *Herr gott!* Kodėl tu mane laikai kvaiša?

Jis nusišypsojo ir patikliai paaiškino:

- Visai nelaikau. Aš iš tikrųjų siūlau tau filmuotis. Pornografiniame filme. Aš juos filmuoju savo draugui.

- Tai tau kainuos penkis šimtus markių. Pinigus iš anksto.

- *Gut.*

Ji tuoj pat pasigailėjo, kad neužsiprašė daugiau. Na, bet jau tiek to, reikės pamėginti išplėšti iš jo kokių nors premijinių.

- Ką aš privalau daryti? - paklausė Hildė.

Hildė nervinosi.

Ji nuoga gulėjo ant lovos mažame, neturtingai apstatytame kambaryje, tylėdama žiūrėjo į ten buvusius tris žmones, ir galvojo: „Kažin kas čia ne taip". Jos savisaugos instinktas, išlavėjęs Berlyno, Miuncheno ir Hamburgo gatvėse, jau ne kartą gelbėjo ją sunkiose situacijose, ir ji įprato juo pasikliauti. Kažin kodėl šitie žmonės jai kėlė nerimą. Ji jau buvo benorinti išeiti iš čia, kol viskas neprasidėjo, bet jie jau sumokėjo jai žadėtus penkis šimtus markių avansu ir pažadėjo po visko sumokėti dar penkis šimtus, jeigu ji gerai atliks savo vaidmenį. Tą ji padarys. Ji buvo profesionalė ir didžiavosi savo meistriškumu. Ji žvilgtelėjo į gulintį šalia jos lovoje nuogą vyriškį. Jis buvo raumeningas, gerai sudėtas ir visiškai be gyvaplaukių. Tačiau ne tai kėlė nerimą Hildei, o jo veidas. Jis buvo pernelyg senas tokios rūšies filmams. Bet visų labiausiai Hildę slėgė žiūrovas, kukliai prisiglaudęs pačiame tolimiausiame kambario kampe. Jis vilkėjo ilgu, ligi kulnų paltu, buvo su tamsiais akiniais ir didele skrybėle. Hildė taip ir nesuprato, vyras tai ar moteris. Bet nuo šitos baidyklės dvelkė šalčiu. Hildė virpančiais iš susijaudinimo pirštais užčiuopė raudoną kaspiną, kurį jie kažin kodėl privertė ją užsirišti ant kaklo. Operatorius tarė:

- Gerai. Visi pasirengę? Pradedam.

Sučirškė aparatas. Hildei pasakė, ką reikia daryti. Vyriškis gulėjo ant nugaros. Hildė pradėjo darbą.

Pradėjo ji iš toli: nuo ausų ir kaklo, meistriškai naudodama liežuvį ir lūpas, nusileido žemiau prie krūtinės ir pilvo,

lūpomis ir liežuviu, tarsi drugelis sparnais, lengvai palietė jo kirkšnius, paskui varpą, paskui žemyn kiekviena koja ligi didžiųjų pirštų, lėtai laižydama kiekvieną pirštą. Stebėjo prasidedančią erekciją. Ji pavertė jį ant pilvo, ir jos liežuvis pakartojo visą šitą ritualą nuo apačios į viršų, lėtai, išmanančiai judėdamas, surasdamas visas erogenines zonas, išsikišimus ir plyšelius. Vyriškis buvo visiškai įaistrintas, varpa buvo kieta kaip akmuo.

- Suartėk su ja, - riktelėjo operatorius.

Vyriškis staigiu judesiu parvertė ją ir, atsidūręs viršuje, praskėtė jai kojas. Jo varpa buvo didžiulė. Hildė pamiršo savo buvusią baimę. Tokio pojūčio ji seniai nepatyrė.

- Giliau, giliau, *liebchen!* - pusiau apsvaigusi riktelėjo ji.

Vyriškis tolygiai, kaip stūmoklis, judėjo aukštyn ir žemyn, ir Hildė palengva ėmė vis greičiau ir greičiau padėti jam klubais. Kambario kampe sėdintis žmogus palinko į priekį, sekdamas kiekvieną jų judesį. Mergina lovoje užmerkė akis.

Ir viską sugadino.

- Akis! - suriko žiūrovas.

Tuojau pat pasigirdo įsakmus operatoriaus balsas:

- *Offne die Augen!*

Išgąsdinta Hildė atmerkė akis. Ir žvilgtelėjo į savo partnerį. Jis buvo puikus. Toks seksas ir jai pačiai suteikė malonumą. Vyriškio tempas padažnėjo, ir ji pajuto, kad tuoj pat ateis palaima. Paprastai ji niekada nejausdavo orgazmo, jeigu neskaičiuoti tų atvejų, kai jos būdavo abi su drauge. Klientams ji paprasčiausiai jį suvaidindavo, ir ganėtinai sėkmingai. Bet operatorius ją įspėjo, kad premijinius ji gaus tiktai patirdama orgazmą. Todėl ji atsipalaidavo ir ėmė galvoti apie tai, ką nusipirks sau už tuos pinigus, ir štai dabar staiga pajuto, kad iš tikrųjų patiria palaimingą orgazmą.

- *Schneller!* - suriko ji.

Jos kūnas ėmė virpėti.

- *Ah, jetzt!* - iš džiaugsmo suspiegė ji. - *Es kommt!*

Žiūrovas linktelėjo, ir operatorius valdingai pasakė:

- Pradėk!

Vyriškio rankos slystelėjo prie merginos gerklės. Didžiuliais pirštais suspaudė ją, neleisdami įeiti orui. Ji žvilgtelėjo jam į akis, ir tai, ką ji ten pamatė, sukėlė jai siaubą. Ji pamėgino surikti, bet neįstengė. Jos kūnas, dar virpėdamas nuo patirto orgazmo, pamėgino išsilaisvinti, bet žudikas stipriai prispaudė ją prie lovos. Tai buvo galas.

Žiūrovas gėrėjosi reginiu, žiūrėdamas mirštančiajai į akis, džiaugdamasis jos agonija, tartum tai būtų dangaus bausmė, dieviškasis kerštas.

Suvirpėjęs paskutinį kartą, merginos kūnas nurimo amžinai.

23 skyrius

CIŪRICHAS

Pirmadienis, spalio 4 d. - 10.00

Kai Elizabeta atėjo į savo kabinetą, tai pirmiausia, ką ji pastebėjo ant savo darbo stalo, buvo didelis užklijuotas vokas su grifu „Visiškai slaptai". Atplėšusi voką, ji išėmė tarnybinį pranešimą iš chemijos laboratorijos. Apačioje buvo parašas: Emilis Džiplis. Tekstas mirgėte mirgėjo techniniais terminais, ir Elizabeta, perbėgusi akimis, iš pradžių nieko nesuprato. Ir vėl perskaitė pranešimą. Paskui dar kartą, lėčiau. Kai pagaliau suprato, apie ką kalbama, iškvietė Keitę.

- Grįšiu po valandos, - pasakė ji sekretorei ir leidosi ieškoti Emilio Džiplio.

Jis pasirodė esąs aukštas, maždaug trisdešimties metų vyriškis, subtiliu, šlakuotu veidu ir bemaž plika kaukole, išskyrus rudų plaukų puslankį apie plikę. Jis labai nervinosi, ir iš visko buvo matyti, kad neįpratęs priimti pašalinių asmenų savo mažoje laboratorijoje.

- Perskaičiau jūsų tarnybinį pranešimą, - pasakė jam Elizabeta. - Aš ten daug ko nesupratau. Ar negalėtumėte jūs man padėti išsiaiškinti, apie ką kalbama.

Džiplis akimirka liovėsi nervinęsis. Jis visas pasidavė į priekį ir greitai, tvirtai prašneko:

- Aš atlikau bandymus pagal greitos diferenciacijos kolagenų inhibiravimą, naudodamas mukopolisacharidus ir fermentacijos blokavimo metodiką. Kolagenas, kaip žinoma, yra bet kurio jungiamojo audinio pagrindas.

- Be abejo, - įsiterpė Elizabeta.

Ji net ir nesistengė įsigilinti į techninę pusę to dalyko, apie kurį kalbėjo Džiplis. Viena, ką ji suprato, kad būtent jo darbo tema buvo priemonių, skirtų senėjimo procesų blokavimui, tyrimas. Ir atvėrė neregėtas medicinos perspektyvas.

Sėdėdama ant kėdės ir nė žodžiu daugiau nepertraukdama jo aistringo monologo, Elizabeta galvojo apie tai, kaip visa tai visiškai pakeis žmonių gyvenimą visame pasaulyje. Jeigu tikėti Džipliu, tai nebuvo jokių apribojimų, kurie trukdytų žmonėms išgyventi ligi šimto, šimto penkiasdešimties, ar net ir dviejų šimtų metų.

- Tam nereikės net jokių injekcijų, - pasakė Džiplis. - Pagal atrastą formulę bus pagamintos tabletės arba kapsulės.

Sunku buvo pervertinti preparato galimybes. Tai vedė prie revoliucinių socialinių permainų. Ir milijonų dolerių pajamas „Rofui ir sūnums". Koncernas ir pats gamins preparatą, ir parduos patentą kitoms firmoms. Ir vargu ar žemėje atsiras bent vienas iš tų, kam per penkiasdešimt, kas atsisakys įsigyti bent vieną tabletę, kuri padės jam ar jai pristabdyti senėjimą. Elizabeta sunkiai sulaikė ją apėmusį susijaudinimą.

- Kaip toli jūs pažengėte savo bandymais? - paklausė ji.

- Kaip aš jums jau pranešiau savo tarnybiniame pranešime, ketverius metus aš atlikau bandymus su gyvuliais. Visi paskutiniai rezultatai teigiami. Vakcina paruošta klinikiniams bandymams.

Elizabetai patiko jo įkvėpimas ir pasitikėjimas.

- Kas dar žino apie jūsų darbus? - paklausė ji.

- Apie tai žinojo jūsų tėvas. Tema absoliučiai slapta. Tai reiškia, kad aš privalau pranešti apie bandymų eigą asmeniškai koncerno prezidentui ir vienam Tarybos narių.

Elizabeta pastėro.

- Būtent kam?

- Ponui Valteriui Hasneriui.

Elizabeta truputį patylėjo.

- Nuo šio momento pranešinėsite tiktai man, - pasakė ji, - ir niekam kitam.

Džiplis nustebęs pažvelgė į ją.

- Gerai, panele Rof.

- Kaip greitai mes galėsime gaminti tabletes?

- Jeigu viskas eis pagal planą, po pusantrų dvejų metų, skaičiuojant nuo šios dienos.

- Puiku. Jeigu jums ko nors prireiks - pinigų, pagalbos, įrengimų, - praneškite man negaišdamas laiko. Niekas neturi trukdyti jūsų darbui.

- Ačiū, ponia.

Elizabeta atsistojo, ir Emilis Džiplis tuojau pat pašoko iš savo vietos.

- Aš džiaugiuosi, kad susipažinau su jumis. - Jis nusišypsojo ir droviai pridūrė:

- Man labai patiko jūsų tėvas.

- Ačiū, - atsakė Elizabeta.

Semas žinojo apie šitą temą. Galbūt tai ir yra tas dalykas, dėl kurio jis nenorėjo paleisti koncerno iš varžytynių?

Prie durų Emilis Džiplis pasisuko į Elizabetą.

- Vaistai būtinai išlaikys klinikinius išbandymus.

- Tikėsimės, - pasakė Elizabeta.

Jie privalo juos išlaikyti!

- Kokiu būdu kontroliuojami slapčiausi projektai?

- Visose jo stadijose? - paklausė Keitė Erling.

- Taip, nuo pradžios ligi galo.

- Kaip jums žinoma, pas mus tyrimo stadijoje yra keli šimtai vaistų preparatų. Jie...

- Kas už juos atsakingas?

- Ligi tam tikros sumos - įvairių poskyrių valdytojai, - atsakė Keitė Erling.

- Konkrečiai kokios sumos?

- Penkiasdešimties tūkstančių dolerių.

- O daugiau nei ši suma?

- Būtinas specialus Tarybos sprendimas. Projektas įslaptinamas, kai žinomi pradiniai bandymų duomenys.

- Tai yra, kai atsiranda viltis, kad jie bus sėkmingi? - paklausė Elizabeta.

- Visiškai teisingai.

- Kokiu būdu įslaptinama?

- Jeigu projektas yra ypatingai svarbus, visas darbas perkeliamas į slapčiausias laboratorijas, o turimi dokumentai, susiję su juo paimami ir įdedami į ypatingąjį aplankalą su grifu „Visiškai slaptai". Šitą aplankalą turi teisę paimti tiktai trys žmonės. Mokslininkas, betarpiškai atliekąs tyrimus, koncerno prezidentas ir vienas iš Tarybos narių.

- Kaip paskiriamas Tarybos narys, kuruojantis šitą slaptą temą?

- Jūsų tėvas paskyrė šitoms pareigoms Valterį Hasnerį.

Vos buvo ištarti šitie žodžiai, Keitė suprato savo neapdairumą.

Abi moterys pažvelgė viena į kitą, ir Elizabeta pasakė:

- Ačiū, Keite. Šiandien viskas.

Elizabeta nė žodžiu neužsiminė apie Džiplį. Bet Keitė žinojo, ką turėjo galvoje Elizabeta. Ji apie tai galėjo žinoti arba todėl, kad Semas pats jai papasakojo apie projektą, arba ji savo iniciatyva iššniukštinėjo apie jį. Kažin kam trečiajam.

Tačiau šitas projektas buvo pernelyg svarbus, kad jam kas nors atsitiktų. Elizabeta turi pati patikrinti visas atsargumo priemones, kurių imtasi. Ir pasikalbėti su Valteriu Hasneriu. Ji buvo besiekianti telefono, bet persigalvojo. Buvo daug patikimesnis būdas.

Tos pačios dienos vakarą Elizabeta jau skrido eiliniu reisu į Berlyną.

Valteris Hasneris nervinosi.

Jie sėdėjo kampiniame viršutinės pietų salės kabinete „Papijone", Kurfiurstendame. Paprastai, kai anksčiau Eliza-

beta atvykdavo į Berlyną, Valteris visada spyrėsi, kad jie pietautų pas juos namuose, su juo ir Ana. Šį kartą jis nepakvietė. Jis pasiūlė jai susitikti restorane. Tačiau jis atėjo vienas, be Anos.

Valteris Hasneris vis dar buvo panašus į jaunuoliškai grakštų ir pasitempusį kino herojų, bet kur ne kur išorinis žvilgesys šiek tiek pablanko ir apsilupo. Jo veidas atrodė susirūpinęs ir įtemptas, o rankos be perstojo judėjo. Kažin kas aiškiausiai jį slėgė ir kėlė nerimą. Kai Elizabeta paklausė apie Aną, jis išsisukinėdamas atsakė:

- Ana ne itin gerai jaučiasi, todėl ir neatėjo.

- Kas nors rimta?

- Ne, ne. Viskas bus gerai. Ji namie, ilsisi.

- Aš jai paskambinsiu ir...

- Geriau jos netrukdyti.

Tai buvo keistas ir nesuprantamas pokalbis, visai ne Valterio stiliaus. Valteris visada jai atrodė atviras, nematąs reikalo slėpti savo jausmus.

Elizabeta pradėjo kalbėti apie Emilį Džiplį.

- Tai, ką jis daro, mums reikalinga kaip oras, - pasakė ji.

Valteris linktelėjo.

- Tai bus milžiniškas dalykas.

- Aš paprašiau jį pranešti apie bandymų eigą tik man asmeniškai.

Staiga Valterio rankos liovėsi judėjusios. Tai buvo panašu į šauksmą. Jis pažiūrėjo į Elizabetą ir paklausė:

- Kodėl jūs tai padarėte?

- Aš visai nenorėjau jūsų užgauti, Valteri. Aš tai būčiau padariusi bet kuriuo atveju, jei tai būtų ir kitas Tarybos narys. Tiesiog aš noriu tvarkyti šitą reikalą pati.

Valteris vėl linktelėjo.

- Aišku.

Bet rankos taip ir liko ramiai gulėti ant stalo.

- Jūs turite tokią teisę.

Jis vargais negalais prisivertė jai nusišypsoti, ir ji pastebėjo tai.

- Elizabeta, - tarė jis. - Anos vardu užrašytas akcijų paketas, kuris įvertintas milžiniška suma. Ji, be jūsų sutikimo, negali gauti nė grašio. Bet jai tai būtina. Aš...

- Atleiskite man, Valteri, bet aš prieš, kad šiuo metu būtų laisvai pardavinėjamos akcijos.

Jo rankos vėl ėmė nervingai drebėti.

24 skyrius

Ponas Julijus Badratas buvo liesas, sausas žmogelis, primenąs juodu surdutu vilkintį maldininką. Jį tartum nupiešė neįgudusi vaikiška ranka, toks jis buvo schemiškai kampuotas. Rankos - degtukai, kojos - degtukai ir nebaigta piešti galva uždėta ant silpno kūnelio. Jis nejudėdamas sėdėjo priešais Elizabetą už didžiulio stalo „Rofo ir sūnų" konferencijų salėje. Iš kairės ir iš dešinės sėdėjo kiti penki bankininkai. Visi jie vilkėjo juodus surdutus su krūtinėlėmis, baltus marškinius ir juodus kaklaraiščius. Jie, atrodė Elizabetai, ne tiek apsivilkę paradiniais kostiumais, kiek įlindę į specdrabužius. Matydama jų šaltus, sbejingus veidus Elizabeta pajuto, kaip negera nuojauta krustelėjo jos sieloje. Prieš posėdžio pradžią Keitė atnešė į salę padėklą su kava ir tik ką iškeptais, nuostabiai kvepiančiais pyragaičiais. Visi, kaip vienas, vyrai atsisakė vaišių. Anksčiau jie lygiai taip pat nepriėmė Elizabetos pasiūlymo su ja papietauti. Ji nusprendė, kad tai blogas ženklas. Visa jų išvaizda kalbėjo, kad jie atėjo pasiimti jiems priklausančių pinigų.

Elizabeta pradėjo:

- Visų pirma noriu padėkoti jums, kad jūs maloniai sutikote čia ateiti.

Atsakydami jie suniurnėjo kažin ką mandagaus ir nesuprantamo.

Ji įkvėpė į plaučius daugiau oro.

- Aš pakviečiau jus, kad paprašyčiau, jog pratęstumėte tų sumų, kurias jums įsiskolino „Rofas ir sūnūs" mokėjimo terminus.

Julijus Badratas labai tankiai ėmė purtyti galvą.

- Atleiskite, panele Rof. Mes jau turėjome garbės pranešti...

- Aš nebaigiau, - pertraukė jį Elizabeta ir, apmetusi juos visus žvilgsniu, tęsė, - jūsų vietoje būdama ir aš atsakyčiau.

Jie greitai žvilgtelėjo į ją, paskui nustebę vienas į kitą.

- Jeigu anksčiau jūs abejojote, ar pavyks jums atgauti iš „Rofo ir sūnų" skolas, kai prezidentas buvo mano tėvas, - o jis, kaip žinoma, buvo puikus verslininkas, - tai ar yra prasmės pratęsti terminus dabar, kai prie koncerno vairo atsistojo moteris, kuri nieko neišmano versle?

- Jūs pati atsakėte į savo klausimą, - sausai pasakė Badratas. - Mes neturime jokio noro...

- Aš nebaigiau, - vėl atsakė Elizabeta.

Dabar jie įtemptai ją stebėjo. Ji pažiūrėjo į kiekvieną jų atskirai, įsitikindama, kad jie jos klausosi. Tai buvo Šveicarijos bankininkai, kuriais žavėjosi ir į kuriuos su pagarba žiūrėjo jų kolegos - viso pasaulio finansininkai. Šiek tiek palinkę į priekį, jie laukiamai žiūrėjo į ją, o jų akyse švietė smalsumas.

- Jūs jau ilgą laiką bendradarbiaujate su „Rofu ir sūnumis", - tęsė Elizabeta. - Esu tikra, kad daugelis jūsų gerai pažinojote mano tėvą, ir jeigu taip, tai, be abejo, jūs jį gerbėte ir pasitikėjote.

Kai kurie bankininkai linktelėjo.

- Ponai, esu įsitikinusi, - ramiai tęsė Elizabeta, - kad dauguma jūsų vos neužspringote savo rytine kava, kai sužinojote, kad jo vietą užėmiau aš.

Vienas iš bankininkų nusišypsojo, o paskui ėmė kvatoti.

- Jūs absoliučiai teisi, panele Rof, - pasakė jis. - Galbūt tai nemandagu iš mano pusės, bet manau, kad išreikšiu visų nuomonę, kai jūsų pačios žodžiais pasakysiu - mes iš tikrųjų vos nepaspringome savo rytine kava.

Elizabeta nusišypsojo.

- Vieno negaliu suprasti, panele Rof. Jeigu visi mes iš anksto žinome šito posėdžio baigtį, - jis išraiškingai skėstelėjo rankomis, - tai kodėl mes vis dar čia sėdime?

- Todėl, - atsakė Elizabeta, - kad jūs patys stambiausi ir žinomiausi pasaulio bankininkai. Nemanau, kad jūs pasiekėte tokių aukštumų, žiūrėdami į viską išimtinai per dolerių ir centų prizmę. Jeigu taip, tai jūsų reikalus galėtų tvarkyti bet kuris jūsų buhalterių. Manau, kad bankininkystėje sėkmę nulemia ne tik tai.

- Visa tai teisinga, panele Rof, - pasakė vienas bankininkų, - bet mes komersantai ir...

- O „Rofas ir sūnūs" taip pat komercinė įmonė. Be to, didžiulė. Tiesą sakant, aš ir pati nemaniau, kad tokia milžiniška, kol neatsisėdau į šitą krėslą. Netgi sunku įsivaizduoti, kiek žmonių pasaulyje dėkingų jai už savo gyvybę. O kokį indėlį įnešė į mediciną! O kiek žmonių gyvybių ir dabar priklauso nuo koncerno? Jeigu...

- Visa tai, be abejo, pagirtina, - pertraukė ją Julijus Badratas, - bet, man atrodo, mes nukrypstame nuo temos. Jums turbūt jau pranešė, kad vienas greito skolų padengimo būdų yra laisvas koncerno akcijų pardavimas.

„Tai pirmoji jo klaida, - pagalvojo Elizabeta. - *Jums turbūt jau pranešė".*

Juk „jai pranešė" uždarame Direktorių tarybos posėdyje, kur visa informacija buvo griežtai konfidenciali. Kažin kas iš ten daluvavusiųjų ją tyčia pagarsino. Tas, kam tai žūtbūt buvo reikalinga. Reikia išsiaiškinti, kas buvo tas „kažin kas", tačiau ne dabar, šiek tiek vėliau.

- Aš norėčiau jus paklausti, - tęsė Elizabeta. - Argi jums ne tas pats, iš kur atsiras pinigai, jeigu jūsų skolos bus padengtos?

Julijus Badratas tiriamai pažvelgė į ją, kažin ką sumesdamas galvoje, mėgindamas aptikti jos žodžiuose spąstus. Galų gale jis pasakė:

- Suprantama tas pats. Svarbiausia, kad mes atgausime savo pinigus.

Elizabeta, pasidavusi į priekį, su įkvėpimu tarė:

- Taigi visai nesvarbu, ar jūs gausite pinigus pardavus akcijas, ar iš mūsų pačių finansinių šaltinių. Jums visiems žinoma, kad „Rofas ir sūnūs" nebankrutuoja. Nebankru-

tuos jis nei šiandien, nei rytoj, nei artimiausioje ateityje. Ir todėl aš prašau vienintelio dalyko - laiko.

Julijus Badratas sausai čeptelėjo lūpomis ir pasakė:

- Patikėkite manimi, panele Rof, mes jus labai užjaučiame. Mes suprantame, kokia nelaimė jus ištiko ir kaip jums dabar sunku, bet mes negalime...

- Tris mėnesius, - pasakė Elizabeta. - Viso labo devyniasdešimt dienų. Suprantama, su procentų padidinimu už skolos atidėjimą.

Už stalo įsivyravo tyla. Tačiau ji buvo ne jos naudai. Jų veidai pasidarė šalti ir priešiški. Ji pasiryžo paleisti į ataką pagrindinį rezervą.

- Aš... aš nežinau, ar galiu... ar turiu aš moralinę teisę pasakyti tai, ką ketinu, - ištarė ji, patildžiusi balsą bemaž ligi šnibždesio, - tačiau tikiuosi, jog tai liks tiktai tarp mūsų.

Ji apmetė visus bankininkus žvilgsniu ir pamatė, kad vėl patraukė jų dėmesį.

- „Rofas ir sūnūs" ant slenksčio naujo atradimo, kuris padarys revoliuciją farmacijoje.

Ji padarė pauzę.

- Koncernas pasirengęs išleisti į rinką vaistus, kuriam lygaus svarba ir komercinėmis galimybėmis, kaip rodo mūsų paskaičiavimai, *nėra šiuolaikiniame pasaulyje.*

Ji pajuto, kaip atmosfera konferencijų salėje staigiai pasikeitė.

Julijus Badratas pirmasis pačiupo jauką.

- Kas gi... tai... m-m-m per vaistai?..

Elizabeta neigiamai papurtė galvą.

- Atleiskite man, pone Badratai. Galbūt aš ir taip pasakiau per daug. Galiu tiktai pridurti, kad tai iš esmės pakeis visą gamybą. Reikės labai padidinti mūsų gamybą. Bent du, o gal ir tris kartus. Suprantama, mums reikės vėl naujų stambių paskolų.

Bankininkai reikšmingai susižvalgė. Ponas Badratas nutraukė tylą.

- Pratęsdami jums padengimo sumą trims mėnesiams, mes, suprantama, tikimės ir ateityje likti pagrindiniais „Rofo ir sūnų" bankininkais.

- Suprantama.

Vėl reikšmingi susižvalgymai. Jų tylėjimas Elizabetai buvo garsesnis už pačius garsiausius afrikietiškus būgnus.

- O jūs tikra, - pasakė ponas Badratas, - kitaip sakant, garantuojate, kad pasibaigus terminui, visos jūsų skolos bus padengtos?

- Taip.

Ponas Badratas laukiamai nutilo, žiūrėdamas į erdvę. Paskui pažiūrėjo į Elizabetą, atskirai į kiekvieną bankininką ir, gavęs jų tylų sutikimą, galiausiai ištarė:

- Iš savo pusės, aš neprieštaraučiau dėl tokio atidėjimo. Nemanau, kad ji - suprantama, su papildomu procentu - gali mums labai pakenkti.

Vienas kolegų pritariamai linktelėjo.

- Jeigu jūs neprieštaraujate, ponas Badratai, mes taip pat...

Ir neįmanoma, tapo įmanoma. Elizabeta atsilošė krėsle, sunkiai sulaikydama užplūdusį ją palengvėjimo jausmą. Vis dėlto ji sugebėjo išplėšti šitas devyniasdešimt dienų.

Ir kiekvienos dienos minutę ji privalo kuo naudingiau panaudoti.

25 skyrius

Jai atrodė, kad ji gyvena uragano epicentre.

Ant jos stalo suplaukdavo informacija iš daugelio šimtų koncerno štabo poskyrių, iš gamyklų Zaire, Grenlandijoje įsikūrusių laboratorijų, įstaigų Austrijoje ir Tailande, iš visų keturių pasaulio šalių. Ataskaitos apie naujus produkcijos tipus, finansinės ataskaitos, statistiniai duomenys, reklaminiai prospektai, eksperimentinės programos.

Reikėjo spręsti, ar statyti naujas gamyklas, ar parduoti pasenusią įrangą, ar pirkti firmas, o taip pat paskirti ir atleisti įvairių poskyrių vadovus ir taip toliau. Visose šitose verslo sferose Elizabetai padėjo aukštos klasės profesionalai, tačiau galutinis to ar kito reikalo sprendimas visiškai priklausė nuo jos. Kadaise tai priklausė nuo Semo. Dabar ji su

dėkingumu prisiminė tuos trejus metus, kai dirbo drauge su tėvu. Paaiškėjo, kad apie koncerną ji žino daugiau negu galvojo, o drauge ir daug mažiau. Stulbino verslo užmojis. Kadaise Elizabeta įsivaizdavo koncerną kaip karalystę, bet pasirodė, jog tai ištisa karalysčių serija, kurias valdo vicekaraliai, o prezidento kabinetą ji dabar lygino su sosto sale. Kiekvienas jos giminaičių valdė savąją karalystę, tačiau be to, jie kontroliavo ir užjūrio teritorijas, ir didžiąją laiko dalį jie praleisdavo važinėdami.

Nelauktai Elizabeta susidūrė su ypatinga problema. Ji buvo į vyrų pasaulį pakliuvusia moterimi, ir, savo nustebimui, pamatė, kad šita situacija slepia daugiau negu ji manė. Anksčiau ji netikėjo, kad vyrai rimtai žiūri į legendą, jog moters intelektas nepilnavertis, tačiau veikiai jai pačiai teko tuo įsitikinti. Niekas, suprantama, garsiai jai apie tai nekalbėjo ir atvirai neparodė savo veiksmais, tačiau su tokio pobūdžio požiūriu ji susidurdavo kasdien. Viso to šaknys siekė žilą senovę, ir tos įtakos sunku buvo atsikratyti. Vyrams nepatiko, kai jiems vadovavo moteris. Jiems kėlė pasibjaurėjimą, kad moteris gali abejoti jų situacijos vertinimu arba, gink Dieve, mėgintų tobulinti jų idėjas. Tai, kad Elizabeta buvo jauna ir graži, tiktai sunkino padėtį. Jie mėgino daryti užuominas, kad jos vieta lovoje arba virtuvėje ir kad jai geriau nesipainioti vyrams po kojomis ir netrukdyti jiems dirbti savo darbą.

Tam tikromis savaitės dienomis Elizabeta susitikdavo su poskyrių vadovais. Ne visi buvo prieš ją nusistatę, kurie ne kurie net mėgino flirtuoti. Prezidento kėdėje sėdinti daili moteris buvo vertinama kaip iššūkis, mestas jų vyriškajam ego. Nesunku buvo suprasti, ką jie galvoja, žiūrėdami į ją: „Jeigu sugebėsiu su ja pergulėti, ji darys viską, ką panorėsiu!"

Tą patį kadaise galvojo vaikinai Sardinijoje. Dabar ant to jauko kibo solidūs, suaugę vyriškiai.

Visi jie darė vieną ir tą pačią klaidą. Užuot gašliai žiūrėjus į Elizabetos kūną, jiems derėjo pasistengti užka-

riauti jos intelektą, kadangi tik jo dėka ji nuolat juos įveikdavo. Jie pakankamai neįvertino jos intelekto ir neatleistinai klydo.

Jie nepakankamai įvertino jos sugebėjimą vadovauti, ir tai buvo jų kita klaida.

Jie nepakankamai įvertino jos dvasinę tvirtybę, ir tai buvo pati didžiausia jų klaida. Ji buvo tikra Rof, tiesioginė senojo Semiuelio ir savo tėvo įpėdinė, ir iš jų ji paveldėjo jų dvasios tvirtybę ir atkaklumą.

Elizabetą supę vyrai tikėjosi panaudoti ją savo tikslams, bet patys atsidurdavo tame vaidmenyje. Ji meistriškai eksploatavo jų žinias, patyrimą ir idėjas, ir visa tai tapo jos intelektualine nuosavybe. Ji buvo puiki klausytoja - vyrams juk taip patinka dėmesys. Ji juos klausinėdavo ir atidžiai išklausydavo jų atsakymus.

Ir mokėsi.

Vėlai vakarais, išeidama namo, ji imdavo su savimi du sunkius aplankalus su ataskaitomis, kad naktį susipažintų su jų turiniu. Kartais ji prie jų užsisėdėdavo ligi ketvirtos valandos ryto. Sykį kažin koks laikraščio fotoreporteris nufotografavo iš valdybos išeinančią Elizabetą, paskui kurią sekretorė nešė du aplankalus ataskaitų. Kitą rytą visi laikraščiai įdėjo šitą fotografiją su užrašu: „DIRBANTI ĮPĖDINĖ".

Galima pasakyti, kad Elizabeta tuo pat metu įgijo ir tarptautinės garsenybės statusą. Istorija apie tai, kaip jauna ir graži mergina paveldėjo multimilijardinį koncerną ir tapo jo prezidente, buvo spaudai gardus kąsnelis. Ir spauda nepraleido progos tuo pasinaudoti. Elizabeta buvo daili, protinga, paprasto elgesio - rečiausias įžymybės teigiamų savybių derinys. Ji nevengė spaudos, priešingai, stengdamasi atstatyti šiek tiek paskutiniu metu prigesusį firmos vaizdą, visada maloniai su ja bendraudavo. Ir žurnalistai neliko skolingi. Jeigu ji negalėjo atsakyti į žurnalisto klausimą, tai nesivaržydama pakeldavo ragelį ir klausdavo geriau tą reikalą išmanančius darbuotojus. Vieną kartą per savaitę į Ciūrichą suvažiuodavo jos giminaičiai, ir Elizabeta daug laiko praleisdavo su jais, susitikdama su visais kartu ir po

vieną. Ji kalbėdavosi su jais, atidžiai juos tyrinėdama, mėgindama surasti bent už ko užsikabinti, kas padėtų jai surasti tą, kas mėgina sunaikinti „Rofą ir sūnus". Vieną iš savo šeimos narių.

Ivas Palacis - šitas neatremiamas „žavuoliukas"?

Alekas Nikolsas - šitas tikras džentelmenas, geras vyrukas, kuris visada skuba padėti Elizabetai?

Šarlis Martelis - šitas nelaimingas, įbaugintas žmogus? Bet juk ir įbaugintas darosi pavojingas, kai jį įvaro į kampą.

Valteris Hasneris - pangermanas, iš išorės toks gražus ir atviras? O viduje? Jis vedė Aną, turtingą paveldėtoją, vyresnę už save trylika metų. Dėl pinigų ar iš meilės?

Kalbėdamasi su jais, stebėdama jų reakcijas ir klausydamasi jų atsakymų, ji retkarčiais provokuodavo jų atvirumą. Užsiminusi apie sprogimą Čilėje, atidžiai klausėsi to, ką jie kalbėjo ir kaip elgėsi, ji su kartėliu kalbėjo apie „Rofo ir sūnų" prarastus unikalių vaistų gamybos patentus, aptarinėjo su kiekvienu jų koncernui gresiančius valstybinio lygio ieškinius.

Tačiau taip nieko ir neišsiaiškino. Kad ir kas jis būtų, priešas buvo pernelyg protingas, kad išsiduotų. Jį reikia įvilioti į spąstus. Elizabeta prisiminė Semo prierašą ataskaitos laukelyje. *Išsiaiškinti kas - niekšas.* Reikia rasti būdą, kaip tai padaryti.

Elizabeta nesiliovė stebėjusis tuo, kaip klostėsi farmacijos verslo pasaulio santykiai.

Bloga naujiena tuojau pat būdavo pagarsinama. Užtekdavo kam nors nugirsti, kad nuo konkuruojančios firmos vaistų numirė pacientas, kaip iš karto po visą pasaulį imdavo skambėti telefonai.

- Beje, ar jūs girdėjote, kad?..

Nors iš išorės firmų santykiai buvo labai draugiški. Stambiausių firmų ir kompanijų vadovai reguliariai susitikdavo. Į vieną tokį neoficialų susitikimą buvo pakviesta ir Elizabeta. Ji ten buvo vienintelė moteris. Pokalbis sukosi apie problemas, kurios visų buvo vienodos.

Vienos didelės kompanijos prezidentas, išsipustęs plinkantis donžuanas, visą vakarą nė per žingsnį neatsitraukiantis nuo Elizabetos, jai pasakė:

- Valstybės įvedami apribojimai kiekvieną kartą vis griežtesni ir griežtesni. Jeigu koks nors genijus rytoj išras aspiriną, vyriausybė niekada neduos sutikimo jį gaminti. - Jis išdidžiai nusišypsojo. - O ar jūs žinote, meilute, kiek laiko mes jau vartojame aspiriną?

„Meilutė", nė antakio nekrustelėjusi, atsakė:

- Nuo keturiasdešimtųjų metų prieš mūsų erą, kai Hipokratas gluosnio žievėje aptiko salicilo.

Donžuano veide sustingo šypsena.

- Teisingai.

Daugiau jo šalia savęs ji nematė.

Firmų vadovai buvo vieningos nuomonės, kad viena didžiausių problemų yra egzistavimas firmų, niekinamai vadinamų „aš taip pat firma", firmų-dublerių, vagiančių gerai užsirekomendavusių vaistų formules, paskui keičiančių jų pavadinimus ir išleidžiančių nauju pavadinimu į rinką. Solidžios ir gerbiamos firmos dėl to turi milžiniškų nuostolių, kurie skaičiuojami šimtais milijonų dolerių per metus.

O Italijoje net ir vogti nereikia.

- Italija - šalis, kur apskritai nėra naujų vaistų patentavimo taisyklių, - pasakė Elizabetai vienas stambios firmos valdytojų. - Už kelių milijonų lyrų kyšį, bet kuris perėjūnas gali nusipirkti formulę ir, savavališkai pakeitęs pavadinimą, gaminti ir pardavinėti vaistus, kur jam norisi. Mes išleidžiame tyrimams milijonus dolerių, o jie tik tą ir daro, kad nugraibo grietinėlę.

- Ar tiktai Italijoje? - paklausė Elizabeta.

- Italija ir Ispanija užima pirmąsias vietas. Prancūzija ir Vakarų Vokietija nuo jų, žinoma, gerokai atsilieka. Anglijoje ir Jungtinėse Valstijose tokių juokelių sau apskritai niekas neleidžia.

Elizabeta apžvelgė visus šituos pykčiu putojančius teisuolius ir pagalvojo: „O įdomu, kieno iš jų snukelis pūkuotas nuo pavogtų ,,Rofo ir sūnų" patentų?"

Elizabetai kartais atrodė, kad didžiąją laiko dalį ji praleidžia lėktuvuose. Jos pasas visada gulėjo viršutiniame stalo stalčiuje. Bent jau kartą per savaitę pasigirsdavo kupinas nevilties telefono skambutis iš Kairo arba Gvatemalos, arba Tokijo, ir po kelių valandų Elizabeta, lydima pustuzinio savo bendradarbių jau skrido ten aiškintis situacijos ir vietoje imtis reikiamų priemonių.

Ji susitikinėjo su gamyklų direktoriais ir susipažindavo su jų šeimomis tokiuose dideliuose miestuose kaip, pavyzdžiui, Bombėjus, ir tokiose tolimose vietose kaip, pavyzdžiui, Puerto Valarta, ir pamažėle „Rofas ir sūnūs" ėmė įgauti naujus kontūrus. Koncernas jau neatrodė bevarde ataskaitų ir statistinių duomenų mase. Ataskaita su grifu „Gvatemala" reiškė Emilį Nunjesą ir jo storulę žmoną su vienuolika vaikų. „Kopenhaga" - Nilsą Bjerną ir jo motiną invalidę, gyvenančią jo šeimoje. „Rio de Žaneiras" - Aleksandrą Diuvalį ir puikų vakarą, praleistą su juo ir jo nuostabia meiluže.

Elizabeta nuolat palaikė ryšį su Emiliu Džipliu. Ji visada skambindavo jam į jo mažą butuką Auserzile asmeniniu telefonu.

Ir netgi kalbėdama telefonu buvo atsargi.

- Kaip reikalai?

- Ne taip viskas greitai, kaip norėtųsi, panele Rof.

- Pagalba reikalinga?

- Ne. Tiktai šiek tiek laiko. Man čia iškilo vienas sunkumas. Bat dabar viskas gerai.

- Gerai. Jeigu ko nors prireiks, skambinkite nedelsdamas.

- Būtinai. Ačiū, panele Rof.

Elizabeta pakabino ragelį. Ak, kaip jai norėtųsi jį paraginti, priversti greičiau suktis: jos laikas, taip sunkiai išplėštas iš bankininkų, ėjo į pabaigą. Jai žūtbūt reikėjo to, ką jisai darė, bet skubinti Emilį Džiplį ji bijojo, suprasdama, kad tuo nieko nepasieks. Todėl ji tramdė savo nekantrumą. Dabar ji žinojo, kad ligi to laiko, kai teks mokėti pagal vekselius, bandymai dar nebus baigti. Ir jai kilo mintis išduoti paslaptį Julijui Badratui, atsivesti jį į laboratoriją, kad jis savo akimis

pamatytų, kas ten vyksta. Ir tada bankai nebus tokie skrupulingi dėl terminų.

Su Risu Viljamsu Elizabeta susitikdavo beveik kasdien, kartais jiems tekdavo dirbti drauge ir naktimis. Jie likdavo dviese, pietaudami jos asmeninėje valgykloje arba jos elegantiškai apstatytame bute. Butas buvo Ciūrichberge, langais išėjo į Ciūricho ežerą, erdvus, pilnas oro ir šviesos. Elizabeta kaip niekada jautė, kad ją vis labiau veikia nepaprastos Riso asmenybės žavesys, bet ar tai buvo abipusiška, jai tebebuvo paslaptis. Jis, atrodė, nepastebėjo, kad ji moteris. Visada su ja buvo mandagus, pagarbus ir geranoriškas. *Kaip vyresnysis draugas,* galvojo Elizabeta, ir kažin kodėl šitas palyginimas jai buvo nemalonus. Jai norėjosi juo remtis, patikėti jam savo paslaptį, tačiau ji žinojo, kad privalo būti atsargi. Ne kartą ji beveik ryžosi pasakyti Risui apie piktadarį, mėginantį sabotuoti koncerną, tačiau kiekvieną kartą ją kažin kas sulaikydavo. Vadinasi, dar anksti tai su kuo nors aptarinėti. Toli gražu dar ne viskas aišku.

Elizabeta jautėsi vis labiau pasitikinti savo jėgomis. Viename pasitarimų buvo aptariamas naujas plaukų džiovintuvas, kuris rinkoje neturėjo paklausos. Elizabeta pati jį išbandė ir įsitikino, kad pagal kokybę jis geresnis už kitus tuo metu pardavime buvusius pavyzdžius.

- Mums juos grąžina iš vaistinių tiesiog partijomis, - skundėsi jai vienas komercijos direktorių. - Niekaip negalime užsikabinti. Reikia turbūt daugiau reklamuoti.

- Bet mes ir taip jau viršijome reklamos išlaidas, - paprieštaravo Risas. - Būtina ieškoti kitos išeities.

- Reikia juos paimti iš vaistinių, - netikėtai pasakė Elizabeta.

Visi nustebę sužiuro į ją.

- Ką?

- Jie ten per daug prieinami. - Ji pasisuko į Risą. - Reikia ir toliau juos reklamuoti, bet pardavinėti juos tik grožio salonuose. Tegul jie taps deficitu, kad jų negalima būtų gauti. Tada pasikeis ir požiūris į juos.

Risas truputį pagalvojo, paskui pritariamai linktelėjo ir tarė:

- Neblogai. Pamėginsime.

Paklausa padidėjo labai greitai.

Po kurio laiko Risas pasveikino ją su sėkme.

- O jūs, panele, ne tik graži... - šypsodamasis pasakė jis.

Vadinasi, šį tą jis vis dėlto ėmė pastebėti.

26 skyrius

LONDONAS

Penktadienis, lapkričio 2 d. - 17.00

Alekas Nikolsas vienas sėdėjo klubo saunoje, kai staiga atsidarė durys, ir į pilną garų kambarį įžengė vyriškis, apsivyniojęs klubus rankšluosčiu. Jis atsisėdo ant medinio suolo šalia Aleko.

- Karšta, kaip velnio keptuvėje, a, sere Alekai?

Alekas atsisuko. Tai buvo Svintonas.

- Kaip jūs čia pakliuvote?

Svintonas sąmokslininkiškai mirktelėjo.

- Pasakiau jiems, kad jūs paskyrėte man čia pasimatymą. - Jis pažiūrėjo Alekui tiesiai į akis. - Argi ne, sere Alekai? Jūs juk žinojote, kad aš greitai ateisiu?

- Ne, - atsakė Alekas. - Aš juk aiškiai pasakiau: man reikalingas laikas.

- Jūs taip pat sakėte, kad jūsų mažoji giminaitė neprieštaraus dėl laisvo akcijų pardavimo, ir tada neva atiduosite skolas.

- Ji... ji pakeitė savo sprendimą.

- Na, tada priverskite ją vėl pakeisti sprendimą.

- Aš ir bandau tai daryti. Viskas atsitrenkia tiktai į...

- Mums nusibodo ėsti mėšlą, kuriuo jūs mus šeriate. - Džonas Svintonas prisislinko prie pat Aleko taip, kad jam net teko nuo jo pasislinkti. - Mes norime apsieiti be prievartos. Kada dar pavyks įgyti tokį globėją parlamente? Jūs žinote ką aš turiu galvoje? Tačiau viskam yra ribos. - Jis

visu kūnu užgulė Aleką, ir tas vėl pasislinko toliau. - Mes jums padarėme keletą paslaugų. Dabar jūsų eilė. Mums reikalingi narkotikai.

- Bet tai neįmanoma, - pasakė Alekas. - Negaliu. Nematau jokios...

Staiga Alekas pajuto, kad beveik prispaustas nugara prie didelio metalinio konteinerio, ligi viršaus pridėto karštų akmenų.

- Atsargiau, - tarė Alekas. - Aš...

Svintonas pagriebė Aleko ranką ir pasukęs prikišo ją prie karštų akmenų. Alekas pajuto, kad svyla gyvaplaukiai.

- Ne!

Kitą sekundę ranka buvo prispausta prie akmenų. Jis, surikęs iš skausmo, raitydamasis parkrito ant saunos grindų. Svintonas pasilenkė prie jo.

- Pamėgink surasti tokią galimybę. Ligi greito susitikimo.

27 skyrius

BERLYNAS

Šeštadienis, lapkričio 3 d. - 18.00

Ana Rof-Hasner nežinojo, kiek ilgai ji galės visa tai iškentėti.

Ji savo namuose tapo belaisve. Ji ir vaikai namie liko vieni, jeigu neskaičiuoti kartą per savaitę ateinančios valdytojos, visiškai priklausomi nuo Valterio. Jis jau neslėpė savo neapykantos jiems. Kartą Ana sėdėjo vaikų kambaryje ir drauge su jais klausėsi vaikų mėgstamos plokštelės:

Welch ein Singen, Musizieren, Pfeifen, Zwitschken, Tiriliern ... kai staiga įsiveržė Valteris.

- Užteks klausytis šitos nesąmonės, - užriko jis, pagriebė plokštelę ir sudaužė į šipulius.

Persigandę vaikai puolė prie motinos.

Ana mėgino jį nuraminti.

- Atleisk man, Valteri. Aš nežinojau, kad tu namie. Ar tau ko nors reikia?

Jis priėjo prie jos degančiomis akimis ir tarė:

- Mes turime atsikratyti vaikų, Ana.

Nesigėdindamas jų!

Uždėjo rankas jai ant pečių.

- Tai, kas įvyks šituose namuose, liks tarp mūsų.

Tarp mūsų. Tarp mūsų. Tarp mūsų.

Šitie žodžiai viesulu sukosi jos galvoje, o Valterio rankos vis stipriau spaudė jos pečius. Jai užgniaužė kvapą, ir ji parkrito be sąmonės.

Atsipeikėjo Ana lovoje. Langinės buvo uždarytos. Ji pažiūrėjo į laikrodį. Aštuoniolikta valanda. Namuose buvo tylu. Pirmoji jos mintis buvo: vaikai! Ją pagavo siaubas. Ji pakilo iš lovos ir, vos laikydamasi ant kojų nuo silpnumo, nušlitiniavo prie durų. Durys buvo užrakintos iš išorės. Ana prikišo ausį prie rakto skylutės ir įsiklausė. Juk turėjo girdėtis kokie nors garsai. Vaikai greičiausiai tuojau atbėgs pažiūrėti, kaip ji jaučiasi.

Jeigu galės. Jeigu dar gyvi.

Jos kojos taip drebėjo, kad ji vos priėjo prie telefono. „Dieve, padaryk taip, kad jis veiktų", - mintyse meldėsi ji ir pakėlė ragelį. Ji išgirdo įprastą, lygų signalą. Šiek tiek padelsė pagalvojusi, ką jai padarys Valteris, jei vėl pagaus prie telefono. Ji paskubomis surinko 110. Jos rankos taip drebėjo, kad ji surinko ne tą numerį. Paskui vėl apsiriko. Ji ėmė verkti. Prarasti tiek laiko! Mėgindama įveikti prasidedančią isteriją, ji ėmė rinkti reikalingą numerį, įsakydama pirštui daryti tai teisingai. Pasigirdo pypsėjimas, o po jo, kaip stebuklas, vyriškas balsas:

- *Hier ist der Notruf der Polizei.*

Iš susijaudinimo Ana prarado balsą.

- *Hier ist der Notruf der Polizei. Kann ich Ihnen helfen?*

- *Ja!* - Tai buvo panašiau į raudojimą. - *Ich bin in grosser Gefahr. Bitte, schicken sie jemanden...*

Neaišku iš kur atsiradęs Valteris išplėšė jai iš rankų telefono ragelį, stipriai pastūmė Aną prie lovos, paskui išplėšęs laidą, smarkiai alsuodamas, atsisuko į ją.

- Vaikai, - sukuždėjo ji. - Ką tu padarei vaikams?

Valteris nieko jai neatsakė.

Centrinė kriminalinės Berlyno policijos valdyba buvo Keitštrasėje 2832, iš visų pusių apsupta paprastų gyvenamųjų namų ir administracinių pastatų. Skubaus iškvietimo skyriaus „Deltk aus Mensch" telefonas turėjo automatinę jiems skambinusio abonento fiksavimo sistemą, todėl linija likdavo neišjungta ligi tol, kol iš elektroninio įtaiso pasigirsdavo komanda. Todėl, kad ir labai trumpas būtų pokalbis, abonento numerį nustatyti buvo nesunku. Šita sistema skyrius nepaprastai didžiavosi.

Po penkių minučių, kai abonentas (t.y. Ana) numetė ragelį, inspektorius Paulius Langė jau įžengė į savo viršininko, majoro Vagemano kabinetą, laikydamas rankoje kasetinį magnetofoną.

- Aš norėčiau, kad jūs paklausytumėte šito įrašo.

Inspektorius nuspaudė mygtuką. Metalinis vyriškas balsas pasakė:

Hier ist der Notruf der Polizei. Kann ich Ihnen helfen?

O kupinas siaubo moters balsas atsakė:

Ja! Ja, bitte! Ich bin in grosser Gefahr. Bitte, schicken sie jemanden...

Pasigirdo kritimo garsas, spragtelėjimas, ir linija nutilo.

- Sužinojote, kas skambino?

- Mes žinome namą, iš kurio skambino, - atsargiai atsakė inspektorius Langė.

- Tai koks reikalas? - susierzinęs paklausė majoras Vagemanas. - Tegul Centrinė ten nusiunčia patrulinę mašiną.

- Aš kaip tik ir atėjau dėl to, kad gaučiau jūsų nurodymą.

Inspektorius Langė tylėdamas padėjo ant stalo priešais majorą trumpą raštelį.

- Scheiss! - suniurnėjo tas ir pažiūrėjo į inspektorių. - Jūs tikri?

- Tikrai taip, pone majore.

Majoras Vagemanas dar kartą metė žvilgsnį į popierėlį. Telefonas buvo užrašytas Valterio Hasnerio, „Rofo ir sūnų" filialo Vokietijoje, vieno stambiausių industrijos gigantų va-

dovo vardu. Kuo visa tai galėjo baigtis, aišku buvo ir idiotui. Vienas neteisingas žingsnis, ir abu jie akimirka atsidurs gatvėje ieškoti darbo. Majoras Vagemanas truputį pagalvojo ir tarė:

- Gerai. Vis vien reikia patikrinti. Važiuokite ten pats, inspektoriau. Ir kad viskas būtų atlikta pagal aukščiausią kategoriją. Aišku?

- Suprantama, pone majore.

Hasnerių namas buvo Vanzėje, pačiame prašmatniausiame pietvakariniame Berlyno priemiestyje. Inspektorius Langė nuvažiavo aplinkiniu keliu, o ne greitąja autostrada, nes čia judėjimas buvo ne toks intensyvus. Jis perkirto Klajalį, pravažiavo pro CŽV pastatą, pasislėpusį už spygliuotos vielos tvoros, paskui pro JAV armijos generalinį štabą ir, pasukęs į dešinę, išvažiavo į kelią, kurį anksčiau vadino Keliu Nr. 1, patį ilgiausią Vokietijos kelią, prasidedantį Rytų Prūsijoje ir besitęsiantį ligi sienos su Belgija. Iš dešinės jam šmėstelėjo Briuke der Aincheit, Vienybės tiltas, ant kurio žvalgą Abelį iškeitė į amerikiečių U-2 pilotą Harį Pauersą. Inspektorius Langė pasuko iš autostrados ir atsidūrė tarp mišku apaugusių Vanzės kalvų.

Namai čia lyg parinkti, buvo įspūdingi ir gražūs. Sekmadieniais inspektorius Langė dažnai atveždavo čia žmoną, kad drauge pasižiūrėtų į šituos namus ir juos supančius parkus.

Greitai suradęs jam reikalingą adresą, inspektorius įvažiavo į Hasnerių dvarą vedančią alėją. Dvaras įkūnijo kažin ką daugiau negu pinigus: valdžią! Prieš Rofų dinastijos galybę drebėjo net vyriausybės. Majoras Vagemanas buvo teisus: čia reikia elgtis labai atsargiai.

Inspektorius Langė privažiavo prie paradinių trijų aukštų vilos durų, nusiėmė skrybėlę ir paspaudė skambučio mygtuką. Ir ėmė laukti. Namas buvo paskendęs slegiančioje negyvenamo namo tyloje. Tačiau to negalėjo būti. Jis vėl paspaudė mygtuką. Jokio garso, išskyrus slegiančią tylą! Kol jis sprendė, ar eiti jam prie užpakalinio įėjimo, ar dar šiek tiek palaukti čia, durys netikėtai atsidarė. Ant slenksčio

stovėjo moteris. Ji buvo vidutinio amžiaus, negraži, apsivilkusi suglamžytais naktiniais marškiniais. Inspektorius Langė palaikė ją tarnaite. Prisistatęs jis tarė:

- Aš norėčiau pasikalbėti su ponia Valter Hasner.

- Ponia Hasner - tai aš, - atsakė moteris.

Inspektorius Langė vos sugebėjo nuslėpti savo nustebimą. Ji visiškai neatitiko to šio namo šeimininkės paveikslo, kurį jis įsivaizdavo.

- Aš... mums kažin kas iš čia neseniai paskambino, - netvirtai pasakė jis.

Jos veidas buvo neįžvelgiamas, žvilgsnis blausus ir atitolęs. Inspektorius Langė sutriko, nežinodamas, kaip toliau elgtis, bet jausdamas, kad daro kažin ką ne taip, kad nepastebi kažin ko svarbaus.

- Ar tai jūs skambinote, ponia Hasner? - galiausiai paklausė jis.

- Taip, - atsakė ji. - Per klaidą.

Jam kėlė įtarimą abejingas jos balso monotoniškumas. Jo ausyse dar skambėjo aštrus, isteriškas su kūkčiojimais balsas, kurį jis girdėjo iš juostos prieš pusvalandį.

- Kadangi man reikės atsiskaityti viršininkams, ar galiu sužinoti, kokia konkrečiai buvo klaida?

Buvo matyti, kaip jos veide pasirodė ir tuoj pat išnyko kažin kas, panašaus į abejonę.

- Reikalas tas... Man pasirodė, kad pradingo mano... kai kas iš mano brangenybių. Bet paskui aš jas radau.

Skubaus iškvietimo telefonu skambindavo žmogžudysčių, išprievartavimo arba sunkių sužalojimų atvejais. *Viskas turi būti pagal aukščiausią kategoriją!*

- Aišku.

Inspektorius Langė delsė, nes suprato, kad ji kažin ko nepasako, kad reiktų įeiti vidun ir išsiaiškinti, koks reikalas.

- Ačiū, ponia Hasner. Atleiskite už sutrukdymą.

Susinervinęs jis dar truputį pastovėjo priešais panosėje užsidariusias duris, paskui lėtai įsispraudė į savo mašinos sėdynę ir nuvažiavo.

Už durų Ana atsisuko į Valterį. Jis pritariamai linktelėjo jai ir tyliai pasakė:

- Tu šaunuolė, Ana. O dabar aukštyn, į kambarį.

Ir pasisuko į laiptus. Iš naktinių marškinių klosčių Ana išsitraukė žirkles ir įsmeigė jam į nugarą.

28 skyrius

ROMA

Sekmadienis, lapkričio 4 d. - pusiaudienis

Puiki diena, galvojo Ivas Palacis, apsilankyti d'Estės viloje su Simoneta ir trimis jų puikiomis dukrelėmis. Vaikštinėdamas po garsius Tivoli parkus ranka rankon su žmona, stebėdamas, kaip mergaitės bėgioja nuo vieno vandens purslais kibirkščiuojančio fontano prie kito, jis tingiai mąstė apie Piro Ligorijaus, įkūrusio šituos parkus savo globėjams - d'Estės šeimai, ir nežinojusio, kokį džiaugsmą jie suteiks milijonams lankytojų. D'Estės vila buvo netoli Romos, aukštai Gabino kalnuose. Ivas dažnai ten važiuodavo, bet kiekvieną kartą jam būdavo malonu, užlipus ant kalno, žiūrėti iš viršaus žemyn į dešimtis saulėje kibirkščiuojančių fontanų, kiekvienas kurių buvo ypatingai suprojektuotas ir skyrėsi vienas nuo kito.

Visai neseniai Ivas čia buvo atvežęs Donatelą ir tris savo sūnus. Dieve, kaip jie tada džiaugėsi! Prisiminęs tai, Ivas nuliūdo. Jis nesimatė su Donatela nuo to atmintino vakaro jos bute. Jis ligi šiol su siaubu prisiminė, ką ji jam padarė. Kaip ji, matyt, dabar gailisi to, ką padarė, kaip aistringai geidžia vėl su juo pasimatyti! Na ką gi, jai naudinga truputį pakentėti, kaip anksčiau kentėjo jis. Jo ausyse suskambėjo.Donatelos balsas:

- Čia, čia. Ateikite, mano berniukai.

Jis išgirdo jos balsą taip aiškiai, tartum jis iš tikrųjų skambėjo. Štai ji šaukia:

- Greičiau, Frančeskai!

Ir Ivas pasukęs galvą pamato už savęs Donatelą, kuri vedasi savo tris sūnus tiesiai prie jo, Simonetos ir jų trijų dukrų. Iš pradžių Ivas pagalvojo, kad Donatela atsitiktinai

buvo Tivolio parke, tačiau vieno žvilgsnio pakako, kad suprastų, jog jokio atsitiktinumo čia nebuvo. Šita kalė tyčia mėgina suvesti akis į akį abi šeimas, kad jį sunaikintų! Momentas buvo kritiškas, tačiau Ivas akimirka perėmė iniciatyvą.

Jis greitai atsisuko į Simonetą ir susijaudinęs sušuko:

- Visos paskui mane! Dabar parodysiu patį įdomiausią dalyką.

Ir visa šeima šuoliais leidosi paskui jį žemyn ilgais ir vingiuotais akmeniniais laiptais. Bėgdamas jis stumdė lankytojus ir vis atsigręždavo atgal. Donatela ir berniukai jau artėjo prie laiptų viršutinių pakopų. Ivas suprato, kad, jeigu jį pamatys berniukai, jam galas. Užtenka vienam jų sušukti: „Tėti!" - ir jis gali stačia galva šokti į artimiausią fontaną. Jis skubino uždusiusias nuo bėgimo Simonetą ir mergaites, neleisdamas joms nė sekundei sustoti.

- Kur mes bėgame? - vos atgaudama kvapą, paklausė Simoneta. - Ko taip skubame?

- Staigmena, - greitai atsakė Ivas. - Pamatysi.

Paslapčia apsidairė. Nei Donatelos, nei berniukų nesimatė. Prieš akis sušmėžavo labirintas su kylančiais aukštyn ir besileidžiančiais žemyn laipteliais. Ivas pasirinko tuos, kurie kilo aukštyn.

- Paskui mane! - sukomandavo jis. - Kas pirmas pasieks viršų, gaus prizą!

- Ivai! Aš daugiau negaliu! - maldavo Simoneta. - Leisk bent minutėlę atsikvėpti.

- Apie jokį poilsį negalima net kalbėti! - žvaliai sušuko Ivas. - Tada staigmenos nebus. Pirmyn!

Jis nutvėrė Simonetą už parankės ir nutempė stačiais laiptais aukštyn. Mergaitės linksmai bėgo pirma jų. Ivas ir pats užduso. Na ir tegul, galvojo jis su kartėliu, štai numirsiu dabar nuo širdies smūgio, tada žinos. Prakeiktos bobos! Nė viena jų negalima pasitikėti. Už ką ji man taip keršija? Juk ji mane myli. Užmušiu maitą!

Jis įsivaizdavo sau, kaip smaugs Donatelą lovoje. Ji tiktai su plonučiais marškinėliais. Jis nuplėšia nuo jos marškinėlius, apžergęs atsisėda ant jos, o ji rėkia iš siaubo ir

maldauja jį, kad pasigailėtų. Ivas pajuto, kaip jam saldžiai sumaudė tarpkojį.

- Na jau bent dabar, gal galima kvėptelėti? - vėl maldaujamai paklausė Simoneta.

- Jokiu būdu. Dar truputėlį ir būsime vietoje!

Jie vėl buvo pačiame viršuje. Ivas greitai apsidairė. Donatelos ir berniukų niekur nesimatė.

- Kur tu mus tempi? - pagaliau užsiplieskė Simoneta.

- Pamatysi, - isteriškai suvapėjo Ivas. - Paskui mane.

Jis stumtelėjo jas prie išėjimo.

- Ką? Ar mes išeiname? - paklausė Izabelė, vyriausioji dukra. - Bet, tėti. Mes ką tiktai atėjome.

- Mes važiuojame į kitą vietą, - užduseęs pasakė Ivas.

Ir grįžtelėjęs pamatė ant laiptelių Donatelą ir berniukus.

- Mergaitės, greičiau!

Po akimirkos Ivas su viena savo šeimynų jau buvo už d'Estės vilos vartų ir kiek įkirto kojos pasileido per didžiulę aikštę prie savo mašinos.

- Niekada tavęs tokio nemačiau, - sunkiai kvėpuodama, pasakė Simoneta.

- O aš niekada toks ir nebuvau, - sąžiningai prisipažino Ivas.

Dar nespėjo užsitrenkti mašinos durelės, kai jis jau užvedė variklį ir pašėlusiu greičiu, tartum iš paskos būtų vijęsis šėtonas, išlėkė iš aikštelės.

- Ivai!

Jis švelniai patapšnojo Simonetai per ranką.

- Visiems atsipalaiduoti! Už ypatingus nuopelnus vežu jus visas priešpiečių į „Hasler]".

Jis sėdėjo prie lango, pro kurį matėsi puikus vaizdas į Ispanijos aikštės laiptus, o tolumoje, rūke, spindėjo paauksintas Šv. Petro bažnyčios kupolas.

Simoneta ir mergaitės džiūgavo. Stalas buvo nuostabus. Maitino čia gerai, tačiau Ivas su tokiu pačiu pasisekimu būtų valgęs ir žolę. Jo rankos drebėjo taip stipriai, kad jis vos išlaikė šakutę ir peilį. Aš šito daugiau nepakelsiu, niūriai galvojo jis. Užteks šitai kalei žlugdyti mano gyvenimą!

Dabar jis neabejojo Donatelos ketinimais. *Il ginoco e stata fato.* Jo korta mušta. Jeigu jis neras būdo užkišti Donatelai gerklę pinigais.

Pinigai tiesiogine prasme jam žūtbūt reikalingi. Bet kokia kaina.

29 skyrius

PARYŽIUS

Pirmadienis, lapkričio 5 d. - 18.00

Vos peržengęs namų slenkstį, Šarlis suprato, kad atsitiko nelaimė. Svetainėje šalia Elenos sėdėjo Pjeras Rišaras, juvelyras, padaręs jam pagrobtų brangenybių kopijas. Šarlis kaip įėjo, taip ir sustingo iš baimės tarpduryje.

- Įeik, Šarli, - pasakė Elena, ir jos balse skambėjo grasinimas, nuo kurio Šarliui plaukai piestu atsistojo. - Manau, man nereikia pristatyti tau pono Rišaro.

Šarlis tylėdamas tiktai mirksėjo akimis, nes suprato, jog kiekvienas jo žodis bus vis vien nukreiptas prieš jį. Juvelyras atidžiai tyrinėjo grindis palei savo kojas, bijodamas iš sumišimo pakelti akis į Šarlį.

- Sėskis, Šarli.

Tai buvo įsakymas. Šarlis tuojau pat atsisėdo.

- Tau gręsia, *mon cher mari,* - pasakė Elena, - apkaltinimas ypač stambiu grobimu. Tu vogei mano brangenybes ir pamažėle pakeitei jas bjauriais padirbiniais, kuriuos tau padarė ponas Rišaras.

Savo siaubui, Šarlis pajuto, kad šlapinasi į kelnes. Paskutinį kartą šitaip jam atsitiko, kai jis buvo visai mažas berniukas. Šarlis tirštai paraudo. Apimtas nevilties jis pagalvojo, kad reikėtų išeiti iš kambario ir susitvarkyti. O tiksliau, pabėgti iš čia ir niekada negrįžti.

Elena viską žinojo. Nesvarbu, kaip ji tai išsiaiškino. Dabar jau niekur nepabėgsi. Ir jokio pasigailėjimo nebus. Tai, kad Elena demaskavo jį kaip vagį, buvo savaime siaubinga. Tačiau kas jo laukia, kai ji sužinos priežastį, dėl kurios jis ryžosi vagystei? Bet tai dar ne viskas! Kas jam

bus, kai ji sužinos, kad už gautus pinigus jis ketino nuo jos pabėgti? Tamsiausias pragaras tada jam pasirodys rojumi. Ji buvo *une sauvage,* galinti viską padaryti. Ji nemirktelėjusi sunaikins jį, pavers į *clochard,* vieną iš tų benamių valkatų, apsirengusių skarmalais ir nakvojančių po atviru dangumi. Paryžiaus gatvėse. Jo gyvenimas per vieną akimirką pavirs *emmerdement,* mėšlo krūva.

- Nejaugi tu tikėjaisi išeiti sausas iš šito besmegeniško sumanymo? - paklausė Elena.

Nelaimingasis Šarlis tylėjo. Šlapios kelnės prilipo prie kojų, bet jis net nesiryžo pažiūrėti žemyn.

- Aš įtikinau poną Rišarą, kad papasakotų man visą tiesą.

Įtikino. Šarlis krūptelėjo vien tik nuo minties, kaip jai pavyko tai padaryti.

- Aš turiu dublikatus visų tavo pakvitavimų už gautus pinigus, kuriuos tu pavogei iš manęs. Aš galiu įkišti tave į kalėjimą dvidešimt penkeriems metams. - Ji padarė pauzę ir pridūrė: - Jeigu panorėsiu.

Paskutiniai žodžiai tiktai sustiprino Šarlio siaubą. Patirtis jį išmokė: kuo kilniadvasiškesnė atrodė Elena, tuo pavojingesnė ji buvo. Šarlis nedrįso pakelti į ją akių. Ko ji iš jo pareikalaus? Ko nors aiškiai baisingo.

Elena atsigręžė į Pjerą Rišarą.

- Kol aš nuspręsiu, ką daryti, niekas apie tai neturi žinoti.

- Žinoma, žinoma, ponia Rof-Martel, - viskas bus taip, kaip jūs pageidausite, - sutarškėjo tas, su viltimi žvilgčiodamas į duris. - O dabar ar galiu aš?..

Elena linktelėjo, ir Pjeras Rišaras kaip kulka išlėkė iš kambario.

Palydėjusi jį žvilgsniu, Elena atsisuko į savo vyrą. Ji beveik fiziškai juto jo baimę. Ir dar kai ką. Šlapimo kvapą. Ji nusišypsojo. Jis prileido į kelnes iš baimės. Ji puikiai jį pamokė! Elena buvo patenkinta Šarliu. Ji teisingai pasirinko. Prijaukinusi Šarlį, ji pavertė jį naminiu šuneliu. Novatoriškos idėjos, Šarlio indėlis į „Rofą ir sūnus", buvo puikios, tačiau jos visos buvo Elenos. Per savo vyrą ji vadovavo nedidelei koncerno daliai, tačiau dabar jai to buvo maža. Ji

buvo Rof. Ir labai turtinga. Ankstesnės santuokos dar labiau ją praturtino. Tačiau ne pinigai ją domino. Ji norėjo vadovauti visam koncernui. Už pinigus, gautus iš savo akcijų ji planavo supirkti kitų pajininkų akcijas. Ir dėl to vedė su jais derybas. Jie net susitarė sukurti ypatingąją grupę, turinčią kontrolinį akcijų paketą. Bet iš pradžių Semas, o dabar štai Elizabeta pastojo jai kelią. Į Elenos planus neįėjo leisti Elizabetai ar dar kam nors sutrukdyti jos idėjos įgyvendinimą. Ji užsiundys ant jos Šarlį. O jeigu dalykas nepavyks, jis taps ir atpirkimo ožiu.

Tačiau dabar jis privalo būti nubaustas už savo *petite revolte,* mažą maištą. Žiūrėdama jam tiesiai į akis, ji pasakė:

- Šarli, niekas nedrįsta manęs apvaginėti. Niekas. Tau galas. Jeigu aš nepanorėsiu tavęs išgelbėti.

Jis sėdėjo, tylėjo, nekentė jos ir bijojo. Ji priėjo prie pat jo, klubais brūkšteldama per veidą.

- O ar tu norėtum, kad aš tave išgelbėčiau? A, Šarli? - įtaikiai paklausė ji.

- Taip, - kimiai atsakė jis.

Akies krašteliu Šarlis pamatė, kad ji atsisega sijoną, ir pagalvojo: „O Dieve! Tiktai ne dabar!"

- Tada klausyk, ką pasakysiu. Koncernas „Rofas ir sūnūs" turi būti mano. Aš noriu turėti kontrolinį akcijų paketą.

Jis pakėlė į ją kančios kupinas akis ir tarė:

- Tu juk žinai, kad Elizabeta prieš laisvą akcijų pardavimą.

Elena jau buvo be palaidinės ir kelnaičių. Sustingo priešais jį savo žvėriška nuogybe, sausa, puiki, su agresyviai styrančiais kietais speneliais.

- Tai priversk ją sutikti. Arba atsėdėk dvidešimt metų kalėjime. Bet nesijaudink, aš tau pasufleruosiu, kaip tai padaryti. O dabar, Šarli, eikš pas mane.

30 skyrius

Kitą rytą dešimtą valandą Elizabetos kabinete pasigirdo telefono skambutis. Skambino Emilis Džiplis. Ji paliko jam

savo asmeninio telefono numerį, kad niekas nežinotų, apie ką jie kalba.

- Man būtina skubiai su jumis pasimatyti.

Jo balsas buvo susijaudinęs.

- Būsiu pas jus po penkiolikos minučių.

Keitė Erling nustebusi žvilgtelėjo į paltu apsivilkusią Elizabetą.

- Bet jūs turite paskirtą pasimatymą...

- Valandą laiko nieko nepriimsiu, - pasakė Elizabeta ir išėjo iš priimamojo.

Prieš įėjimą į bandymų skyrių ginkluotas apsauginikas atidžiai patikrino Elizabetos leidimą.

- Paskutinės durys kairėje, panele Rof.

Džiplis laboratorijoje buvo vienas. Jis visas taip ir švietė iš džiugaus susijaudinimo.

- Vakar naktį baigiau bandymus. Preparatas veiksmingas. Enzimai visiškai blokuoja senėjimo procesus. Eikite čia.

Jis privedė ją prie narvo, kuriame buvo keturi energingi, judrūs, kupini gyvybinių jėgų triušiai. Šalia šito narvo buvo kitas toks pats su keturiais triušiais, bet šitie buvo ramesni ir iš išvaizdos aiškiai senesni.

- Tai penkišimtoji karta, užaugusi papildomai duodant enzimų, - pasakė Džiplis.

Elizabeta sustingo prie narvo.

- Jie atrodo visai sveiki.

Džiplis nusišypsojo.

- Tai tiktai kontrolinės grupės dalis. - Jis mostelėjo ranka į kito narvo pusę. - O šitie senesni.

Elizabeta išpūtusi akis žiūrėjo į energingus triušius, kurie nė minutės nenustygo vietoje, žaidė ir šokinėjo po narvą, tartum būtų triušiukai, o ne suaugę triušiai, ir netikėjo savo pačios akimis.

- Jų gyvenimo ciklas, palyginus su kitų triušių gyvenimu, ilgesnis pagal proporciją 3:1, - pasakė Džiplis.

Jeigu taikyti šitą proporciją žmonėms. Tai stulbinantis dalykas. Ji vos tramdė susijaudinimą.

- Kada? Ar greitai jūs galėsite atlikti preparato bandymus klinikos sąlygomis?

- Kai tiktai apibendrinsiu gautus rezultatus. Po apibendrinimo, manau, po trijų ar keturių savaičių.

- Emili, dėl Dievo, su niekuo neaptarinėkite šitų duomenų, - įspėjo jį Elizabeta.

Emilis Džiplis sutikdamas linktelėjo.

- Aš suprantu, panele Rof. Bet man ir nėra su kuo aptarinėti - aš amatininkas-vienišius.

Visa antroji dienos pusė buvo skirta Direktorių tarybai. Susitikimas praėjo sėkmingai. Valteris į Tarybos posėdį neatvyko. Šarlis vėl buvo beužsimenąs apie laisvą akcijų pardavimą, bet Elizabeta iš karto uždėjo veto šitai temai. Po to Ivas žarstė komplimentus, o Alekas buvo pabrėžtinai džentelmeniškas. Tiktai Šarlis atrodė neįprastai įniršęs, susijaudinęs. Ir Elizabeta galėjo tik spėlioti apie tikrąsias tokios jo būsenos priežastis.

Ji visus pakvietė pietų, kurių metu lyg netyčia užsiminė apie įvykius, išdėstytus slaptoje ataskaitoje, ir atidžiai sekė kiekvieno reakciją, mėgindama pagauti jų elgesyje arba žvilgsniuose nors menkiausius atgailos ar nervingumo požymius. Tačiau nieko neįprasto nepastebėjo. O juk piktadariu galėjo būti bet kuris iš jų, jeigu net neskaičiuoti neatvykusio Valterio.

Risas taip pat neatėjo į Tarybos posėdį.

- Aš turiu skubų reikalą, - pasakė jis.

Elizabeta galėjo tik spėlioti, ar jo nedalyvavimo priežastimi buvo eilinė moteris. Ji žinojo, kad kiekvieną kartą, kai jis pasilikdavo su ja dirbti naktį, jam tekdavo atsisakyti pasimatymo. Kartą, kai jis to nepadarė, jo aistros objektas pats atėjo pas juos į kabinetą. Tai buvo rudaplaukė gražuolė tokia figūra, kad Elizabetos figūra atrodė veikiau mergaitiška negu moteriška. Gražuolė buvo įniršusi, kad ją apmulkino, ir neslėpė savo jausmų. Risas, palydėjęs ją į liftą, tuojau pat grįžo.

- Atleisk už įsiveržimą, - metė jis.

Elizabeta neištvėrė.

- Ji juk labai žavinga, - priekaištingai pasakė Elizabeta.
- Ką ji veikia?

- Ji - neurochirurgė, - sąžiningai atsakė Risas, o Elizabeta nepatikliai nusikvatojo.

Kitą dieną Elizabeta sužinojo, kad rudaplaukė gražuolė tikrai yra neurochirurgė.

Buvo ir kitos, ir Elizabeta visų jų nekentė. Ji norėjo geriau suprasti Risą. Ji pažinojo linkusį bendrauti ir draugingą Risą, tačiau už išorinio žvilgesio norėjo pamatyti tikrąjį, pasislėpusį nuo smalsių akių. Ji ne kartą pagalvojo, kad būtent jis privalėjo vadovauti koncernui, užuot vykdęs jos įsakymus. Įdomu, o ką jis pats dėl to galvoja?

Vakare po pietų, kai visi Tarybos nariai išsivažinėjo, kad suspėtų į savo traukinius ir lėktuvus, kurie pargabens juos namo, Risas nelauktai pasirodė jos kabinete, kur ji drauge su Keite Erling užsisėdėjo prie kažin kokių popierių.

- Ėjau pro šalį, manau, imsiu ir užsuksiu. Gal reikalinga pagalba, - laisvai pasakė Risas.

Ir jokio pasiaiškinimo, kodėl neatėjo į posėdį. „O kodėl jis, tiesą sakant, turėtų man atsiskaityti?" - pagalvojo Elizabeta.

Jis labai greitai įsitraukė į darbą, ir laikas bėgo nepastebimai. Slapčiomis Elizabeta stebėjo palinkusį prie popierių Risą, mikliai juos peržiūrintį protingomis, kibiomis akimis. Būtent jis aptiko kelias svarbias klaidas, kurias praleido teisininkai sudarydami svarbius kontraktus. Bet štai Risas atsitiesė, pasirąžė ir žvilgtelėjo į laikrodį.

- Oho, jau po vidurnakčio. Bijau, kad vėluoju į pasimatymą. Rytoj ateisiu anksčiau ir baigsiu peržiūrėti šituos kontraktus.

Įdomu, su kuo šį kartą, su neurochirurge ar... Ji privertė save sustoti. Asmeninis Riso gyvenimas buvo jo reikalas.

- Man siaubingai nepatogu, - pasakė Elizabeta. - Aš net nepastebėjau, kad jau taip vėlu. Tu eik, o mes su Keite dar truputį padirbėsime.

Risas linktelėjo.

- Ligi rytojaus. Labos nakties Keite.

- Labos nakties, pone Viljamsai.

Elizabeta žvilgtelėjo į išeinančio Riso nugarą, paskui privertė save vėl grįžti prie kontraktų. Tačiau po tam tikro laiko jos mintys vėl grįžo prie jo. Ji nekantravo papasakoti jam apie Emilio Džiplio sėkmę, tačiau ji vis dar nesiryžo to padaryti. Na nieko, ramino ji save, dabar jau neilgai teks laukti.

Pirmą valandą nakties jos baigė peržiūrėti kontraktus.

- Ar dar dirbsime? - pklausė Keitė Erling.

- Ne, šiandien užteks. Dėkoju jums, Keite. Rytoj nesiskubinkite ateiti.

Pakilusi iš už stalo, Elizabeta tiktai dabar pajuto, kad nuo ilgo sėdėjimo maudžia visą kūną.

- Ačiū. Rytoj ligi pietų viską atspausdinsiu.

- Puiku.

Elizabeta užsimetė paltą, paėmė rankinuką ir palaukusi Keitės, drauge su ja nuėjo prie greitojo lifto, kurio atviros durys jau svetingai laukė jų. Jos įžengė į liftą. Kai Elizabeta pakėlė ranką prie mygtuko su užrašu „Vestibiulis", iš priimamojo staiga pasigirdo telefono skambutis.

- Aš pakelsiu ragelį, - pasakė Keitė Erling. - O jūs leiskitės.

Ir ji išėjo iš lifto.

Apačioje, vestibiulyje, naktinis sargas žvilgtelėjo į skydą tuo momentu, kai viršutinėje jo dalyje plykstelėjo raudona šviesel ė ir greitai nubėgo žemyn. Tai buvo signalas, kad dirba greitasis liftas. Į vestibiulį leidosi panelė Rof. Jos vairuotojas sėdėjo krėsle ir įnikęs skaitė laikraštį.

- Bosas leidžiasi žemyn, - pasakė apsauginink as.

Vairuotojas pasirąžė ir lėtai pakilo iš krėslo.

Staiga vestibiulio tylą perskrodė aštrus pavojaus varpo signalas.

Apsauginink o žvilgsnis įsmigo į skydą: raudona šviesel ė, įgaudama greitį, lėkė žemyn, žymėdama veržlų lifto kabinos kritimą.

Avarija!

- Viešpatie! - suriko apsauginninkas.

Jis žengė prie skydo, trūktelėjo į save skydo dureles ir įjungė avarinę sistemą, kuri privalėjo tuoj pat paleisti į darbą automatinį stabdį. Raudona švieselė ir toliau smarkiai lėkė žemyn. Prie skydo pribėgo vairuotojas. Pamatė išbalusį apsauginninko veidą.

- Kas čia dar...

- Bėk! - suriko tas. - Kabina tuojau nukris.

Jie nubėgo prie pačios tolimiausios sienos. Vestibiulis jau ėmė drebėti nuo pašėlusio nuo lynų nutrūkusios lifto kabinos greičio, ir vos tik apsauginninkas pagalvojo: „Viešpatie, *kad nors ten nebūtų jos!", kai kabina pralėkė pro vestibiulį, ir jis išgirdo jos viduje širdį veriantį šauksmą.*

Po sekundės pasigirdo griaudėjimas, ir pastatas suvirpėjo, tarsi nuo žemės drebėjimo.

31 skyrius

Čiūricho kriminalinės policijos vyresnysis inspektorius Otas Šmitas sėdėjo prie stalo savo kabinete, užmerkęs akis ir giliai kvėpuodamas pagal jogų sistemą, mėgindamas nusiraminti ir numalšinti per kraštus besiliejantį apmaudą.

Policijos protokole egzistavo nepajudinamos taisyklės, kurios buvo tokios akivaizdžios, kad niekam ir mintis nekilo jas atskirai paaiškinti specialiuose žinynuose. Jos buvo laikomos savaime suprantamu dalyku, kaip maistas arba miegas, arba kvėpavimas. Pavyzdžiui, jeigu, įvykus nelaimingam tsitikimui, kas nors mirė, pirma, ką turi padaryti inspektorius, atsakingas už šio įvykio tyrimą, - pats pirmutinis, pats paprasčiausias, toks akivaizdus, žinomas net pačiam bukagalviškiausiam iš pradedančių policininkų, - tai nuvykti į įvykio vietą. Atrodytų, kas gali būti paprasčiau. Bet štai ant stalo priešais vyresnjįį inspektorių Otą Šmitą guli inspektoriaus Makso Hornungo ataskaita, kurioje pažeistos pačios elementariausios ir nepajudinamos policijos protokolo taisyklės. „O ko, taip sakant, aš nirštu", - su

kartėliu pagalvojo vyresnysis inspektorius, įteigdamas sau, kad dabar jo jau niekas neturėtų stebinti.

Inspektoriui Šmitui inspektorius Hornungas buvo savo rūšies albatrosu, jo *bete noire,* jo - inspektorius dievino Melvilio knygas - Mobiu Diku. Inspektorius dar kartą įkvėpė į plaučius oro ir lėtai jį iškvėpė. Paskui, truputėlį atvėsęs nuo įniršio, prisitraukė arčiau inspektoriaus Hornungo ataskaitą ir ėmė skaityti iš pradžių.

POLICIJOS VALDYBOS
OPERATYVINIO BUDĖTOJO

A T A S K A I T A

TREČIADIENIS LAPKRIČIO 7 D.

LAIKAS:	1.15
PAGRINDAS:	Centrinio komutatoriaus pranešimas apie avariją, įvykusią Vyriausiosios koncerno „Rofas ir sūnūs" valdybos pastate.
AVARIJOS POBŪDIS:	Nežinomas.
AVARIJOS PRIEŽASTIS:	Nežinoma.
NUKENTĖJUSIŲJŲ ARBA ŽUVUSIŲJŲ SKAIČIUS:	Nežinomas.
LAIKAS:	1.27
PAGRINDAS:	Pakartotinis centrinio komutatoriaus pranešimas apie avariją „Rofe ir sūnuose".
AVARIJOS POBŪDIS:	Lifto kabinos kritimas.
AVARIJOS PRIEŽASTIS:	Nežinoma.
NUKENTĖJUSIŲJŲ ARBA ŽUVUSIŲJŲ SKAIČIUS:	Mirtinas atvejis. Moteris.

Negaišdamas pradėjau tyrimą. 1.35 buvau išsiaiškinęs „Rofo ir sūnų" administracinio pastato komendanto pavardę ir per jį sužinojau pastato vyriausiojo architekto pavardę.

2.30. Suradau vyriausiąjį architektą. Jis šventė „La Piuse" savo gimtadienį. Jis man pasakė firmos pavadinimą, kuri įrengė „Rofe ir sūnuose" liftus. Tai - „Rudolfas Šatcas A.G."

3.15. Prisiskambinau Rudolfui Šatcui ir paprašiau jį nedelsiant pateikti man liftų išdėstymo planą, o taip pat finansinių žiniaraščių originalus, išankstines ir galutines sąmatas ir realias liftų įrengimo išlaidas. Toliau paprašiau visų mechaninių ir elektroninių renginių sąrašo.

Šioje ataskaitos vietoje inspektorius Šmitas pajuto, kaip dabar jau įprastai, ėmė trūkčioti dešinysis skruostas. Jis dar kelis kartus giliai įkvėpė ir iškvėpė ir skaitė toliau.

6.15. Mano pareikalautus dokumentus į Policijos valdybą atvežė p. Šatco žmona. Sulyginęs išankstines sąmatas su realiomis liftų įrengimo išlaidomis, priėjau prie šių išvadų:

a) įrengiant liftus nekokybiškos medžiagos nebuvo naudojamos;

b) dėl labai solidžios šitos statybinės firmos reputacijos avarijos priežastis negalima dėl nekokybiškai atliktų liftų įrengimo vidaus darbų;

c) avarinė sistema atitiko visus reikalavimus;

d) visa, kas pateikta anksčiau neleidžia kvalifikuoti nelaimingo atsitikimo kaip avarijos priežastį.

Pasirašyta: Maksas Hornungas.

N.B.: Dėl to, kad telefonu kalbėjau vėlai naktį ir anksti rytą, galimi kurių ne kurių mano apklaustų žmonių skundai, nes man teko juos sutrukdyti.

Inspektorius Šmitas piktai švystelėjo ataskaitą į šalį. „Galimi skundai!", „Sutrukdyti!" Visą rytą inspektorių atakavo telefono skambučiai. Skambino beveik pusė visų Šveicarijos aukščiausios valdžios vyrų. Kas ten pas jus - gestapas? Kaip jūs drįstate vidunaktį pažadinti iš miego visų gerbiamą statybinės firmos prezidentą ir reikalauti atsiskaitymo dokumentų? Kaip jūs drįstate kėsintis į sąžiningą tokios garbingos firmos, kaip „Rudolfas Šatcas", vardą? Ir taip toliau.

Bet tai, kas stulbino labiausiai, atrodė beveik neįtikėtina: inspektorius Maksas Hornungas atvyko į įvykio vietą tik praėjus keturiolikai valandų po to, kai gavo pirmąjį pranešimą apie avariją! Ligi to laiko, kol jis atvažiavo, auką jau išėmė iš kabinos, atpažino ir padarė skrodimą. Maždaug pustuzinis kitų inspektorių ištyrė katastrofos vietą, apklausė liudytojus ir pateikė savo ataskaitas.

Antrą kartą perskaitęs inspektoriaus Makso Hornungo ataskaitą, vyresnysis inspektorius Šmitas galiausiai ryžosi išsikviesti jį į savo kabinetą.

Maksas Hornungas buvo nedidelio ūgio liūdnos išvizdos žmogelis su plika kaip biliardo rutulys galva ir juokdario-gvėros greitosiomis sukurptu veidu. Jo galva buvo didžiulė, mažutėlytės auselės ir išakijusiame kaip pudingas veide, tarsi paskubomis prilipinta burnelė-uogytė. Maksas Hornungas šešiais coliais žemesnis ir penkiolika svarų lengvesnis negu reikalavo standartai, nustatyti Ciūricho „Kriminalpolicaj" darbuotojams, be to, jis buvo beviltiškas trumparegis. Tačiau jo išorės aprašymas visai nesiderino su jo charakteriu: labiau pasipūtusį žmogų sunku buvo sau įsivaizduoti. Policijoje visų požiūris į inspektorių Hornungą buvo vienodas: jo nekentė.

- Kodėl tu jo ligi šiol neišgrūdai iš policijos? - pasipiktino kartą vyresniojo inspektoriaus žmona, ir tas vos susilaikė, kad jai nesmogtų.

Priežastis, dėl kurios Maksas Hornungas vis dar dirbo Ciūricho kriminalinės policijos inspektoriumi, buvo ta, kad jo asmeninis indėlis į nacionalines Šveicarijos pajamas daug kartų viršijo visų šalies šokolado ir laikrodžių fabrikų pajamas. Maksas Hornungas buvo dievo duotas buhalteris, matematikos genijus, apdovanotas tikrai enciklopedinėmis žiniomis finansų srityje, turėjęs nepaprastą uoslę teisinėms suktybėms ir kazuistikai ir apdovanotas kantrybe, kuri priverstų biblinį Jobą tiesiog sprogti iš pavydo. Maksas buvo *Bertrag Abteliung* bendradarbis. Tai skyrius, tiriantis finansines machinacijas, įvairaus pobūdžio pažeidimus vertybinių popierių rinkoje ir dalykinėse bankų operacijose, užsienio valiutos nutekėjimą Šveicarijos bankuose. Būtent

Maksas Hornungas padarė galą kontrabandinėms nelegalių pinigų įplaukoms į Šveicariją, būtent jis surado ir viešai pagarsino gudriai atliekamas neteisėtas finansines operacijas su milijardais dolerių, būtent jis pasodino už grotų pustuzinį žinomų ir gerbiamų verslo pasaulyje verteivų. Kad ir kaip gudriai sukišdavo finansinius galus į vandenį, kad ir kaip rūpestingai „plaudavo" kur nors Seišelių salose, įdėdavo ir perdėdavo per įvairiausias netikras korporacijas, Maksas Hornungas vis vien rasdavo būdą prisikasti ligi tiesos. Trumpai sakant, vien tiktai paminėjus jo vardą, siaubas apimdavo finansinį Šveicarijos elitą.

Pats švenčiausias ir brangiausias dalykas šveicarams buvo jų teisė į privataus gyvenimo neliečiamybę. Kai Maksas Hornungas išeidavo į operatyvinę erdvę, apie šitą neliečiamybę tekdavo tik svajoti.

Už savo grandininio finansinio šuns pareigas Maksas gaudavo menkutį atlyginimą. Jam siūlydavo kyšius po milijoną frankų, pervedamus bankuose į specialias sąskaitas, vasarnamį Kortina d'Ampece, jachtą, o kai kuriais atvejais jaunas, gražias moteris. Tačiau kiekvieną kartą kyšio buvo atsisakoma, ir viršininkai tuoj pat būdavo apie tai informuojami. Makso Hornungo pinigai neviliojo. Jeigu jis panorėtų tapti milijonieriumi, jis tai galėjo padaryti labai greitai, panaudojęs fondų biržoje savo nepaprastus matematinius gabumus, bet panaši mintis jam net neateidavo į galvą. Maksas Hornungas buvo apsėstas vieno troškimo: išvilkti į dienos šviesą finansininkus, pažeidusius garbės kodeksą ir pasukusius erškėčiuotu apgaulės keliu. Ak taip, buvo dar vienas slaptas išsvajotas Makso Hornungo noras, netikėtai pavirtęs verslininkams Viešpaties palaima. Dėl priežasčių, apie kurias galima tik spėlioti, Maksas Hornungas troško būti policijos detekyvu. Jis įsivaizdavo save savo rūšies Šerloku Holmsu arba Megrė, atkakliai ir kantriai išpainiojančiu sudėtingą įkalčių kamuolį, neišvengiamai prasiskverbiančiu tiesiog į nusikaltėlio irštvą. Kai vienas vedančiųjų Šveicarijos finansininkų atsitiktinai sužinojo apie slaptą garbėtroškišką Makso Hornungo svajonę tapti sekliu, jis negaišdamas paskambino keliems įtakingiems savo

draugams, ir po keturiasdešimt aštuonių valandų Maksui Hornungui pasiūlė Ciūricho miesto kriminalinės policijos inspektoriaus pareigas. Maksas buvo septintame danguje iš laimės. Jis tuojau pat su dėkingumu sutiko užimti šitas pareigas, ir visi ligi vieno lengviau atsidusę verslininkai, ramia širdimi ėmė tvarkyti savo slaptus darbelius.

Su vyresniuoju inspektoriumi Šmitu net nepasitarė. Jam paprasčiausiai paskambino vienas pačių įtakingiausių politinių Šveicarijos veikėjų, pranešė apie priimtą sprendimą, ir tuo reikalas pasibaigė. Arba tiksliau prasidėjo. Vyresniajam inspektoriui šitas paskyrimas pranešė apie kančių pradžią, kaip Judo išdavystė apie mūsų Viešpaties kančių pradžią, tačiau jeigu Jėzui Kristui viskas baigėsi Golgota, tai vyresniojo inspektoriaus kančioms nebuvo matyti galo. Jis sąžiningai stengėsi nuslopinti savyje nepasitenkinimą tuo, kad jam primetė inspektorių, be to, dar nepatyrusį ir nebaigusį jokios policijos mokyklos. Jis įtarė, kad už šitos visiškai neleistinos akcijos slypi kokia nors politinė būtinybė. Na ką gi, jis dalyvaus šitoje tamsioje politinėje intrigoje ir garbingai išeis iš keblios padėties. Vis dėlto jo tvirtumas gerokai susvyravo tuo momentu, kai Maksas Hornungas pranešė jam apie savo atvykimą. Nevykėliška naujai iškepto seklio išvaizda jau pati savaime vertė būti budrų. Tačiau kas tiesiog pritrenkė vyresnįjį inspektorių Šmitą, išsprogintomis akimis apžiūrinėjusį šitą baidyklę, tai pranašumo jausmas, taip ir dvelkęs iš visos jo nevykėliškos figūros. Jo poza ir išvaizda tartum sakė: vaikinai, dabar galite atsipalaiduoti ir nesijaudinti - su jumis Maksas Hornungas!

Vyresniojo inspektoriaus Šmito tikėjimo likučiai, kad jis garbingai išeis iš keblios padėties, veikiai išsisklaidė kaip rytmetinis rūkas. Jis ėmė ieškoti būdų, kaip atsikratyti nepageidautino darbuotojo. Perkėlinėjo jį, pavyzdžiui, iš skyriaus į skyrių, patikėdavo jam smulkius ir menkus reikalus. Maksas dirbo „Kriminaltechboteliung", atpažinimo ir daktiloskopijos skyriuje, ir „Fandangzabteliung", pagrobto turto ir be žinios dingusių žmonių paieškų skyriuje. Bet, tartum netikra moneta, jis grįždavo pas vyriausiąjį inspektorių.

Pagal taisykles kiekvienas inspektorius kartą per tris mėnesius vieną savaitę privalo atlikti operatyvinio budėtojo pareigas naktį. Ir kaip pagal užsakymą, kiekvieną kartą, kai budėdavo Maksas, įvykdavo koks nors neregėtas negirdėtas dalykas, ir, kol inspektorius Šmitas ir kiti inspektoriai ieškojo įkalčių, Maksas išaiškindavo nusikaltimą. Tai erzino ir siutino labiau už viską.

Jis nieko nenutuokė apie policijos protokolą, neturėjo elementarių kriminologinių žinių, neišmanė teisminės medicinos ir balistikos ir kriminalinės psichologijos - to, kuo garsėjo kiti sekliai, - ir vis dėlto jis vieną po kito išnarpliodavo nusikaltimus, pastačiusius kitus į beviltišką padėtį. Vyresnysis inspektorius Šmitas priėjo išvadą, kad Maksui Hornungui, kaip nepataisomam kvailiui, tiesiog nepaprastai sekėsi.

Iš tikrųjų čia jokios sėkmės nebuvo. Inspektorius Maksas Hornungas išnarpliodavo sunkiausias kriminalines bylas tuo pačiu būdu, kuriuo ir buhalteris Maksas Hornungas išvilkdavo į dienos šviesą pačias gudriausias sukčių ir perėjūnų finansines operacijas. Makso Hornungo smegenys kaip lokomotyvas galėjo judėti tiktai vienais bėgiais, šitie bėgiai panėšėjo į vieną bėgį, tokie siauri jie buvo. Užtekdavo jam užsikabinti už kokio nors menko siūlelio, vos kyšančio iš medžiagos, kaip jis palengva imdavo traukti, ir kieno nors puikus, ne kartą išmėgintas ir patikrintas ligi smulkmenų sumanymas imdavo braškėti per siūles.

Siutino jo kolegas ir fenomenali Makso atmintis. Jis galėjo akimirka prisiminti tai, ką kadaise girdėjo, skaitė ir matė.

Ir dar vienas dalykas, liudijęs prieš jį, lyg ir pasakyto dar neužtektų, buvo jo oficialių išlaidų sąskaitos, kurias jis pateikdavo į policijos buhalteriją ir kurios tiesiog pribloškė visus jo bendradarbius. Kai jis pirmąjį kartą pateikė išlaidų sąskaitą, vyresnysis leitenantas išsikvietė jį pas save į kabinetą ir švelniai jam pasakė:

- Aš radau čia nedidelę klaidelę, Maksai.

Tai prilygo tam, kad pareikštų Kapablankai, kad jis neapsižiūrėjęs paaukojo valdovę.

- Klaida mano paskaičiavimuose?

- Taip. O faktiškai netgi kelios klaidos. - Vyresnysis leitenantas dūrė pirštu į gulintį priešais jį popierių. - Už važiavimą į miestą - aštuoniasdešimt santimų; atgalinis kelias - aštuoniasdešimt santimų. - Jis atitraukė akis nuo popieriaus. - Bet nominalus mokestis už taksi - trisdešimt keturi frankai į vieną pusę ir tiek pat, suprantama, atgal.

- Aišku, pone vyresnysis leitenante. Todėl aš ir važiavau autobusu.

Vyresniojo leitenanto antakiai pakilo.

- Autobusu?

Skubiais atvejais inspektoriams buvo leidžiama nesinaudoti visuomeniniu transportu. Tai buvo negirdėta. Vyresnysis leitenantas nerado nieko daugiau, kaip pasakyti:

- Bet tam nebuvo jokio būtinumo. Tai yra, suprantama, mes neskatiname policininkų švaistyti pinigus, Hornungai, bet mes turime ganėtinai padorų biudžetą skubiems atvejams. Arba imkime, pavyzdžiui, šitą. Čia nurodyta, kad tris dienas jūs buvote tarnybinėje komandiruotėje. Bet jūs pamiršote įtraukti į sąskaitą maisto išlaidas.

- Ne, pone vyresnysis leitenante. Rytais aš geriu tiktai kavą, o vakarienę gaminu pats. Viską, kas tam būtina, aš vežuosi su savimi. O štai pietų išlaidas aš įtraukiau į sąskaitą.

Taip ir buvo. Tris kartus pietauta už bendrą sumą - šešiolika frankų. Už tokią sumą šitas kretinas galėjo gauti pietus tiktai Gelbėjimo Armijos valgykloje!

- Inspektoriau Hornungai, jūsų skyrius egzistavo jau šimtą metų, prieš jums į jį ateinant ir dar egzistuos bent šimtą metų po to, kai jūs jį paliksite. Ir jis turi tam tikras, seniai nusistovėjusias tradicijas. - Jis stumtelėjo algalapį Maksui. - Be to, drauguži, negalima pamiršti ir savo kolegų. Tikiuosi, aš aiškiai išsakiau savo mintį? O dabar paimkite šitą sąskaitą, teisingai ją įforminkite ir grąžinkite man.

- Klausau, pone vyresnysis leitenante. Atleiskite, aš... aš iš tikrųjų apsižioplinau.

Kilnus mostas ranka.

- Viskas gerai. Galų gale jūs čia visai naujokėlis.

Po pusvalandžio inspektorius Maksas Hornungas grąžino sutvarkytą sąskaitą. Ten buvo sumažintos bendros išlaidos dar trimis procentais.

Ir štai šitą lapkričio dieną vyresnysis inspektorius Šmitas laikė rankose inspektoriaus Makso Hornungo ataskaitą, o jos autorius stovėjo išsitempęs priešais jį. Jis buvo ryškiai mėlynu kostiumu, rudais batais ir baltomis puskojinėmis. Kad ir kaip stengėsi likti ramus, įskaitant ir jogų kvėpavimo pratimus, inspektorius Šmitas vos netrypė kojomis.

- Jūs buvote poste, kai buvo pranešta apie katastrofą! - riaumojo jis. - Jūsų uždavinys buvo nedelsiant pradėti avarijos tyrimą, o jūs ten atvykote po keturiolikos valandų! Per tą laiką čia galėjo atskristi visa Naujosios Zelandijos policija ir grįžti atgal!

- Ne, pone vyresnysis inspektoriau. Iš Naujosios Zelandijos į Ciūrichą reaktyviniu lėktuvu reikia skristi...

- Tylėti!

Vyresnysis inspektorius rankomis susiglostė savo tankius, greitai žilstančius plaukus, nežinodamas, ką toliau daryti. Įžeidimai ir protingi argumentai atšokdavo nuo inspektoriaus Hornungo, kaip žirniai nuo sienos. Jis buvo visiškas idiotas, kuriam, likimo ironija, siaubingai sekėsi.

- Aš daugiau neketinu pakęsti saviveiklos man patikėtame skyriuje, Hornungai. Kai kiti inspektoriai perėmė budėjimą ir pamatę jūsų ataskaitą, negaišdami nuvyko į įvykio vietą, iškvietė „greitąją pagalbą", nuvežė į lavoninę kūną ir nustatė lavono tapatybę. - Jis pajuto, kad kalba greitakalbe, ir vėl pamėgino sutramdyti save. - Trumpai sakant, jie padarė viską, ką turėjo padaryti normalus seklys. O tuo tarpu jūs, Hornungai, sėdėdamas savo kabinete, vieną po kito vidurnaktį pažadinote pusę pačių svarbiausių Šveicarijos žmonių.

- Aš maniau...

- Užteks! Per jus aš visą rytą turiu sėdėti prie telefono ir atsiprašinėti!

- Bet juk aš privalėjau išsiaiškinti...

- Viskas, man jau gana! Lauk iš čia!

- Klausau, ponas vyresnysis inspektoriau. Ar galima man dalyvauti laidotuvėse? Jos įvyks šį rytą.

- Taip! Jūs laisvas!

- Ačiū. Aš...

- Eikite iš čia!

Tiktai po pusės valandos vyresnysis inspektorius Šmitas vėl galėjo normaliai kvėpuoti.

32 skyrius

Laidojimo salė Zilfilde buvo kimšte prisikimšusi. Senovinis nedailiai puošnus akmens ir marmuro pastatas turėjo tris patalpas. Be salės, dar buvo mirusiųjų parengimo laidotuvėms patalpa ir krematoriumas. Ant priekinių didžiosios koplyčios suolų susėdo daugiau kaip dvi dešimtys „Rofo ir sūnų" bendradarbių. Visus kitus suolus, ligi paskutinio užsėdo draugai, religinės bendruomenės atstovai ir spauda. Inspektorius Hornungas sėdėjo ant paskutinio suolo, mąstydamas apie gyvenimo laikinumą ir mirties nelogiškumą. Nespėdavo žmogus pasiekti jėgų žydėjimo, kai jis galėjo įdėti didžiausią indėlį visuomenės labui, kai tik imdavo suprasti, kad tikrai yra dėl ko gyventi pasaulyje, jis mirdavo. Tai buvo kvaila ir neproduktyvu.

Raudonmedžio karstas visas apibertas gėlėmis. Dar vienos nereikalingos išlaidos, galvojo inspektorius Hornungas. Karstas buvo uždengtas, ir Maksas žinojo kodėl. Gedulingai skambėjo dvasininko balsas:

... mirtis gyvenimo viduryje... prigimtinė nuodėmė... pavirsti į dulkes...

Maksas Hornungas klausėsi jo puse ausies, atidžiai stebėdamas tuos, kas sėdėjo koplyčioje.

- Dievas davė, Dievas paėmė...

Žmonės pakilo iš savo vietų ir patraukė prie išėjimo. Gedulingos pamaldos pasibaigė.

Maksas atsistojo prie durų, ir, kai prie jo prisiartino vyriškis ir moteris, jis pastojo jiems kelią ir tarė:

- Panelė Elizabeta Rof? Ar aš galiu su jumis pasikalbėti?

Inspektorius Maksas Hornungas, Elizabeta Rof ir Risas Viljamsas sėdėjo „Konditore" kabinete, įsikūrusiame tiesiai priešais laidojimo biurą. Pro langą jie matė, kaip karstas su velionės kūnu buvo perneštas į pilką katafalką. Elizabeta nusigręžė. Jos akyse sustingo liūdesys ir baimė.

- Koks reikalas? - pasipiktino Risas. - Panelė Rof jau padarė pareiškimą policijai.

- Ponas Viljamsas, argi ne? - paklausė Maksas Hornungas. - Man būtina patikslinti kurias ne kurias detales.

- Jūs negalite palaukti? Panelei Rof ir taip jau teko...

Elizabeta judesiu jį sustabdė.

- Viskas gerai, Risai. Jeigu tik aš iš tiesų galėčiau padėti. - Ji atsisuko į Maksą. - Inspektoriau Horningai, ką jūs norėtumėte patikslinti?

Maksas įbedė akis į Elizabetą ir pirmą kartą gyvenime nežinojo, nuo ko pradėti. Moterys Maksui buvo kitos planetos gyventojos. Jos buvo nelogiškos, nenuspėjamos, pasiduodančios emociniams protrūkiams ir nesugebančios racionaliai mąstyti. Jas sunku buvo „apdoroti" kompiuteriu. Maksui retai kėlė nerimą seksualiniai potroškiai, kadangi visą energiją sunaudodavo protiniam darbui, tačiau jis labai vertino logiškai aiškią sekso dinamiką. Mintis apie tai, kad seksas yra mechaninė judančių dalių struktūra, koordinuotai susiliejanti į vieną funkcinę sistemą, audrino jo protą ir jaudino jį. Šita dinamika, anot Makso, ir buvo sekso poezija. Veiksmo dinamika. Maksas buvo įsitikinęs, kad poetai labai klydo. Emocijose nebuvo tikslumo ir sutvarkymo, jos buvo tuščias energijos švaistymas, negalintis nė smiltelės pajudinti iš vietos, o tuo tarpu logika turėjo galios, galinčios aukštyn kojom apversti pasaulį. Maksui kėlė nerimą tai, kad su Elizabeta jis pasijuto gana jaukiai. Ir dėl to pasimetė. Niekada moterys jo taip neveikė. Atrodė, kad ji nematė, jog jis nevykęs, juokingas žmogelis, kaip visos kitos moterys. Jis nusuko akis į šalį, kad geriau susikoncentruotų.

- Ar jūs dažnai, panele Rof, užsisėdėdavote ligi vėlumos darbe?

- Taip, - atsakė Elizabeta, - netgi per dažnai.

- Kaip vėlai?

- Na, kaip jums pasakyti... Kartais ligi dvidešimt antros. Kartais ligi vidunakčio ir vėliau.

- Kitaip sakant, tai tapo įpročiu. Vadinasi, jus supę žmonės galėjo tai žinoti?

Ji tiriamai pažvelgė į jį, paskui atsakė:

- Manau, taip.

- Avarijos naktį, jūs, pone Viljamsai, ir Keitė Erling taip pat ligi vėlumos dirbote su panele Elizabeta Rof?

- Taip.

- Bet išsivaikščiojote atskirai.

- Aš išvažiavau pirmutinis. Aš turėjau paskyręs pasimatymą.

Maksas įdėmiai pažiūrėjo į jį, paskui vėl sužiuro į Elizabetą.

- Ar ilgai po pono Viljamso išėjimo jūs dar dirbote?

- Manau, apie valandą.

- Jūs išėjote drauge su Keite Erling?

- Taip. Mes apsirengėme ir drauge išėjome į laiptinę. - Elizabetos balsas virptelėjo. - Liftas jau laukė mūsų.

Asmeninis greitasis prezidentės liftas.

- Kas įvyko paskui?

- Mes abi įėjome į liftą. Staiga priimamajame suskambėjo telefonas. Keitė - panelė Erling - tarė: „Aš pakelsiu ragelį" ir rengėsi išeiti iš lifto, bet aš buvau užsakiusi tarpmiestinį pokalbį ir pasakiau jai, kad ragelį pakelsiu pati. - Elizabetos akys paplūdo ašaromis. - Aš išėjau iš lifto, o ji paklausė: „Ar jūsų palaukti?", bet aš atsakiau: „Ne, leiskitės". Ji paspaudė mygtuką, o aš nuėjau į priimamąjį ir, kai atidariau duris, išgirdau riksmą, paskui... - Ji daugiau tęsti negalėjo.

Piktai žybsinčiomis akimis Risas pasisuko į Maksą Hornungą.

- Viskas, užteks! Ar jūs galite pagaliau pasakyti, kam jums viso to reikia?

Tam, kad išsiaiškinčiau žmogžudį, pagalvojo Maksas. Kadangi čia aiškiausiai kvepia nusikalstamumu. Maksas

susimąstė, prisimindamas viską, ką spėjo išsiaiškinti per paskutines keturiasdešimt aštuonias valandas apie „Rofą ir sūnus". Koncernas paskendo galybėje nemalonumų, turėjo astronominius nuostolius pagal teismų ieškinius, nuolat buvo apšaudomas spaudos, prarasdavo klientus, prasiskolino bankams, reikalavusiems nedelsiant grąžinti skolas. Koncerno prezidentas Semas Rofas, turėjęs kontrolinį akcijų paketą, mirė. Patyręs alpinistas, jis žuvo nelaimingo atsitikimo kalnuose metu. Paketas perėjo į jo dukters Elizabetos rankas. Ji vos nežuvo automobilio katastrofoje Sardinijos kalnų kelyje ir per stebuklą išvengė žūties lifto avarijoje, kurio tvarkingumą patvirtino neseniai įvykusio patikrinimo dokumentai. Visame tame aiškiausiai buvo kažin kieno pikta užmačia.

Inspektorius Maksas Hornungas turėjo būti laimingiausias žmogus. Jis rado iš medžiagos kyšantį siūlelį. Tačiau jis sutiko Elizabetą Rof, ir dabar ji įkūnijo savyje ne tiktai pavardę, ne tiktai vieną nežinomąjį matematinėje lygtyje. Kažin kas nesulaikomo traukė jį prie jos. Jis jautė, kad privalo būtinai ją apginti, apsaugoti nuo jai grėsiančių pavojų.

- Aš klausiu, ar jūs galite pagaliau... - piktinosi Risas.

Maksas žvilgtelėjo į jį ir burbtelėjo kažką neaiškaus.

- M-m-m... šiaipsau, tai protokolui, pone Viljamsai. Paprasčiausia protokolinė procedūra. - jis pakilo iš savo vietos. - Atleiskite, aš skubu.

Jo laukė skubūs reikalai.

33 skyrius

Vyresniojo inspektoriaus Šmito rytas pasitaikė sunkus, kupinas įvykių. Palei „Ibersija er lainz" agentūrą įvyko politinė demonstracija, trys areštuoti. Popieriaus fabrike įvyko keistas gaisras. Vyskta tyrimas. Platcpitc parke išprievartauta mergina. Vagystė su įsilaužimu „Gubeline", kita „Grima", šalia Bauer o Lak. Ir pabaigai, tarsi to, kas išvardinta dar būtų maža, jam ant galvos vėl užgriuvo inspekto-

rius Maksas. Be to, dar su kažin kokia beprasmiška, idiotiška teorija. Vyriausiajam inspektoriui vėl teko giliai įkvėpti ir lėtai iškvėpti.

- Kabelio būgne rasta įtrūkimas, - tuo metu kalbėjo Maksas. - Kai jis subyrėjo, visi apsauginiai prietaisai išėjo iš rikiuotės. Kažin kas...

- Hornungai, aš skaičiau ataskaitas. Paprasčiausias medžiagos susidėvėjimas.

- Deja, pone vyresnysis inspektoriau. Aš patikrinau kabelio būgno techninį pasą. Garantinis jo veikimo terminas baigiasi tik po penkerių metų.

Vyresnysis inspektorius Šmitas pajuto, kad jam ima trūkčioti dešinysis skruostas.

- Ką jūs tuo norite pasakyti?

- Kažin kas tyčia sugadino liftą.

Ne „Man atrodo, kad kažin kas tyčia sugadino liftą" arba „Mano nuomone, kažin kas tyčia sugadino liftą", o ne, tiesiog: „Kažin kas tyčia sugadino liftą".

- O kam gi to prireikė jūsų spėjamajam „kažin kam"?

- Jei jūs leisite, būtent tai aš ir norėčiau išsiaiškinti.

- Jūs norite dar kartą nuvažiuoti į „Rofą ir sūnus"?

Inspektorius Hornungas nuoširdžiai nustebęs pažvelgė į vyresnįjį inspektorių Šmitą.

- Kam? Aš noriu nuvažiuoti į Šamoni.

Šamoni miestas įsikūręs už keturiasdešimties mylių į pietryčius nuo Ženevos 3400 pėdų aukštyje virš jūros lygio prancūzų Aukštutinės Savojos departamente, plynaukštėje tarp Monblano kalnų masyvo ir Raudonosios viršukalnės. Nuo šitos plynaukštės atsiveria pats puikiausias pasaulyje reginys.

Inspektorius Maksas Hornungas visiškai abejingai reagavo į aplinkinį peizažą, kai išlipęs iš traukinio į Šamoni stoties peroną, laikydamas rankoje gerokai aptrintą odos pakaitalo lagaminėlį. Aplenkęs taksi stovėjimo aikštelę, pėsčias nuėjo į policijos nuovados pastatą, stovintį tiesiog centrinėje miesto aikštėje. Vos Maksas įžengė į nuovadą, kaip iš karto pajuto, jog pakliuvo po gimtinės stogu, džiaug-

damasis įprastu broliškos vienybės pojūčiu, kurį jis visada pajusdavo visiems pasaulio policininkams, kad ir kur su jais susitiktų. *Jis buvo vienas jų.*

Prancūzas seržantas, sėdėjęs prie stalo, žvilgtelėjo į įėjusįjį ir paklausė:

- *Est-ce qn'on peut vous aider?*

- *Oui,* - pražydo Maksas. Ir pradėjo kalbėti. Užsienio kalbas Maksas mokėsi viena ir ta pačia maniera: naudojo savo liežuvį kaip mačetę, braudamasis per nepereinamą netaisyklingųjų veiksmažodžių, laikų ir dalyvių tankmę. Jam kalbant, budinčio seržanto veide pagarbaus nevisiško nesupratimo išraiška pasikeitė absoliutaus nesupratimo išraiška. Šimtus metų sugaišo prancūzai, kad pritaikytų savo liežuvį ir gerklas, jog skambėtų ta muzika, kuri vadinosi prancūzų kalba. O štai šitas priešais jį stovintis žmogelis kažin kokiu nesuprantamu būdu sugebėjo paversti šitą muziką į ilgą virtinę laukinių, beprasmiškų šauksmų.

Budintis seržantas, netekęs kantrybės, nutraukė šitą riksmų srautą.

- Ką, ką jūs bandote man *pasakyti?*

- Ką reiškia „ką"? - nesuprato Maksas. - Aš juk kalbu su jumis prancūziškai!

Budintis seržantas, truputį pasidavęs į priekį, ramiai paklausė:

- O *dabar* jūs taip pat kalbate prancūziškai?

Šitas stuobrys net savo gimtosios kalbos nesupranta, pagalvojo Maksas. Išsitraukęs savo pažymėjimą, jis padavė jį seržantui. Seržantas dukart jį perskaitė, pažiūrėjo į Maksą ir dar kartą perskaitė pažymėjimą. Sunku buvo patikėti, kad priešais jį stovintis žmogus - policijos inspektorius.

Nenoromis grąžinęs pažymėjimą, seržantas paklausė:

- Kuo galiu jums padėti?

- Aš tiriu nelaimingą atsitikimą, įvykusį čia prieš du mėnesius. Žuvusiojo pavardė Semas Rofas.

Seržantas linktelėjo.

- Taip, prisimenu.

- Man norėtųsi pasikalbėti su kuo nors, kas galėtų smulkiau papasakoti apie šitą įvykį.

- Tada jums geriau kreiptis į Šamoni kalnų gelbėtojų draugiją, kurios adresas: Monblano aikštė. Telefono numeris: penki trys vienas šeši aštuoni devyni. Arba į ligoninę. Ligoninė diu Valė gatvėje. Telefono numeris: penki trys nulis vienas aštuoni du. Minutėlę, aš jums visa tai užrašysiu. - Jis siektelėjo parkerio.

- Ačiū, aš ir taip viską prisimenu, - pasakė Maksas. - Šamoni kalnų gelbėtojų draugija, Monblano aikštė, penki trys vienas šeši aštuoni devyni. Arba ligoninė diu Valė gatvėje, penki trys nulis vienas aštuoni du.

Kai Maksas dingo už durų policijos seržantas vis dar žiūrėjo jam įkandin.

Šamoni kalnų gelbėtojų draugijos vadovas pasirodė esąs atletiško sudėjimo jaunas vyriškis, sėdėjęs už kaip reikiant nušiurusio pušinio stalo. Žvilgtelėjęs į įėjusį Maksą, jaunasis vyriškis mintyse pasimeldė, kad šitas keistas tipas nesugalvotų prašytis ekskursijai į kalnus.

- Kuo galiu padėti?

- Inspektorius Maksas Hornungas, - pasakė Maksas, parodydamas savo pažymėjimą.

- Kuo galiu būti naudingas, inspektoriau Hornungai?

- Aš tiriu aplinkybes, kuriomis žuvo žmogus, pavarde Semas Rofas, - atsakė Maksas.

Jaunasis vyras prie stalo sunkiai atsiduso.

- Puikus buvo alpinistas. Aš jį labai gerbiau. Labai apmaudus atsitiktinumas.

- Ar jūs matėte, kaip tai įvyko?

- Jie buvo susirišę keturiese. Paskutinieji ėjo vedlys ir ponas Rofas. Kiek aš žinau, jie kaip tiktai kirto ledyninę moreną. Ponas Rofas paslydo ir parkrito.

- Argi jis neturėjo apsauginės virvės?

- Suprantama, turėjo, tačiau ji nutrūko.

- Ar taip dažnai būna?

- Tiktai vieną kartą. - Jis pats nusišypsojo iš savo pajuokavimo, bet, žvilgtelėjęs į pašnekovo veidą, tuojau pat susizgribo. - Patyrę alpinistai prieš kopdami paprastai

kruopščiai patikrina savo reikmenis, ir vis dėlto niekas neapsidraudęs nuo nelaimingo atsitikimo.

Maksas truputį patylėjo, paskui tarė:

- Aš norėčiau pasikalbėti su vedliu.

- Tą dieną vedlio, su kuriuo paprastai eidavo ponas Rofas, su juo nebuvo.

Maksas ėmė mirkčioti.

- Taip? O kodėl?

- Lyg tai sirgo. Vietoje jo ėjo kitas vedlys.

- Ar kartais vardo neprisimenate?

- Minutėlę, tuojau pažiūrėsime. - Vyriškis dingo už pertvaros, tačiau veikiai grįžo su popieriaus skiautele rankoje. Palydovo pavardė: Hansas Bergmanas.

- Kaip jį rasti?

- Jis ne iš vietinių. - Prancūzas žvilgtelėjo į popierėlį. - Jis iš Lestė kaimelio. Maždaug dešimt kilometrų nuo čia.

Prieš išvykdamas iš Šamoni, užėjo į viešbučio „Kleine Šardet" registratūrą ir pasikalbėjo su registratoriumi.

- Ar jūs budėjote tą dieną, kai čia buvo apsistojęs ponas Rofas?

- Taip, - atsakė jis. - Baisiai nepasisekė žmogui.

- Ar ponas Rofas čia buvo vienas?

Registratorius neigiamai papurtė galvą.

- Ne, su juo buvo dar vienas žmogus.

Maksas nustebęs kilstelėjo antakius.

- Dar vienas žmogus?

- Taip, ponas Rofas rezervavo dvi vietas.

- Ar galiu aš sužinoti to žmogaus pavardę?

- Žinoma, - atsakė tarnautojas ir, išsitraukęs iš stalčiaus storą knygą, ėmė ją vartyti. Sustojo, perbėgo pirštu puslapį iš viršaus žemyn ir tarė: - Aha, štai ji...

Beveik tris valandas „Folksvagenu" Maksas važiavo į Lestė; tai buvo pati pigiausia išnuomojama mašina, ir vos nepravažiavo pro šalį, nes vietą, kurią jis privažiavo, sunkiai galima buvo pavadinti kaimeliu: kelios parduotuvės, nedidelis Alpių namelis ir vienintelė universalinė parduotuvė, priešais kurią vienišai styrojo vienintelė benzino kolonėlė.

Maksas pastatė mašiną priešais namelį ir įėjo vidun. Keletas vyrų sėdėjo prie židinio ir pusbalsiu kalbėjosi tarpusavyje. Pasirodžius Maksui, pokalbis palengva nutilo.

- Atleiskite už įsiveržimą, - tarė Maksas, - aš ieškau žmogaus, pavarde Hansas Bergmanas.

- Ko?

- Hanso Bergmano. Vedlio. Jis iš čia kilęs.

Pagyvenęs vyriškis, kurio veide kaip žemėlapyje galėjai perskaityti visas jo praėjusio gyvenimo peripetijas, nusispjovė į ugnį ir tarė:

- Jus kažin kas baisiai apmulkino, pone. Aš gimiau Lestė. Ir niekada negirdėjau apie Hansą Bergmaną.

34 skyrius

Praėjus savaitei po Keitės Erling mirties, Elizabeta vėl pradėjo dirbti. Su vidiniu virpuliu ji įžengė į vestibiulį, mechaniškai atsakydama į durininko ir apsauginninko pasveikinimą.

Tolimajame vestibiulio kampe darbininkai keitė lifto kabiną. Elizabeta pagalvojo apie Keitę Erling ir krūptelėjo, įsivaizdavusi sau tą siaubą, kurį toji išgyveno, krįsdama baisiu greičiu žemyn. Ji žinojo, kad daugiau niekada negalės įžengti į šito lifto kabiną.

Kai ji įėjo į kabinetą, jos jau laukė paštas, atplėštas antrosios sekretorės - Henrietos, ir tvarkingai, krūvele sudėtas ant jos darbo stalo. Elizabeta greitai akimis perbėgo popierius, ant kai kurių tarnybinių pranešimų parašydama savo inicialus, kitų laukeliuose padėdama klaustukus, dar kitų - užrašydama skyrių, į kuriuos reikėjo persiųsti, numerius. Pačioje krūvelės apačioje gulėjo didelis užklijuotas vokas, ant kurio buvo parašyta: „Elizabetai Rof - asmeniškai". Elizabeta tvarkingai atplėšė voką ir išėmė iš ten 8x10 dydžio fotografiją. Iš fotografijos į ją žiūrėjo išverstaakis mongoliško veidelio vaikas, suluošintas cerebrinio paralyžiaus. Prie fotografijos buvo pritvirtintas raštelis, kuriame didžiulėmis raidėmis parašyta: TAI - MANO GRAŽUOLIS

SŪNUS DŽONAS. TOKĮ JĮ PADARĖ JŪSŲ VAISTAI. AŠ JUMS ATKERŠYSIU.

Ji numetė fotografiją su rašteliu ant stalo ir pajuto, kad jai dreba rankos. Tuo metu į kambarį įėjo Henrieta, laikydama rankose dar vieną krūvelę popierių.

- Štai šituos, panele, būtina skubiai pasirašyti, - ji žvilgtelėjo į Elizabetos veidą. - Ar kas nors atsitiko, panele Rof?

Elizabeta suvapėjo:

- Būkite gera, paprašykite čia užeiti poną Risą Viljamsą.

Akimis vėl susirado fotografiją ant stalo. Negali būti, kad „Rofas ir sūnūs" būtų dėl to kalti.

- Taip, tai mūsų kaltė, - pasakė Risas. - Kažin kokiu būdu visa partija vaistų buvo neteisingai sužymėta. Mums pavyko didžiąją jų dalį iš vaistinių paimti, bet... - Jis išraiškingai skėstelėjo rankomis.

- Ar seniai tai įvyko?

- Maždaug prieš ketverius metus.

- Kiek nukentėjo žmonių?

- Apie šimtą. - Jis žvilgtelėjo į jos veido išraišką ir greitai pridūrė: - Koncernas jiems visiems sumokėjo kompensacijas. Ne visi jie buvo tokie, kaip šitoje nuotraukoje, Liza. Mes imamės visų atsargumo priemonių, bet žmonės yra žmonės, ir nuo klaidų niekas neapdraustas.

Elizabeta vėl pažiūrėjo į vaiko fotografiją.

- Tai siaubinga.

- Nereikėjo tau rodyti šito laiško. - Jis pirštais persibraukė savo tankią ševeliūrą. - Ypač dabar, kai mums ir taip sunku. Yra daug svarbesnių problemų.

Ji pagalvojo: „Kas gali būti svarbesnio". Tačiau garsiai paklausė:

- Būtent kokios?

- Federalinė prokuratūra neigiamai nusprendė dėl mūsų aerozolių. Per dvejus metus apskritai bus uždrausta juos gaminti.

- Kaip tai atsilieps mums?

- Labai jautriai. Mums teks uždaryti apie pustuzinį gamyklų įvairiose šalyse ir prarasti vieną pelningiausių šakų.

Elizabeta pagalvojo apie Emilį Džiplį ir apie preparatą, kurį jis tyrė:

- Kas dar?

- Tu peržiūrėjai rytinius laikraščius?

- Ne.

- Belgijos ministro žmona, ponia Van den Log, vartojo beneksaną.

- Tai mūsų vaistas?

- Taip. Iš antihistamininių vaistų grupės. Jų negalima vartoti žmonėms, turintiems padidėjusį kraujospūdį. Ir tai aiškiai parašyta ant pakuotės. Tačiau ji nekreipė į tai dėmesio.

Elizabeta pajuto, kaip jos viduje viskas apmirė.

- Kas jai?

- Dabar ji komos būklėje ir vargu ar išsikrapštys. Laikraščiai nedviprasmiškai užsimena, kad tuos vaistus gaminame mes. Iš visų pusių mus tiesiog užvertė atsisakymais jį pirkti. O federalinis prokuroras priėmė nutarimą iškelti dėl to kriminalinę bylą, tačiau tyrimas vyks mažiausiai metus. Kol jie tirs, mes galime toliau gaminti šitą vaistą.

- Aš noriu, - pasakė Elizabeta, - kad jį tuojau pat nustotume gaminti.

- Kodėl? Tai labai efektyvi priemonė nuo...

- Ar buvo dar nukentėjusiųjų?

- Jis padėjo šimtams tūkstančių žmonių. - Riso tonas buvo šaltas. - Tai vienas pačių efektyviausių...

- Tu neatsakei į mano klausimą.

- Kiek prisimenu, vienas ar du atvejai. Bet...

- Kartoju: jo mes daugiau neturime gaminti. Nedelsdami!

Vos tramdydamas pyktį, jis pasakė:

- Gerai. O ar tu norėtum žinoti, kiek tai atsieis koncernui?

- Ne, - atkirto Elizabeta.

- Gerai. Tai mes padarysime, - linktelėjo Risas. - Bet visa tai - žiedeliai. O dabar apie uogeles. Bankininkai nori skubiai su tavimu susitikti. Jie nori atsiimti savo pinigėlius.

Likusi kabinete viena, Elizabeta vėl pagalvojo apie mongoliškos išvaizdos berniuką ir moterį, kuri dabar guli be sąmonės todėl, kad išgėrė „Rofo ir sūnų" parduotus jai vaistus. Ji puikiai suprato, kad nuo tokio pobūdžio atsitikimų neapsaugota nė viena farmacijos firma. Laikraščiai kasdien pilni pasakojimų apie panašius įvykius, tačiau šį kartą kaltė krito ant jos asmeniškai. Būtina dar kartą pasikalbėti su valdytojais ir parengti papildomas priemones, kad ligoniai būtų apsaugoti nuo panašių dalykų.

Tai - mano gražuolis sūnus Džonas.

Ponia Van den Log yra komos būklėje. Ji vargu ar išsikapstys.

Bankininkai reikalauja susitikti. Skubiai. Jie nori atsiimti savo pinigėlius.

Ji duso, tartum visas pasaulis kartu užgriuvo ant jos ir prispaudė prie žemės. Pirmą kartą per visą tą laiką ji suabejojo, ar sugebės susidoroti su prisėlinusia bėda. Jos pečius užgulusi našta buvo sunki ir kiekvieną dieną darėsi vis sunkesnė. Ji pasisuko krėsle ir pažiūrėjo į už jos nugaros kabojusį senojo Semiuelio portretą. Jis buvo toks ramus, pasitikintis savo jėgomis. Bet juk ir jis abejojo bei turėjo nesėkmių. Ir nevilties. Vis dėlto jis rado savyje jėgų su jais susidoroti. Ji taip pat ras savyje jėgų. Juk ji, kaip ir jis, - Rof.

Staiga ji pastebėjo, kad portretas kabo šiek tiek kreivai. matyt, pasislinko nuo nukritusios lifto kabinos smūgio, sukrėtusio visą pastatą. Ji atsistojo, kad pataisytų portretą. Vos ji palietė jį, kai vąšas, ant kurio jis kabojo, staiga iškrito iš sienos, ir portretas dunkstelėjo ant grindų. Bet Elizabeta net nežvilgtelėjo į jį. Ji išpūtusi akis žiūrėjo į tą vietą ant sienos, kur jis ką tik kabojo. Ten, pleistru prilipintas prie panelio, matėsi mažutis slaptas mikrofonas.

Buvo ketvirta valanda nakties, ir Emilis Džiplis jau kelintą kartą užsisėdėjo prie darbo. Paskutiniu metu tai jau tapo įpročiu. Nors Elizabeta Rof specialiai nenurodė jo darbų pabaigos, jis suprato, kokie svarbūs buvo jo rezultatai koncernui, ir darė viską, kas įmanoma, kad greičiau

pabaigtų. Jį taip pat pasiekė nerimą keliantys gandai apie „Rofą ir sūnus". Ir jis labai norėjo padėti koncernui šitą sunkią valandą. Jis už daug ką buvo dėkingas koncernui: už didelį atlyginimą ir svarbiausia - už visišką veikimo laisvę. Jis labai gerbė Semą Rofą, ir jo dukrą, Elizabetą, taip pat jam patiko. Elizabeta Rof taip ir nesužinos, kad ji buvo šitų vėlyvų darbo valandų kaltininkė. Jis sėdėjo, žemai pasilenkęs prie stalo, tikrindamas paskutiniojo bandymo rezultatus. Jie net pralenkė jo lūkesčius. Giliai susimąstęs, jis nejudėdamas sustingo prie stalo, nekreipdamas dėmesio į smarvę, per didelę kambario oro drėgmę, vėlyvą metą. Durys atsidarė, ir į kambarį įėjo apsauginginkas Sepas Nolanas. Nolanas nemėgo budėti naktį. Jam visada būdavo truputį nejauku, kai jis likdavo vienas tyrimų laboratorijose. Ypač jį dirgindavo narvuose uždarytų bandomųjų žvėrelių tvaikas. Jis beveik neabejojo, kad nužudytų žvėrelių vėlės niekada nepaliko šitų kambarių. Gerai būtų pareikalauti, kad už vaiduoklius mokėtų atskirai, galvojo jis. Visi jau seniai paliko korpusą, išskyrus šitą „trenktą", kuris negali atsitraukti nuo savo narvų su triušiais, katėmis ir pelėnais.

- Ar dar ilgai daktare? - paklausė Nolanas.

Džiplis nesuvokdamas pažiūrėjo į jį, tiktai dabar pamatęs, jog tas čia.

- Ką?

- Jeigu jūs dar čia pasėdėsite, aš galiu jums atnešti ko nors užvalgyti, sumuštinių ar dar ko nors. Aš noriu nubėgti į bufetą užkąsti.

- Jeigu nesunku, tai tik kavos, - pasakė Džiplis ir vėl grįžo prie savo grafikų ir paskaičiavimų.

- Tada aš užrakinsiu duris iš lauko pusės, - pasakė Nolanas. - Aš greitai grįšiu.

Bet Džiplis net neišgirdo, ką jis pasakė.

Po dešimties minučių laboratorijos durys vėl atsidarė, ir kažin kieno balsas pasakė:

- Jau greitai išauš, o jūs, Džipli, vis dar dirbate?

Džiplis taip be ceremonijų išplėštas iš savo susimąstymo, piktai žvilgtelėjo į atėjusįjį. Kai jis pamatė, kas tai, jis sutrikęs pakilo iš už stalo ir tarė:

- Taip, deja, laikas bėga nepastebimai.

Jam buvo malonu, kad šitas žmogus asmeniškai atėjo į laboratoriją, kad pasiteirautų apie jo darbą.

- Dirbame prie slapto „jaunystės fontano", a?

Emilis iš pradžių truputį pasimetė. Panelė Rof nedviprasmiškai leido jam suprasti, kad jis privalo su niekuo apie tai nekalbėti. Bet šito lankytojo ji neturėjo galvoje. Juk būtent jis, kaip sakoma, už rankos atvedė jį, Džiplį, čia, į koncerną. Ir todėl Emilis Džiplis, šypsodamasis atsakė:

- Visiškai slapto.

- Puiku. Tegul viskas taip ir lieka. Kaip reikalai?

- Puikūs.

Lankytojas priėjo prie vieno narvelio su triušiais. Emilis Džiplis paklausė:

- Galbūt jums reikia ką nors paaiškinti?

Lankytojas nusišypsojo.

- Ne, nereikia, Emili. Bendrais bruožais aš informuotas apie darbo pobūdį. - Pasitraukdamas nuo narvo, jis nerangiai, alkūne, užkabino ant lentynos stovėjusį tuščią lovelį, kuris bildėdamas nukrito ant grindų. - Dėl Dievo, atleiskite.

- Nesirūpinkite, aš pakelsiu.

Vos Džiplis pasilenkė, kaip jam pakaušyje tarsi bomba sprogo, apliejusi jį nuo galvos ligi kojų kraujo dušu, ir paskutinis dalykas, kurį jis spėjo pastebėti, buvo pašėlusiai lėkusios tiesiai į jį laboratorijos grindys.

Elizabetą pažadino atkaklus telefono skambutis. Dar neatsigavusi iš miego, ji atsisėdo lovoje ir žvilgtelėjo į laikrodį-žiedą, gulėjusį ant naktinio staliuko. Penkta valanda ryto. Ji paėmė ragelį. Susijaudinęs balsas surėkė jai į ausį:

- Panele Rof? Kalba budintis apsauginginkas. Vienoje laboratorijų įvyko sprogimas. Laboratorija visiškai sugriauta.

Miegų kaip nebūta.

- Nukentėjusiųjų yra?

- Taip, mem. Žuvo vienas mokslinių darbuotojų.

Jo pavardės galima buvo ir nesakyti. Elizabeta ir pati žinojo, kas jis.

35 skyrius

Inspektorius Maksas Hornungas galvojo. Biure traškėjo rašomosios mašinėlės, garsiai skamėjo besiginčijančiųjų balsai, kas minutę skambėjo telefonai, bet Hornungas nieko nematė ir negirdėjo aplink save. Jis, kaip kompiuteris, buvo susitelkęs į vieną dalyką. Jo mintys sukosi apie senojo Semiuelio surašytą chartiją, pagal kurią „Rofo ir sūnų" akcijas galėjo kontroliuoti tik šeimos nariai. Protinga, galvojo Maksas, bet pavojinga.Tai jam priminė tontiną, draudimo polisą, sudarytą 1695 metais bankininko Lorenco Tončio. Kiekvienas tontinos dalyvis įnešdavo lygų su visais kitais pajaus įnašą, ir, kai numirdavo, jo sukauptas pajus pereidavo įpėdiniui. Atsirado stiprus stimulas pašalinti iš kelio partnerius. Kaip ir „Rofe ir sūnuose". Pernelyg didelė buvo pagunda, nes žmonės paveldėję akcijų už milijonus dolerių, negalėjo jomis pasinaudoti be visų sutikimo.

Maksas išsiaiškino, kad Semas Rofas vienintelis pasisakė prieš laisvą akcijų pardavimą. Dabar jis miręs. Nelaimingas atsitikimas. Prieš pasisakė ir Elizabeta Rof. Ir du kartus, nelaimingų atsitikimų metu, per stebuklą išvengė mirties. Kažin kodėl jau per daug nelaimingų atsitikimų, pagalvojo inspektorius Maksas Hornungas. Todėl nuėjo pas vyresnįjį inspektorių Šmitą.

Tas, išklausęs Makso Hornungo pranešimą apie Semo Rofo kritimą ir mirtį, suriaumojo:

- Nesusipratimas su vedlio pavarde? Bet juk tai ne pagrindas iškelti bylą, Hornungai. Bent jau ne man ir ne mano vadovaujamam skyriui.

Liesutis inspektorius atkakliai tvirtino savo:

- Bet tai dar ne viskas. „Rofas ir sūnūs" turi daugybę vidinių nesklandumų. Matyt, kažin kas pagalvojo, kad pašalinęs Semą Rofą galės išspręsti visas problemas.

Vyresnysis inspektorius Šmitas atsilošė krėsle ir mąsliai pažiūrėjo į inspektorių Hornungą. Jis buvo tikras, kad Hornungo teorijose nėra nė aguonos grūdo sveiko proto. Tačiau mintis, nors kuriam laikui atsikratyti Makso Hornungo buvo labai viliojanti. Jo nebuvimas, be abejo, teigiamai paveiks viso skyriaus moralinį klimatą. Be to, buvo dar vienas sumetimas: žmonės, prieš kuriuos inspektorius Maksas Hornungas pakėlė ranką, priklausė galingam Rofų klanui. Kitokiomis aplinkybėmis vyresnysis inspektorius Šmitas būtų pataręs Maksui Hornungui laikytis kuo toliau nuo jų. Tačiau jeigu jam jau taip norisi paerzinti žvėrį, - o tai jis darė meistriškai! - jie gali jį akies mirksniu išmesti iš policijos. Ir niekas nieko neprkiš vyresniajam inspektoriui. Argi jam nebuvo jėga primestas šitas bjaurus inspektoriūkštis? Todėl jis Maksui pasakė:

- Pavedu jums tirti šitą bylą. Tiktai neskubėkite.

- Ačiū, - apsidžiaugė tas.

Pakeliui į skyrių Maksas koridoriuje susidūrė su tardytoju, atliekančiu kvotas dėl prievartinių ir staigių mirčių.

- Hornungai! Ar galima pasinaudoti jūsų atmintimi?

Maksas sumirksėjo.

- Atleiskite, nesupratau.

- Upės patrulis tiktai ką ištraukė iš upės merginą. Jeigu nesunku, žvilgtelėkite į ją.

Maksas mėšlungiškai gurktelėjo seiles ir atsakė:

- Kaip jūs norite.

Šita darbo dalis jam neteikė ypatingo malonumo, bet jis manė, kad pareiga jį įpareigoja ją sąžiningai atlikti.

Ji gulėjo lavoninėje ant ištraukiamo metalinio padėklo. Ji buvo šviesiaplaukė, ir iš išvaizdos jai galima buvo duoti dvidešimt metų. Jos kūnas, išburkęs nuo vandens, buvo visai nuogas, jeigu neskaičiuoti raudono kaspino ant kaklo.

- Ant kūno lytinio akto pėdsakai, kurį ji turėjo prieš pat savo mirtį. Ji buvo pasmaugta ir įmesta į upę, - pasakė kvotėjas. - Plaučiuose vandens nerasta. Kartotekoje jos pirštų atspaudų nėra. Ar jums neteko kur nors jos matyti?

veidą ir metė:

- Ne.

Ir nukūrė, kad spėtų į autobusą, važiuojantį į oro uostą.

36 skyrius

Kai inspektorius Maksas Hornungas nusileido Kosta Smeraldos oro uoste Sardinijoje, jis pasirinko pačią pigiausią iš nuomojamų mašinų - „Fiatą 500", ir nuvažiavo į Olbiją. Olbija, skirtingai nei kiti salų miestai, buvo industrinis centras, ir į visas puses jos priemiesčiuose plytėjo gamyklos, fabrikai, miesto sąvartynai, ten pat buvo ir didžiulės automobilių kapinės, kadaise elegantiškų ir gražių, o dabar pavirtusių į senas sumaitotas metalo krūvas, tinkančias nebent perlydyti. „Automobilių kapinės - civilizacijos simbolis, - pagalvojo Maksas, - ir nėra miestų, kur šito simbolio nebūtų".

Pasiekęs miesto centrą, jis privažiavo prie pastato, ant kurio frontano puikavosi užrašas: *„Qouestura di sassari commissariato di polizia Olbia".*

Vos Maksas peržengė policijos nuovados slenkstį, kai tučtuojau pajuto įprastą vienybės, priklausomumo šitai išrinktajai kastai jausmą. Jis pateikė savo pažymėjimą budinčiam seržantui ir po kelių minučių buvo įvestas į policijos viršininko Luidžio Feraros kabinetą. Ferara, džiaugsmingai šypsodamasis, buvo bepakyląs jo pasitikti, bet, kai tas įėjo, šypsena bemat dingo iš jo veido. Kažkas Makso išvaizdoje prieštaravo pačiai „policijos inspektorius" sampratai.

- Ar galima žvilgtelėti į jūsų pažymėjimą? - mandagiai pasiteiravo policijos viršininkas.

- Žinoma, - atsakė Maksas.

Jis ištraukė savo pažymėjimą, ir Ferara įdėmiai apžiūrėjo jį iš pradžių iš vienos, o paskui iš kitos pusės. Pagaliau grąžinęs dokumentą, italas pagalvojo, kad Šveicarijoje, matyt, trūksta inspektorių. Vėl atsisėdęs į savo vietą, jis paklausė:

- Kuo galiu padėti?

Savotiška italų kalba Maksas ėmė aiškinti, ko atvyko į Sardiniją. Kurį laiką policijos viršininkas Ferara mėgino suvokti, kokia kalba kalba atvykėlis. Kai jis galų gale suprato, tai įspėjamai pakėlė ranką ir pasakė:

- *Basta!* Ar jūs kalbate angliškai?

- Suprantama, - atsakė Maksas.

- Tada labai prašau kalbėti angliškai.

Kai Maksas baigė aiškinti, policijos viršininkas Ferara tarė:

- Jūs klystate, pone. Ir veltui gaištate laiką. Mano mechanikai jau patikrino šitą džipą. Ir visi sutiko, jog tai buvo nelaimingas atsitikimas.

Maksas, sutikdamas linktelėjo galva, tačiau ramiausiai pridūrė:

- Bet aš jo dar nemačiau.

- Gerai, - sutiko Ferara. - Džipas miesto garaže. Jis parduodamas. Vienas mano žmonių palydės jus ten. Ar jūs norėtumėte apžiūrėti įvykio vietą?

Maksas nustebęs išpūtė akis:

- Kam?

Palydovu buvo paskirtas inspektorius Brunas Kampanija.

- Mes jau patikrinome. Paprasčiausias nelaimingas atsitikimas, - pareiškė Kampanija.

- Jūs suklydote, - tarė Maksas.

Džipas stovėjo tolimajame garažo kampe; priekinėje dalyje vis dar buvo pastebimai nesenos avarijos pėdsakai, ir net aiškiausiai matėsi pilkai žali syvų patakai.

- Niekaip negaliu prie to prieiti, - pasiskundė mechanikas.

Maksas apėjo aplinkui džipą ir įdėmiai jį apžiūrėjo.

- Ką gi jie padarė stabdžiui? - paklausė jis.

- Jėzau! - sušuko mechanikas, - ir jūs tą patį kalbate. - Jo balse skambėjo susierzinimas. - Pone, aš dvidešimt penkerius metus dirbu mechaniku. Ir asmeniškai apžiūrėjau šitą džipą. Prie šito stabdžio rankos prikištos paskutinį kartą tada, kai jis nuvažiavo nuo konvejerio.

- Vis dėlto kažin kas jį sugadino, - tvirtai pareiškė Maksas.

- Bet kaip? - taškydamasis seilėmis suriko mechanikas.

- Kol kas nežinau, bet būtinai išsiaiškinsiu, - patikliai pasakė jam Maksas ir, metęs atsisveikinimo žvilgsnį į džipą, išėjo iš garažo.

Policijos viršininkas Luidžis Ferara žvilgtelėjo į inspektorių Bruną Kampanją ir paklausė:

- Kur tu jį padėjai?

- Niekur. Aš nuvežiau jį į garažą, ten kaip asilas užsispyręs tvirtino, kad tai buvo ne nelaimingas atsitikimas, susibarė su mechaniku ir pasakė, kad nori pasivaikščioti vienas.

- Avigalvis ir daugiau nieko!

Maksas stovėjo ant kranto, žiūrėdamas į smaragdinius Tirėnų jūros vandenis, tačiau nematydamas jų. Jis galvojo, surikiuodamas į vietas paskirus faktus. Tai buvo panašu į didžiulio galvosūkio įspėjimą: viskas akimirka susidėsto į vieną paveikslėlį, kai žinai, kur ką dėti. Džipas buvo mažytė, bet labai svarbi šito galvosūkio dalelytė. Jo stabdys buvo patikrintas patyrusių mechanikų. Maksas neturėjo priežasčių abejoti jų sąžiningumu ir kompetentingumu. Ir jis sutiko, kad niekas to stabdžio nelietė. Tačiau, kadangi tuo automobiliu važiavo Elizabeta ir kažin kas aiškiai troško jos mirties, jis taip pat sutiko, kad kažin kas vis dėlto tą stabdį sugadino. Ant stabdžio neaptikta jokių sugadinimo pėdsakų, bet, kad ir kaip paradoksalu, jis buvo sugadintas. Čia aiškiai padirbėjo protinga galva. Tuo būtiniau ją kuo greičiau demaskuoti, ir tuo įdomiau.

Maksas žengtelėjo į paplūdimį, atsisėdo ant didelio akmens išsikišimo, užmerkė akis ir vėl giliai susimąstė, ieškodamas galvoje anksčiau nepastebėtų smulkmenų, atmesdamas nereikalinga, išskirstydamas ir vėl sudėliodamas paveikslėlio detales.

Po dvidešimties minučių viskas buvo savo vietose. Makso akys plačiai atsimerkė, ir jis susižavėjęs pagalvojo:

„Šaunu! Tai bent galvočius! Aš privalau būtinai susitikti su šiuo žmogumi".

Po to inspektorius Maksas Hornungas apsilankė dar dviejose vietose: vienoje netoli Olbijos, kitoje kalnuose - ir tos pačios dienos vidurdienį lėktuvu grįžo į Ciūrichą.

Bilietas buvo pats pigiausias, trečiosios klasės salone.

37 skyrius

„Rofo ir sūnų" apsaugos viršininkas, kreipdamasis į Elizabetą, pasakė:

- Panele Rof, viskas įvyko labai greitai. Mes nieko nespėjome padaryti. Plykstelėjo taip, kad kai atvažiavo ugniagesiai, laboratorija jau buvo sudegusi.

Laboratorijoje pavyko rasti tiktai apanglėjusius Emilio Džiplio likučius. Jo užrašai buvo arba pagrobti iš laboratorijos ligi sprogimo, arba sudegė drauge su juo.

- Tyrimų korpusas buvo saugomas kiaurą parą, argi ne? - paklausė Elizabeta.

- Taip, mem. Mes...

- Kaip seniai jūs dirbate saugumo skyriaus viršininku?

- Penkerius metus. Aš...

- Jūs atleistas.

Jis buvo bemėginąs protestuoti, paskui persigalvojo:

- Taip, mem.

- Kiek žmonių dirba jūsų skyriuje?

- Šešiasdešimt penki.

- *Šešiasdešimt penki!* O nesugebėjo apsaugoti vieno.

- Oficialiai jums pranešu: per dvidešimt keturias valandas visi jie turi gauti atsiskaitymą, - pasakė Elizabeta, - visi ligi vieno.

Jis klausiamai pažiūrėjo į ją.

- Man atrodo, jūs neteisi.

Ji pagalvojo apie Emilį Džiplą, apie amžinai prarastą jo neįkainojamą formulę, apie pasiklausymo įtaisą savo kabinete, kurį ji atsitiktinai aptiko ir sunaikino, kaip blakę, kulnu.

- Nešdinkitės iš čia, - pasakė Elizabeta.

Kad išmestų iš galvos apanglėjusių Emilio Džiplio ir jo bandomųjų žvėrelių likučių vaizdą, tą nelemtą rytą ji stengėsi dirbti be atokvėpio. Tuo pačiu metu ji ginė šalin mintis apie milžiniškus nuostolius, kuriuos patyrė koncernas dėl prarastos formulės. Nebuvo jokių garantijų, kad formulė nepasirodys ir nebus užpatentuota kurios nors konkuruojančių firmų, ir Elizabeta nieko negalės padaryti. Džiunglės ir yra džiunglės. Užtenka tavo konkurentui pajusti, kad tu silpnesnis, kai jis jau puola tave pribaigti. Tačiau čia įsimaišęs ne konkurentas, o draugas. Mirtinas draugas.

Elizabeta išsireikalavo, kad apsaugą perduotų profesionaliai policijai. Apsupta nepažįstamų asmenų ji jausis kur kas saugesnė.

Paskui paskambino į „Opital internasional" Briuselyje, kad išsiaiškintų, kaip jaučiasi ponia Van den Log, Belgijos ministro žmona. Jai pranešė, kad ji vis dar komos būklėje. Ir niekas negali garantuoti, kad ji gyvens.

Sunkias Elizabetos mintis apie Emilį Džiplį, berniuką Džoną ir ministro žmoną nelauktai pertraukė Risas, užsukęs į jos kabinetą. Žvilgtelėjęs į jos veidą, jis negarsiai pasakė:

- Blogi reikalai?

Ji tiktai graudžiai linktelėjo.

Risas priėjo visai arti ir pažvelgė jai į akis. Ji atrodė pavargusi ir pasimetusi. Jis pagalvojo, kad ilgai tokios įtampos ji neištvers. Švelniai paėmė ją už rankos ir paklausė:

- Kuo galiu padėti?

„Viskuo", - pagalvojo Elizabeta. Kaip niekada jai dabar jo reikėjo. Jai buvo reikalinga jo valios jėga, jo pagalba, jo meilė. Jų akys susitiko, ir ji jau buvo pasirengusi paskęsti jo glėbyje, papasakoti jam viską, kas atsitiko jai anksčiau, kas vyko dabar.

- Kokie ten ponios Van den Log reikalai? - paklausė Risas.

Ir akimirka išgaravo.

- Be pakeitimų, - atsakė Elizabeta.

- Ar tau dar neskambino dėl straipsnio „Volstrit džornel"?

- Kokio straipsnio?

- Tai tu nieko nežinai?

- Ne.

Risas paliepė, kad laikraštį atneštų į Elizabetos kabinetą. Straipsnyje smulkiai išvardinti visi tragiški įvykiai neseniai įvykę „Rofe ir sūnuose", tačiau leitmotyvu skambėjo išvada, jog koncernui, kad susidorotų su visomis problemomis, būtinas patyręs ir verslą išmanantis vadovas. Elizabeta nuleido laikraštį.

- Ar labai tai mums gali pakenkti?

Risas gūžtelėjo pečiais.

- Žala jau padaryta. Jie tiesiog konstatuoja tai, kas padaryta. Mes prarandame daugybę klientų. Mes...

Subirbė selektoriaus zirzeklis. Elizabeta spragtelėjo jungiklį.

- Taip?

- Panele Rof, antrojoje linijoje ponas Julijus Badratas. Jis sako, kad skubus reikalas.

Elizabeta pažiūrėjo į Risą. Ji ligi paskutinio momento atidėliojo susitikimą su bankininku.

- Duokite jį. - Ji pakėlė ragelį. - Labą rytą, pone Badratai.

- Labą rytą. - Balsas telefono ragelyje buvo sausas ir aštrus. - Ar jūs rasite man laiko antroje dienos pusėje?

- Na, kaip jums...

- Puiku. Šešioliktą jums patogu?

Elizabeta padelsė.

- Taip. Lygiai šešioliktą.

Telefono ragelyje pasigirdo kažin koks keistas šnaresys, bet paskui Elizabeta suvokė, kad tai ponas Badratas kosčioja.

- Aš labai apgailestauju dėl pono Džiplio, - pagaliau pasakė jis.

Tačiau Džiplio pavardė nebuvo minima laikraščių ataskaitose apie sprogimą.

Ji lėtai padėjo ragelį ir tiktai tada pamatė, kad Risas įdėmiai ją stebi.

- Ką, pajuto kraujo kvapą? - paklausė jis.

Visą antrąją dienos pusę telefonai netilo.

Paskambino Alekas.

- Elizabeta, ar skaitei straipsnį rytiniame laikraštyje?

- Taip, - atsakė Elizabeta. - Tačiau, mano supratimu, „Volstrit džornel" šiek tiek perdėjo įvykius.

Alekas truputį patylėjo, paskui tarė:

- Aš turiu galvoje ne „Volstrit džornel". „Fainenšl taims" atspausdino vedamąjį ištisai skirtą „Rofui ir sūnums". Keikia mus paskutiniais žodžiais. Man skambina be perstojo. Atsisako vieni po kitų. Ką darysime?

- Alekai, aš tau perskambinsiu, - pažadėjo Elizabeta.

Paskambino Ivas.

- *Carissima,* renkis blogiausiam.

„Aš jau seniai pasirengusi", - nelinksmai pagalvojo sau Elizabeta.

- Na, dėstyk.

- Už kyšius suimtas italų ministras, - tarė Ivas.

Elizabeta jau žinojo, kas bus toliau.

- Tęsk.

Ivo balse suskambėjo atsiprašymo gaidelė:

- Mes nekalti, - kalbėjo jis. - Jį pražudė jo godumas ir nerūpestingumas. Jį suėmė tiesiog oro uoste. Pas jį rado didelę sumą pinigų, mūsų pinigų, ir tai įrodyta.

Nors Elizabeta ir buvo pasirengusi išgirsti ką nors panašaus, vis dėlto nepatikliai paklausė:

- O už ką mes jam davėme kyšius?

- Kaip už ką? Už tai, kad be kliūčių galėtume užsiimti savo verslu Italijoje, - kaip savaime suprantamą dalyką konstatavo Ivas. - Čia taip visi daro. Mes nusikaltome ne tuo, kad davėme ministrui kyšį, o tuo, kad mus pagavo tai darant.

Ji sunkiai atsilošė krėsle. Galva svaigo, smilkiniuose kalė plaktukai.

- Kas dabar bus?

- Reikia būtinai susisiekti su koncerno advokatu, - tarė Ivas. - Nesijaudink. Italijoje į kalėjimą pakliūva tiktai vargšai.

Iš Paryžiaus paskambino Šarlis. Jo balsas virpėjo iš susijaudinimo. Prancūzų spauda visu balsu rėkė apie „Rofą ir sūnus". Šarlis pareikalavo, kad Elizabeta nedelsdama, kol koncernas dar nesužlugo, pasirašytų dėl laisvo akcijų pardavimo.

- Mes prarandame klientų pasitikėjimą, - kalbėjo Šarlis. - Be jų, firma nieko verta.

„Visas šitas telefono skambučių šuoras: bankininkai, pusbroliai, spauda!" - pyko Elizabeta. Kažkodėl jau pernelyg daug įvykių vienu metu. Kažin kas mikliai šildosi rankas, sukėlęs visą tą triukšmą. Bet kas? Ji privalo surasti niekšą.

Jos vardas vis dar buvo Elizabetos užrašų knygelėje. Marija Martineli. Atmintis atgaivino pusiau išsitrynusį ilgakojės italės, jos buvusios klasės draugės Šveicarijos pensione, paveikslą. Retkarčiais jos viena kitai pasiųsdavo mažą žinutę apie save. Marija tapo manekene ir kartą rašė Elizabetai, kad susižadėjusi su italų laikraščių magnatu, gyvenančiu Milane. Po penkiolikos minučių Elizabeta jau kalbėjo su Marija telefonu. Kai buvo baigta su aukštuomenės sąlyginumais, Elizabeta paklausė:

- Ar tu dar neištekėjusi už savo laikraštininko?

- Kol kas ne. Tačiau, kai tik Tonis gaus ištuoką, mes tuoj pat susituoksime.

- Marija, aš turiu į tave prašymą.

- Klok.

Dar neprabėgus nė valandai, Marija Martineli paskambino Elizabetai.

- Viskas gerai. Informacija iš pirmųjų rankų: ministrą, kuris norėjo išvežti pinigus iš Italijos, įdavė. Muitininkus užsiundė vienas vyrukas.

- Gal jis kartais žino to vyruko pavardę?

- Ivas Palacis.

Inspektorius Maksas Hornungas padarė labai intriguojantį atradimą. Jis išaiškino, kad sprogimas „Rofo ir sūnų" laboratorijoje ne tik nebuvo atsitiktinis; laboratorija buvo išsprogdinta „Rilar X" sprogmenimis, skirtais specialiai ar-

mijai ir daugiau niekur nesiunčiamais. Šitoje byloje Maksą sudomino ta aplinkybė, kad „Rilar X" buvo gaminama vienoje „Rofui ir sūnums" priklausančioje gamykloje. Užteko vieno telefono skambučio, kad išsiaiškintų, būtent kurioje.

Gamykla buvo netoli Paryžiaus.

Lygiai šešioliktą valandą ponas Julijus Badratas įsitaisė krėslė ir be užuolankų pasakė:

- Kad ir kaip labai mes norėtume jums, panele Rof, padėti, bijau, kad savo indėlininkais mes turime rūpintis visų pirma.

Tokio pobūdžio pareiškimus, pagalvojo Elizabeta, bankininkai paprastai daro našlėms arba našlaičiams prieš tai, kai atima teisę gauti pinigus užstačius turtą. Tačiau Elizabeta žinojo, kas jos laukia, ir buvo pasirengusi tokiems pareiškimams.

- ...Ir todėl, pagal konsorciumo sprendimą, mūsų bankas reikalauja, kad nedelsdamas koncernas „Rofas ir sūnūs" grąžintų paskolas.

- Kiek prisimenu, jūs man davėte devyniasdešimt dienų, - tarė Elizabeta.

- Apgailestauju, bet mums atrodo, kad aplinkybės pasikeitė į bloga. Drįstu jus patikinti, kad bankai, su kuriais jūs susiję skoliniais įsipareigojimais, visi ligi vieno priėjo analogiškos nuomonės.

Jeigu bankai dabar atsakys jiems kreditus, koncerno šeimos rankose neįmanoma išlaikyti.

- Patikėkite, panele Rof, man labai nemalonu pranešti jums tokią liūdną žinią, bet laikau savo pareiga padaryti tai asmeniškai.

- Jums turbūt aišku, kad „Rofas ir sūnūs" vis dar galinga ir gyvybinga korporacija?

Ponas Badratas pagarbiai palenkė galvą.

- Tai didžiulė korporacija.

- Ir vis dėlto jūs atsisakote palaukti.

Ponas Badratas pažiaumojo sausomis lūpomis, paskui ištarė:

- Bankas mano, kad jūsų problemos lengvai išsprendžiamos. Bet... - Jis užsikirto.

- Bet jūs manote, kad šitų problemų nėra kam spręsti, argi ne?

- Bijau, kad taip.

Jis jau norėjo pakilti iš už stalo.

- O ką, jeigu firmos prezidentu taps kas nors kitas? - paklausė Elizabeta.

Jis neigiamai papurtė galvą.

- Mes svarstėme tokią galimybę ir priėjome vieningos nuomonės, kad nė vienas iš Direktorių tarybos narių negalės susidoroti...

- Aš turėjau galvoje Risą Viljamsą, - pasakė Elizabeta.

38 skyrius

Konsteblis Tomas Hileris iš Temzės upių policijos padalinio buvo bjauriai nusiteikęs. Jis labai norėjo miego, buvo alkanas, piktas ir dar peršlapęs ligi siūlo galo. Kol kas jis dar nenusprendė, kas iš viso to sąrašo blogiausia.

Jis norėjo miego, nes jo sužadėtinė Flo nenusileido jam kiaurą naktį; alkanas todėl, kad kai ji liovėsi priešintis, jis jau gerokai vėlavo į darbą ir nespėjo nieko įsidėti į burną; piktas todėl, kad ji taip ilgai neleido savęs paliesti, o peršlapęs todėl, kad trisdešimties pėdų policijos kateris buvo skirtas tarnybai, o ne pasilinksminimams, o pakilęs gūsingas vėjas rieškučiomis svaido lietų į mažytę vairinę, kur jis budėjo. Tokiomis dienomis nieko nebuvo matyti ir beveik nebuvo ką veikti. Temzės upių policijos poskyrio rajonas tęsėsi penkiasdešimt keturias mylias nuo Dartfordo kyšulio ligi Steino tilto, ir paprastai konstebliui Hileriui buvo prie širdies jo patrulinė tarnyba. Tačiau ne tokios bjaurios nuotaikos kaip šiandieną. Tegul bus prakeiktos tos bobos! Jis prisiminė, kaip įnirtingai lovoje priešinosi nuogai išrengta Flo ir kaip tirtėte tirtėjo jos didelės krūtys. Apmaudžiai žvilgtelėjo į laikrodį. Dar pusvalandis ir šita nelaiminga pamaina pasibaigs. Kateris apsisuko ir nuplaukė Vaterlo

prieplaukos link. Dabar reikėjo nuspręsti ką daryti visų pirma: pamiegoti, pavalgyti ar pergulėti su Flo? O užvis geriausia padaryti tai iš karto, šmėstelėjo mintis. Jis pasitrynė apsunkusias nuo bemiegės nakties akis ir žvilgtelėjo už borto į drumzliną ir kunkuliuojantį nuo lietaus upės vandenį.

Atrodė, ji išplaukė iš niekur. Kaip didžiulė persivertusi ant nugaros žuvis. Ir pirmoji konsteblio mintis buvo: jeigu mes ją įkelsime į katerį, čia viskas ims dvokti. Ji buvo maždaug už dešimties jardų nuo dešiniojo borto, ir kateris tolo nuo jos. Jeigu jis pravers burną, tai šita idiotiška didelė žuvis tikrai pratęs jų pamainą. Teks sustoti ir ką nors daryti: įtraukti ją į katerį arba buksyruoti. Bet kuriuo atveju pas Flo jis paklius dar negreitai. Terauna ją velniai, jis neprivalo apie ją niekam pranešinėti. Juk galėjo jis galų gale jos nepastebėti? O ką, jeigu?.. Jie jau gerokai nuo jos nuplaukė.

- Seržante! - sušuko konsteblis Hileris. - Dvidešimt rumbų nuo dešiniojo borto kažin kokia didžiulė žuvis. Ar tai ryklys, ar dar kas nors.

Šimto arklio jėgų dyzelinis variklis įtemptai suūžė ir kateris ėmė lėtinti greitį. Prie Hilerio priėjo seržantas Haskinsas.

- Kur ji? - paklausė jis.

Neaiškus balkšvas daiktas tarsi ištirpo lietuje.

- Buvo ten.

Seržantas Haskinas taip pat norėjo kuo anksčiau grįžti namo. Ir taip pat iš pradžių nenorėjo prasidėti su šita idiotiška didžuve.

- Ką, ar ji tokia didelė, kad sutrukdys garlaiviams? - dėl viso pikto paklausė jis.

Po trumpos, bet įnirtingos kovos su savimi konsteblis Hileris patyrė pralaimėjimą.

- Taip, - atsakė jis.

Patrulinis kateris apsigręžė ir lėtai nuplaukė ten, kur pirmą kartą jis pastebėjo keistą daiktą. Jis išplaukė iš tamsos tiesiai priešais katerį taip pat netikėtai, kaip ir pirmą kartą, ir abu jie iš nuostabos apmirė savo vietose. Tai buvo jaunos šviesiaplaukės merginos lavonas.

Ji buvo nuoga, išskyrus raudoną kaspiną ant kaklo.

39 skyrius

Tuo metu, kai konsteblis Hileris ir seržantas Haskinsas traukė iš Temzės mergaitės kūną, už dešimties mylių nuo jų kitoje Londono dalyje inspektorius Maksas Hornungas įžengė į pilkai baltu marmuru išdailintą naujojo Skotlendjardo pastato vestibiulį. Jis tiesiog sprogo iš išdidumo vien tik nuo minties, kad įžengė į tokios garsios įstaigos pastatą. Ir vis dėlto ir jis pats, ir visi, kas dirbo šiame pastate, buvo vienos didžiulės policininkų brolijos nariai. Jam patiko, kad Skotlendjardo telegrafo adresas turėjo kodą „Antrankiai". Maksas labai pagarbiai žiūrėjo į anglus. Jam buvo truputį bjaurus jų nemokėjimas suprantamai bendrauti: negali atsistebėti, kaip jie keistai kalba savo gimtąja kalba!

Budintis policininkas pagarbiai paklausė:

- Kuo galiu padėti, sere?

- Man paskirtas pasimatymas su inspektoriumi Devidsonu, - atsisuko į jį Maksas.

- Pavardė, sere?

Lėtai ir aiškiai Maksas pasakė:

- Inspektorius Devidsonas.

Policininkas susidomėjęs žvilgtelėjo į jį.

- Jūs inspektorius Devidsonas?

- Ne, aš vadinuosi Maksas Hornungas.

Budintis policininkas atsiprašomu tonu tarė:

- Atleiskite, sere, ar jūs bent truputėlį kalbate angliškai?

Po penkių minučių Maksas vis dėlto pakliuvo pas inspektorių Devidsoną, vidutinio amžiaus sunkiasvorį drimbą raudonu veidu ir dideliais, nelygiais, geltonais dantimis. Tipiškas anglas, džiugiai pagalvojo Maksas.

- Telefonu jūs pasakėte, kad jums reikalingi duomenys apie serą Aleną Nikolsą kaip vieną iš įtariamųjų žmogžudyste.

- Taip, vieną iš šešių.

Inspektorius Devidsonas klausiamai įsmeigė į jį akis.

- O ką, jo snukelis tikrai pūkuotas?

Atsidusęs Maksas dar kartą pabrėždamas kiekvieną žodį, lėtai pakartojo, ką pasakęs.

- Ta-aip, - mąsliai ištarė inspektorius Devidsonas. Paskui, trumpai patylėjęs, pasakė: - Padarykime štai ką. Aš jus nukreipsiu į ketvirtąjį kriminalinių duomenų banko skyrių. Jeigu jie nieko apie jį neturi, pamėginsime paieškoti vienuoliktame ir tryliktame - slaptos kriminalinės informacijos bankų - skyriuose.

Nė viename skyriuje apie serą Aleką duomenų nebuvo. Tačiau Maksas žinojo, kur dabar reikia ieškoti reikalingos informacijos.

Dar prieš eidamas į Skotlendjardą, rytą, Maksas spėjo paskambinti keliems finansininkams, kurie dirbo pačiame Sityje, Londono finansiniame centre.

Jų reakcija buvo vienareikšmė. Kai Maksas pareiškė, kas skambina, jie pasijuto vienodai nejaukiai, nes kiekvienas Sičio darbuotojas visada turi ką slėpti, o Makso kaip finansinio cerberio šlovė pasiekė ir Londoną. Tačiau vos Maksas pranešė, kad jam reikalinga informacija apie kažką kitą, jie buvo pasirengę išsinerti iš kailio, kad tik jam padėtų.

Dvi dienas Maksas sugaišo lankydamasis bankuose, finansinio tarpininkavimo firmose, kredito ir finansų statistikos organizacijose. Tačiau jis kalbėjosi ne su ten dirbančiais žmonėmis, o su tų žmonių kompiuteriais.

Maksas buvo genialus kompiuterininkas. Kai jis atsisėsdavo prie kompiuterio klaviatūros, jis panėšėjo į virtuozą pianistą. Nesvarbu, kokia kalba buvo kompiuterio duomenys, jis žinojo viską. Jis laisvai dirbo tiek su skaitmeniniais kompiuteriais, tiek ir su tais, kurie buvo išmokyti pačių sudėtingiausių kalbų. Jis išmanė FORTRAN ir FORTRAN IV, jautėsi kuo puikiausiai su didžiuliais IBM-170, PDP-10 ir su ALGOL-68.

Jis puikiai susidorodavo su KOBOL'u, užprogramuotu verslui, BEIZIK'u, naudojamu policijos reikalams, mokėjo skaityti grafikus ir žemėlapius, žaibiškai pateikiamus APL'o. Laisvai bendravo su LISP'u ir APT'u, o taip pat PL-1. Jis

kalbėjo dvigubu kodu ir pateikdavo klausimus skaitmeniniu, ir kiekvieną kartą greiti spausdintuvai atspragsėdavo jam atsakymus vienuolikos eilučių per minutę greičiu. Milžiniškos mašinos, tarsi bedugniai siurbliai, visą savo gyvenimą įsiurbdavo į save informaciją, sandėliuodamos ir rūšiuodamos ją, sudėstydamos į tam tikras lentynėles, įsimindamos, ir štai dabar jos pateikė ją Maksui, kuždėdamos jam į ausį paslaptis, saugojamas jų sarkofaguose.

Ir nebuvo joms nieko švento, ir pasislėpti nuo jų buvo neįmanoma. Neliečiamas privataus gyvenimo šventumas buvo mitas, klaida. Bet kurį žmogų buvo galima skaityti kaip atverstą knygą. Duomenys apie žmogų būdavo įvedami į kompiuterio atmintį, vos jis kreipdavosi į socialinio aprūpinimo skyrių, sudarydavo turto draudimo sutartį, gaudavo vairuotojo teises, atidarydavo banke sąskaitą. Kompiuteriai žinojo, ar teisingai jis moka mokesčius, ar gauna bedarbio pašalpą ar naudojasi labdaringų fondų paslaugomis. Kompiuterių atmintis saugojo vardus tų, kas naudojosi privačių draudimo kompanijų paslaugomis, turi mašiną ar motociklą, moka skolas už užstatytą turtą, laiko pinigus banke arba reguliariai naudojasi savo banko sąskaita. Kompiuteris žinojo, kada jie gulėjo ligoninėje ar atliko karinę prievolę, ar jie turėjo ginklą, ar buvo žvejų-mėgėjų draugijos nariais, ar gavo užsienio pasą, telefonų ir elektros sąskaitas, kada ir kur jie gimė, su kuo ir kada susituokė.

Reikėjo tiktai žinoti, kur ir ko ieškoti, be to, turėti pragarišką kantrybę. Ir tada faktai pasirodydavo jums visu jų nenugincijamu akivaizdumu.

Maksas ir kompiuteris suprato vienas kitą iš pusės žodžio. Jų nejuokino jo akcentas, ir jie nesijuokė iš jo išvaizdos bei iš to, kaip jis rengėsi. Jiems jis buvo neginčijamas autoritetas, minties milžinas. Jie vertino jo protą, gerbė ir mylėjo jį patį. Jie su džiaugsmu pranešdavo jam savo paslaptis, dalinosi žavingomis paskalomis, žinomomis tiktai jiems, tyčiojosi iš paprastų mirtingųjų kvailumo. Kaip senam draugui, jie išplepėdavo maksui pačias slapčiausias savo paslaptis.

- Pakalbėsime apie serą Aleką Nikolsą, - pasakė Maksas.

Kompiuteriai paslaugiai sutiko. Jie pateikė Maksui matematinį Aleko eskizą, kurį sudarė binarinių kodų ir grafikų stulpeliai. Po dviejų valandų Maksas turėjo iš informacijos kruopelių surankiotą sudėtinį šito žmogaus portretą, savotišką jo skiriamųjų požymių rinkinį.

Priešais Maksą gulėjo bankų sąskaitų kopijos ir apmokėti čekiai. Pirmąja mįsle tapo didelėms sumoms išrašytų čekių serija; išrašyti jie „gavėjui" ir sero Aleko paversti grynaisiais. Kur nukeliavo šitie pinigai? Asmeninėms išlaidoms ar apmokėti kokį nors sandorį, ar padengti mokesčių išlaidas? Atsakymas neigiamas. Jis vėl iš naujo patikrino išlaidų duomenis: čekis „Vaito" klubui, sąskaita už mėsą - neapmokėta... pirkta vakarinė suknelė iš Džono Beitso... kelionė į Gvinėją... dantų gydytojo sąskaita - neapmokėta... „Anabelės" salono sąskaita... sąskaita už Sen Lorano suknelę iš Paryžiaus... „Baltojo salono" sąskaita - neapmokėta... Džono Vinhemo kirpyklos sąskaita - neapmokėta... keturios Sen Lorano suknelės... tarnų atlyginimai...

Maksas užklausė kompiuterį sero Aleko duomenų iš Automobilių licencijavimo centro.

Atsakymas teigiamas. Seras Alekas turi „Bentlį" ir „Morisą".

Tačiau čia kažin ko aiškiausiai trūksta. A, štai ko. Nėra mechaniko sąskaitų už mašinų priežiūrą.

Maksas privertė kompiuterius pasiknaisioti savo atminties narveliuose. Per septynerius metus šitų sąskaitų nė karto nebuvo.

- *Galbūt mes ką nors praleidome?* - paklausė kompiuteriai.

- *Ne,* - atsakė Maksas, - *viskas teisingai.*

Serui Alekui nereikėjo mechaniko. Jis pats remontavo savo mašinas. Žmogui, taip lengvai susidorojančiam su savo mašinų remontu, nėra jokio sunkumo sugadinti liftą arba džipo stabdžio sistemą. Maksas Hornungas skaitė slaptą informaciją, susidedančią iš skaičių, su tokiu pat kruopštumu ir susidomėjimu, su kokiu egiptologas skaito

naujai atrastus ieroglifus. Mįslės ėjo viena po kitos. Paaiškėjo, kad pavyzdžiui, sero Aleko išlaidos daug didesnės už pajamas.

Štai ir siūlelis-priekabė.

Makso draugų saitai Sityje, tarsi voratinklis apklėtė įvairius visuomenės sluoksnius. Ir jau po dviejų dienų Maksas žinojo, kad seras Alekas skolinosi pinigus pas Todą Maiklsą, klubo Sohe savininką.

Maksas kreipėsi pagalbos į policijos kompiuterius. Jie jį įdėmiai išklausė ir atsakė:

„Pageidaujate Todo Maiklso portreto? Prašom: jam buvo pateikta keletas kaltinimų dėl nusikalstamos veiklos, tačiau kiekvieną kartą jis išlipdavo iš vandens sausas ir nė karto nesėdėjo ant teisiamųjų suolo. Kaltinimai buvo tokie: prievartavimas, narkotikų prekyba, slaptų landynių laikymas ir lupikavimas".

Maksas nuvažiavo į Soną ir ką ne ką iššvalgė vietoje. Paaiškėjo, kad pats seras Alekas nelošė. Užtat lošė jo žmona.

Kai Maksas sudėjo visus duomenis kartu, tai suprato, kad lupikautojai mirtinai įsikibo į serą Aleką Nikolsą. Jo skolos augo, ir pinigai jam buvo reikalingi kaip oras. Už jam priklausančias akcijas, jis galėjo gauti milijonus; jeigu būtų turėjęs galimybę jas parduoti. Bet iš pradžių Semas Rofas, o dabar Elizabeta Rof, pastojo jam kelią.

Seras Alekas, neabejotinai, turėjo dingstį žmogžudystei.

Maksas užklausė Riso Viljamso duomenų. Mašinos ėmė dirbti, bet pateikė labai skaudžią informaciją.

Kompiuteriai pranešė Maksui, kad Risas Viljamsas, vyriškos lyties, gimęs Velse, trisdešimt ketverių metų, nevedęs, vienas „Rofo ir sūnų" koncerno valdytojų. Atlyginimas: aštuoniasdešimt tūkstančių dolerių per metus, įskaitant premijas. Mokėjimų balansas vieno Londono bankų sąskaitoje - dvidešimt penki tūkstančiai svarų sterlingų, einamosios išlaidos vidutiniškai yra aštuoni šimtai svarų sterlingų. Ciūriche turi nuosavą seifą, seifo turinys nežinomas. Kele-

tas stambių sąskaitų ir kreditų. Už juos iš esmės pirktos brangios dovanos moterims. Kriminalinės praeities neturi. Koncerne ,,Rofas ir sūnūs" dirba devynerius metus.

Mažokai, pagalvojo Maksas. Netgi pernelyg mažai, tarsi Risas Viljamsas specialiai nuo kompiuterių slėpė galus į vandenį. Maksas prisiminė, kaip aršiai Risas stengėsi apsaugoti Elizabetą nuo jo klausimų po Keitės Erling laidotuvių. Ką jis gynė? Elizabetą Rof? Ar save?

Tą pačią dieną aštuonioliktą valandą Maksas nusipirko patį pigiausią bilietą į reisinį aviakompanijos „Alitalija" lėktuvą, skridusį į Romą.

40 skyrius

Dešimtį metų Ivas Palacis gyveno dvigubą gyvenimą, apie kurį niekas net iš pačių artimiausių jam žmonių ir neįtarė.

Maksui Hornungui, kad tai išsiaiškintų, prireikė mažiau nei dvidešimt keturių valandų. Pagalbos jis kreipėsi į kompiuterį „Anagrafos" pastate, kur laikomi statistiniai demografiniai duomenys ir miesto ūkio valdymo informacija. Paskui šnektelėjo su ypatingų tyrimų skyriaus kompiuteriais, o po to nužygiavo pas senus savo pažįstamus - bankų kompiuterius.

Jis džiugiai jį pasveikino.

- Papasakokite man apie Ivą Palacį, - paprašė Maksas.

- Su malonumu, - atsakė jie.

Ir prasidėjo širdingas pokalbis.

„Amičio" bakalėjos skyriaus sąskaita... grožio salono „Seigio", kuris įsikūręs Kondoti gatvėje, sąskaita... Andželo kostiumas (žydros spalvos)... gėlės iš „Kardučio"... dvi vakarinės Irenos Golycinos suknelės... „Gučio" avalynė... „Pučio" moteriškas rankinukas... komunalinių paslaugų sąskaitos...

Maksas atidžiai skaitė informaciją, pateikiamą kompiuterio, šniukštinėdamas lyg pėdsekys šuo. Kažin kas čia ne taip. Kompiuteris jam pateikė šešių vaikų mokymo išlaidas.

- Ar nėra čia klaidos? - sunerimo Maksas.

- Atleiskite? Kur?

- *„Anagrafos" kompiuteriai man pranešė, kad Ivas Palacis turi tris vaikus. O jūs tvirtinate, kad jis moka už šešių vaikų mokymą?*

- Suprantama.

- Jūs tvirtinate, kad jo namas yra Olgiatoje?

- Teisingai.

- Bet jis taip pat moka ir už butą Monteminajo gatvėje?

- Taip.

- Vadinasi, yra du Ivai Palaciai?

- Ne. Vienas. Bet yra dvi šeimos. Trys dukros su teisėta žmona. Trys sūnūs su Donatela Spolini.

Pokalbio pabaigoje Maksas žinojo viską apie Ivo meilužės skonį ir pomėgius, jos amžių, jos kirpėjo vardą ir nesantuokinių Ivo vaikų vardus. Jis sužinojo, kad Simoneta buvo blondinė, o Donatela brunetė. Jis išsiaiškino jų suknelių, liemenėlių ir batų dydžius ir kiek visa tai Ivui atsiėjo.

Tarp duomenų apie tikrus daiktus, keletas jų sudomino Maksą. Kiekvienas daiktas kainavo nebrangiai, tačiau jie, kaip plūdurai žymėjo laivybai tinkamą kelią. Ivo Palacio ranka buvo išrašyti čekiai už tekinimo stakles ir staliaus instrumentus. Laisvalaikiu Ivas Palacis mėgo dirbti rankomis! Architektas, galvojo Maksas, iš esmės turėjo neblogai susigaudyti liftų įrangoje.

- Neseniai Ivas Palacis paprašė iš banko didelės paskolos, - pranešė Maksui kompiuteriai.

- Ir jis ją gavo?

- Ne. Bankas pareikalavo, kad šitą paskolą patvirtintų jo žmona. Tada jis paskolos atsisakė.

- Ačiū.

Autobusu Maksas nuvažiavo ligi skaičiavimo centro „Polisija Sientifika", kur milžiniškoje apvalioje salėje stovėjo kompiuteris-milžinas.

- Ar turi Ivas Palacis kokių nors kriminalinių nuodėmikių? - paklausė jį Maksas.

- Taip. Dvidešimt ketverių metų jis buvo nuteistas dviem mėnesiams kalėjimo už plėšikavimą. Sumušta auka buvo paguldyta į ligoninę.

- Ir viskas?

- Ivas Palacis turi meilužę Monteminajo gatvėje.

- Taip, aš žinau. Ačiū.

- Yra jo kaimynų nusiskundimų policijai.

- Kokia skundų esmė?

- Visuomeninės tvarkos pažeidimai. Peštynės, rietenos naktį. Kartą naktį garsiai daužė indus. Ar tai svarbu?

- Labai, - atsakė Maksas. - Ačiū.

Vadinasi, abudu, ir Ivas Palacis, ir jo meilužė, buvo karštuoliai ir irzlūs. O kas gi įvyko tarp jos ir Ivo? Galbūt ji grasino jį demaskuoti? Galbūt todėl jis iš karto kreipėsi į banką paskolos? Kiek toli gali nueiti toks žmogus, kaip Ivas Palacis, jeigu jo šeimai, jo gyvenimo stiliui ir jam pačiam gresia pavojus?

Paskutinis dalykas, patraukęs mažojo detektyvo dėmesį, buvo gana didelė pinigų suma, kurią Palaciui sumokėjo Italijos saugumo tarnybos finansų skyrius. Tai buvo dovana - tam tikras procentas išskaičiuotas iš sumos, rastos pas ministrą, kurį Ivas Palacis išdavė policijai. Jeigu Ivui reikia pinigų, ką jis dar gali padaryti, kad jų gautų?

41 skyrius

Iš Šarlio de Golio oro uosto ligi Dievo motinos katedros kelionė taksi (be arbatpinigių) kainavo septyniasdešimt frankų. Miesto autobusu Nr. 351 tuo pačiu maršrutu - septyni su puse franko, o apie arbatpinigius apskritai nekalbama. Inspektorius Maksas Hornungas važiavo autobusu. Vos peržengęs mebliuotų kambarių slenkstį, kur apsistojo, tuojau pat sėdo prie telefono.

Skambino jis žmonėms, kurių rankose yra Prancūzijos piliečių paslaptys. Prancūzai iš prigimties įtaresni negu šveicarai, tačiau jie vis dėlto sutiko jam padėti. Darė jie tai dėl dviejų priežasčių. Pirma, Maksas buvo pripažintas savo

srities autoritetas, ir jie laikė sau garbe bendradarbiauti su tokiu žmogumi kaip jis. Antra, jie ir patys jo bijojo. Nuo jo nieko neįmanoma paslėpti. Keistos išvaizdos mažas žmogeliukas matė juos kiaurai.

- Žinoma, - pasakė jie jam, - mūsų kompiuteriai visiškoje jūsų žinioje. Tačiau pagarsinta, suprantama, nebus?

- Žinoma.

Kad akis į akį pasikalbėtų su mokesčių kompiuteriais, Maksas apsilankė „Inspektor de Finans", „Kredi Lionė" ir „Asjurans Nasional". Pasisvečiavo ir pas žandarų kompiuterius Rosni su Bua ir policijos prefektūroje Il de la Sitė.

Kaip seni geri draugai, pokalbį jie pradėjo nuo paskalų.

- Kas tokie Šarlis ir Elena Rof-Martel? - pasidomėjo Maksas.

- Šarlis ir Elena Rof-Martel gyvena Fransuaz Premjer 5, Vesinė rajonas, susituokė 1970 metų gegužės 24 dieną Neji miesto merijoje, vaikų neturi. Ligi šitos santuokos Elena buvo tris kartus ištekėjusi, mergautinė pavardė Rof, banko sąskaita „Kredi Lionė" Montenio gatvėje atidaryta Elenos Rof-Martel vardu bendrai dvidešimties tūkstančių frankų sumai.

- Išlaidos?

- Su malonumu. Marso bibliotekos sąskaita už knygas... dantų gydytojo sąskaita už Šarlio Martelio danties nervo pašalinimą... ligoninės, kurioje gulėjo Šarlis Martelis, sąskaita... Šarlį Martelį apžiūrėjusio gydytojo sąskaitos.

- Kokia diagnozė?

- Ar galite truputį palaukti? Man reikia pasikalbėti su vienu mano pažįstamu kompiuteriu.

- Taip, žinoma.

Prabėgo keletas minučių.

Prabilo medicininis kompiuteris.

- Aš turiu diagnozę.

- Dėstyk.

- Nervinis stresas.

- Viskas?

- Mėlynės ir kraujosruvos ant sėdmenų.
- Priežastys?
- Atmintyje nėra.
- Važiuojame toliau.
- Pinė sąskaita už vyriškus batus... Rozos Valua skrybėlė (viena)... žąsų kepenėlės iš Fošono... grožio salonas „Karita"... restoranas „Maksimas": pietūs aštuoniems asmenims... stalo sidabras iš Kristaflio... vyriškas chalatas iš Sulki...

Maksas sustabdė kompiuterį. Kažin kas čia buvo ne taip. Kažin kas dėl sąskaitų. Staiga jam toptelėjo. Kiekvieną pirkinį apmokėjo ponia Rof-Martel. Vyriškų drabužių sąskaitą, restorano - viskas buvo apmokėta čekiais, kuriuos pasirašė ji. Čia jau buvo kuo stebėtis!

O štai ir siūlelis-priekabė.

Kažin kokia firma „Bel Pė" įsigijo žemės sklypą, sumokėjusi visus žyminius mokesčius. Vieno iš firmos bendraturčių pavardė - Šarlis Desenas. Bet socialinio aprūpinimo kartotekoje Šarlis Desenas buvo įrašytas tuo pačiu numeriu, kaip ir Šarlis Martelis. Pajamų slėpimas?

- Papasakokite man smulkiau apie firmą „Bel Pė", - paprašė Maksas.
- „Bel Pė" yra bendra Renė Dešami ir Šarlio Deseno nuosavybė. Šarlis Desenas žinomas ir kaip Šarlis Martelis.
- Kuo užsiima „Bel Pė"?
- Vynuogininkyste.
- Kokia suma įvertintas firmos kapitalas?
- Keturiais milijonais frankų.
- Iš kur Šarlis paėmė pinigų, kad sumokėtų savo dalį?
- *Chez sa tante!*
- Iš savo tetos?
- Atleiskite, paaiškinimas. Šitas posakis reiškia: „Kredi Miunisipal".
- Kokios firmos pajamos?
- Ji sužlugo.

Bet Maksui šito neužteko. Pokalbis tęsėsi. Klausimai byrėjo vienas po kito. Maksas įkalbinėjo, reikalavo, patai-

kavo, abejojo ir vėl klausinėjo. Galų gale draudimo kompanijos kompiuteris jam pranešė, kad į jo atmintį įvestas įspėjimas dėl galimo sukčiavimo, kurio tikslas apgaule gauti pinigų. Maksas pajuto malonų šiurpulį.

- Prašom apie tai truputį smulkiau, - paprašė jis.

Ir jie ėmė liežuvauti, kaip liežuvauja dvi kūmutės, sukišusios galvas ir skalbdamos per savaitę susikaupusius nešvarius skalbinius.

Kai užsitęsęs pokalbis baigėsi, Maksas nuvažiavo pas juvelyrą Pjerą Rišarą.

Po pusės valandos Maksas tiksliai žinojo, kokiai sumai (vieno franko tikslumu) buvo nukopijuota Elenos Rof-Martel brangenybių. Ji siekė du šimtus milijonų frankų, būtent tokią sumą Šarlis Desenas-Martelis turėjo įnešti pirkdamas vynuogyną. Šarlis buvo privestas ligi tokio kraštutinumo, kad buvo priverstas vogti savo žmonos brangenybes!

O ar neiškrėtė jis ko nors šmaikštesnio negu brangenybių pagrobimas?

Tačiau kompiuteriai jam nepranešė daugiau nieko įdomaus. Tai buvo sąskaita už dvi poras alpinisto batų. Maksas susimąstė. Alpinizmas niekaip nesiderino su tuo psichologiniu Šarlio Martelio portretu, kurį jis sau susikūrė po bendravimo su kompiuteriais: žmogus, kuris buvo absoliučiai po savo žmonos padu, draudusios turėti net savo sąskaitą banke, ir priverstas vogti iš jos pinigus, kad įdėtų į verslą, negalėjo būti alpinistu.

Ne, Maksas niekaip negalėjo įsivaizduoti Šarlio Martelio kalnų nugalėtojo vaidmenyje. Teko vėl kreiptis pagalbos į kompiuterius.

- Aš dėl tos sąskaitos iš sportinių drabužių „Timvera" parduotuvės. Ar negalėtume patikslinti, kokio dydžio batai buvo nupirkti?

- Su malonumu.

Ekrane pasirodė sąskaita. Trisdešimt šeštas A dydis. Bet juk tai moteriškas dydis! Vadinasi, alpinistas buvo ne Šarlis, o jo žmona - Elena Rof-Martel. O Semas Rofas žuvo būtent kalnuose.

42 skyrius

Armengo gatvė - tyli Paryžiaus gatvelė, abipus kurios snaudžia jaukūs vienaaukščiai ir dviaukščiai privatūs namai. Palyginus su jais, 26 numeris - šiuolaikiškas akmens, metalo ir stiklo pastatas - milžinas, aštuoniuose jo aukštuose įsikūrė Interpolas, kur iš viso pasaulio suteka kriminalinė informacija.

Vos inspektorius Maksas Hornungas atsisėdo priešais kompiuterį vienoje iš erdvių Interpolo patalpų pirmame aukšte, į kambarį įėjo tarnautojas ir pasakė:

- Dabar viršuje rodys filmą-„gesintoją". Ar norite pažiūrėti?

Maksas pažiūrėjo į jį iš apačios į viršų ir suniurnėjo:

- Nežinau. O kas tai yra filmas-„gesintojas"?

- Einam. Patys pamatysite.

Peržiūrų salėje trečiajame aukšte susirinko maždaug dvidešimt vyrų ir moterų. Tarp jų buvo Interpolo bendradarbiai, Siurtė karininkai, civiliai apsirengę policijos inspektoriai.

Salės gale priešais ekraną stovėjo Renė Almedinas, vienas Interpolo generalinio sekretoriaus pavaduotojų. Tuo momentu, kai Maksas įėjo į salę ir atsisėdo užpakalinėje eilėje, Renė Almedinas kalbėjo:

- ...paskutiniais metais mus pasiekdavo gandai apie filmus-„gesintojus"; pornografinius filmus, kuriuose lytinio akto pabaigoje auka nužudoma tiesiai priešais kamerą. Tačiau mes niekada neturėjome įrodymų, kad tokie filmai iš tikrųjų egzistuoja. Dėl, manau, visiškai akivaizdžių priežasčių. Šitie filmai gaminami ne plačiam demonstravimui. Greičiausiai juos rodo siauram žmonių ratui, turinčiam ganėtinai lėšų, kad sadistiškai pasimėgavę reginiu, išlaikytų paslaptį.

Renė Almedinas nusiėmė akinius.

- Kaip aš jau minėjau, anksčiau tai buvo tiktai gandai ir spėliojimai. Tačiau dabar viskas atsidūrė savo vietose. Po kelių minučių mes parodysime jums tokį filmą.

Auditorija laukiamai ėmė kuždėtis.

- Prieš dvi dienas Pasi buvo partrenktas vienas pėstysis. Vairuotojas pabėgo. Pėstysis, kurio rankose buvo nedidelis lagaminėlis „diplomatas", numirė neatgavęs sąmonės pakeliui į ligoninę. Lavonas ligi šiol neatpažintas. Siurtė lagaminėlyje rado juostelę ir perdavė ją į laboratoriją, kur ją išryškino.

Jis mostelėjo ranka, ir šviesa ėmė palengva gesti. Ekrane pasirodė pirmieji filmo kadrai.

Šviesiaplaukei merginai nebuvo ir aštuoniolikos metų. Buvo keista matyti, kaip šita jauna būtybė lovoje atliko felaciją, analingusą ir kitus seksualius dalykus didžiuliam beplaukiui vyrui. Kamera stambiu planu parodė, kaip jo didžiulė varpa prasiskverbė į jos lytį, paskui stambiu planu parodė jos veidą. Šitą veidą Maksas matė pirmą kartą, bet jo žvilgsnis užkliuvo už daikto, aiškiai matyto anksčiau. Ant merginos kaklo raudonavo šilkinis kaspinas. Kur jis matė kažin ką panašaus? Ekrane mergina vis aktyviau rodė stiprėjančio lytinio susijaudinimo požymius, ir, kai prasidėjo orgazmas, vyriškio pirštai suspaudė jai gerklę ir ėmė smaugti. Ir beprotiškai džiugus mergaitės žvilgsnis pavirto išgąstingu, o paskui - kupinu siaubo. Ji mėšlungiškai pabandė ištrūkti, tačiau rankos dar stipriau spaudė jai gerklę, ir aukščiausios seksualinės palaimos momentu mergina numirė. Kamera dar kartą stambiu planu parodė jos veidą. Filmas pasibaigė. Salėje netikėtai užsidegė šviesa. Ir Maksas prisiminė.

. Tai buvo ta pati mergina, kurią Ciūricho policija ištraukė iš upės.

Į Interpolo užklausimą iš visų Europos kraštų pasipylė atsakymai. Analogiški nusikaltimai buvo užfiksuoti šešiose skirtingose vietose: Šveicarijoje, Anglijoje, Italijoje, Portugalijoje, Vakarų Vokietijoje.

Renė Almadinas Maksui pasakė:

- Apibūdinimas sutampa ligi menkiausių smulkmenų. Visos aukos blondinės, jaunos, pasmaugtos lytinio akto pabaigoje, nuogos, išskyrus raudoną kaspiną, užrištą ant kaklo. Mes susidūrėme su žudiku, kuris arba turi išvažiuo-

jamąjį pasą, leidžiantį jam be kliūčių važinėti iš vienos šalies į kitą, arba ganėtinai turtingas, kad apmokėtų tokias kelionės kitiems.

Tuo momentu į kabinetą įėjo civiliai apsirengęs žmogus ir tarė:

- Mums labai pasisekė. Mes išsiaiškinome, kad juostelė buvo pagaminta vienoje nedidelėje Briuselio įmonėje. Laimei, šitos juostos partija buvo su broku: neharmoningas spalvų derinys, pagal kurį ją lengva atpažinti. Jie pažadėjo atsiųsti mums sąrašą žmonių, kuriems buvo parduota būtent šitos juostos partija.

- Ar galėsiu aš susipažinti su šituo sąrašu, kai jūs jį gausite?

- Žinoma, - atsakė Renė Almedinas, tiriamai žiūrėdamas į menkutį inspektorių. Jis pirmą kartą matė tokį žmogelį policijoje. Ir vis dėlto būtent Maksas padėjo jiems susieti visas žmogžudystes į vieną bendrą nusikaltimą, padarytą vieno ir to paties žmogaus.

- Mes jums labai skolingi, - dėkingai pasakė Almedinas.

Maksas Hornungas sumirksėjo.

- Man skolingi? - nustebęs paklausė jis.

43 skyrius

Alekas Nikolsas nenorėjo eiti į banketą, bet ir negalėjo leisti Elizabetos vienos, kadangi buvo laukiama, jog jie abu pasakys kalbas. Banketas turėjo vykti Glazge, mieste, kurio Alekas nekentė. Prie viešbučio jų jau laukė mašina, kad tuoj pat nuvežtų į oro uostą, kai jiems pavyks, laikantis visų mandagumo taisyklių, pasprukti iš banketo. Jis jau pasakė savo kalbą ir sėdėjo, giliai dėl kažko susimąstęs. Buvo matyti, kad jis įsitempęs ir nervinasi. Be to, jam ėmė stipriai skaudėti pilvą: kažin koks kvailys sugalvojo užsakyti antrajam patiekalui škotišką patiekalą - avino skrandį, įdarytą žarnokais ir stipriai pagardintą įvairiais prieskoniais. Alekas jo tik paragavo, tačiau ir to užteko. Elizabeta sėdėjo greta jo.

- Alekai, tau bloga?

- Viskas gerai, - patikino jis, suėmęs save į rankas ir raminamai paplekšnojęs jai ranką.

Oficialioji dalis jau ėjo į pabaigą, kai prie Aleko priėjo padavėjas ir sukuždėjo į ausį:

- Atleiskite, sere. Jus prašo prie telefono. Kalbėsitės kabinete. Ten jusm bus patogiau. Padavėjas išsivedė Aleką iš banketo salės ir palydėjo į mažą kabinetėlį. Alekas pakėlė ragelį.

- Alio?

Svintono balsas ragelyje pasakė:

- Tai paskutinis įspėjimas.

Pasigirdo dažni signalai. Kitame laido gale padėjo ragelį.

44 skyrius

Paskutinis Makso Hornungo miestų sąraše buvo Berlynas.

Draugai-kompiuteriai ir ten su džiaugsmu laukė jo. Jam pavyko persimesti keliais žodeliais su ypač privilegijuotu Nikdorfo kompiuteriu, prie kurio prieiti buvo galima tik su specialiu leidimu. Pasikalbėjo jis ir su didžiuliais kompiuteriais Alianze ir Šufe, o taip pat su *Bundeskriminalamto* kompiuteriu Visbadene, į kurių atmintį buvo įvedama visa informacija apie kriminogeninę situaciją Vokietijoje.

- Kuo galime būti jums naudingi? - vienu balsu klausė jie jo.

- Papasakokite man apie Valterį Hasnerį.

Ir ėmė suktis ratai. Kai jie išklojo jam visas savo paslaptis, Valterio Hasnerio gyvenimas iškilo priešais jo akis ilgais ryškiais matematinių ženklų stulpeliais. Maksas taip aiškiai matė šitą žmogų, tartum žiūrėtų į jo fotografinį atvaizdą. Negana to, jis žinojo, ką tas mėgsta dėvėti, kokiems vynams teikia pirmenybę, ką valgo, kuriuose viešbučiuose apsistoja keliaudamas. Jaunas gražuolis, slidinėjimo trene-

ris, jis visą savo gyvenimą gyveno turtingų moterų sąskaita ir galiausiai vedė turtingą įpėdinę, gerokai už save vyresnę.

Vienas čekis Maksui pasirodė keistas: tai buvo dviejų šimtų markių čekis gydytojo Haiseno vardu. Čekyje buvo parašyta: „Už konsultaciją". Kokio pobūdžio konsultaciją? Pagal čekį pinigai buvo gauti „Drezdener" banke Diuseldorfe. Po penkiolikos minučių Maksas jau kalbėjo su šito banko valdytoju. Žinoma, valdytojas pažinojo gydytoją Haiseną. Jis buvo vienas patikimiausių ir garbiausių banko klientų.

- Kokia jo specialybė?

- Psichiatras.

Padėjęs ragelį, Maksas atsilošė krėsle, užmerkė akis ir susimąstė. Siūlelis-priekabė? Vėl pakėlė ragelį ir užsakė pokalbį su gydytoju Haisenu iš Diuseldorfo.

Registratoriaus balsas sausai pranešė Maksui, kad gydytojo negalima trukdyti. Kai Maksas ėmė reikalauti, gydytojas Haisenas pats pakėlė ragelį ir pasakė, kad niekada negarsina savo pacientų paslapčių ir neketina su niekuo svarstyti tokių dalykų, juo labiau telefonu. Ir padėjo ragelį.

Maksas kreipėsi pagalbos į kompiuterius.

- Prašom man papasakoti apie gydytoją Haiseną, - paprašė jis.

Po trijų valandų Maksas vėl paskambino gydytojui Haisenui.

- Aš jau sakiau jums, - nelabai pagarbiai pasakė gydytojas, - kad, jeigu norite gauti informacijos apie bet kurį mano pacientą, jums teks atvykti į mano kabinetą su prokuroro sankcija.

- Bet man dabar nepatogu vykti į Diuseldorfą, - pasakė inspektorius.

- Tai jūsų problema. Kas nors dar? Aš labai užsiėmęs žmogus.

- Taip, aš žinau. Čia priešais mane guli jūsų penkerių metų pajamų ataskaitos.

- Kas iš to?

- Gydytojau, - patikliai pasakė Maksas, - aš nenorėčiau kelti triukšmo. Bet jūs nuslepiate dvidešimt penkis procentus savo pajamų. Žinoma, jeigu jūs norite, aš šituos dokumentus persiųsiu mokesčių inspekcijai ir pranešiu jiems, kur ir ko jiems ieškoti. Jie, pavyzdžiui, gali pradėti nuo jūsų seifo Minchene arba nuo jūsų numerinės banko sąskaitos Basle.

Po ilgokos pertraukos gydytojas paklausė?

- Atleiskite, kaip jūs sakėte, jūsų pavardė?

- Maksas Hornungas, Šveicarijos kriminalinės policijos inspektorius.

Vėl ilga pertrauka. Galiausiai gydytojas pagarbiai paklausė:

- Aš pirmąjį kartą blogai išgirdau. Kokia konkrečiai informacija jus domina?

Maksas paprašė jį papasakoti apie Valterį Hasnerį.

Kai gydytojas ėmė pasakoti, niekas jau negalėjo jo sustabdyti. Žinoma, jis prisimena Valterį Hasnerį. Tas atėjo pas jį į priėmimą iš anksto neužsirašęs. Atsisakė pasakyti savo pavardę. Pasakė, kad norėtų su juo aptarti savo draugo problemas.

- Tai mane iš karto privertė suklusti, - patikliai pasakė gydytojas Haisenas Maksui. - Klasikinis sindromas žmogaus, nenorinčio prisipažinti, jog yra psichiškai nesveikas.

- Ką konkrečiai jis bijojo prisipažinti?

- Jis pasakė, kad jo draugas - šizofrenikas, persekiojamas noro žudyti, ir kad, jeigu jo laiku nesustabdys, jis būtinai ką nors nužudys. Paklausė, ar yra nuo tos ligos kokių nors priemonių. Sakė, kad jis labai nenorėtų, jog jo draugas pakliūtų į bepročių namus.

- Ką jūs jam atsakėte?

- Visų pirma, suprantama, aš pasakiau, kad privalau jo draugą apžiūrėti, kad kai kurias psichinio sutrikimo rūšis galima gydyti šiuolaikiniais vaistais, o taip pat psichiatriniais ir terapiniais metodais, o tuo tarpu kitos šito sutrikimo rūšys nepagydomos. Aš jam taip pat pasakiau, kad tas atvejis, kurį jis man apibūdino, reikalauja ilgo ir kruopštaus gydymo.

- Kaip jis į tai reagavo? - paklausė Maksas.

- Niekaip. Tuo, tiesą sakant, viskas ir baigėsi. Daugiau aš šito žmogaus nemačiau. Aš norėčiau jam padėti. Jis buvo labai ligotas. Aš, matyt, buvau paskutinis jo šiaudelis. Tai buvo aiškus pagalbos šauksmas. Jis buvo panašus į žmogžudį, kuris ant savo eilinės aukos kambario sienos rašo: „Sulaikykite mane anksčiau, kol aš dar ko nors neužmušiau!"

Viena aplinkybė trikdė Maksą.

- Jūs, gydytojau, sakėte, kad jis atsisakė jums pasakyti savo pavardę, o drauge atsiskaitė su jumis čekiu, kurį buvo priverstas pasirašyti.

- Jis pamiršo pasiimti su savim pinigų, - paaiškino gydytojas. - Jis dėl to pergyveno. Galų gale jam teko atsiskaityti čekiu. Tada aš ir sužinojau jo pavardę. Ar jus dar kas nors domina, pone inspektoriau?

- Ne.

Pavergiančiai masinantis siūlelis-priekabė nedavė Maksui ramybės. Tačiau jo pasiekti jis kol kas negalėjo. Tačiau dar viskas prieš akis - o kol kas buvo laikas atsisveikinti su kompiuteriais. Dabar viskas priklausė nuo jo paties.

Kai kitą rytą Maksas grįžo į Ciūrichą, ant jo darbo stalo jau gulėjo teleksas iš Interpolo. Jame buvo sąrašas klientų, kuriems buvo parduota serija juostų, ant vienos iš kurių nufilmuotas filmas-„gesintojas".

Sąraše buvo septyni pirkėjai. Vienas jų buvo koncernas „Rofas ir sūnūs".

Inspektorius Maksas Hornungas pranešė inspektoriui Šmitui apie savo radinius. Nebuvo jokios abejonės, kad šitam neužaugai vėl pasisekė: byla žadėjo tapti sensacija.

- Žmogžudys - kažin kuris iš penkių asmenų, - kalbėjo Maksas. - Kiekvienas jų turi nusikaltimui motyvą ir galimybę tai padaryti. Tą dieną, kai sugedo liftas visi jie buvo Ciūriche Direktorių tarybos posėdyje. Bet kuris jų galėjo būti Sardinijoje džipo avarijos metu.

Vyresnysis inspektorius Šmitas susiraukė:

- Jūs sakėte, kad įtariate penkis. Be Elizabetos Rof tą dieną posėdyje vis dėlto dalyvavo tik keturi Tarybos nariai. Kas tada, jūsų nuomone, penktas įtariamasis?

Maksas sumirksėjo ir paaiškino:

- Tas, kuris buvo su Semu Rofu Šamoni, kai tas žuvo. Risas Viljamsas.

45 skyrius

Ponia Ris Viljams.

Elizabeta netikėjo savo akimis. Tartum stebuklingas tolimos vaikystės sapnas tapo tikrove. Ji ligi šiol prisiminė, kaip savo sąsiuvinyje užsimiršusi puslapį po puslapio prirašė taip puikiai skambėjusio žodžių junginio „Ponia Ris Viljams". Ir štai... Ji dar kartą nepatikliai žvilgtelėjo į savo pirštą, ant kurio puikavosi sutuoktuvinis žiedas.

- Kodėl tu šypsaisi? - paklausė Risas.

Jis sėdėjo krėsle priešais ją prabangiame „Boinge 707-320". Jie skrido trisdešimt penkių tūkstančių pėdų aukštyje kažkur virš Atlanto vandenyno, gerdami šaltą „Dom Perijoną" ir užkąsdami juodais ikrais. Šita scena buvo tokia panaši į kino filmo „Saldus gyvenimas" („La dolce vita") vieną scenų, kad Elizabeta garsiai nusijuokė.

Risas nusišypsojo:

- Gal aš ką nors leptelėjau?

Elizabeta neigiamai papurtė galvą. Dar kartą žvilgtelėjusi į jį, nusistebėjo, toks jis buvo gražus. Jos vyras.

- Tiesog aš laiminga.

Bet jis niekada nesužinos, kokia iš tikrųjų ji buvo laiminga. Kaip galėjo ji paaiškinti jam, ką reiškė jai šita santuoka? Juk jis ir nesupras, nes jam šita santuoka buvo eilinis dalykinis sandoris. Tačiau ji buvo ligi ausų jį įsimylėjusi. Elizabetai atrodė, kad be jo, ji daugiau nieko gyvenime nemylėjo. Ji norėjo paskirti jam visą savo gyvenimą, turėti nuo jo vaikų, priklausyti tiktai jam ir kad jis priklausytų tiktai jai. Elizabeta paslapčia vėl žvilgtelėjo į priešais sėdėjusį

Risą ir pati sau pagalvojo: „Bet iš pradžių būtina sutvarkyti vieną keblų dalykėlį: reikia pamėginti padaryti viską, kad jis įsimylėtų mane".

Elizabeta pasiūlė Risui tą dieną, kai susitiko su Julijumi Badratu. Kai bankininkas išėjo, Elizabeta rūpestingai susišukavo ir nuėjo į Riso kabinetą. Įtraukusi į plaučius oro, Elizabeta pasakė:

- Risai, ar tu vesi mane?

Pastebėjusi jo veide nuostabą ir nedavusi jam ištarti nė žodžio, ji, nutaisiusi šaltą ir nepriklausomą miną, pasiskubino pašalinti nejaukumą ir pareiškė:

- Tai bus tiktai sandoris. Bankai sutinka pratęsti mums mokėjimų terminus su sąlyga, kad tu tapsi „Rofo ir sūnų" prezidentu. O vienintelis būdas tai padaryti, - ji užsikirto, su siaubu pajutusi, kad jos balsas virpa, - tai vesti ką nors iš Rofų, ir taip jau išeina, kad tiktai aš viena šiuo momentu tinku šitam vaidmeniui.

Ji pajuto, kad rausta, ir bijojo žiūrėti jam į akis.

- Tai bus, kaip tu supranti, tiktai fiktyvi santuoka, - tęsė Elizabeta, - ta prasme, kad... - ji užsikirto, - kad tu laisvai galėsi daryti... tu neprivalėsi... apskritai niekas nevers tavęs daryrti to, ko tu nenorėsi.

Jis tylėdamas žiūrėjo į ją, tačiau nepadėjo. Kad bent žodelį ištartų, sumišusi pagalvojo Elizabeta.

- Risai...

- Atleisk. Tu mane tiesiog apstulbinai, - nusišypsojo jis. - Ne kiekvieną dieną tenka išgirsti tokį viliojantį pasiūlymą iš tokios gražios moters lūpų.

Jis aiškiausiai tempia laiką, pagalvojo ji, kad surastų būdą, kaip išsikapstyti iš šitos keblios padėties ir drauge savo atsisakymu neužgauti jos. *Atleisk, Elizabeta, bet...*

- Puiku, - pasakė Risas.

Ir tarsi kalnas nusirito nuo jos pečių. Elizabeta net pati nesuvokė, kaip jai tai buvo svarbu. Ji gavo jai būtiną atokvėpį ir dabar turbūt sugebės rasti niekšą, grasinusį jos firmai. Drauge su Risu jie sugebės sustabdyti šitą ant jų

užgriuvusią nelaimių laviną. Tačiau liko dar viena mažytė detalė, kurią reikėtų patikslinti.

- Tu tapsi koncerno prezidentu, - pasakė ji, - o kontrolinis akcijų paketas lieka mano vardu.

Risas paniuro.

- Bet jeigu aš vadovauju koncernui...

- Būtent tuo tu ir užsiimsi, - patikino jį Elizabeta.

- Bet sprendžiamojo balso teisė...

- Bus mano. Aš noriu būti tikra, kad akcijos nebus laisvai išparduotos.

- Aišku.

Bet tai buvo pasakyta, ji jautė, veikiau kaip priekaištas jai, o ne pritarimas. Ak, kaip ji norėtų jam atverti širdį. Kad ji jau seniai nusprendė netrukdyti parduoti akcijas, kad Tarybos nariai darytų, ką nori. Kai Risas taps prezidentu, baimė, kad kas nors svetimas ims valdyti koncerną, atkris savaime. Tokia stipri asmenybė kaip Risas, tiesiog neleis jam to padaryti. Tačiau jos sprendimas tiktai tada bus paskelbtas, kai ji sugaus nedorėlį, išdrįsusį pakelti ranką prieš koncerną. Ji labai norėjo viską papasakoti Risui, tačiau jautė, kad tam dar neatėjo laikas, ir todėl paprastai pasakė:

- Visur kitur tu būsi visiškas ir vienvaldis šeimininkas.

Kurį laiką Risas tylėdamas atidžiai žiūrėjo į ją. Paskui tarė:

- O kada vestuvės?

- Kuo greičiau, tuo geriau.

Be Anos ir Valterio, prikaustyto prie lovos, visi kiti suvažiavo į Ciūrichą į vestuvių ceremoniją. Alekas ir Viviana, Elena ir Šarlis, Simoneta ir Ivas. Visi jie nuoširdžiai džiaugėsi dėl Elizabetos, ir jų nuoširdus džiaugsmas vertė Elizabetą jaustis sukčiuviene. Iš kur jie galėjo žinoti, kad jos santuoka buvo sandoris. Alekas apkabino ją ir pasakė:

- Pati žinai, aš tau linkiu tiktai laimės.

- Žinau, Alekai, ačiū.

Ivas tiesiog džiūgavo.

- *Carissima, tanti auguri e fig maschi.*

Vargšai svajoja apie turtą, o karaliai apie meilę.

Elizabeta nusišypsojo.

- Kas tai pasakė?

- Tai aš sakau, - pareiškė Ivas. - Tikiuosi, Risas bent truputėlį supranta, kad jam velniškai pasisekė.

- Aš nesiliauju jam to kartojusi, - laisvai pasakė ji.

Elena nusivedė Elizabetą į šalį.

- Tu mane stebini, *ma chere.* Tai jau negalvojau, kad tu ir Risas kažin ką rezgėte.

- Tai įvyko netikėtai ir staiga.

Elena šaltai ir tiriamai ją nužiūrėjo nuo galvos ligi kojų...

- Tai ir matyti.

Ir nuėjo šalin.

Po oficialios ceremonijos buvo kviestiniai pietūs „Bauer o Lake". Iš išorės jie buvo linksmi ir šventiški, tačiau Elizabeta jautė piktą lemiantį dvelksmą. Tartum koks prakeikimas pakibo virš banketo salės, kažin kokia pikta lemtis, grėsusi jai, tačiau iš kur ėjo šitas šėtoniškas apsėdimas, ji nežinojo. Tiesiog ji jautė, kad kažin kas baisiai jos nekenčia ir tas kažin kas buvo čia, šalia jos. Visa savo prigimtimi ji jautė šitą neapykantą sau, bet, kai apsidairydavo aplink, sutikdavo besišypsančius, draugiškus veidus. Štai jos garbei kelia tostą Šarlis... O ant Elizabetos stalo guli pranešimas, kur ant balto juodu parašyta: *sprogmenys pagaminti vienoje mūsų gamyklų netoli Paryžiaus.*

Ivas, su sustingusia džiugia šypsena lūpose... *Ministras, kuris bandė nelegaliai išvežti pinigus iš Italijos, buvo išduotas policijai. Policijai pranešė Ivas Palacis.*

„Alekas? Valteris? Kas gi?" - laužė sau galvą Elizabeta.

Kitą rytą įvyko Direktorių tarybos posėdis, kuriame Risas buvo vieningai išrinktas koncerno prezidentu. Šarlis vėl prašneko ta pačia tema, kuri visiems sukosi ant liežuvio galo.

- Dabar, kai koncernui vadovaujare jūs, ar bus leista tvarkyti mums priklausančias akcijas savo nuožiūra?

Elizabeta pajuto, kaip kambaryje atmosfera akimirka įkaito.

- Kontrolinis akcijų paketas lieka Elizabetos rankose, - pasakė Risas. - Viskas priklausys nuo jos sprendimo.

Visų galvos akimirka pasisuko į Elizabetą.

- Laisvai parduoti akcijų negalima, - pareiškė ji.

Kai jie liko dviese, Risas paklausė:

- Ką tu galvoji apie medaus mėnesį Rio?

Elizabeta žvilgtelėjo į jį, ir jos širdis džiugiai sutvaksėjo. Tačiau Risas dalykiškai pridūrė:

- Vienas iš tenykščių mūsų valdytojų grasina atsistatydinti. Tačiau mums jį prarasti nenaudinga. Aš norėjau pats rytoj ten nuskristi ir pamėginti reikalą sutvarkyti. Iš šalies atrodys keista, jeigu aš skrisiu ten vienas kitą dieną po vestuvių.

Elizabeta pritardama linktelėjo galva ir pasakė:

- Taip, žinoma.

„Na ir kvailė gi tu, - pasakė ji sau. - Pati viską sugalvojai. Tai sandoris, o ne santuoka. Tu neturi į jį jokių teisių". Tačiau silpnesnis vidinis balselis saldžiai pakuždėjo: „Kas žino, kas mūsų laukia ateityje?.."

Kai jie lipo trapu iš lėktuvo Galeno oro uoste, Elizabeta pajuto šiltą vėjelį ir nustebo, kad Rio buvo vasara. Prie trapo jų laukė „Mersedesas-600". Prie vairo sėdėjo jaunyvas, liesokas, 25-27 metų juodaodis vairuotojas. Kai jie sėdo į mašiną, Risas jo paklausė:

- O kur Luisas?

- Luisas serga, pone Viljamsai. Vietoje jo, kol kas būsiu aš.

- Perduok Luisui, kad aš jam linkiu greitai pasveikti.

Vairuotojas tiriamai apžiūrėjo juos apžvalginiame veidrodėlyje ir tarė:

- Būtinai perduosiu.

Po pusės valandos jie jau važiavo spalvinga mozaika išdėliotu plačiu prospektu, juosiančiu Kopakabanos paplūdimius, prie ultramodernaus viešbučio „Princesė Šugarlouf". Vos jų mašina spėjo sustoti prie įėjimo, kai jų bagažas buvo išimtas, o juos pačius palydėjo į liukso numerį su keturiais miegamaisiais, puikia svetaine, virtuve ir didžiule

terasa su reginiu į įlanką. Visur buvo primerkta į sidabrines vazas gėlių, stovėjo šampanas, viskis ir dėžutės šokolado. Į numerį juos palydėjo pats viešbučio valdytojas.

- Ką mes dar galime jums padaryti - paliepkite ką norite - aš jūsų paslaugoms lygiai dvidešimt keturias valandas per parą.

Ir, pagarbiai nusilenkęs, valdytojas išėjo.

- Kokie jie čia visi dėmesingi, - tarė Elizabeta.

Risas nusijuokė ir pasakė:

- Kaipgi jie nebus dėmesingi? Juk tu to viešbučio savininkė.

Elizabeta pajuto, kad rausta.

- Taip? O aš ir nežinojau.

- Valgyti nori?

- Ne, ačiū.

- Gal truputį vyno?

- Taip, ačiū.

Ji jautė, kad jos balsas skamba dirbtinai, ir buvo visiškai sukrėsta, nes nežinojo, kaip elgtis šitoje situacijoje ir ko laukti iš Riso. Staiga jis pavirto jai visai svetimu žmogumi, ir ji netikėtai pasibaisėjusi suprato, kad jie liko vieni didžiuliame, medaus mėnesiui skirtame numeryje, kad jau vėlus metas ir kad laikas gulti.

Ji pastebėjo, kaip mikliai Risas atkimšo šampano butelį. Viskas, ko tik jis imdavosi, jam lengvai ir laisvai pavykdavo padaryti, kaip žmogui, tvirtai žinančiam, ko jam reikia, ir visada pasiekiančiam savo tikslą. O ko jis siekia dabar?

Risas padavė Elizabetai taurę šampano ir, pakėlęs savąją tarė:

- Su pradžia.

- Su pradžia, - kaip aidas pakartojo Elizabeta. *„Ir už gerą pabaigą"*, - mintyse pridėjo ji.

Jie išgėrė.

Reikėtų sudaužyti taures į židinį, pagalvojo Elizabeta, kad viskas gerai sektųsi. Ji išgėrė likusį šampaną.

Galų gale jie Rio, tai jų medaus mėnuo, ir ji geidžia Riso. Bet ne tiktai šiuo momentu, o apskritai visam laikui.

Suskambėjo telefonas. Risas pakėlė ragelį ir kažin ką trumpai burbtelėjo į jį. Paskui padėjo ragelį ir atsigręžė į Elizabetą.

- Jau vėlu, - pasakė jis. - Laikas į lovą.

Elizabetai pasirodė, kad žodis „lova" sunkiai pakibo ore.

- Taip, žinoma, - vos girdimai atsakė ji, ir nuo netikėto silpnumo linkstančiomis kojomis nuėjo persirengti.

Tiesiog erdvaus miegamojo centre stovėjo milžiniška dvigulė lova. Kambarinė iškraustė iš lagaminų jų daiktus ir paklojo lovą. Vienoje lovos pusėje buvo padėti šilkiniai Elizabetos naktiniai marškiniai, iš kitos - žydra vyriška pižama. Truputį padelsusi ji ėmė nusirenginėti. Likusi nuoga, ji nuėjo į veidrodžiais nustatytą persirengimo kambarį ir nusivalė nuo veido grimą. Paskui apsivyniojusi galvą turkišku rankšluosčiu, įėjo į vonią ir įjungė dušą, jausdama, kaip muilinas vanduo švelniomis srovėmis teka jos krūtine, paskui ir šlaunimis.

Ji mėgino nuvyti mintis apie Risą, bet apie nieką kitą negalėjo galvoti. Vaizduotė piešė jo rankas, apkabinusias ją, ir jo kūną, besiglaudžiantį prie jos kūno. Įdomu, ji ištekėjo už Riso, kad išgelbėtų koncerną; ar pasinaudojo koncernu kaip priemone, kad gautų Risą? Ji jau ir pati kaip reikiant negalėjo atsakyti į šitą klausimą. Troškimas jį turėti peraugo į deginantį, visa apimantį potroškį. Tarsi po nepaprastai ilgų metų penkiolikametės mergaitės svajonė ėmė pildytis, ir potroškis dabar buvo gimininga viso pasaulio alkiui. Ji išėjo iš vonios, nusišluostė šiltu minkštu rankšluosčiu, apsivilko naktinius šilkinius marškinius ir šmurkštelėjo į lovą. Užsislėpusi, jausdama, kaip pašėlusiai daužosi širdis, spėliodama ėmė laukti, koks jis pasirodys prieš jos akis ir kas bus toliau. Pasigirdo spragtelėjimas, ir ji žvilgtelėjo į duris, kur stovėjo Risas. Jis buvo apsirengęs.

- Aš einu, - pasakė jis.

Elizabeta atsisėdo lovoje.

- Kur... kur tu eini?

- Reikia sutvarkyti vieną reikalą.

Ir durys užsidarė.

Elizabeta visą naktį nesumerkė akių, vartydamasi nuo vieno šono ant kito, audrinama prieštaringų jausmų, įtikinėdama save, kad dėkinga Risui už tai, kad tas laikosi jų susitarimo, jausdamasi visiška idiote dėl to, kad pasidavė savo jausmams, pykdama ant Riso už tai, kad ją atstūmė.

Risas grįžo auštant. Elizabeta girdėjo artėjančius jo žingsnius. Ji užmerkė akis ir apsimetė mieganti. Štai jis priėjo, ir, kai pasilenkė prie jos, ji pajuto jo kvėpavimą. Taip jis stovėjo gana ilgai. Paskui apsisuko ir nuėjo į gretimą kambarį.

Po kelių minučių ji jau stipriai miegojo.

Vėlų rytą jie pusryčiavo terasoje. Risas buvo geros nuotaikos, visą laiką juokavo, ir vaizdingai pasakojo jai apie tai, kaip atrodo miestas karnavalo metu. Tačiau nė žodžio neužsiminė, kur praleido naktį. Elizabeta savo ruožtu nieko neklausė. Padavėjas priėmė jų užsakymą. Kai atnešė pusryčius, Elizabeta pastebėjo, kad juos aptarnauja jau kitas padavėjas. Tačiau šitą faktą, kaip ir tai, kad į kambarius be paliovos įeidavo ir išeidavo įvairios kambarinės, ji nekreipė dėmesio.

Elizabeta su Risu sėdėjo vieno „Rofo ir sūnų" fabrikų valdytojo kabinete. Rio de Žaneiro priemiestyje. Valdytojas - ponas Tumas - buvo vidutinio amžiaus ir labai prakaituojantis varliško veido vyriškis.

Kreipdamasis į Risą, jis kalbėjo:

- Jūs privalote mane suprasti. „Rofas ir sūnūs" man brangiau už gyvenimą. Tai mano šeima. Kai aš iš čia išeisiu, aš tarsi paliksiu gimtuosius namus. Čia liks mano širdis. Labiau už viską pasaulyje aš ir pats norėčiau čia pasilikti.

Jis nusišluostė smarkiai išrasojusią kaktą.

- Tačiau aš turiu daug naudingesnį kitos firmos pasiūlymą, o aš turiu žmoną, vaikų ir uošvę. Galų gale supraskite mane.

Risas, nesivaržydamas ištiesė prieš save kojas ir atsilošė krėsle.

- Žinoma, Robertai. Aš žinau, ką tau reiškia šitas fabrikas. Čia prabėgo didžioji tavo gyvenimo dalis. Bet žmogus turi galvoti ne tik apie save. Dar yra ir šeima, kuria jis privalo rūpintis.

- Ačiū, - dėkingai atsakė Robertas. - Aš žinojau, kad galiu tavimi, Risai, pasikliauti.

- O kaip dėl mūsų kontrakto?

Tumas gūžtelėjo pečiais.

- Skiautelė popieriaus. Juk mes jį paprasčiausiai suplėšysime, taip? Ką reiškia kontraktas, kai širdyje nėra džiaugsmo.

Risas linktelėjo.

- Mes kaip tik ir atskridome tam, kad grąžintume džiaugsmą į tavo širdį.

Tumas atsiduso.

- Deja, pernelyg vėlu. Juk aš jau sutikau dirbti kitoje firmoje.

- O žinai, juk tau teks atsisėsti už grotų! - ramiai pasakė Risas.

Iš netikėtumo Tumas išsprogino į jį akis.

- Už grotų?

- Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybė pranešė visoms savo firmoms, turinčios filialus užsienyje, kad jos privalo pateikti jai sąrašą kyšių, kuriuos jos turėjo mokėti paskutinius dešimtį metų. Labai gaila, Robertai, bet tu ligi ausų įklimpai į šitą reikalą. Tu pažeidei šitos šalies įstatymus. Mes, suprantama, imtume tave ginti - kaip mūsų didelės šeimos narį, - tačiau, jeigu tu mus palieki, mums, kaip tu supranti, nėra prasmės tave dangstyti.

Roberto veidas išblyško kaip popierius.

- Bet... bet aš tai dariau dėl firmos, - suvapėjo jis. - Aš tiktai vykdžiau įsakymus.

Risas užjaučiamai linktelėjo.

- Žinoma, tu viską teismui taip ir paaiškinsi. - Risas atsistojo ir, kreipdamasis į Elizabetą, pasakė: - Manau, kad mums laikas važiuoti.

- Bet kaipgi taip! - sušuko Robertas. - Jūs juk negalite štai taip imti ir palikti mane likimo valiai.

- Klysti, - atsakė Risas. - Ne mes tave, o tu mus palieki.

Tumas greitai šluostėsi prakaitą, jo lūpos drebėjo. Jis priėjo prie lango ir pažvelgė į lauką. Kambaryje įsivyravo slegianti tyla. Galų gale neatsisukdamas jis paklausė:

- O jeigu aš liksiu koncerne - gynyba man garantuota?

- Pagal visus straipsnius, - patikino jį Risas.

„Mersedese", prie kurio vairo sėdėjo vis tas pat liesokas, juodas, kaip derva, vairuotojas, jie lėkė atgal į miestą.

- Tu jį šantažavai, - pasakė Elizabeta.

Risas linktelėjo.

- Mes negalime jam leisti išeiti. Jis išeina į su mumis konkuruojančią firmą. Ir žino per daug mūsų paslapčių, kurias tuojau pat jiems naudingai parduos.

Elizabeta žvilgtelėjo į Risą ir pagalvojo, kad jai dar teks daug ką sužinoti apie Risą.

Tą vakarą jie vakarieniavo „Miranderoje", ir Risas buvo žavingas, dėmesingas ir nekalbėjo apie asmeniškus dalykus. Elizabetai atrodė, kad jis atsitvėrė nuo jos tankia žodžių uždanga, slėpusia jo tikruosius jausmus. Vakarienė pasibaigė po pusiaunakčio. Elizabeta svajojo pasilikti vienu du su Risu. Ir labai norėjo, kad jie grįžtų į viešbutį. Tačiau Risas pasiūlė:

- Nori, parodysiu tau naktinį Rio gyvenimą?

Jia apsilankė keliuose naktiniuose klubuose, ir atrodė, ten visi Risą pažįsta. Kur tiktai jie nueidavo, jis atsidurdavo dėmesio centre, visus sužavėdamas, kas tik su juo susitikdavo. Juos nuolat kvietė prie gretimų stalelių arba sėsdavosi prie jų. Nė sekundės jiems nepavykdavo pabūti vieniems. Elizabeta ir čia įžiūrėjo išankstinį nusitatymą, tarsi dabar Risas mėgino atsitverti nuo jos žmonių siena. Anksčiau jie buvo draugai, o dabar - kuo jie tapo dabar? Kad ir kaip ten būtų, ji jautė, kad ją ir Risą skiria nematoma siena. Ko gi jis bijojo ir kodėl?

Kai jie atėjo į ketvirtąjį iš eilės naktinį klubą ir juos apsupo bent pustuzinis Riso draugį, Elizabeta nusprendė,

kad jai jau gana naktinio Rio gyvenimo. Ji nutraukė gyvą Riso ir žavingos ispanės pokalbį pareikšdama:

- Niekaip negaliu pašokti su savo vyru. Tikiuosi, jūs man atleisite mano netaktiškumą?

Risas, kiek suglumęs, žvilgtelėjo į ją, bet tuojau pat atsistojo.

- Bijau, kad visai pamiršau savo žmoną, - nerūpestingai metė jis savo draugams.

Paėmęs Elizabetą už rankos, nusivedė ją į šokių aikštelę. Ji buvo įsitempusi, tarsi stipriai įtempta timpa. Žvilgtelėjęs jai į veidą, jis paklausė:

- Tu ant manęs pyksti?

Jis buvo teisus. Tačiau pyko ji ne ant jo, o ant savęs. Ji pati padiktavo jam žaidimo taisykles, o dabar pyko dėl to, kad Risas nenukrypdamas jų laikėsi. Tačiau ne tai buvo svarbiausia. Svarbiausia buvo tai, kad ji nežinojo, ką jis pats dėl to jaučia. Ar jis laikėsi jos nustatytų sąlygų todėl, kad sąžiningas žmogus, ar todėl, kad jis buvo jai abejingas. Ji turi žūtbūt išsiaiškinti.

- Neširsk ant tų žmonių, - tarė Risas. - Tai mūsų verslo kolegos, ir šiaip ar taip jie gali būti mums naudingi.

Vadinasi, jis atspėjo jos jausmus. Ji jautė ant savęs jo rankas, ir jo kūną šalia savęs. Ir pagalvojo: „O, juk kaip gera!" Risas jai buvo patrauklus. Jie buvo vienas antram sukurti. Tuo ji buvo absoliučiai tikra. Bet ar jis žinojo, kaip aistringai ji geidė jo? Ji buvo per daug išdidi, kad jam tai prisipažintų. Bet kažin ką jis privalo jausti! Ji užmerkė akis ir stipriai prie jo prisiglaudė. Laikas sustojo, ir šitam stebuklingame laiko sustingime jie buvo vieni, ir tiktai švelniai skambėjo muzika. Jai norėjosi, kad ji niekada nesibaigtų. Įtampa atslūgo, ir ji visiškai atsidavė jo rankų ir kūno galiai, ir veikiai, šlaunimis pajuto jo vyrišką potroškį. Ji atmerkė akis ir iš apačios į viršų žvilgtelėjo į jį ir jo akyse perskaitė tai, ko anksčiau ten niekada nebuvo: stiprų, nekantrų ir aistringą geismą, veidrodinį jos pačios geismo atspindį.

Kai jis prašneko, jo balsas trūkinėjo nuo vidinės įtampos:

- Grįžkime į viešbutį, - pasakė jis.

Ji apskritai negalėjo ištarti nė žodžio. Kai jis padėjo jai ant pečių užsimesti peleriną, jo pirštai nudegino jai odą. Limuzine jie atsisėdo toli vienas nuo kito, bijodami net menkiausio prisilietimo. Elizabeta jautė, kad taip pat visa dega. Jai atrodė, kad jie niekada nepasieks savo numerio. Ilgiau laukti tiesiog nebuvo jėgų. Vos spėjo paskui juos užsidaryti durys, kaip jie tuoj pat puolė vienas kitam į glėbį, kankinami laukinio, nežaboto geismo, kaip viesulas pastvėrusio jų sielas ir metusio juos į vienas kito glėbį. Jis paėmė ją ant rankų ir nunešė į miegamąjį. Jie vos spėjo nusiplėšti nuo savęs drabužius. Mes tartum maži, nekantrūs vaikai, vaikai, šmėstelėjo Elizabetai galvoje, ir jai buvo nė motais, kodėl Risas taip ilgai bijojo prieiti. Tačiau dabar tai jau buvo nesvarbu. Svarbiausia, kad jie jaučia vienas kito kūną, ir šitas pojūtis dovanoja jiems kankinančią saldybę. Elizabeta švelniai išsilaisvino iš jo glėbio ir ėmė bučiuoti jo liesą, įsitempusį kūną, jausdama jo aksominį tvirtumą. Jo rankos paguldė ją šono, ir tuojau pat jo burna pripuolė prie jos šlaunų, praskirdama jas, palaisvindama vietos liežuviui, slystelėjusiam į jų svaiginančią saldybę, ir, kai abu jau daugiau negalėjo pakelti juos pripildžiusios palaimos, jis užgulė iš viršaus ir švelniai įėjo į ją, giliai giliai, lėtai sukdamas klubais, ir ji pajuto jo ritmą, jų ritmą, visatos ritmą, ir nelauktai viskas ėmė skrieti ir suktis aplinkui, judėjo vis greičiau ir greičiau, ir išsiveržęs į laisvę, pratrūko svaiginančiu sprogimu, ir pasaulis, ir ramybė vėl įsivyravo žemėje.

Jie gulėjo vienas kito glėbyje, ir laiminga Elizabeta palaimingai galvojo: *„Ponia Ris Viljams".*

46 skyrius

- Atleiskite, ponia Viljams, - pasigirdo selektoriuje Henrietos balsas, - jus nori matyti inspektorius Hornungas. Sako, kad tai labai skubus reikalas.

Elizabeta nustebusi žvilgtelėjo į Risą. Jie tiktai vakar vakare sugrįžo į Ciūrichą iš Rio ir vos prieš keletą minučių atvyko į darbą. Risas gūžtelėjo pečiais.

- Sakyk, tegul jį įleidžia. Pažiūrėsime, kas čia per skubumas.

Po kelių minučių jie jau trise sėdėjo jos kabinete.

- Dėl kokios priežasties jūs norėjote mane matyti, inspektoriau? - paklausė Elizabeta.

Maksas Hornungas nemokėjo bendrauti pagal aukštuomenės taisykles. Todėl be užuolankų pasakė:

- Kažin kas mėgina jus nužudyti.

Žiūrėdamas į iš karto išblyškusį jos veidą, Maksas pajuto sąžinės graužatį, mintyse iškeikęs save dėl netaktiškumo ir nemokėjimo tinkamai tvarkyti tokius delikačius dalykus.

- Kokius niekus jūs čia tauškiate, inspektoriau? - pratrūko Risas Viljamsas.

Maksas, žiūrėdamas Elizabetai tiesiai į akis, tęsė:

- Į jūsų gyvybę jau dukart kėsinosi. Galimas ir trečias pasikėsinimas.

- Aš... jūs... - užsikirsdama pasakė Elizabeta, - jūs turbūt klystate.

- Ne, mem. Liftas buvo tyčia sugadintas.

Ji tylėdama žiūrėjo į jį, ir jos akyse atsispindėjo kažin koks slaptas jausmas, toks gilus, kad net ir Maksas nesugebėjo jo suvokti.

- Lygiai kaip ir džipo avarija.

Pagaliau Elizabeta atgavo balsą.

- Jūs klystate. Tai buvo aiškiai nelaimingas atsitikimas. Džipas buvo tvarkingas. Sardinijos policija gali tai patvirtinti.

- Ne.

- Aš mačiau džipą savo pačios akimis, - spyrėsi Elizabeta.

- Ne, mem. Jūs tiktai matėte, kaip jūsų akivaizdoje tikrino kažin kokį džipą. Bet tai buvo ne jūsų džipas.

Risas ir Elizabeta visiškai apstulbę įsmeigė į jį akis.

Maksas tęsė:

- Jūsų džipo tame garaže niekada nebuvo. Aš jį radau automobilių kapinyne Olbijoje. Pagrindinio stabdymo sistemos cilindro varžtas buvo nusuktas, ir ištekėjo stabdžio

skystis. Štai kodėl jūs negalėjote sustabdyti. Kairysis priekinis sparnas buvo suplotas kaip blynas, ir ant jo ligi šiol matyti žalių medžių syvų patakai, tų medžių, į kuriuos jūs įsirėžėte. Laboratorijos analizė patvirtino tai, ką aš dabar jums sakau.

Buvęs košmaras iš visų pusių vėl apsupo ją. Elizabeta pajuto, kaip vis giliau grimsta į jį, tartum staiga atsivėrę atminties šliuzai iš karto paleido srautus siaubingų, sielą stingdančių prisiminimų apie košmarišką lėkimą kalnų keliu.

- Nesuprantu, - įsiterpė Risas. - Kaip niekas?...

Maksas atsigręžė į Risą.

- Džipai visi kaip dvyniai. To jie ir tikėjosi. Kai ji įsirėžė į medį, užuot nulėkusi į prarają, jiems teko improvizuoti. Svarbiausia buvo neleisti, kad kas nors pamatytų džipą. Tai turėjo atrodyti, kaip nelaimingas atsitikimas. Jie manė, kad džipas nuskęs jūroje. Ir, be abejo, būtų ją pribaigę ant kalno, kai ji įsirėžė į medžius, bet juos aplenkė techninio aptarnavimo brigados vaikinai, kurie nuvežė Elizabetą į ligoninę. Tada jie greitai surado kitą džipą, truputį jį aplamdė ir pastatė panelės Elizabet Rof džipo vietoje, ligi policijos atvykimo į įvykio vietą.

- Jūs visą laiką sakote „jie", - pasakė Risas.

- Tas, kas visa tai darė, turėjo bendrininkų.

- Bet kam reikia mane žudyti? - paklausė Elizabeta.

- Tam, kas nužudė jūsų tėvą.

Kokią sekundės dalį ją pagavo nerealumo jausmas, jai atrodė, kad visa tai atsitiko kažin kam kitam, o ne jai. Tarsi košmaras tuoj išsisklaidys kaip dūmai.

- Jūsų tėvą nužudė, - tęsė Maksas. - Jam pakišo palydovą, kuris jį ir nužudė. Jūsų tėvas į Šamoni nuskrido ne vienas. Su juo buvo dar kažin kas.

Kai Elizabeta prašneko, jos balsas skambėjo dusliai, kaip iš karsto.

- Kas?

Maksas žvilgtelėjo į Risą ir tarė:

- Jūsų vyras.

Žodžiai, atrodė, pasiekė ją iš labai toli, skambėdami tai garsiau, tai visiškai užgesdami, ir jai pasirodė, kad ji eina iš proto.

- Liza, - tarė Risas, - Semo mirties dieną aš ten nebuvau.

- Jūs buvote Šamoni drauge su juo, pone Viljamsai, - atkakliai pakartojo Maksas.

- Tai tiesa, - Risas dabar kreipėsi tiktai į Elizabetą. - Bet aš išvažiavau dar prieš jiems išeinant į kalnus.

Elizabeta pažiūrėjo į jį.

- Kodėl tu man to nepasakei?

Jis užsikirto, bet paskui, atrodė, kažką nusprendęs, tęsė:

- Aš su niekuo nesiryžau apie tai kalbėti. Paskutiniais metais kažin kas tikslingai ir atkakliai sabotavo „Rofą ir sūnus". Tai daroma buvo gana gudriai ir iš šalies atrodė kaip atsitiktinių incidentų grandinė. Bet man pasirodė, kad už viso to slypi tam tikra sistema, ir aš pasidalinau savo samprotavimais su Semu, ir jis nusprendė pasamdyti privatų seklį tyrimui.

Elizabeta žinojo, kas eis po šitų žodžių, ir drauge su nepaprastu palengvėjimu ji pasijuto nusikaltusi Risui. Pasirodo, jam viskas buvo žinoma apie slaptą ataskaitą. Jai reikėjo jam viską iš karto papasakoti, o ne slėptis.

Risas atsisuko į Maksą.

- Semui buvo pateikta tyrimo ataskaita, kuri patvirtino mano įtarimą. Jis paprašė mane atvykti į Šamoni, kad aptartume veikimo planą. Aš nuvykau. Mes nusprendėme, kad, kol nerasime kaltininko, viską laikysime paslaptyje, - jo balse pasigirdo kartėlis, - tačiau kažin kam, matyt, pavyko apie tai sužinoti. Tikriausiai Semas todėl ir žuvo, kadangi tas „kažin kas" suprato, kad mes štai štai jį pagausime. Ataskaita dingo.

- Ji pakliuvo man, - pasakė Elizabeta.

Risas klausiamai į ją pažiūrėjo.

- Ji buvo tarp Semo asmeninių daiktų, - atsakė ji į nebylų jo klausimą, paskui, kreipdamasi į Maksą, pasakė: - Ata-

skaitoje tvirtinama, kad tas „kažin kas" yra vienas „Rofo ir sūnų" direktorių tarybos narys. Bet juk kiekvienas jų turi didelį koncerno akcijų paketą. Niekaip nesuprantu, kam kaišioti pagalius į savo ratus?

- O tam, ponia Viljams, - paaiškino Maksas, - kad išprovokuotų paniką, kuri privers bankus pareikalauti savo kreditų. Drauge jie norėjo priversti jūsų tėvą, kad sutiktų laisvai parduoti koncerno akcijas. Tas, kuris visa tai organizuoja, kol kas geidžiamo rezultato nepasiekė. Todėl jūsų gyvybei tebegresia pavojus.

- Tada būtina, kad policija saugotų ją dieną ir naktį, - pareikalavo Risas.

Maksas sumirksėjo ir lygiu balsu pasakė:

- Jūsų vietoje, pone Viljamsai, aš taip nesijaudinčiau. Nuo to laiko, kai ji ištekėjo už jūsų, policija nenuleidžia nuo jos akių.

47 skyrius

BERLYNAS

Pirmadienis, gruodžio 1 d. - 10.00

Skausmas buvo nepakeliamas, ir ištisą mėnesį jis stoiškai jį kentėjo. Gydytojas jam paliko kažin kokių tablečių, bet jis bijojo jas gerti. Jis visą laiką privalo būti budrus, kad Ana vėl nemėgintų jo nužudyti arba pabėgti.

- Jums būtina gulti į ligoninę, - pasakė jam gydytojas. - Jūs netekote daug kraujo...

- Jokiu būdu!

Valteris negalėjo sau leisti atsigulti į ligoninę. Juk tada jo sužeidimo pobūdis paaiškės policijai. Jis išsikvietė į namus savo filialo gydytoją, nes žinojo, jog tas viską laikys paslaptyje. Jo namuose policijai nėra ko veikti! Bent jau ne dabar, dar ne laikas. Gydytojas, viduje degdamas iš smalsumo, užsiuvo žiojėjusią žaizdą. Baigęs savo darbą, paklausė:

- Pone Hasneri, gal man atsiųsti čia slaugę?

- Ne, nereikia. Mane prižiūrės mano žmona.

Tai buvo prieš mėnesį. Valteris paskambino savo sekretoriui ir pasakė, jog susirgo ir gulės namuose.

Atmintyje iškilo ta siaubinga akimirka, kai Ana netikėtai pamėgino jį nužudyti. Jis pasisuko kaip tik laiku, ir užuot pataikę į širdį, žirklės įsmigo į petį. Nuo skausmo ir šoko jis vos neprarado sąmonės, bet vis dėlto rado jėgų nutempti Aną į miegamąjį ir ją ten užrakinti. O ji visą laiką rėkė:

- Ką tu padarei vaikams?! Ką tu padarei vaikams?!

Nuo to laiko Valteris laikė ją užrakinęs miegamajame. Pats gamino jai valgį. Atnešdavo padėklą prie durų, atrakindavo duris, įeidavo į miegamąjį ir vėl uždarydavo duris. Užsiglaudusi tolimiausiajame nuo jo kampe, ji visada kuždėjo vieną ir tą patį:

- Ką tu padarei vaikams?

Kartais, kai jis atidarydavo miegamojo duris, tai rasdavo ją prie sienos. Prikišusi prie jos ausį, ji stovėjo nejudėdama, įsiklausydama, ar neišgirs kokio nors garso, liudijančio, kad namuose yra jų sūnus ir dukra. Valteris suprato, kad laiko jam liko labai mažai. Staiga jo mintis pertraukė vos girdimi šlepsintys žingsniai. Jis įsiklausė. Garsas pasikartojo. *Viršuje kažkas vaikščiojo po kambarius. Bet namuose neturėjo nieko būti. Jis pats uždarė visas duris.*

Ponia Mendler valė viršuje. Ji buvo padienininkė ir tiktai antrą kartą atėjo sutvarkyti namų. Darbas čia jai buvo ne prie širdies. Praeitą trečiadienį, kai ji tvarkė kambarius ponas Hasneris vaikščiojo jai iš paskos, tarsi bijojo, kad ji ką nors pavogs. Kai ji pamėgino lipti į viršų, kad tenai padarytų tvarką, jis neleido jai to padaryti, greitai jai sumokėjo ir išsiuntė namo. Jo manieros ir tonas tada ją gerokai išgąsdino.

Šiandien, *Gott sei Dank,* jo niekur nesimatė. Ponia Mendler atsirakino raktu duris. Namuose buvo nenatūraliai tylu, ir ji nusprendė, kad šeimininkai kur nors išėję. Ji sutvarkė vieną miegamųjų ir rado ten ant stalelio besivoliojančių smulkių pinigų ir auksinę dėžutę piliulėms sudėti. Eidama kiek toliau koridoriumi, pamėgino atidaryti kito

miegamojo duris. Durys buvo užrakintos. Keista. Gal jie ten laiko ką nors vertingo? Kai vėl pasuko rankeną, išgirdo iš vidaus moterišką balsą:

- Kas ten? - sukuždėjo jis.

Ponia Mendler išgąstingai atitraukė ranką.

- Kas jūs? Kas ten?

- Ponia Mendler, valytoja. Ar išvalyti jūsų miegamąjį?

- Deja, aš užrakinta iš išorės. - Balsas skambėjo garsiau ir su isterijos atspalviu. - Padėkite man! Prašau! Iškvieskite policiją. Pasakykite jiems, kad mano vyras nužudė vaikus. Ir nužudys mane. Paskubėkite! Pasistenkite išeiti iš čia, kol jis...

Ant ponios Mendler peties nusileidusi ranka staigia pasuko ją, ir ji atsidūrė veidas į veidą su ponu Hasneriu. Jis buvo išbalęs kaip drobė.

- Ko jūs čia vis šniukštinėjate ir žvalgotės? - ligi skausmo spausdamas jos ranką, paklausė jis.

- Aš... aš nešniukštinėju, - virpančiu balsu atsakė ji. - Šiandien mano valymo diena. Agentūra...

- Aš juk sakiau, kad mums niekas nereikalingas. Aš... - jis nebaigė sakyti.

Ar iš tikrųjų jis paskambino į agentūrą? Jis, matyt, norėjo tai padaryti, bet skausmas buvo toks stiprus, kad neprisimena, padarė tai ar ne. Ponia Mendler iš apačios į viršų pažiūrėjo į jį, ir tai, ką ji perskaitė jo akyse, sukėlė siaubą.

- Bet man niekas nieko nepasakė, - tarė ji.

Jis stovėjo, atidžiai įsiklausydamas į garsus už užrakintų durų. Tylu. Tada jis vėl atsisuko į ponią Mendler.

- Nešdinkitės iš čia. Kad aš jūsų čia daugiau nematyčiau.

Jos nereikėjo ilgai prašyti. Jis pamiršo su ja atsiskaityti, bet kišenėje ji turėjo auksinę dėžutę piliulėms ir šiek tiek smulkių. Jai buvo gaila vargšės moters, uždarytos miegamajame. Ji labai norėjo jai padėti, bet nedrįso painiotis į šitą reikalą, kadangi jau seniai buvo policijos įskaitoje.

Ciūriche inspektorius Maksas Hornungas skaitė teleksą, gautą iš Vyriausiosios Interpolo valdybos Paryžiuje:

„Sąskaita už juostą, kurioje nufilmuotas filmas - ,,gesintojas", pervesta į ,,Rofo ir sūnų" vyriausiojo operatyvinio valdytojo banko sąskaitą. Betarpiškas pirkėjas koncerne nedirba. Mėginame rasti jo buvimo vietą. Negaišdami pranešime. Pranešimo pabaiga".

Paryžiuje policija ištraukė iš Senos pliką skenduolę. Iš išorės jai buvo aštuoniolika ar devyniolika metų. Ji buvo blondinė, o ant kaklo turėjo pasirišusi raudoną kaspiną.

Ciūriche Elizabetą Viljams kiaurą parą saugojo policija.

48 skyrius

Ryškiai plykstelėjo baltą lemputė. Tai reiškė, kad skambina asmeniniu telefonu. Šitą numerį žinojo tik keletas žmonių. Risas pakėlė ragelį.

- Alio.

- Labas rytas, mielasis.

Aišku, šiek tiek pakimusį balsą buvo neįmanoma nepažinti.

- Tau nederėjo man skambinti.

Ji nusijuokė.

- Anksčiau tave nelabai jaudino šitie dalykai. Niekada nepatikėsiu, kad Elizabeta sugebėjo tave prijaukinti per tokį trumpą laiką.

- Ko tau iš manęs reikia?

- Noriu su tavimi pasimatyti šiandien vakare.

- Tai neįmanoma.

- Nepykink manęs, Risai. Man atvažiuoti į Ciūrichą ar...

- Ne, tiktai ne Ciūriche, - jis sutriko. - Aš pats atvažiuosiu.

- Šitaip jau geriau. Tada senojoje vietoje, kaip ir visada *cheri.*

Ir Elen Rof-Martel padėjo ragelį.

Risas lėtai padėjo ragelį ir susimąstė. Iš jo pusės tai buvo tiktai trumpas susižavėjimas gražia ir temperamentinga moterimi. Visa tai jau praeityje. Tačiau atsikratyti Elenos buvo ne taip paprasta. Šarlis jai įgriso ligi gyvo kaulo, o dabar ji norėjo Riso.

- Mes puikiai vienas kitam tinkame, - kalbėjo ji.

Elena Rof-Martel visada žinojo, ko nori. Ir jai priešginiauti buvo pavojinga. Risas nusprendė, kad vis dėlto bus teisingiau nuskristi į Paryžių. Reikia leisti jai suprasti, kad tarp jų viskas baigta.

Po kelių minučių jis jau įėjo į Elizabetos kabinetą. Pamačiusios jį, jos akys nušvito. Ji apkabino rankomis jo kaklą ir sukuždėjo:

- Aš kaip tik galvojau apie tave. Pabėkime iš darbo ir važiuojame namo.

Jis nusišypsojo.

- Tu daraisi seksualine maniake.

Ji glaudžiau prisispaudė prie jo.

- Žinau, Šaunu, tiesa?

- Bijau, kad šiandien vakare privalau skristi į Paryžių, Liza.

Ji net nesugebėjo nuslėpti savo nusivylimo.

- Nori, aš skrisiu su tavimi?

- Nėra prasmės. Nedidelis dalykinis susitikimas. Grįšiu šiek tiek vėliau ir mudu drauge pavakarieniausime.

Kai Risas įėjo į pažįstamą viešbutį kairiajame Senos krante, Elena, sėdėdama prie stalelio, jau laukė jo. Kiek Risas atsiminė, ji niekada nevėluodavo. Visada susikaupusi, veikli, nuostabiai graži, protinga, puiki meilužė, ir vis dėlto kažin ko jai trūko. Elena nepažino užuojautos jausmo. Jos negailestingume buvo šalto nepermaldaujamo žudiko išskaičiavimo. Ji iš savo kelio šlavė viską. Risui visai nesinorėjo pakliūti į jos aukų sąrašą. Jis atsisėdo prie jos stalelio.

- Tu neblogai atrodai, mielasis, - pasakė ji. - Vedybos tau aiškiai išėjo į naudą. Ar Elizabeta lovoje gera?

Jis tiktai nusišypsojo stengdamasis sušvelninti jos netaktą.

- Tai neturi nieko bendro su tavimi.

Elena palinko į priekį ir paėmė jo ranką į savąją.

- Ak, *cheri,* dar ir kaip. Tai svarbu mums *abiems.*

Ji ėmė švelniai glostyti jo ranką, ir jis mintyse įsivaizdavo ją lovoje. Tigrė, nepažabota, laukinė, sumani ir nepasotinama. Jis pamažėle ištraukė ranką.

Elenos akys pasidarė šaltos.

- Kaip tau patinka „Rofo ir sūnų" prezidento vaidmuo, Risai?

Jis beveik pamiršo, kokia garbėtroška ir godi ji buvo. Atmintis atgaivino jų nepabaigiamus pokalbius viena ir ta pačia tema. Ji tiesiog kliedėjo dėl koncerno prezidentės vietos. Tu ir aš, Risai. Jeigu pašalinti Semą, kokia mums su tavimi atsivertų veikimo erdvė.

Ir net lovoje: *tai mano firma, mielasis. Mano gyslose teka Semiuelio kraujas. Mano. Aš taip noriu. O, mylėk mane stipriau, Risai.*

Valdžia buvo Elenai pats stipriausias lytinis stimuliatorius. Ir pavojus.

- Kam tau prireikė manęs? - paklausė Risas.

- Man atrodo, atėjo laikas pagalvoti apie ateitį.

- Nesuprantu, apie ką tu kalbi.

- Aš tave, brangusis, per daug gerai pažįstu, - pasakė ji piktai. - Tu toks pats garbėtroška, kaip ir aš. Manai, kad nežinoma, kodėl tu tiek metų sutikai būti tik Semo šešėliu, kai tu turėjai daugybę pasiūlymų vadovauti firmoms? Todėl, kad tu buvai tikras, jog vieną gražią dieną, būtent tu tapsi „Rofo ir sūnų" galva.

- O ar tau neatrodo, kad aš galėjau pasilikti firmoje todėl, kad mylėjau Semą?

Ji šyptelėjo.

- Žinoma, *cheri.* Ir todėl dabar tu vedei jo mažytę žavingą mergytę.

Iš savo piniginės ji išsitraukė ploną juodą cigarą ir prisidegė jį platininiu žiebtuvėliu.

- Šarlis sako, kad kontrolinį akcijų paketą Elizabeta pasiliko sau ir kad ji prieš, jog akcijos būtų laisvai parduodamos.

- Taip, taip ir yra, Elena.

- O tau ar nešovė į galvą, kad, jeigu jai kas nors nenumatyta atsitiktų, būtent tu paveldėsi visą jos turtą?

Neatsakydamas Risas įsmeigė į ją ilgą žvilgsnį.

49 skyrius

Savo namuose Olgiatoje Ivas Palacis atsitiktinai žvilgtelėjo pro svetainės langą ir nutirpo iš baimės. Privažiuojamąja alėja prie namo važiavo Donatela su jų sūnumis. Simoneta buvo viršuje, ilsėjosi po pietų. Virdamas pykčiu, pasirengęs viskam, net žmogžudystei, Ivas galvotrūkčiais išpuolė pasitikti savo antrosios šeimos. Jis buvo toks dosnus šitai moteriai, toks geras, taip ją mylėjo, ir štai dabar ji tyčia mėgina sugriauti jo karjerą, išardyti jo santuoką, sugadinti jam gyvenimą. Donatela išlipo iš „Lanca flavia", kurią jis pats jai padovanojo. Kokia ji vis dėlto graži! Paskui ją iš mašinos iššoko berniukai ir puolė jam ant kaklo. O, kaip Ivas juos mylėjo! O, kaip būtų šaunu, kad Simoneta dar nebūtų nubudusi!

- Aš atvažiavau pasikalbėti su tavo žmona, - ryžtingai pasakė Donatela ir, pasisukusi į berniukus, paliepė: - Berniukai, paskui mane.

- Ne! - užsiplieskė Ivas.

- Kaip tu mane sustabdysi? Nepamatysiu jos šiandien, pamatysiu rytoj.

Ivas buvo prispaustas prie sienos. Visi pabėgimo keliai buvo atkirsti. Ir vis dėlto jis suprato, kad nei ji, nei kas nors kitas negalės sunaikinti to, ką jis taip sunkiai pasiekė savo rankomis. Ivas laikė save padoriu žmogumi ir nenorėjo daryti to, kam jį spyrė aplinkybės, ir net ne tiek dėl savęs, kiek dėl Simonetos ir Donatelos, dėl visų savo vaikų.

- Tu gausi savo pinigus, - pažadėjo Ivas. - Duok man penkias dienas.

Donatela pažiūrėjo jam tiesiai į akis.
- Penkias dienas, - pasakė ji.

Londone seras Alekas dalyvavo parlamento debatuose Bendruomenių rūmuose. Jis turėjo daryti pranešimą dėl darbininkų streikų bangos, kuri grėsė didžiuliais nuostoliais Britanijos ekonomikai. Tačiau jam buvo sunku susikaupti. Jis galvojo apie telefono skambučius, kurie kelias paskutines savaites nedavė jam ramybės. Kad ir kur jis būtų - klube, pas kirpėją, restorane, tolimame susitikime, - jie nuolat jį surasdavo. Ir kiekvieną kartą Alekas paprasčiausiai padėdavo ragelį. Jis suprato, kad jų reikalavimas - tai tiktai pradžia. Įgiję jam galios, jie prisikas prie jo akcijų ir ims valdyti dalį milžiniškos farmacijos korporacijos, gaminusios įvairius vaistus ir narkotikus. Šito jis negalėjo leisti. Jis skambino jiems keturis, o kartais ir penkis kartus per dieną, ir jo nervai buvo kraštutinai įtempti. Šiandien jam kėlė nerimą tai, kad jie *apskritai neskambino*. Jis galvojo, kad jie paskambins pusryčių metu, paskui jis laukė jų skambučio klube priešpiečiaudamas. Tačiau telefonai tylėjo, ir šitas tylėjimas atrodė jam pikta lemiantis. Dabar, kreipdamasis į parlamento narius, jis mėgino apie tai negalvoti.

- Darbininkai neturi ištikimesnio už mane draugo. Mūsų darbininkų klasė - tai valstybės pagrindas. Būtent darbininkams šalis ir mes visi, jos piliečiai, turime būti dėkingi už savo pažangą. Jie - tikras valstybės elitas, jo plieninis stuburas, laikantis geros senosios Anglijos gerovę ir klestėjimą. - Jis padarė pauzę. - Tačiau tautų likimui ateina laikas, kuris reikalauja iš jos žmonių tam tikrų aukų...

Jis kalbėjo visai mechaniškai, net neįsigilindamas į tariamus žodžius. Galbūt pagalvojo jis, jam vis dėlto pavyko jų atsikratyti, kai jis nepasidavė šantažuojamas. Galų gale jie buvo tiktai smulki nusikaltėlių gauja. O jis buvo seras Nikolsas, parlamento narys. Greičiausiai dabar jie paliks jį ramybėje visam laikui. Seras Alekas pabaigė kalbą, pasigirdo eilinių parlamento narių griausmingi plojimai.

Einantį iš posėdžių salės jį sustabdė parlamento tarnautojas.

- Sere Alekai, aš įpareigotas jums šį tą pasakyti.

Alekas atsigręžė.

- Klausau.

- Jums reikia skubiai važiuoti namo. Įvyko nelaimingas atsitikimas.

Kai jis parvažiavo, Vivianą jau nešė į „greitosios pagalbos" mašiną. Šalia jos bruzdėjo gydytojas. Alekas, dar nespėjęs kaip reikiant sustabdyti, kaip kulka iššoko iš mašinos. Jis žvilgtelėjo į gulinčios ant neštuvų baltą, be kraujo lašo, žmonos veidą ir atsisuko į gydytoją.

- Kas atsitiko?

Gydytojas bejėgiškai skėstelėjo rankomis.

- Nežinau, sere Alekai. Kažin kas man paskambino ir pasakė, kad įvyko nelaimingas atsitikimas. Kai aš atvažiavau, radau ledi Nikols ant miegamojo grindų. Jos... jos keliai buvo vinimis prikalti prie grindų.

Alekas užmerkė akis, mėgindamas įveikti staiga kilusį vėmulį. Burnoje jau jautėsi tulžies skonis.

- Mes, suprantama, padarysime viską, ką leis mūsų jėgos, bet manau, kad jūs turite būti pasirengęs pačiam blogiausiam dalykui. Vargu ar ledi Viviana galės kada nors vaikščioti.

Alekas pajuto, kad jam užgniaužė kvapą. Svirduliuodamas jis nuėjo prie „greitosios pagalbos" mašinos.

- Mes įšvirkštėme jai didelę dozę raminamųjų, - pasakė gydytojas. - Ji gali jūsų nepažinti.

Alekas atrodė, net neišgirdo jo žodžių. Jis sunkiai įsikeberiojo į „greitosios pagalbos" mašiną, atsisėdo ant atlenkiamos sėdynės ir įsmeigė akis į savo žmoną, nepastebėjęs, kaip uždarė užpakalines duris, kaip sukaukė sirena ir kaip „greitosios pagalbos" mašina pajudėjo. Jis paėmė šaltas Vivianos rankas į savąsias. Ji atmerkė akis.

- Alekai, - neaiškiai sušnarėjo ore.

Jos akys priplūdo ašarų.

- Mano mieloji, mano mieloji...

- Dviese... su kaukėmis... prispaudė mane prie grindų... sulaužė man kojas... dabar niekada negalėsiu šokti... visam laikui liksiu invalidė, Alekai... Ar tu manęs nepamesi?

Jis įsikniaubė galva į jos petį ir pravirko. Tai buvo nepaguodžiamos nevilties ašaros, tačiau šitose ašarose buvo ir tai, dėl ko jis pats sau bijojo prisipažinti. Jose buvo palengvėjimas. Tapusi invalide Viviana dabar priklausys tiktai jam.

Bet Alekas žinojo, kad šituo viskas nesibaigs. Jie dar netarė paskutinio savo žodžio. Tai buvo tiktai pirmas skambutis. Atsikratyti jų galutinai jis galės tiktai tada, kai padarys tai, ko jie reikalauja.

Ir nedelsdamas.

50 skyrius

CIŪRICHAS

Ketvirtadienis, gruodžio 4 d.

Lygiai vidudienį Vyriausiosios Ciūricho „Kriminalpolicaj" valdybos komutatoriuje pasigirdo telefono skambutis, kuris buvo tuoj pat perjungtas į vyriausiojo inspektoriaus Šmito kabinetą. Kai vyresnysis inspektorius baigė kalbėti telefonu, jis tuoj pat leidosi ieškoti inspektoriaus Makso Hornungo.

- Viskas baigta, - pasakė jis Maksui. - Rofo byla baigta. Žmogžudys rastas. Greitai lėkite į oro uostą. Jūs dar spėsite į savo lėktuvą.

Maksas sumirksėjo.

- O kurgi aš skrendu?

- Į Berlyną.

Vyresnysis inspektorius surinko Elizabetos Viljams telefono numerį.

- Skambinu jums, kad praneščiau gerą naujieną, - pasakė jis. - Daugiau apsauginiukų jums nereikės! Žmogžudys sugautas.

Elizabeta mėšlungiškai sugniaužė telefono ragelį. Galų gale ji sužinos savo beveidžio priešo vardą.

- Kas jis? - paklausė ji.

- Valteris Hasneris.

Jie lėkė autostrada Vanzės link. Maksas sėdėjo ant užpakalinės sėdynės drauge su majoru Vagemanu, o priekyje sėdėjo dar du inspektoriai. Mašina laukė Makso „Tempelhofo" oro uoste, ir majoras trumpai išdėstė jam reikalo esmę.

- Namas apsuptas iš visų pusių, - užbaigė jis, - bet vis tiek reikia būti labai atsargiam. Žmoną jis laiko kaip įkaitę.

- O kaip jums pavyko išsiaiškinti? - paklausė Maksas.

- Jūsų padedami. Būtent todėl aš ir norėčiau, kad jūs asmeniškai dalyvautumėte jo gaudynėse.

Maksas nustebęs kilstelėjo antakius.

- Mano padedami?

- Prisimenate, jūs man papasakojote apie jo vizitą pas psichiatrą? Vidinės nuojautos raginamas aš išsiunčiau Hasnerio aprašymą kitiems gydytojams psichiatrams ir išsiaiškinau, kad jis kreipėsi pagalbos daugiau nei į šešis gydytojus. Ir kiekvieną kartą kitu vardu. Ir daugiau pas tuos gydytojus nepasirodė. Jis žinojo, kad serga. O prieš porą mėnesių mums paskambino jo žmona, bet, kai mūsų žmonės nuvažiavo, kad išsiaiškintų, koks reikalas, ji juos pasiuntė atgal.

Jie išsuko iš autostrados. Dabar jau buvo netoli.

- Šiandien rytą mums paskambino padieninink ponia Mendler. Ji pranešė, kad kai pirmadienį atėjo tvarkyti Hasnerių namą, tai su šeimininke jai teko bendrauti pro iš išorės užrakintas miegamojo duris. Ponia Hasner jai pasakė, kad vyras nužudė vaikus, o dabar ketina ir ją nužudyti.

Maksas tankiai sumirksėjo.

- Ji ten buvo *pirmadienį?* O paskambino tiktai šiandien?

- Ponios Mendler gana turtinga kriminalinė praeitis. Ji bijojo mums skambinti. Vakar vakare ji apie viską papasakojo savo draugužiui, ir jis patarė jai paskambinti mums.

Jie atvažiavo į Vanzę. Mašina sustojo atokiau nuo Hasnerių namo, už neišvaizdaus kito automobilio. Iš jo tuojau pat išlipo civiliai apsirengęs vyriškis ir nuėjo prie mašinos, kurioje sėdėjo majoras Vagemanas ir Maksas.

- Jis vis dar viduje, pone majore. Mano žmonės nenuleidžia nuo namo akių.

- Kaip jūs manote, ar moteris dar gyva?

Policininkas sutriko.

- Nežinau, pone majore. Visos langinės uždarytos iš vidaus.

- Gerai. Viską reikia padaryti tyliai ir greitai. Visi į savo vietas. Pradėsime po penkių minučių.

Policininkas nukūrė vykdyti įsakymo. Majoras Vagemanas pasilenkė prie mašinos ir išsitraukė nedidelę kilnojamąją radijo stotelę. Per ją ėmė negarsiai įsakinėti. Maksas nesiklausė, ką jis sako. Jis galvojo apie tai, ką jam majoras Vagemanas papasakojo prieš keletą minučių. Kažin kas tame pasakojime aiškiai nesutapo. Tačiau klausinėti nebuvo kada. Slėpdamiesi už medžių ir krūmų, iš visų pusių prie namo slinko žmonės. Majoras Vagemanas atsisuko į Maksą.

- Hornungai, ar einate su mumis?

Maksui pasirodė, kad parke ištisa armija. Kurie ne kurie policininkai turėjo šautuvus su optiniais taikikliais, patys jie vilkėjo kulkų neperšaunamomis liemenėmis, kai kurie jų buvo apsiginklavę bukavamzdžiais dujiniais šautuvais. Operacija vyko matematiniu tikslumu. Po majoro Vagemano signalo į žemutinio ir viršutinio aukštų langus buvo įmestos granatos su ašarinėmis dujomis, ir tuo pat metu buvo išlaužtos paradinės ir užpakalinės durys. Tai padarė policininkai su dujokaukėmis. Paskui juos su parengtais pistoletais įsiveržė kiti policininkai.

Kai Maksas ir majoras Vagemanas pro atdaras duris įėjo į svetainę, ji buvo pilnutėlė aštrių dūmų, kurie greitai sklaidėsi, nes visi langai ir durys buvo ligi galo atviri. Du inspektoriai atvedė į svetainę valterį Hasnerį su uždėtais antrankiais. Ant pižamos jis buvo apsivilkęs chalatą, nesiskutęs, įdubusiais skruostais ir paraudusiomis akimis.

Maksas išsproginęs akis žiūrėjo į jį, nes matė pirmą kartą. Jis pasirodė jam kažin koks netikras. *Tikras* buvo tas, kitas Valteris Hasneris, kurio gyvenimas buvo kompiuterių

sudėstytas į skaitmenų kolonėles, grafikus ir schemas. Kas iš jų buvo šešėliu, o kas kūnu?

- Pone Hasneri, jūs areštuotas, - paskelbė majoras Vagemanas. - Kur jūsų žmona?

- Jos čia nėra, - kimiai atsakė Valteris Hasneris. - Ji dingo. Aš...

Viršuje pasigirdo laužiamų durų triukšmas, ir po kelių sekundžių juos pasiekė vieno inspektorių balsas.

- Aš ją radau. Ji buvo užrakinta savo miegamajame.

Veikiai laiptuose pasirodė inspektoriaus lydima drebanti Ana Hasner. Jos plaukai buvo susivėlę, veidas dėmėtas, su nešvarumų patakais, iš akių be atvangos tekėjo ašaros.

- Ačiū Dievui, - kalbėjo ji. - Ačiū Dievui, jūs atėjote!

Atsargiai prilaikydamas ją už alkūnės, inspektorius atvedė ją prie grupelės, stovėjusios didžiulėje svetainėje. Kai Ana Hasner pakėlė akis ir pamatė savo vyrą, ji ėmė veriamai klykti.

- Viskas gerai, ponia Hasner, - pamėgino ją nuraminti majoras Vagemanas. - Jums nėra ko bijoti.

- Mano vaikai, - spiegė ji. - Jis nužudė mano vaikus!

Maksas sekė Valterio Hasnerio veido išraišką. Jo žvilgsnis, nukreiptas į žmoną, buvo kupinas skausmo ir beviltiškumo. Pats jis atrodė prislėgtas ir be jokių gyvybės ženklų, kitaip sakant, gyvas lavonas.

- Ana, - sukuždėjo jis. - O, Ana.

- Jūs turite teisę neatsakyti į mūsų klausimus ir pareikalauti savo advokato, - pasakė jam majoras Vagemanas. - Bet, jeigu jūs mums padėsite, viskas bus jūsų naudai.

Valteris jo net neklausė.

- Kam tu juos iškvietei, Ana? - maldaujamai kreipėsi jis į žmoną. - Kam? Argi mums buvo blogai drauge?

- Vaikai mirę! - šaukė Ana. - Jie mirę!

- Ar tai tiesa?

Valteris teigiamai linktelėjo galva, ir jo akys priminė seno sukriošėlio, kurį nugalėjo gyvenimas, akis.

- Taip... Jie mirę.

- Žmogžudys! Žmogžudys! - suklykė jo žmona.

- Mes norėtume, kad jūs mums parodytumėte jų kūnus, - pasakė majoras Vagemanas. - Tikiuosi, jūs neatsisakysite to padaryti?

Ir staiga Valteris Hasneris pravirko, išterliodamas ašaras po veidą. Jis negalėjo ištarti nė žodžio.

- Kur jie? - paklausė majoras Vagemanas.

Vietoje Valterio atsakė Maksas:

- Vaikai palaidoti Šv. Povilo kapinėse.

Visi, kas buvo svetainėje, kartu pasuko galvas į Maksą.

- Jie mirė gimdymo metu prieš penkerius metus, - paaiškino Maksas.

- Žmogžudys! - vėl suvapėjo Ana Hasner, atsisukusi į savo vyrą.

Ir visi pastebėjo jos žvilgsnyje šmėstelėjusį pyktį.

51 skyrius

CIŪRICHAS

Ketvirtadienis, gruodžio 7 d. - 20.00

Šalta žiemos naktis atėjo iš karto, užgesinusi vos išaušusias trumputes sutemas. Minkšta balta pudra, tučtuojau pagriebta vėjo ir nešiojama po miesto gatves, pabiro sniegas. Apšviesti „Rofo ir sūnų" administracinio pastato ištuštėjusių kabinetų langai plaukė tamsoje, tarsi daugybė blyškiai gelsvų mėnulių.

Elizabeta ligi vėlumos užsisėdėjo savo kabinete, kadangi Risas išvyko į pasitarimą Ženevoje, ir ji kas minutę laukė jo grįžtant. Ji nekantravo pamatyti jį kuo greičiau. Visi jau seniai išsivažinėjo namo. Elizabetą apėmęs nerimas, neleido jai susikaupti prie darbo. Valteris ir Ana niekaip jai neišėjo iš galvos. Ji prisiminė, kaip pirmą kartą pamatė Valterį, jaunuoliškai grakštų, gražų ir ligi ausų įsimylėjusį Aną arba vaidinusį įsimylėjėlio vaidmenį. Kad ir kaip ten būtų, tačiau sunku buvo patikėti, kad dėl visų tų siaubingų bėdų, užgriuvusių koncerną, kaltas Valteris. Jai buvo siaubingai gaila Anos. Keletą kartų ji mėgino prisiskambinti, tačiau niekas nekėlė ragelio. Reikės kaip nors būtinai nu-

skristi į Berlyną ir pamėginti nuraminti Aną. Netikėtai suskambėjo telefonas. Ji krūptelėjo ir greitai pakėlė ragelį. Kitame laido gale suskambėjo Aleko baksas, ir Elizabeta labai apsidžiaugė.

- Girdėjai apie Valterį? - paklausė Alekas.

- Taip. Siaubinga. Net patikėti negaliu.

- O tu, Elizabeta, ir netikėk.

Jai pasirodė, kad ji blogai išgirdo.

- Ką?

- Netikėk. Valteris niekuo neprasikalto.

- Bet policija tvirtina...

- Jie klysta. Valterį mes su Semu patikrinome patį pirmutinį. Jis visai ne tas, ko mes ieškome.

Elizabeta sutrikusi įsmeigė akis į telefono aparatą. *Jis ne tas, ko mes ieškome.*

- Aš... man... nesuprantu, apie ką tu kalbi, Alekai? - užsikirsdama pasakė ji.

- Aš nenorėčiau apie tai kalbėti telefonu, - neryžtingai pradėjo, Alekas, - bet niekaip negaliu nutaikyti minutėlės ir pasikalbėti su tavim vienu du.

- Pasikalbėti su manimi? Dviese? Apie ką? - paklausė Elizabeta.

- Paskutiniais metais kažin kas sabotavo koncerną. Viename mūsų fabrikų Pietų Amerikoje įvyko sprogimas, paskui buvo pavogti patentai, neteisingai suženklinti vaistai. Visko neišvardinsiu. Aš nuėjau pas Semą ir pasiūliau pasamdyti seklį iš šalies, kad ištirtų ir sužinotume, kas už viso to slepiasi. Mes susitarėme su niekuo to neaptarinėti.

Laikas, atrodo, sustojo ir žemė liovėsi suktis apie savo ašį, visa tai girdėjo anksčiau. Ją pasiekė žodžių prasmė, kuriuos ištarė Alekas, bet ausyse skambėjo Riso balsas, sakęs: „... *kažin kas tikslingai ir atkakliai sabotavo „Rofą ir sūnus". Tai buvo daroma gana gudriai ir iš išorės atrodė lyg atsitiktinių incidentų grandinė. Bet man pasirodė, kad už viso to slypi tam tikra sistema, ir aš pasidalinau savo samprotavimais su Semu, ir mes nusprendėme pasamdyti privatų seklį, kad atliktų nepriklausomą tyrimą".*

Aleko balsas ragelyje tęsė:

- Jis pateikė savo ataskaitą, ir Semas paėmė ją su savimi į Šamoni. Mes ją aptarėme su juo telefonu.

Ir vėl Elizabetos ausyse suskambėjo Riso balsas: *„... Semas paprašė mane atvažiuoti į Šamoni, kad apsvarstytume planą... Mes nusprendėme, kad, kol nerasime kaltininko, viską laikysime paslaptyje".*

Elizabetai staiga pasidarė sunku kvėpuoti. Tačiau, kai ji prašneko, pasistengė, jog balsas neišduotų jos susijaudinimo.

- Alekai, kas dar be tavęs ir Semo žinojo apie ataskaitos egzistavimą?

- Niekas. Štai kur šuo pakastas. Semas manė, kad tas, apie kurį kalbama ataskaitoje, yra aukščiausioje koncerno valdžioje.

Aukščiausioji valdžia. O Risas man nepasakė, kad buvo Šamoni, kol mažylis inspektorius privertė jį tai padaryti.

Lėtai tęsdama žodžius, tarsi žnyplėmis juos trauktų iš savęs, ji pateikė jam ją kankinusį klausimą:

- Ar galėjo Semas apie tai papasakoti Risui?

- Ne. O kodėl tu klausi?

Risas turėjo tiktai vieną būdą sužinoti ataskaitos turinį - jį pavogti. Štai kodėl jis važiavo į Šamoni. Ir ten nužudė Semą. Elizabeta jau nesiklausė, ką kalba Alekas. Triukšmas ausyse nuslopino jo žodžius. Jai ėmė svaigti galva, ir, pagauta netikėtai užplūdusios baimės, ji metė ragelį. Galvoje buvo tikra maišalynė. Tą sykį, prieš džipo avariją, ji paliko Risui raštelį, kad išskrenda į Sardiniją. Tą vakarą, kai įvyko lifto avarija, Risas nedalyvavo Direktorių tarybos posėdyje, bet pasirodė vėliau, kai jos su Keite buvo dviese. *Manau, užbėgsiu jums padėti.* Ir veikiai išėjo. *Ar išėjo?* Ją krėtė drebulys. Čia kokia nors klaida. Negali būti, jog tai būtų Risas! *Ne.* Viskas joje priešinosi tam.

Elizabeta pakilo nuo stalo ir šlitiniuodama nuėjo į Riso kabinetą. Kambaryje buvo tamsu. Ji uždegė šviesą ir apsidairė, nežinodama, ką čia galėtų rasti. Ji nenorėjo jo kaltės įrodymų, ji norėjo rasti jo nekaltumo įrodymų. Buvo nepa-

keliama galvoti, kad žmogus, kurį ji mylėjo, kas ją glamonėjo ir gulėjo vienoje lovoje, gali būti šaltakrauju žudiku.

Ant Riso stalo gulėjo dalykinių susitikimų žurnalas. Elizabeta atsivertė jį ir vertė lapus atgal ligi rugsėjo, ligi tų dienų, kai nusprendė važiuoti savaitgaliui į vilą. Jo kalendoriuje buvo įrašyta: „Nairobis". Reikės patikrinti pagal jo pasą, ar tikrai jis ten buvo. Ji ėmė karštligiškai ieškoti stalčiuose jo paso, viduje degdama iš gėdos, tačiau tikėdamasi, kad veikiai viskas labai paprastai išaiškės.

Apatinis stalo stalčius buvo užrakintas. Elizabeta sutriko. Ji žinojo, kad neturi moralinės teisės jį atrakinti. Tai buvo tarsi priesaikos sulaužymas, sąžinės ir tikėjimo įžeidimas, neprašytas įsibrovimas, iš kurio atgal kelio nėra. Risas, žinoma, sužinos, ką ji padarė, ir jai teks jam paaiškinti, kodėl ji tai padarė. Tačiau ji privalo žinoti tiesą. Ji paėmė nuo stalo popieriui pjaustyti peilį ir išlaužė užraktą.

Stalčiuje gulėjo krūvelė įvairių dalykinių užrašų, tarnybinių pranešimų ir žinynų. Pakėlusi juos, rado voką, adresuotą Risui Viljamsui. Raštas buvo moteriškas. Sprendžiant iš antspaudo, laiškas atėjo prieš kelias dienas iš Paryžiaus. Sekundę padvejojusi, Elizabeta atplėšė jį. Tai buvo Elenos laiškas. Jis prasidėjo taip: *„Cheri,* aš keletą kartų mėginau tau prisiskambinti. Mums būtina skubiai susitikti, kad apsvarstytume mūsų planus..." Bet Elizabeta neskaitė laiško ligi galo.

Akies kraštelių ji pastebėjo stalčiaus gilumoje pavogtą ataskaitą:

p. Semui Rofui
konfidencialiai
vienu egzempliuriumi

Kabinetas ėmė plaukti prieš jos akis, ir ji stvėrėsi už stalo krašto, kad nepargriūtų. Tip ji išstovėjo visą amžinybę, užsimerkusi ir laukdama, kol nustos svaigti galva. Dabar jos žmogžudys įgijo veidą. Tai buvo jos vyro veidas.

Tylą perskrodė tolimas atkaklus telefono skambutis. Elizabeta ilgai negalėjo suvokti, iš kur sklido šitas garsas. Paskui lėtai nuėjo į savo kabinetą. Pakėlė ragelį.

Budinčio operatoriaus balsas linksmai pasakė:

- Tiesiog tikrinu, ponia Viljams, ar jūs vietoje. Ponas Viljamsas tiktai ką įėjo į liftą ir kyla į viršų, pas jus.

Ir padarys dar vieną nelaimingą atsitikimą!

Ji buvo vienintelė kliūtis, kurią Risui reikėjo pašalinti, kad pasiglemžtų „Rofą ir sūnus". Kaip ji gali žiūrėti jam į veidą ir apsimetinėti, kad viskas gerai! Bet vos tik jis ją pamatys, iš karto supras, koks reikalas. Bėgti! Apimta panikos ji griebė savo rankinuką ir paltą ir puolė lauk iš kabineto. Sustojo. Kažin ką ji pamiršo? A, pasą. Reikia, kad juos skirtų didelis atstumas, kad jis negalėtų jos rasti. Ji įbėgo į savo kabinetą, pagriebė nuo stalo pasą ir pašėlusiai tvaksinčia širdimi iššoko į koridorių. Indikatoriaus blyksniai greitai bėgo aukštyn.

Aštuntas... devintas... dešimtas...

Elizabeta stačia galva puolė prie laiptų.

52 skyrius

Iš Čivitavekijos į Sardiniją galima nuplaukti keltu, vežusiu kelevius drauge su mašinomis. Elizabeta užvažiavo ant kelto išsinuomotu automobiliu, pasimetusi tarp tuzino kitų mašinų. Oro uoste reikėjo nurodyti savo pavardę, o didžiuliu keltu galima plaukti ir anonimu. Elizabeta buvo viena iš šimtų kitų keleivių, plaukusių keltu poilsiauti į salą. Ji buvo tikra, kad jos niekas neseka, tačiau instinktyviai visą laiką kažin ko bijojo. Risas nuėjo per toli, kad jį būtų galima sustabdyti. Ji buvo vienintelė, kas galėjo jį demaskuoti. Ir jis būtinai pamėgins pašalinti ją iš savo kelio.

Paskubomis bėgdama iš koncerno štabo būstinės, ji dar nežinojo, kur važiuos. Tiktai žinojo, kad turi nedelsdama bėgti iš Ciūricho ir pasislėpti patikimoje vietoje ir kad, kol Risas nesulaikytas, jos gyvybei gresia pavojus. *Sardinija*. Tai buvo pirma, kas jai atėjo į galvą. Ji paliko jam telefonogramą, kad jis paskambintų jai į Sardiniją. Neprisiskambinusi Maksui Hornungui, paprašė operatorių, kad perduotų jam, jog ji išvyko į salą.

Ji pagyvens viloje. Tačiau šį kartą ji ten viena nebus. Ją saugos policija.

Kai keltas atplaukė į Olbiją, Elizabeta pamatė, kad jai pačiai nereikia eiti į policiją. Policija jos jau laukė prieplaukoje. Tiksliau jos laukė Bruno Kampanja, inspektorius, su kuriuo ji buvo susitikusi pas policijos šefą Ferarą. Būtent Kampanja nuvežė ją apžiūrėti džipo kitą rytą po avarijos. Inspektorius greitai priėjo prie Elizabetos mašinos ir pasakė:

- O mes jau ėmėme dėl jūsų nerimauti, ponia Viljams.

Elizabeta nustebusi pažvelgė į jį.

- Mums paskambino iš Šveicarijos policijos, - paaiškino Kampanja, - ir perdavė, kad mes nenuleistume nuo jūsų akių. Štai mes ir tikriname visus lėktuvus ir laivus, kurie atvyksta čia, ieškome jūsų.

Elizabeta su palengvėjimu atsiduso. Maksas Hornungas! Jam jau spėjo pranešti apie jos skambutį. Inspektorius Kampanja žvilgtelėjo į jos pavargusį ir įtemptą nuo pergyventos baimės veidą.

- Norite, aš vairuosiu mašiną?

- Ačiū, - dėkingai pasakė Elizabeta. Ji persėdo iš vairuotojo sėdynės į keleivio, o augalotas inspektorius atsisėdo į jos vietą prie vairo.

- Kur jūs norėtumėte palaukti - policijos nuovadoje ar savo viloje?

- Viloje, jei kas nors man palaikytų kompaniją. Vienai man tenai baisu pasilikti.

Kampanja padrąsinamai linktelėjo galva.

- Nesijaudinkite. Mums įsakyta saugoti jus dieną ir naktį. Šiandien naktį aš budėsiu viloje, o įvažiuojamoje alėjoje pastatysime mašiną su radijo stotele. Niekas negalės privažiuoti prie vilos nepastebėtas.

Jo pasitikėjimas persidavė Elizabetai, leido jai galų gale truputį atsipalaiduoti. Inspektorius Kampanja važiavo greitai, mikliai laviruodamas siauromis Olbijos gatvelėmis, paskui nurūko aukštyn kalnų keliu, kuris vedė į Kosta Smeraldą. Visos vietos, kurias jis pravažiavo, jai priminė Risą.

- Ar yra kokių nors žinių apie mano vyrą? - paklausė Elizabeta.

Inspektorius Kampanja permetė ją greitu, užjaučiančiu žvilgsniu, paskui vėl įsmeigė akis į kelią.

- Jis pabėgo, bet toli jam nepavyks pabėgti. Ligi ryto jie tikisi jį sugauti.

Elizabeta žinojo, kad nuo šitų žodžių jai turėjo palengvėti, tačiau ji pajuto tiktai aštrų maudžiantį skausmą. Juk buvo kalbama apie Risą, apie Risą, kurį medžiojo kaip laukinį žvėrį. Iš pradžių jis užtraukė visą šitą košmarą ant jos galvos, o dabar pats tapo jo auka, pats priverstas kovoti už savo gyvybę, kaip tada jai teko kovoti dėl savo gyvybės. O kaip ji juo tikėjo! Kaip patikėjo jo gerumu, švelnumu ir meile! Ją nukrėtė šiurpas. Inspektorius Kampanja tiriamai į ją pažiūrėjo.

- Jums šalta?

- Ne. Viskas gerai.

Ją purtė smulkus drebulys. Šiltas vėjas, su švilpesiu įsiveržęs į mašiną, ją erzino. Iš pradžių ji pagalvojo, kad per daug valios savo vaizduotei, tačiau Kampanja staiga pasakė:

- Bijau, kad štai tuoj prasidės sirokas. Mūsų laukia dar tokia naktis.

Elizabeta suprato, ką jis turi galvoje. Sirokas gali išvaryti iš proto ką nori: tiek žmones, tiek gyvulius. Atlėkdamas čia iš Sacharos, karštas, sausas, pilnas nuo žemės pakeltų smulkių smiltelių, jis lekia pikta lemiančiai kaukdamas, siaubingai veikdamas visus, kas gyvas. Kai pūsdavo sirokas, smarkiai padaugėdavo nusikaltimų, ir teisėjai nuolaidžiaudavo nusikaltėliams.

Po valandos iš tamsos netikėtai išplaukė vila. Inspektorius Kampanja įsuko į alėją, vedančią prie vilos, paskui įvažiavo po stogine ir išjungė variklį. Iš priekio apėjęs mašiną, atidarė Elizabetai dureles.

- Prašau jus visą laiką būti už mano nugaros, - pasakė jis. - Dėl viso pikto.

- Gerai, - atsakė Elizabeta.

Jie nuėjo prie paradinio tamsios vilos įėjimo. Inspektorius Kampanja tarė:

- Esu tikras, kad jo čia nėra, tačiau atsargumo priemonės nepakenks. Prašom duoti man raktą.

Elizabeta padavė jam raktą. Jis švelniai pastūmė ją taip, kad ji būtų jam už nugaros, įkišo raktą į užraktą ir atrakino duris, visą laiką kitą ranką laikydamas prie pistoleto.

Paskui jis ištiesė ją pirmyn, spragtelėjo jungiklį, ir prieškambaryje tuojau pat užsidegė ryški šviesa.

- Jeigu jūsų tai neapsunkins, prašom parodyti man visas patalpas, - paprašė inspektorius Kampanja. - Noriu būti tikras, kad viskas kaip reikiant. Gerai?

- Žinoma.

Jie ėmė vaikščioti po vilą, ir visur, kur jie užeidavo, augalotasis inspektorius negaišdamas uždegdavo šviesą. Jis apžiūrėjo visas sienines spintas ir pagalbines patalpas, naršė pakampes, tikrino ar sandariai uždaryti langai ir durys. Viloje, be jų, nebuvo nieko. Kai jie nulipo į priimamąjį, inspektorius Kampanja tarė:

- Jeigu neprieštarausite, aš paskambinsiu į nuovadą.

- Žinoma, - atsakė Elizabeta ir nuvedė jį į kabinetą.

- Inspektorius Kampanja, - tarė jis į ragelį. - Mes jau viloje. Aš liksiu čia per naktį. Atsiųskite patrulinę mašiną su radijo stotele, tegul stovi prie įvažiavimo į vilą. - Jis patylėjo, matyt, klausydamasis, ką jam sako, paskui tarė: - Viskas gerai. Atrodo, tiesa, truputį pavargusi. Paskambinsiu vėliau, - ir padėjo ragelį.

Elizabeta sunkiai atsisėdo į krėslą. Ji nervinosi ir jautėsi nejaukiai savo namuose, tačiau žinojo, kad rytoj bus dar blogiau. Daug blogiau. Pati tai ji bus saugoma, o štai Risą arba nušaus, arba jis atsidurs kalėjime. Ir kažin kodėl, nepaisant visko, ką jis padarė, šita mintis aštriu skausmu atsiliepė jos širdyje.

Inspektorius užjaučiamai pažiūrėjo į ją.

- Aš su malonumu išgerčiau puodelį kavos, - tarė jis. - O jūs?

Ji linktelėjo.

- Tuojau išvirsiu.

Ji jau buvo bekylanti iš krėslo.

- Dėl Dievo. Sėdėkite, ponia Viljams. Mano žmona mano, kad aš verdu pačią gardžiausią kavą pasaulyje.

Elizabeta nusišypsojo.

- Ačiū.

Ji buvo jam nepaprastai dėkinga. Tiktai dabar suvokė, kaip stipriai ją išsekino ta nuolatinė nervinė įtampa, kuri ją slėgė visą tą laiką. Pirmą kartą Elizabeta prisipažino sau, kad, net kai kalbėjo su Aleku telefonu, ji neprarado vilties, kad visa tai buvo kažin kokia nevykėliška klaida, kad veikiai viskas paaiškės, kad Risas nekaltas. Net bėgdama nuo jo, ji kibiai, lyg skęstantysis šiaudelio, griebėsi minties, kad jis negalėjo padaryti visų tų siaubingų dalykų, kuriais jį kaltino: iš pradžių nužudyti jos tėvą, o paskui šaltakraujiškai atsigulti su jo dukterimi į lovą, prieš tai pamėginus ją nužudyti. Reikėjo būti pabaisa, kad visa tai padarytų. Ir todėl ligi paskutinio momento jos širdyje ruseno mažytė vilties kibirkštėlė, kad viskas susitvarkys savaime. Tačiau ir ji užgeso, kai inspektorius Kampanja pasakė: *„Jis pabėgo, tačiau toli jam nepavyks pabėgti. Ligi ryto jie tikisi jį pagauti".*

Ji negalėjo apie tai daugiau galvoti, tačiau negalėjo ir apie nieką kitą galvoti. Ar seniai Risas sumanė pasiglemžti koncerną? Greičiausiai tą dieną, kai pirmą kartą pamatė tą nepaprastai jautrią penkiolikametę, paliktą pačiai sau, vienišą ir besiilginčią Šveicarijos mokykloje-internate. Tada, matyt, jis ir surezgė planą apeiti Semą, pasinaudojant jo dukra. Kaip lengvai jam tai pavyko padaryti. Pietūs pas „Maksimą", ir ilgi draugiški pokalbiai paskutiniais metais, ir jūra žavesio - Dieve mano, neįtikėtinas žavesys! Jis buvo kantrus. Užsislėpęs laukė, kol ji užaugs. Bet absurdiškiausia jų santykiuose buvo tai, kad jam net neteko jos siekti. Ji pati jo siekė. Kaip, matyt, širdyje jis šaipėsi iš jos! Jis ir Elena. Greičiausiai jie abu buvo įsipainiojęs į šitą sąmokslą. Jai siaubingai norėjosi sužinoti, kur dabar buvo Risas, kas jam bus, kai jį pagaus. Nuo šitų minčių ji staiga garsiai pravirko.

- Ponia Viljams...

Inspektorius Kampanja užjaučiamai pasilenkęs prie jos, siūlė jai puodelį kavos.

- Išgerkite tai, - pasakė jis. - Iš karto palengvės.

- Aš... atleiskite man, - atsiprašė Elizabeta, - dėl mano nesantūrumo.

- Na ką jūs? Apie kokį nesantūrumą kalbate? - švelniai tarė jis. - Jūs laikotės *molto bene.*

Elizabeta nugėrė karštos kavos. Jos skonis buvo šiek tiek keistokas. Ji pakėlė į jį nustebusias akis, ir jis atsakydamas nusišypsojo.

- Man pasirodė, kad truputis viskio į kavą jums nepakenks.

Jis atsisėdo į krėslą priešais ją, sudarydamas jai nekalbią kompaniją, už ką ji buvo jam ypač dėkinga. Pasilikti čia vienai jai būtų buvę nepakeliama, kol... kol ji sužinos, kas atsitiko Risui, ar jis liko gyvas ar žuvo. Ji baigė gerti savo kavą.

Inspektorius Kampanja žvilgtelėjo į laikrodį.

- Patrulinė mašina tuojau atvažiuos. Du policininkai budės joje visą naktį. Aš nulipsiu žemyn. Jums patariu atsigulti ir pasistengti užmigti.

Elizabeta krūptelėjo.

- Ne, šiandien man vargu ar pavyks užmigti.

Tačiau vos spėjo ji pasakyti šituos žodžius, kaip pajuto, kad nuovargis, tarsi uola ima slėgti jos pečius. Matyt, vis dėlto leido save pajusti nuovargis po ilgos kelionės ir paskutinių dienų nervinė įtampa.

- Aš, ko gero, eisiu ir truputį prigulsiu, - pasakė ji. Iš nuovargio ji vos apvertė liežuvį.

53 skyrius

Elizabeta atsisėdo lovoje, iš miegų nesuprasdama, kas ją pažadino. Jos širdis pašėlusiai dunksėjo krūtinėje. Keistas garsas pasikartojo. Kraupus, veriantis klyksmas, kuris, atrodo, pasigirdo po jos langu, jūros gelmėje žūstančio žmogaus. Elizabeta pašoko iš lovos, jos kojos linko, lyg būtų vatinės, pribėgo prie lango ir žvilgtelėjo laukan. Buvo naktis. Prieš jos akis iškilo žiemos peizažas, vertas Domjė

teptuko ir apšviestas šaltos mėnulio šviesos. Juodi, be lapų medžiai, galingų vėjo gūsių sukreivintos šakos. Toli apačioje kunkuliuojanti, visa putota, tarsi verdantis katilas, jūra.

Vėl pasigirdo klyksmas. Po jo - kitas. Ir Elizabeta suprato, koks reikalas. Kaukiančios uolos. Tai jos aimanavo pučiant stipriam sirokui, pašėlusiai lekiančiam pro jas. Ir staiga uolų balsas pavirto Riso balsu, šaukiančiu ją, maldaujančiu pagalbos. Garsas ją varė iš proto. Ji pirštais užsikišo ausis, tačiau garsas prasiskverbė ir pro juos.

Elizabeta nuėjo prie durų ir nustebusi pajuto, kad vos gali paeiti. Aplinkiniai daiktai plaukė kažin kokiame rūke, ir tas rūkas, atrodė, prasiskverbė į jos galvą, trukdydamas galvoti. Ji išėjo į koridorių ir ėmė leistis laiptais žemyn. Sumedėjusios rankos ir kojos jos neklausė, lyg gerokai įkaušusio žmogaus. Ji pamėgino pašaukti inspektorių Kampanją, tačiau vietoj balso iš krūtinės išsiveržė kažin koks keistas kranksiantis garsas. Sunkiai laikydamasi ant kojų, ji vis dar lipo ilgais laiptais žemyn.

Vėl suriko:

- Inspektoriau Kampanja!

Jokio atsakymo. Klupdama kas žingsnis, ji nuėjo į svetainę. Nieko. Laikydamasi rankomis už sienų ir baldų, ėmė eiti per kambarius.

Inspektorius Kampanja tarsi skradžiai žemę prasmego.

Viloje ji buvo viena.

Stovėdama prieškambaryje, Elizabeta bandė priversti save galvoti. Tačiau tai jai sekėsi sunkiai. Greičiausiai inspektorius paprasčiausiai išėjo pasikalbėti su patrulinės mašinos policininkais. Žinoma. Ji nuėjo prie laukujų durų, atidarė jas ir žvilgtelėjo laukan.

Nieko. Tiktai tamsi naktis ir širdį veriančios vėjo aimanos. Vis labiau bijodama Elizabeta netvirtais žingsniais nuėjo į kabinetą. Tuojau ji paskambins į policijos nuovadą ir viską išsiaiškins. Ji pakėlė telefono ragelį, tačiau įprastų signalų neišgirdo. Telefonas buvo išjungtas.

Ir tuo momentu visoje viloje užgeso šviesa.

54 skyrius

Londone, Vestminsterio ligoninėje, Viviana Nikols atsipeikėjo, kai ją vežė iš operacinės ilgu, siauru koridoriumi. Operacija truko aštuonias valandas. Nepaisant visų patyrusių chirurgų pastangų, ji niekada negalės vaikščioti. Kentėdama nepakeliamą skausmą ji be perstojo kartojo Aleko vardą. Jis privalo būti greta jos, dabar tiktai jis jai reikalingas, jis privalo jai pasakyti, kad niekada jos nepaliks vienos, kad visada ją mylės.

Tačiau ligoninės darbuotojai, kad ir kaip stengėsi, niekur negalėjo jo rasti.

Ciūricho „Kriminalpolicaj" ryšių skyrius gavo telegramą iš Interpolo filialo Australijoje. Sidnėjuje rastas buvęs „Rofo ir sūnų" agentas, įgaliotas pirkti kino juostą. Prieš tris dienas jis staigiai mirė nuo širdies smūgio. Urna su jo palaikais jau pakeliui į namus. Jokios informacijos apie kino juostos pirkimą Interpolas negavo.

Berlyne kukliai, bet skoningai įrengtame pirmos klasės privačios ligoninės priimamajame, nejudėdamas bemaž dešimt valandų, sustingęs ta pačia poza, sėdėjo Valteris Hasneris. Retkarčiais priešais jį sustodavo kas nors iš aptarnaujančio personalo, siūlydami jam pavalgyti arba bent išgerti stiklinę vandens. Valteris nekreipė į juos jokio dėmesio. Jis laukė savo Anos.

Deja, laukti jam teks labai ir labai ilgai.

Olgiatoje Simoneta Palaci pakėlė ragelį ir išgirdo jame moterišką balsą, kuris pasakė:

- Aš vadinuosi Donatela Spolini. Mes anksčiau niekada nebuvome susitikę. Tačiau mes su jumis turime daug bendro. Susitikime ir drauge papusryčiaukime „Boloneze" Pjaca del Popolo. Sakykime, rytoj tryliktą valandą. Jums tinka?

Tai valandai Simonetai buvo paskirtas vizitas į kosmetikos kabinetą, tačiau ji dievino visokio pobūdžio paslaptis.

- Visiškai, - atsakė ji. - Kaip aš jus atpažinsiu?

- Su manimi bus trejetas mano sūnų.

Savo „Vesinė" vilos svetainėje Elena Rof-Martel skaitė jai adresuotą raštelį, padėtą ant židinio. Raštelis buvo paliktas Šarlio. Jis pabėgo nuo jos. Ji perskaitė: „Tu daugiau niekada manęs nepamatysi. Ir nemėgink manęs ieškoti". Elena suplėšė raštelį į smulkius skutelius. Jie būtinai dar pasimatys. Niekur jis nuo jos nepabėgs.

Dvi valandas Maksas Hornungas mėgino prisiskambinti į Sardiniją iš Leonardo da Vinčio oro uosto Romoje. Dėl audros ryšys su sala buvo nutrauktas. Maksas jau kelintą kartą ėjo į oro uosto viršininko kabinetą.

- Man *būtinai* reikia pakliūti į Sardiniją, - pasakė jam Maksas. - Patikėkite manimi, tai gyvybės ir mirties klausimas.

- Noriai jumis tikiu, pone, - atsakė jam aukšto rango valdininkas. - Bet, deja, niekuo negaliu jums padėti. Sardinija visiškai atkirsta nuo žemyno. Visi oro uostai uždaryti. Neveikia net jūrų perkėla. Niekas negali nei patekti į salą, nei iš jos išvykti, kol nustos pūtęs sirokas.

- O kada jis nustos? - paklausė Maksas.

Oro uosto viršininkas atsigręžė į didžiulį orų žemėlapį ant sienos.

- Panašu, kad jis pūs dar dvylika valandų.

Po dvylikos valandų Elizabeta Viljams jau bus mirusi.

55 skyrius

Staiga užgriuvusi tamsa slėpė savyje daugybę pavojų, slėpdama nematomus priešus. Ir staiga Elizabeta aštriai suvokė, kad yra visiškai jų galioje. Inspektorius Kampanja atvežė ją čia, kad su ja susidorotų. Jis buvo vienas Riso padėjėjų. Elizabeta prisiminė, ką sakė Maksas Hornungas

dėl džipo pakeitimo. *Tas, kuris tai padarė, buvo ne vienas. Jis turėjo bendrininkų, puikiai pažinusių salą.* Koks įtikinantis buvo inspektorius Kampanja! *Mes tikriname visus lėktuvus ir laivus, kurie čia atvyksta.* Risas iš karto suvokė, kad pirmiausia ji puls čia. *Kur jūs norėtumėte perlaukti - policijos nuovadoje ar savo viloje?* Jis net negalvojo leisti jai važiuoti į nuovadą. Ir skambino jis visai ne ten. Jis skambino Risui. *Mes jau viloje.*

Elizabeta suprato, kad reikia negaištant bėgti. Bet kaip? Kūnas jos neklausė. Akys lipte lipo, o kojos ir rankos darėsi sunkesnės kiekvieną minutę. Dabar ji suprato, kodėl taip yra. Jis įpylė į kavą kažin kokių nuodų! Elizabeta tuojau pat nuėjo į tamsią virtuvę. Apčiuopomis susirado reikalingą dėžę, atidarė ją ir išsiėmė butelį acto. Kliūstelėjusi į stiklinę acto ir praskiedusi jį vandeniu, prisivertė išgerti šitą mišinį. Ji tuojau pat ėmė vemti. Po kelių minučių jai truputį palengvėjo, bet ji vis vien buvo labai silpna. Ir siaubingai skaudėjo galva, trukdydama susikaupti. Tartum laukiant neišvengiamos mirties, viskas viduje pamažėle atsisakė veikti.

- Ne, - piktai pasakė ji pati sau. - Taip paprastai tu nenumirsi. Tu kovosi ligi galo. Jiems teks patiems tave nužudyti. - Ji garsiai pašaukė:

- Risai, eikš čia ir nužudyk mane savo rankomis!

Tačiau jos balsas panėšėjo į popieriaus šlamėjimą. Ji apgraibomis išėjo iš virtuvės į prieškambarį. Sustojo tiesiai prieš senojo Semiuelio portretą. Iš lauko namą užgriuvo baisiai kaukiantis, svetimas vėjas, erzindamas ir grasindamas jai. Viena, tamsoje ji neryžtingai stovėjo prieškambaryje. Išeiti į kiemą ir pamėginti pabėgti nuo Riso ar likti viduje ir brangiai atiduoti savo gyvybę?

Smegenys iš paskutiniųjų stengėsi jai padėti, ir vidinis balsas ėmė šnibždėti kažin ką apie nelaimingą atsitikimą. Tačiau ji blogai suvokė, į kavą įberti svaigalai dar ne visai išgaravo iš jos galvos.

Staiga galva pašviesėjo, ir ji garsiai ištarė:

- Viskas turi atrodyti taip, lyg būtų įvykęs nelaimingas atsitikimas.

Elizabeta, tu turi nutverti jį už rankos. Kas tai pasakė? Semiuelis? Ar ji pati?

- Negaliu. Per vėlu.

Akys prieš jos valią lipte lipo. Ji priglaudė veidą prie šalto portreto stiklo. Ak, kaip gerai dabar būtų užsnūsti! Bet juk ji norėjo kažin ką padaryti. Tačiau ką? Būtent ką? Jos mintys painiojosi, ir ji niekaip negalėjo prisiminti, ką norėjo padaryti.

Padaryti taip, kad žmogžudystė neatrodytų kaip nelaimingas atsitikimas. Tada firma niekad nepaklius į jo rankas.

Dabar Elizabeta žinojo ką daryti. Įėjusi į kabinetą, pagriebė stalinę lempą ir iš visų jėgų trenkė į veidrodį. Ir lempa, ir veidrodis subyrėjo į šukeles. Ji už kojos pakėlė nuo grindų nedidelę kėdutę ir ėmė ja daužyti sieną, kol kėdutė subyrėjo į šipulius. Tada ji priėjo prie knygų spintos ir ėmė plėšti iš jų puslapius, išmėtydama popieriaus skiauteles po visą kambarį. Ištraukė iš sienos dabar jau nereikalingą telefono laidą. Tegul dabar Risas visa tai paaiškina policijai! Nebus taip, kaip jis nori. Ji netaps jų nuolankia auka. Tegul ateina ir jėga ją nužudo.

Staiga tarsi viesulas pralėkė per kambarį, pagriebęs nuo grindų ir ėmęs sukto ore popieriaus skiauteles. Elizabeta ne iš karto suvokė, kas įvyko, paskui...

Dabar viloje ji buvo ne viena.

Leonardo da Vinčio oro uoste Maksas Hornungas stebėjo, kaip netoli nuo bagažo skyriaus nusileidimo lauke leidosi malūnsparnis. Vos spėjo atsidaryti piloto kabinos durelės, o Maksas jau buvo šalia malūnsparnio.

- Ar galite mane nuskraidinti į Sardiniją? - paklausė jis.

Pilotas įtariai sužiuro į jį.

- Koks reikalas? Aš jau ką tik nuskraidinau ten vieną žmogų. Ten toks vėjas, kad Dieve saugok.

- Ar nuskrisite ten dar kartą?

- Pamėginsiu, bet jums teks kišenę pakratyti.

Maksas negirdomis nuleido jo žodžius ir greitai įsiropštė į malūnsparnį. Kai jie pakilo, Maksas atsisuko į pilotą.

- O kas buvo tas keleivis, kurį jūs nuskraidinote į Sardiniją?

- Jo pavardė buvo Viljamsas.

Dabar tamsa tapo Elizabetos sąjungininke, paslėpusi ją nuo žmogžudžio. Pabėgti jau buvo neįmanoma. Reikia rasti viloje patikimesnę vietą ir ten pasislėpti. Ji nubėgo į viršų. Risas ne iš karto susivoks, kur ji. Viršutinėje laiptų aikštelėje ji neryžtingai sustojo; paskui puolė į Semo miegamąjį. Netikėtai iš tamsos kažin kas šoko ant jos, ir, kai ji žiojosi rėkti, suvokė, kad tai po langu linguojančio medžio šešėlis. Jos širdis taip garsiai daužėsi krūtinėje, kad Risas ten apačioje turėjo girdėti jos tvinksnius.

Sulaikyk jį, dunksėjo smegenyse. *Tačiau kaip?*

Galva atsisakė greitai suvokti. Prieš akis viskas plaukiojo rūke. „Galvok!" - įsakė ji sau. Ką tavo vietoje darytų Semiuelis? Ji pribėgo prie kraštinio miegamojo, ištraukė iš vidinės durų pusės raktą, ir užrakino iš išorinės pusės. Tą patį ji padarė su visų miegamųjų durimis. Ir dabar jos užrakintos, kaip kadaise buvo užrakinti iš išorės Krokuvos geto vartai. Elizabeta blogai suvokė, kodėl ji tai padarė, paskui prisiminė, kad užmušė Aramą, ir jie neturėjo apkaltinti jos žmogžudyste. Ji pamatė, kaip apačioje sužibo žibintuvėlis ir ėmė lėtai kilti laiptais. Jos širdis apmirė. Risas ieško jos, kad nužudytų. Elizabeta nubėgo prie laiptų, vedančių į bokštą, ir ėmė jais lipti, tačiau kažkur pusiaukelėje jos kojos sulinko, ir likusį kelią ji buvo priversta lipti keturpėsčia. Tačiau galų gale ji jau viršutinėje laiptų aikštelėje. Sunkiai atsistojusi, atidarė bokšto kambario duris. *„Duris,* - pasakė Semiuelis. - *Uždaryk paskui save duris!"*

Elizabeta uždarė duris ir užsirakino, nors žinojo, kad Riso tai nesulaikys. „Bet užtat jam dabar teks laužti duris", - pagalvojo ji. O kaip jis visa tai paaiškins policijai? Dabar jos mirtis tikrai bus panaši į žmogžudystę. Ji ėmė stumti prie durų baldus. Bet darė ji tai lėtai ir sunkiai, tarsi tamsa būtų kausčiusi jos judesius. Iš pradžių ji pristūmė prie durų stalą, paskui kėslą, paskui dar vieną stalą, visa tai darydama mechaniškai, statydama neišvengiamai mirčiai menkutį

barjerą, truputį ją atitolindama nuo savęs. Iš apačios ją pasiekė bildesys, paskui jis dar kartą pasikartojo, o po to dar trečią kartą. Matyt, Risas išlaužė miegamųjų duris. Dar vienas prievartos aktas, kurį policija vargu ar išleis iš akių. Jis įviliojo ją į spąstus, bet jai vis dėlto bent iš dalies pavyko suardyti jo planus. Tačiau kažin kas čia aiškiai nesuėjo. Jeigu Risui buvo būtina inscenizuoti jos mirtį kaip nelaimingą atsitikimą, kam jam pačiam laužti duris? Ji priėjo prie balkono durų ir žvilgtelėjo laukan, ir tuojau pat, lyg atsisveikindamas, vėjas užtraukė jos garbei savąją laidotuvių giesmę. Už balkono žiojėjo tuštuma, o toli apačioje kunkuliavo jūra. Gyvai iš čia išeiti neįmanoma. Čia Risas ją ir nužudys. Ji apsidairė ieškodama bent kokio nors ginklo, tačiau kambaryje nebuvo nieko, kuo ji galėtų gintis.

Visiškoje tamsoje jai nieko kito neliko, kaip laukti savo žudiko. Kodėl Risas delsia? Kodėl neužlipa į viršų, kad išlaužtų duris ir pribaigtų ją. Išlaužti duris. Kažin kas čia nesutampa. Net jeigu jam pavyks iš čia išnešti jos lavoną ir kaip nors juo atsikratyti, vis vien jis niekaip negalės paaiškinti, kodėl sudaužyti veidrodžiai ir lempos, išlaužtos durys. Elizabeta pamėgino įlįsti į Riso kailį ir pati sugalvoti, kaip paaiškinti policijai visa tai, kad nebūtų įtarimo dėl tyčinės žmogžudystės. Ji priėjo išvadą, kad yra tiktai vienas būdas tai padaryti.

Bet nespėjo ji pabaigti savo minties, kai pajuto dūmų kvapą.

56 skyrius

Iš malūnsparnio Maksas matė, kad Sardinijos krantai buvo ištisai apgaubti tiršto besisukančio raudonų dulkių debesies. Perrėkdamas malūnsparnio sraigtų ūžesį, pilotas surėkė Maksui į ausį:

- Blogi reikalai! Nežinau, ar sugebėsiu nusileisti.

- Jūs privalote tai padaryti! - suriaumojo jam atsakydamas Maksas. - Skriskite prie Porto Červo.

Pilotas visu kūnu pasisuko į Maksą.

- Bet juk tai tiesiog šito prakeikto kalno viršūnėje.

- Žinau, - atsakė Maksas. - Ar galėsite ten nusileisti?

- Pamėginsiu. Bet šansų nusileisti mes turime tris prieš vieną.

- Kad nusileisime?

- Kad *nenusileisime.*

Dabar dūmai tirštai virto iš po durų apačios ir skverbėsi pro grindų lentas, o prie vėjo kaukimo prisidėjo naujas garsas - įsisiautėjusios ugnies traškėjimas. Gavusi išsamų atsakymą į ją kankinusį klausimą, Elizabeta suprato, kad dabar jau buvo pernelyg vėlu galvoti apie išsigelbėjimą. Ji pakliuvo į spąstus. Koks skirtumas, kad buvo sudaužyti veidrodžiai ir sulaužyti baldai? Po keliolikos minučių iš vilos ir jos apskritai neliks jokių pėdsakų. Viską suės ugnis, kaip kadaise surijo laboratoriją drauge su Emiliu Džipliu, o Risas turės alibi, kad gaisro metu jis buvo visai kitoje vietoje, ir niekas niekuo jo neįtars. Ji pralaimėjo. Jis juos visus apkvailino.

Kambaryje dūmų vis daugėjo. Jie buvo geltoni, aitrūs ir dusinantys, ji negalėjo kvėpuoti. Liepsnos liežuviai jau laižė duris, ir į ją padvelkė karščiu.

Pyktis suteikė Elizabetai jėgų.

Beveik nieko nematydama tirštuose akinančiuose dūmuose, ji apgraibomis nusigavo ligi balkono durų ir iš visų jėgų jas pastūmė. Vos spėjo išeiti į balkoną, kai liepsna iš koridoriaus persimetė į kambarį ir ėmė laižyti sienas. Stovėdama balkone, Elizabeta visa krūtine traukė gryną orą, o vėjas pašėliškai draskė jos drabužius. Ji žvilgtelėjo žemyn. Balkonas, kaip mažas sukiužęs laivelis, kabojo tarp dūmais apgaubtos pastato sienos ir bedugnės. Jokios vilties išsigelbėti.

Jeigu... Elizabeta žvilgtelėjo į staigiai aukštyn kylantį, čerpėmis dengtą stogą. Jeigu jai kokiu nors būdu pavyks užlipti ant stogo ir nusigauti į kitą namo pusę, kuri dar nebuvo ugnies apimta, ji turės galimybę išsigelbėti. Pasistiebusi ant pirštų galų, ji pamėgino pasiekti stogą, bet jos rankos nepasiekė karnizo. Liepsna jau apėmė kambarį ir

jos liežuviai veržėsi į balkoną. Liko vienintelė išeitis - pasiekti stogą, ir Elizabeta ryžosi. Dusdama nuo aštrių dūmų, ji prisivertė įeiti į kambarį, pagriebė kėdę, stovėjusią prie tėvo rašomojo stalo, ir ištempė ją į balkoną. Sunkiai išlaikydama lygsvarą, užlipo ant jos. Dabar stogas buvo greta, bet reikėjo rasti, už ko įsitverti. Aklai jos pirštai grabaliojo karnizą, ieškodami už ko nors užsikabinti.

Viduje liepsna jau laižė užuolaidas, ir jos liežuviai šoko kambaryje, rydami knygas, kilimą ir baldus ir retkarčiais pliūptelėdami į balkoną. Staiga Elizabetos pirštai užčiuopė kažką, kyšantį iš stogo. Jos rankos buvo lyg švininės, ji bijojo, kad jai neužteks jėgų išsilaikyti. Kai ji, prieš lipdama, pasispyrė, kėdė pakrypo ir ėmė slysti iš po kojų. Sukaupusi paskutines jėgas, ji pasišokėjo ir, įsitvėrusi čerpių, lėtai ėmė šliaužti stogu. Dabar ji šliaužė geto siena, gelbėdama savo gyvybę. Po nežmoniškų pastangų ir įtampos ji staiga pajuto, kad išsitiesusi visu ūgiu kniūbščia guli ant stogo ir burna godžiai gaudo orą. Tuojau pat įsakė sau šliaužti toliau. Glausdamasi visu kūnu prie stačiai kylančio stogo šliaužė toliau, kas sekundę rizikuodama paslysti ir nulėkti į bedugnę. Nusigavusi ligi stogo viršaus, sustojo, kad apsidairytų. Pamatė, kad liepsna apėmė balkoną, kuriame ji ką tik stovėjo. Kelias atgal buvo atkirstas.

Nuo stogo buvo matyti, kad liepsna dar nepasiekė vieno svečių miegamųjų balkono. Tačiau ji nebuvo tikra, kad įstengs ligi jo nusigauti. Stogas staigiai leidosi žemyn, kurios ne kurios čerpės buvo ištrupėjusios ir netvirtai laikėsi, o vėjas su šėtoniška jėga stengėsi ją atplėšti nuo stogo ir nusviesti žemyn. Vienas neteisingas žingsnis, ir niekas jau neišgelbės nuo pražūties. Ji sustingo vietoje, nedrįsdama žengti to lemtingo žingsnio. Ir staiga, tarsi mostelėjus burtininko lazdele, balkone išdygo žmogaus figūra. Tai buvo Alekas. Jis žvilgtelėjo į jos pusę ir lygiu, ramiu balsu pasakė:

- Tu galėsi tai padaryti, senute. Svarbiausia - neskubėk.

Elizabetos širdis džiugiai sutvaksėjo.

- Dar kartą sakau: neskubėk, - ramiai nurodinėjo Alekas. - Po kiekvieno judesio - pauzė. Viskas bus kaip filme.

Ir Elizabeta ėmė atsargiai slinkti prie jo, rūpestingai apčiupinėdama kiekvieną čerpę, tik po to įsitverdama į ją. Atrodė, tam nebus galo. Ją drąsinantis Aleko balsas nenutilo nė minutei. Ji jau beveik nusileido ligi tos vietos, kur jis stovėjo balkone, kai staiga iš po jos kojos išslydo čerpė, ir jos kūnas slystelėjo žemyn.

- Laikykis! - suriko Alekas.

Ji iš visų jėgų įsitvėrė slystančio stogo ir sustojo. Štai ji jau bemaž prie pat stogo krašto. Apačioje po jos kojomis žiojėjo tuštuma. Dabar tereikėjo nušokti į balkoną, kur stovėjo ir laukė jos Alekas. Bet jeigu ji nepataikys į balkoną...

Alekas drąsinamai žiūrėjo į ją iš apačios į viršų.

- Nežiūrėk žemyn, - negarsiai pasakė jis. - Užmerk akis ir šok. Aš tave pagausiu.

Ką ji ir pamėgino daryti. Įkvėpė į krūtinę daugiau oro, paskui dar kartą giliai įkvėpė suprasdama, kad reikia šokti, bet baimė įveikė ryžtą. Pirštai mirtinai įsikibo į čerpes.

- Šok! - suriko Alekas.

Elizabetos pirštai atsigniaužė, ir ji krito žemyn, kažkur į erdvę, ir staiga pasijuto saugi Aleko glėbyje. Nusikamavusi ji užmerkė akis.

- Puikus šuolis, - pasakė Alekas.

Ir prie savo smilkinio ji pajuto šaltą pistoleto vamzdį.

57 skyrius

Pilotas skrido virš salos beveik skutamuoju skridimu, vos neužkabindamas medžių viršūnių ir išsisukdamas oro srautų. Tačiau net ir šitame aukštyje jie buvo pavojingi. Toli priekyje pagal skridimo kursą pilotas pamatė Porto Červo viršūnę. Tuo pat metu ją pastebėjo ir Maksas.

- Štai ji! - suriko Maksas. - O antai ir vila.

Ir staiga jis pastebėjo kažką, kas privertė jo širdį tankiai sutvaksėti.

- Vila dega!

Balkone per vėjo kauksmą ir ugnies riaumojimą Elizabeta išgirdo artėjančio malūnsparnio ūžimą ir žvilgtelėjo į viršų. Alekas neatkreipė į jį jokio dėmesio. Jo akys, kupinos skausmo, žvelgė tiesiai į Elizabetą.

- Visa tai dėl Vivianos. Aš privalau tai padaryti dėl Vivianos. Tu mane suprasi ir atleisi. Jie turi žinoti, kad tu sudegei viloje.

Elizabeta jo neklausė. Galvą gręžė viena ir ta pati mintis: *vadinasi, tai ne Risas! Vadinasi tai ne Risas! Tai buvo Alekas.* Alekas nužudė jos tėvą ir du kartus mėgino ją nužudyti. Jis pavogė iš jos ataskaitą ir norėjo visą kaltę suversti Risui. Gąsdindamas ją Risu, jis žinojo, kad ji atvažiuos slėptis būtent čia, į vilą.

Malūnsparnis dingo iš akių už artimiausių medžių.

- Elizabeta, užmerk akis, - paliepė Alekas.

- Nė už ką! - su neapykanta atsakė ji.

Ir staiga iš kažin kur suskambėjo Riso balsas:

- Mesk pistoletą, Alekai!

Jie abu pažiūrėjo žemyn ir šokančios liepsnos šviesoje pamatė ant pievelės Risą, policijos viršininką Luidžį Ferarą ir greta jo pustuzinį šautuvais apsiginklavusių policininkų.

- Viskas baigta, Alekai, - vėl sušuko Risas. - Paleisk ją.

Vienas policininkų, ginkluotas šautuvu su optiniu taikikliu, pasakė:

- Aš negaliu šauti, jeigu ji nuo jo neatsitrauks.

„Atsitrauk! - mintyse maldavo Risas. - *Na, atsitrauk!"*

Iš už medžių pievelėje pasirodė Maksas Hornungas ir nuskubėjo prie Riso. Pamatęs, kas vyksta, sustojo kaip įkastas.

- Man perdavė jūsų pranešimą, - tarė Risas. - Tačiau, atrodo, aš atvykau čia pernelyg vėlai.

Abu jie žiūrėjo į dvi balkone sustingusias figūras, dvi lėles, apšviestas virš tolimuoju vilos galu besiplaikstančios liepsnos atšvaitų. Vėjas greitai įpūtė ugnį, paversdamas vilą didžiuliu deglu, apšvietusiu artimiausius kalnus ir pavertusiu šitą naktį tikriausiu pragaru.

Elizabeta pasisuko ir pažiūrėjo Alekui tiesiai į akis. Bet tai jau buvo ne veidas, o mirties kaukė, žvelgianti kažin kur į tuštumą. Jis paleido ją ir nuėjo prie balkono durų.

- Aha, pakliuvai, balandėli, - pasakė apačioje pačininkas ir pakėlė šautuvą su optiniu taikikliu. Pasigirdo šūvis. Alekas pasviro ir dingo už durų.

Dabar balkone liko tiktai viena figūra.

- Risai! - suriko Elizabeta.

Bet jis jau pats bėgo artyn.

Po šito įvykiai ėmė greitai keisti vienas kitą. Štai Risas jau balkone, pastveria ją ant rankų ir greitai bėga su ja laiptais žemyn, o ji vis stipriau glausdamasi prie jo galvoja, kad glaudžiasi nepakankamai stipriai.

Užmerktomis akimis ji guli ant žolės, o Risas ją apkabinęs, be paliovos kartoja:

- Aš myliu tave, Liza. Aš myliu tave, mano brangioji.

Kaip pakerėta, ji klausosi jo balso, pati neįstengdama ištarti nė žodžio. Žvelgia į jo akis ir mato jose ir meilę, ir skausmą, ir ji nori tiek daug jam papasakoti. Ją kankina baisi gėda, gėda dėl to, kad išdrįso juo suabejoti. Dabar visą savo gyvenimą ji paskirs tam, kad jis jai atleistų.

Tačiau dabar ji pernelyg pavargusi, kad apie tai galvotų, pernelyg pavargusi, kad apskritai apie ką nors galvotų. Tartum visa tai atsitiko ne jai, o kažin kam kitam, kitu metu ir kitoje vietoje.

Svarbiausia, kad Risas ir ji vėl drauge; kad ją patikimai gina jo tvirtos rankos, apkabinusios ją, ir šito jai dabar užtenka.

58 skyrius

Jis žengė tartum į pragarą. Tiršti dūmai, kamuoliais virtę iš visų pusių, pripildė kambarį šokančių chimerų šmėklų, nuolat pasprunkančių nuo jo, kad nepaliestų. Iš viršaus ant Aleko staiga užgriuvo liepsna, švelniai palietė jo plaukus, ir liepsnos traškesys pavirto Vivianos balsu, šaukiančiu jį pas save.

Ryškiam akimirksnio plykstelėjime jis pamatė ją. Išsitiesusi ji gulėjo lovoje, jos puikus kūnas buvo visiškai nuogas, ir tiktai ant kaklo paristas raudonas kaspinas, kurį ji ryšėjo tą nak[illegible] kai pirmą kartą jam atsidavė. Vėl Vivianos balsas išta[illegible]o vardą, ir jame jis išgirdo aistringą kvietimą. Šį kartą ji g[illegible]ė būtent jo, ir nieko kito. Jis priėjo prie jos dar arčiau, ir j[illegible]uždėjo:

Aš mylėjau tiktai tave, savo vienintelį.

Ir Alekas ja patikėjo. Jis privalėjo ją nubausti už tai, ką ji [illegible] Bet jis buvo gudrus - jis privertė kitus mokėti už jos nu[illegible]dėmes. Visas tas baisybes jis darė dėl jos. Jis prisislinko [illegible]e jos dar arčiau, ir Vivianos balsas vėl sukuždėjo:

Tu vienintelis, Alekai, kurį aš kada nors mylėjau.

Ir jis žinojo, jog tai tiesa.

Ji ištiesė į jį savo viliojančias rankas, ir jis atsiklaupė ant kelių šalia jos. Apkabino ją, ir jie visiems laikams susiliejo dr[illegible]ėn. Jis suartėjo su ja ir tapo ja. Ir šį kartą jis ją pa[illegible]nkino. Ir jį apėmusi palaima buvo panaši į maudžiantį nepakeliamą skausmą. Jis jautė, kaip dega jos kūnas, sudegindamas ir jį savo karščiu, ir, kol jis tarsi pakerėtas žiūrėjo į Vivianą, raudonas kaspinas aplink jos kaklą staiga pavirto glamonėjančia ir bučiuojančia jį liepsna. Tą pačią sekundę ugniniu meteoru iš viršaus ant jo užgriuvo liepsnojanti sija.

Kaip ir visos jo aukos, jis mirė didžiausio pasitenkinimo momentu.

Populiarusis detektyvas

Sidni Šeldon
KRAUJO RYŠIAI
Romanas
Vertė Aneta Ručinskienė

SI 2276 . 1996 12 06. 10 apsk. leid. l. Tiražas 3500. Užsakymo
Išleido Mažoji Rosma, A. Strazdelio g. 1, 2600 Vilnius.
Spausdino Poligrafinių paslaugų įmonė,
A. Strazdelio g. 1, 2600 V ilnius
Kaina sutartinė.

"Kraujo ryšiai" – įtempto siužeto romanas apie mįslingą tarptautinio koncerno prezidento mirtį ir daugybę pasikėsinimų į jo įpėdinę – dukrą.

ISBN 9986-799-29-5